

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 27 mei 2021

Notulen van de raadsvergadering van 27 mei 2021 (ochtendzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 7.

Voorzitter: de heer ing. A. Aboutaleb.

Tegenwoordig zijn 45 leden, namelijk: mevrouw C. Aafjes-van Aalst, de heer F. Achbar, mevrouw N. Arsieni, de heer J.W. van Assendelft, de heer S.R.T. van Baarle, de heer N. Balwantsingh, de heer E. Büyükçifci, de heer B. van Drunen, mevrouw E.H. Duijm-Wickerhoff, de heer M.G.J. van Elck, de heer G.J. Engberts, mevrouw E.C. Eskes, mevrouw D.A. van Groningen, mevrouw T.C. Hoogwerf, de heer K. Jonker, de heer V.P.G. Karremans, mevrouw A. Kockelkoren, de heer G.F.E. Koster, de heer S.F. Lammering, de heer P.J.P. Lansink-Bastemeijer, de heer S. Leewis, de heer M.J.P. Meeuwissen, mevrouw N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein, de heer B. van Noppen, de heer J.P. Postma, de heer J.W. van Putten, mevrouw L.L.P.R. Roest, de heer R.C.J. de Roon, de heer T. Roskam, de heer B. van Schaik, de heer R.C.G. Segers-Hoogendoorn, de heer R.A.C.J. Simons, de heer J. Smet, de heer D.P.A. Tak, de heer R.T.J. van der Velden, de heer J.W. Verheij, mevrouw P.J.H.D. Verkoelen, de heer T.B. Versnel, de heer T.J. Vonk, mevrouw E.S. Walgenbach, mevrouw I. van Wifferen, de heer E. Yigit, mevrouw D. Yildirim, mevrouw C.M. Zeegers en de heer A. van Zevenbergen.

Namens het college zijn tegenwoordig mevrouw J. Bokhove, de heer A. Bonte, de heer A.H.P. van Gils, de heer M.K.A. Grauss, de heer S. Kasmi, de heer S.A. Kurvers, de heer S. de Langen, de heer R. Moti, mevrouw R.A. Vermeij en de heer B. Wijbenga-van Nieuwenhuizen.

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders, met dien verstande dat zij van 12.00 tot 12.05 uur is waargenomen door de heer A.C. de Bondt.

1.1 Opening

De **VOORZITTER**. Goedemorgen raadsleden. Ik open deze vergadering van de gemeenteraad van Rotterdam. Ik heet u allen van harte welkom. In het bijzonder welkom aan de nabestaanden van de heer Linthorst, die hier bij mij in de raadzaal aanwezig zijn. Ik heb berichten van verhindering ontvangen van de leden Jonker, Simons en Koster. Die komen wat later. Voordat wij deze vergadering voortzetten, zal de griffier een ronde maken om vast te stellen welke leden aan deze vergadering deelnemen om het quorum te kunnen vaststellen. Dat doet de griffier in alfabetische volgorde, waar ik de griffier nu het woord voor geef.

De **GRIFFIER**. Ben ik hoorbaar?

De **VOORZITTER**. Zeker.

De **GRIFFIER**. Mevrouw Aafjes-Van Aalst.

Mevrouw **AAFJES-VAN AALST** (lr). Goedemorgen allen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Goedemorgen voorzitter, goedemorgen griffier.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mevrouw Arsieni is ingelogd inmiddels.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. U kwam aanrennen. De heer Van Assendelft. U heeft nog geen geluid, mijnheer Van Assendelft.

De heer **VAN ASSENDELFT** (lr). Hé, dat is raar.

De **GRIFFIER**. Nu heeft u wel geluid. Goedemorgen.

De heer **VAN ASSENDELFT** (lr). De monteurs waren nog bezig. Bedankt, goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Het is gelukt, goedemorgen. De heer Van Baarle.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. De heer Balwantsingh.

De heer **BALWANTSINGH** (pvda). Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. De heer Büyükcıfci.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. De heer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mevrouw Duijm-Wickerhoff.

Mevrouw **DUIJM-WICKERHOFF** (lr). Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Ja, goedemorgen. De heer Van Elck.

De heer **VAN ELCK** (lr). Een hele goede morgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Goedemorgen, we zijn er.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Een hele goede morgen.

De **GRIFFIER**. Een hele goede morgen. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Een bijzonder goede morgen vanuit Kralingen voorzitter en mevrouw de griffier. Fijn u allen weer te zien.

De **GRIFFIER**. Geen zonnig Kralingen dit keer.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Het is hier altijd zonnig.

De **GRIFFIER**. Mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Dan ook goedemorgen aan het zonnetje in huis vanuit Nesselande.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. De heer Jonker is wat later. De heer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. De heer Koster is wat later. De heer Lammering.

De heer **LAMMERING** (pvda). Goedemorgen, als eerste vanaf de Kaap.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. De heer Lansink-Bastemeijer.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Goedemorgen mijnheer de voorzitter, goedemorgen mevrouw de griffier. Coronavrij, heb ik zojuist gehoord, dus ik kan helemaal deelnemen aan deze virtuele vergadering.

De **GRIFFIER**. Wat fijn, fris en fruitig, goedemorgen. De heer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Ik zal het gewoon bij een goede morgen houden.

De **GRIFFIER**. Ja, anders zijn we morgen nog bezig. De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Goedemorgen vanuit het stadhuis dames en heren.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mevrouw Mohamed-Hoesein is nog niet ingelogd. Daar komen we later op terug. De heer Van Noppen.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. De heer Postma.

De heer **POSTMA** (gl). Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. De heer Van Putten, is ook nog niet ingelogd, hoor ik net. Dat proberen we later. Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Goedemorgen vanuit een druilerig Zevenkamp.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. De heer De Roon.

De heer **DE ROON** (d66). Ja, takkeweer in Kralingen hoor.

De **GRIFFIER**. Nou, niet bij de familie Van Groningen begreep ik.

De heer **DE ROON** (d66). Nee, verschil moet er zijn.

De **GRIFFIER**. De heer Roskam. U hebt geen geluid. Kunt u misschien nog even wat zeggen? Nee, geen geluid. Dat proberen we later anders nog wel even. Even uit- en inloggen, dat werkt. De heer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Goedendag.

De **GRIFFIER**. Goedendag. Wel met geluid. De heer Segers-Hoogendoorn is nog niet ingelogd. De heer Simons is inmiddels ingelogd begreep ik.

De heer **SIMONS** (lr). Goedemorgen. Ik kan ook het heugelijke feit mededelen dat ik op het Eurovisie Songfestival niet het coronavirus heb opgelopen.

De **GRIFFIER**. Goed zo. De heer Simons is aanwezig. De heer Smet.

De heer **TAK** (pvda). Een hele goede morgen.

De **GRIFFIER**. De heer Smet vroeg ik, maar de heer Tak kwam. Is de heer Smet ook aanwezig?

De heer **SMET** (gl). Goedemorgen Rotterdam, welkom op Katendrecht.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. De heer Tak is ook present. Nee hoor, die hoeft niet meer terug. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. De heer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja, goedemorgen. Ik kan melden aan de heer Simons dat ik ook negatief ben, maar het voelt toch een beetje als de aspirine na een feestje hoor.

De **GRIFFIER**. Zo'n staaf in je neus.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Een prettige dag allemaal.

De **GRIFFIER**. Dank je wel. De heer Versnel.

De heer **VERSNEL** (vvd). Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Een goede morgen en een fijne vergadering.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen, insgelijks. Mevrouw Walgenbach.

Mevrouw **WALGENBACH** (d66). Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. De heer Yigit.

De heer **YIGIT** (denk). Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Mevrouw Yildirim.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Goedemorgen. En volgens mij zijn alle punten uitgedeeld.

De **GRIFFIER**. Ja, goedemorgen. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. De heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Goedemorgen.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. Dan kijken we nog even naar de mensen die er nog niet waren. Is mevrouw Mohamed-Hoesein inmiddels ingelogd? De heer Van Putten wel, zag ik langskomen.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Goedemorgen allemaal.

De **GRIFFIER**. Goedemorgen. De heer Van Putten is aanwezig. De heer Segers-Hoogendoorn zag ik volgens mij ook langskomen. De heer Roskam, doet het geluid het inmiddels? Nee, het geluid doet het nog niet. We laten u even bellen door de technische dienst, dan kunnen ze u helpen. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja present voorzitter, sorry.

De **GRIFFIER**. Present, en daarmee hebben we een quorum.

De **VOORZITTER**. We hebben een quorum, dus de vergadering kan beginnen.

1.2 In memoriam oud-raadslid en oud-wethouder J.M. (Joop) Linthorst

De **VOORZITTER**. Aan het begin van deze vergadering wil ik heel graag een In memoriam uitspreken naar aanleiding van het overlijden van ons oud-raadslid en onze oud-wethouder Joop Linthorst. Na afloop van het in memoriam zijn we gewend een minuut stilte in acht te nemen, terwijl we dat staand doen. De stilte gaan we doen, maar ik ga u niet verzoeken om dat staand te doen, omdat de techniek dan vervolgens niet de juiste beelden van onze bijeenkomst kan maken. Dus ik verzoek u om straks gewoon te blijven zitten, maar wel een minuut stilte in acht te nemen. De familie van de heer Linthorst is bij mij in de raadzaal.

Op 28 april overleed oud-raadslid en oud-wethouder Joop Linthorst in alle stilte. Dit trieste bericht werd overstemd door het coronavirus en natuurlijk door de vooruitblikken op het Eurovisie Songfestival. Dat zou hij, denk ik, als hij fysiek nog daartoe in staat was, geweldig hebben gevonden, als een enorme aanwinst voor de stad. Bescheiden als hij was tenslotte, was hij ook iemand die, ik herinner me nog in de jaren tachtig, jaren negentig, hield van een bruisende stad. Hij zou hebben genoten van de energie en de creativiteit die het Songfestival in de stad losmaakte. Van de prachtige beelden die de wereld overgingen, beelden van Ahoy, Hotel New York, de skyline van Rotterdam, de Erasmusbrug, zijn brug. Rotterdam als internationale metropool, dat was zijn grootste droom. Niet iedereen deelde die droom. Ambtelijk werd er regelmatig op de rem getrapt, maar ook door mensen die niet altijd zo visionair waren als Joop Linthorst zelf. De Kop van Zuid was destijds een desolaat gebied. Vanuit Noord werd gezegd: als je het water oversteekt, ga je van noord naar nergens. Het oude hoofdkantoor van de Holland-Amerika Lijn stond als vergane glorie tussen verlaten pakhuizen. Het monumentale Entrepotgebouw en het oude douanekantoor stonden verloren bij die oude binnenhavens. Joop Linthorst zag tussen al die afbraak de contouren van een nieuw stadshart. Woonwijken met majestueus uitzicht op de rivier. Riek Bakker, toen de charismatische directeur van Stadsontwikkeling, was zijn geestverwant. Samen gaven ze ondernemers de ruimte om de magie en de geschiedenis van dit gebied wakker te kussen. De overheid, ja, die overheid moest doen wat de overheid móest doen, namelijk zorgen voor goede verbindingen. Zo maakte Joop Linthorst naam als kundig bestuurder die aan de weg stond van de imposante stedelijke vernieuwing. In 1981 werd hij wethouder van Financiën met Kunstzaken als tweede portefeuille. De gemeente was in die tijd vrijwel failliet door de industriële teloorgang. Tienduizenden mensen waren hun baan kwijt in de haven en die banen zouden niet meer terugkomen, werd verondersteld. Joop Linthorst vond dat Rotterdam af moest van het imago van de smerige havenstad. De bezuinigingen van het kabinet-Lubbers maakten toentertijd de begroting van de stad Rotterdam nog ingewikkelder. Toch koos Linthorst samen met wethouder Jan Laan en burgemeester Peper voor een drastische koerswijziging. Rotterdam moest een internationale metropool worden voor zakelijke dienstverlening en cultuur, met een imposante skyline en de Kop van Zuid. Ook het idee voor tijdelijke Kunsthaltentoonstellingen voor een breed publiek kwam uit zijn koker. Hij had grootse plannen voor het Vliegveld Zestienhoven, maar die werden door Den Haag getorpedeerd. Maar het lukte hem om Rotterdam in de vaart der volkeren op te stuwen en klaar te maken voor de 21^e eeuw. Linthorst mocht van nature als mens bescheiden zijn als je hem diep in de ogen keek. Maar hij kon ook af en toe zijn eigen streken organiseren, want, een citaat: "Soms moet je list, leugen en bedrog toepassen om dingen voor elkaar te krijgen. Daaraan hebben we de geuzenmentaliteit te danken." Dit zei hij in een interview. Bram Peper, die vrijwel dezelfde bestuursstijl hanteerde, roemde hem met de titel: 'de beste wethouder ooit'. Het zal maar over je gezegd worden. Linthorst was geen PvdA'er van huis uit. Hij groeide op in een keurige katholieke familie in Den Haag. En zoals het toentertijd ging in verzuimd Nederland, zette zijn moeder de radio meteen uit als ze de Rode Haan van de VARA hoorde kraaien. Na de hbs studeerde Joop econometrie aan de Erasmus Universiteit. Zijn kans om het burgerlijke Den Haag in te wisselen voor een uitdagende, roerige stad waar het altijd bruist, heeft hem uiteindelijk toch wat andere, visionaire opvattingen meegegeven. Want in 1974 werd hij lid van de gemeenteraad, juist, voor de PvdA. Hij bewonderde burgemeester Wim Thomassen die het voor elkaar had gekregen een universiteit in de havenstad te huisvesten. Zo'n bestuurder en vechter wilde hij ook worden. De kroon op het werk van Joop Linthorst was toch de bouw van de Erasmusbrug, de brug waaraan nog steeds op allerlei manieren wordt gerefereerd, als de stad aan het begin staat van het nemen van majeure beslissingen die uiteindelijk de stad van vorm doen veranderen. Ook dat plan leidde aanvankelijk tot de nodige tegenwind. Die hebben we altijd in Rotterdam, want hier waait het en hier wonen mensen die wel verstand hebben van die tegenwind. Het viel 40 miljoen gulden duurder dan was begroot. Zo, dat was me een zeperd. Maar in historisch

perspectief is iedereen ongelofelijk blij met het feit dat die brug er is, die vorm heeft gegeven aan de stad. Vele buitenlanders zijn er trots op, komen er graag en maken er foto's van. Linthorst hield in die periode voet bij stuk. Hij vond het ontwerp veel beter passen bij de magie en de geschiedenis van de stad. En gelukkig was daar de CDA-minister Maij-Weggen met een zak geld. Ze was het eens met Joop en heeft hem uiteindelijk over de streep getrokken, nadat ook burgemeester Peper zich daarmee had bemoeid. Wij vergeten hier weleens de naam van Maij-Weggen regelmatig te noemen als partner van de stad Rotterdam als het gaat om de grootschalige veranderingen die de stad heeft gekend. Linthorst zei er zelf over na zijn vertrek uit de politiek in 1994: "Ja, natuurlijk moesten we uitkijken voor een zeperd. Ik zei: die brug verkoopt zichzelf wel en dat is gelukt. Dat kunnen we zeker stellen." Einde citaat. En hoe, de Erasmusbrug kreeg de afgelopen week zelfs vleugels. Vleugels waarop Joop Linthorst graag had mee willen vliegen om het kleurrijke panorama van zijn stad te aanschouwen. We zullen nooit weten of hij had gedacht dat hij op de vleugels van die brug zou zijn gaan hemelen, zoals dat dan heet. Maar wij wensen zijn familie en zijn nabestaanden ongelofelijk veel sterkte bij het verwerken van het verlies. Ik mag u graag om een moment stilte vragen.

[stilte]

Ik dank u zeer.

Mag ik u de tekst meegeven? Alstublieft. Sterkte met alles.

De familieleden van Joop Linthorst zijn de raadzaal uit. We kunnen nu beginnen aan de rest van agenda. Het is altijd heel lastig om zo'n overschakeling te maken.

1.3 Mededelingen

De **VOORZITTER**. Ik ben toe aan de categorie mededelingen. De raadsleden en de wethouders zullen op afstand aan de vergadering deelnemen. Ook de besluitvorming vindt op afstand plaats. Belangstellenden kunnen de vergadering natuurlijk op internet blijven volgen. Ik neem aan dat de gang van zaken bij digitale vergaderingen nog steeds bij u bekend is. Als u het woord wenst, wil ik u vragen daar een handje voor op te steken, en gebruik te maken van het zogenoemde groene handje. U kunt het ook aangeven in de chat. Het wordt hier door de medewerkers van de griffie bijgehouden. Dan word ik ingeseind en krijgt u zo snel mogelijk het woord voor een interruptie of voor een bijdrage. Ten slotte, om te voorkomen dat de stream aan het einde van de avond uitvalt, zal u aan het einde van de middagvergadering gevraagd worden om uit te loggen en vanavond weer opnieuw in te loggen, omdat anders het systeem het risico in zich heeft vast te lopen.

2. Vaststelling van de agenda van de raadsvergadering van 27 mei 2021

De **VOORZITTER**. Ik zal eerst als voorzitter een aantal zaken met u doornemen en aan het einde bied ik u graag de gelegenheid om iets te zeggen over de agenda als dat nodig is of als ik u daarom vraag.

Als ik een punt noem waarover u graag iets wilt zeggen, dan kan dat natuurlijk ook. Er zijn vier verzoeken voor een beraadslaging ontvangen. Van Leefbaar Rotterdam, 'De grootste partij wordt monddood gemaakt via de achterkamertjes'; VVD en Leefbaar Rotterdam, 'Misbruik gehandicaptenparkeerplaatsen'; Leefbaar Rotterdam, 'ME richt waterkanon op onschuldige Feyenoordsupporters'; Leefbaar Rotterdam, 50PLUS, SP, NIDA, 'Onbehoorlijk bestuur bij verkoop Recreatieoord Hoek van Holland'.

Ten aanzien van het onderwerp 'ME richt waterkanon op onschuldige Feyenoordsupporters' is er sprake van een negatief behandeladvies voor vandaag, omdat dit onderwerp zich leent voor een actualiteit, of juist geagendeerd zou kunnen worden voor een commissievergadering, omdat dan ook de politiechef aanwezig kan zijn en daar ook een materiële toelichting kan geven. Ik geef u graag in overweging om het advies van de griffier hieromtrent op te volgen, maar u kunt daar ook iets anders van vinden. Ik denk dat de heer Simons het woord wenst, of is het de heer Van Schaik? Ik zie twee mensen.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Ik denk dat we beiden een punt hebben.

De **VOORZITTER**. Dan beginnen we bij de heer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Dat is prima voorzitter. Dank u wel voor het woord. Voorzitter, ik heb problemen met het feit dat mijn debat door de griffie negatief is beoordeeld. De reden daarvoor is dat wij een rapport hebben ontvangen van de ombudsman, dat wij via de recreanten hebben gekregen en die Leefbaar Rotterdam hebben benaderd, van: dit kan niet. Zij uitten hun terechte zorgen. Helaas stond er niet veel nieuws in dat conceptrapport. Eigenlijk wisten wij het al, het college heeft zich gewoon onbehoorlijk gedragen tegenover de recreanten. Voorzitter, anderhalf jaar lang zijn voorbereidingen getroffen voor verkoop, verkenning en wat dan ook. En elke keer werd erover gelogen tegen de recreanten en is er niets tegen de recreanten gezegd. Ook de raad is er keer op keer niet over geïnformeerd en daar zijn wij geschokt over voorzitter. Dit is niet de betrouwbare overheid die zijn afspraken nakomt. Dit zijn misstanden die we niet kunnen laten lopen. De urgentie van dit probleem is dermate hoog en we kunnen niet wachten tot na het reces. We willen excuses en gerechtigheid hebben van het college. Deze bestuurscultuur moet stoppen. Er zijn cruciale fouten gemaakt.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van Schaik, de griffier heeft louter om een heel bijzondere reden hier een negatief advies uitgebracht over de behandeling, namelijk omdat het om een conceptrapport gaat. U gaat nu de inhoud in.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Dat spreek ik tegen. Het is een conceptrapport, maar dan begrijp ik niet waarom het zo lang moet duren. U kunt over Feyenoord City met het college in één dag een dossier doornemen en dit wordt weer op de lange baan geschoven.

De **VOORZITTER**. U wilt gewoon dat het behandeld wordt en daar neem ik kennis van.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Maar als u me toestaat wil ik mijn speech even afmaken.

De **VOORZITTER**. Nee, want u gaat nu de inhoud in, en we zitten hier in het proces. De griffier adviseert om dit niet te behandelen op grond van het feit dat hier sprake is van een conceptrapport. U gaat de inhoud in, dus dat moeten we maar even niet doen.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Voorzitter, sorry dat ik u in de rede val, maar ik ga het toch doen. Dit is inderdaad een conceptrapport, maar wat erin staat, dat hadden wij al van tevoren gezegd voorzitter, dus waarom moeten die mensen nog zo lang wachten? Ik vind het echt onbegrijpelijk. Ik vind dit gewoon willekeur, en dat verwacht ik niet van een betrouwbare overheid. Ik verwacht ook dat de raad voor behandeling gaat stemmen.

De **VOORZITTER**. Dat snap ik. De argumentatie is helder. Ik stel de raad in de gelegenheid om daar iets van te vinden. Volgens mij was mevrouw Eskes als eerste.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja, dank u wel voorzitter. Ik snap uiteraard de zorg van de heer Van Schaik. Ik heb ook nieuwsberichten gelezen over dit rapport. Alleen heb ik dit rapport niet ontvangen. Ik heb geen conceptrapport, ik heb geen wat voor vorm van rapport dan ook, dus ik vind het eerlijk gezegd echt wel wat idioot om een voor mij nog niet bestaand rapport te gaan bespreken in een debat vandaag, terwijl ik geen idee heb wat daarin staat, behalve die regels zoals die in de media verschenen zijn. Maar dat lijkt me niet een goede basis om een debat op te voeren. Wat mij betreft wachten we dus rustig af tot de ombudsman haar rapport heeft uitgebracht en naar de raad heeft gezonden en dan hebben we daar een goed gesprek over. Ik denk, naar wat ik er nu van hoor, dat het alle aanleiding geeft om daar goed over te spreken, maar niet vandaag.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Dank u voorzitter. Ik sluit me volledig aan bij de woorden van mevrouw Eskes. Daarbij wil ik nog even in herinnering roepen dat de ombudsvrouw zelf heeft aangegeven pas in september met het volledige rapport naar de raad te kunnen komen, dus er is niets met de raad gedeeld en er is geen hoor en wederhoor geweest met het college. Ik wil dan ook geen debat voeren op basis van uitspraken in een krant, die overigens zorgelijk zijn, dat is net ook aangegeven. Maar ik roep eenieder op om processen zorgvuldig te doorlopen. Dat willen we ook voor de recreanten. Dat hebben we ook met de TROP gedaan. Ik ben dus meer dan bereid om het advies van de griffie op te volgen om dit debat niet toe te staan.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Mag ik een interruptie op mevrouw Van Groningen en mevrouw Eskes? Voorzitter, wat ik nu onbegrijpelijk vind, u, mevrouw Van Groningen en u, mevrouw Eskes, zijn de raad van Rotterdam. Dit onderwerp staat er al twee dagen op. U weet dat de nood hoog is. U had alle moeite kunnen doen om dat rapport te achterhalen. Als wij het kunnen achterhalen, kunt u het ook.

De **VOORZITTER**. Dat mag u zo wel vinden, maar mijnheer Van Schaik, normaal gesproken vergadert u ordentelijk over stukken die de raad bereiken en via de griffier aan u worden beschikbaar gesteld. De heer Van Baarle.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Ja voorzitter, elk mogelijk debat waarin wij aan kunnen geven dat het college onzorgvuldig en schandig heeft gehandeld in de richting van de recreanten op Hoek van Holland grijpen we graag aan. Steun voor behandeling.

De **VOORZITTER**. De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, allereerst wil ik even reageren op mevrouw Eskes. Zij nam het woord idioot in de mond. Ik had graag dat u als voorzitter op dat soort woorden ingrijpt. We kennen mevrouw Eskes als iemand die continu het woord fatsoen in de mond neemt. Het CDA is een en al fatsoen. Ik vind het echt een schandalige start van de vergadering. Verder is het natuurlijk ook een grote schande dat het college al anderhalf jaar in het diepste geheim hiermee bezig was, de Rotterdammer hiermee schoffeert en alle perceelhuurders. Het is belangrijk om dit te behandelen lijkt me. Het is volgens mij niet waar dat het college en de collegepartijen dit rapport nog niet hadden, want ze hebben alles veel eerder dan wij als oppositiepartijen. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Meeuwissen, als ik goed geluisterd heb, heeft mevrouw Eskes gezegd: ik vind het idioot dat. Dat is keurig Nederlands. Dat is iets anders dan 'ik vind iemand idioot'. Dan had ik daarop ingegrepen. U haalt hier wat mij betreft taalkundig twee

dingen door elkaar. Je mag in het diskwalificeren van een situatie wel degelijk het woord idioot gebruiken, zolang dit geen betrekking heeft op een mens. Dan grijp ik daar wel op in. U haalt hier twee dingen door elkaar.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter, ik wil hier graag op reageren. Ik vind mevrouw Eskes die altijd CDA fatsoen predikt, dat ze het woord idioot hier niet in de mond kan nemen. Net zo goed dat u niet wilt dat we het woord 'liegen' gebruiken, maar dan moeten we 'bezijden de waarheid' zeggen, dan heb ik toch graag dat u als voorzitter hierop ingrijpt.

De **VOORZITTER**. Ik heb aangegeven dat ik niet inga op uw aanmaning, omdat het woord 'ik vind iets idioot' iets is wat mij betreft in de Nederlandse taal keurig toegelaten is. Het is iets anders dan een mens diskwalificeren door te zeggen: ik vind iemand idioot. Dan had ik er wel op ingegrepen. We gaan er verder niet over in debat.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter, ik vind het schandalig dat u niet ingrijpt tegen mevrouw Eskes.

De **VOORZITTER**. Het zij zo.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Anders ga ik hier schriftelijke vragen over stellen.

De **VOORZITTER**. U kunt die natuurlijk indienen vandaag. Ik houd niet zo erg van dreigen mijnheer Meeuwissen. Dat moet u ook niet doen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Dat is gewoon een gevolg hiervan.

De **VOORZITTER**. Ik ga naar de heer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Ja voorzitter, ik begrijp dat dit rapport voor oppositiepartijen een aanleiding is om snel te acteren. Overigens, dat is het volgens mij ook voor alle coalitiepartijen en in ieder geval voor GroenLinks. Maar voorzitter, we hebben nu nog geen rapport. Dat rapport gaan we krijgen. En beter nog, dat rapport gaan we krijgen met een toelichting van de Rotterdamse ombudsman. Als we dat hebben, dan kunnen we het goed met elkaar doorspreken, in commissieverband. Dat lijkt me de juiste, goede route, en niet een half rapport dat ik, oprecht, niet in mijn bezit heb. Om het nu te gaan bespreken is ook niet goed voor de recreanten en ik zou mijnheer Van Schaik ook nog willen meegeven: we hebben juist dit besluit on hold gezet en doorverwezen naar een later moment. Er is dus wat dat betreft nu ook voor de recreanten geen haast om dit nu te bespreken met een half rapport en zonder toelichting van de ombudsman.

De **VOORZITTER**. Helder. Ik noteer dat de heer Van Zevenbergen zegt dat hij steun geeft aan de aanvraag voor het debat. Mevrouw Verkoelen geeft aan: een mooi en duidelijk beeld van de heer Leewis. Ik ga nu naar mevrouw Walgenbach van D66.

Mevrouw **WALGENBACH** (d66). Er wordt gesproken over een betrouwbare overheid, maar dan is het ook aan ons om ons aan onze afspraken te houden en aan de tijdlijn die we met elkaar, maar belangrijker nog, met de stad hebben afgesproken. Dan moeten we mijns inziens ook niet nu het proces gaan frustreren. Juist ook voor de recreanten. En dat doen we wel als we dit behandelen. Dus geen steun voor dit verzoek.

De **VOORZITTER**. Helder.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Voorzitter, mag ik misschien reageren?

De **VOORZITTER**. Gaat uw gang.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Mevrouw Walgenbach, was u het niet die in de commissie een tijdslijn wilde hebben? Heeft u die na een maand al ontvangen?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Walgenbach.

Mevrouw **WALGENBACH** (d66). Voorzitter, het is denk ik juist wat de heer Van Schaik zegt. We hebben afspraken gemaakt en ik verwacht dat die tijdlijn nog komt. Op basis daarvan gaan we verder met elkaar. Dus u wilt nu een rapport gaan behandelen dat er niet is. U wilt het proces verder frustreren, waar de recreanten en de stad niets aan hebben. Dat lijkt mij gewoon zeer onverstandig.

De **VOORZITTER**. Helder. Dan ga ik naar de heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ja voorzitter, dank u wel. Ik kan me heel goed voorstellen dat mensen die dit tussenrapport hebben ontvangen, en zeker aan de kant van de recreanten, denken: hé, dit heb ik altijd al gezegd en nu verder en behandelen. Ik vind wel dat het netjes is om te wachten op het definitieve rapport, dus dat het college reageert en dat daar vervolgens de ombudsman daar dan definitief een oordeel over heeft. De komst van dit rapport heeft ook een rol gespeeld in de commissiebehandeling en dus ook bij de...om alles over de zomer heen te tillen. Dus ik denk dat het goed is dat we als we zelf een betrouwbare overheid willen zijn, we ook de rol van de ombudsman niet frustreren, maar eerst netjes wachten tot het definitieve stuk er is. Wel snap ik heel goed dat het rapport zoals het er nu in de tussenvariant ligt, voor heel veel mensen wel is ingeslagen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Dank u voorzitter, ik bedoelde eigenlijk dat de heer Leewis er in beeld in één keer heel mooi uitzag met dat wit erachter, dus dat bedoelde ik. Maar nu ik toch de mogelijkheid krijg, ik heb de aanvraag medeondertekend. Ik moet heel eerlijk bekennen dat ik me niet helemaal bewust was van het feit dat niet iedereen het rapport had. Dat vind ik wel een punt. Ik snap dus heel goed wat de anderen zeggen. Ik ben er ook wel voor om te zeggen dat we daar even op moeten wachten. Maar dan heb ik wel een heel dringend verzoek, want als ik naar de tijdlijn kijk van de ombudsvrouw, dan zit me één ding heel erg dwars. Dan komt zij met een definitieve rapportage in de tweede week van juli. Dat betekent voor ons dat we dan eigenlijk met het zomerreces gaan en dan tillen we het gelijk door naar september. Dan zou mijn dringende verzoek zijn aan onszelf en via de griffie te organiseren dat de ombudsvrouw dan een week eerder voor een definitief rapport zorgt, zodat we dat eventueel toch nog kunnen agenderen in de laatste raadsvergadering die we in dit seizoen hebben, zodat we het niet laten liggen. Want dat ben ik met de heer Van Schaik eens, we moeten het niet laten liggen tot na de zomer. Dat zou ik echt een kwalijke situatie vinden. Maar ik begrijp wel dat het nu wat moeilijk zou kunnen zijn, maar dan graag naar de volgende vergadering. Maar dat vraagt wel even aan de ombudsvrouw om één week eerder aan te leveren. Dat zou mijn voorstel zijn. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ik constateer twee dingen, namelijk dat er geen meerderheid is voor het verzoek om het vandaag te behandelen. Ik constateer ook dat mevrouw Verkoelen via de griffier en mij het verzoek zou willen doen richting de Rotterdamse ombudsman om een week eerder het definitieve rapport op te leveren opdat u zelf kunt beoordelen of het nog

voor de zomer kan worden behandeld. Mag ik ervan uitgaan dat dat laatste ook gesteund wordt? Als dat gesteund wordt ben ik bereid om mij te wenden tot de ombudsman en dit te vragen. Ik zie dat de SP en de PvdA dat steunen, het CDA doet dat ook. Ik ga ervan uit dat dat een redelijk verzoek is, dus dat gaan wij doen. De heer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Voorzitter, ik constateer maar één ding, en dat is een heel andere constatering dan dat u doet. De recreanten hebben na een maand nog steeds geen excuus gekregen. Dat zou gebeurd moeten zijn. En het tekent voor mij een desinteresse dat de raad van Rotterdam niet een debat aan durft te gaan voor recreanten die zwaar in de ellende zitten door twee wethouders die anderhalf jaar de boel hebben opgehouden, hun mond hebben dichtgehouden en mensen voor € 50.000,00 het schip in hebben laten gaan. Dit is een totale desinteresse en ik vind het onbegrijpelijk dat ze niet het debat willen aangaan. Ik mis de ballen van de Rotterdamse wethouders.

De **VOORZITTER**. Toch is het denk ik zinvol mijnheer Van Schaik, dat ik u vraag om bij dit soort vraagstukken vooral ook het proceduredebat te voeren. Het is natuurlijk uw goed recht om u uit te drukken zoals u dat wilt. Maar we voeren een proceduredebat en geen inhoudelijk debat. Mijnheer Simons over het punt van het water werpen.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, ik vond het toch wel een mooi voorbeeld van de Rotterdamse transparante bestuurscultuur wat we net zagen. En geen rapport als mooie variant op geen actieve herinnering. Maar goed, ik zal er niets meer over zeggen burgemeester, want dat is allemaal al gedaan. Het debat over de rellen bij de laatste wedstrijd van Feyenoord en de inzet van het waterkanon en het negatieve behandeladvies van de griffie hierover, met het argument dat het een actualiteit is. Het is inderdaad een actualiteit, want wij hebben heel veel vragen gekregen van verontruste, verontwaardigde en boze Feyenoordsupporters en wij kunnen hun vragen gewoon niet beantwoorden. Dat speelt nu. De kranten hebben er vol van gestaan. Het is in andere media ook behandeld, dus als we moeten wachten tot volgende week, dat is mosterd na de maaltijd, of vijgen na Pasen. Dus dat is onze onderbouwing om er gewoon nu kort aandacht aan te geven, zodat de burgemeester ons kan vertellen wat er nu precies is gebeurd en daarmee ook naar buiten toe kan aangeven dat alles volgens protocol is verlopen, of dat er dingen zijn misgegaan die de volgende keer beter kunnen. Dat is de reden waarom wij toch menen dat wij dat nu best kunnen behandelen en niet moeten wachten tot volgende week.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dank u voorzitter. Wij hadden in principe hierover schriftelijke vragen gesteld, omdat wij dachten dat dat het goede middel is. Naar aanleiding van uw antwoorden hadden we dan eventueel een stevig commissiedebat hierover kunnen voeren, waar de politiechef bij was geweest. Maar ik heb er geen bezwaar tegen als we het nu doen. Daar ben ik niet bang voor, want het leeft wel. Er gaan allerlei speculaties en dergelijke rond, over veel bredere zaken dan alleen wat er gebeurd is. Het zou verhelderend kunnen werken als we hier als raad met elkaar over gaan praten. Dus wat mij betreft durf ik het debat wel aan. Ik durf het ook wel te steunen.

De **VOORZITTER**. Helder. Wie verder? Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja, ook vanuit 50PLUS grote steun. Ook wij hebben heel veel berichten gekregen. Ik vind het argument 'het is actuawaardig' dan zeker ook raadswaardig, dus ik onderschrijf dat zeker. Voor wat betreft het antwoord dat we hier in deze vergadering nu niet de.. hebben, dat vind ik niet zo'n probleem. U bent als

eindverantwoordelijke goed op de hoogte, neem ik aan. En anders, het komt wat later op de dag aan de orde, dus dan zou het politieapparaat u nog goed kunnen informeren zodat u dat naar ons kunt overbrengen. Maar ik hecht er grote waarde aan, zoals de heer Simons het heel juist verwoord heeft, dat we er vandaag iets over zeggen.

De **VOORZITTER**. Helder. De heer Karremans. Dan ga ik eerst even naar mevrouw Eskes. Toch eerst de heer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Dank, sorry. Geen steun voor dit debat. We hebben een paar argumenten. We hebben afgesproken actualiteiten niet tijdens raadsvergaderingen te doen. Laten we ons ook houden aan deze afspraak. Misschien is het handig om daar een keer mee te beginnen, dat als we zelf afspraken met elkaar maken, we ons daar vervolgens ook aan houden. Dat is één. Volgens mij heeft de SP net al schriftelijke vragen gesteld, dus dat lijkt me ook een prima route om te volgen. Eerst beantwoording van de schriftelijke vragen, dan eventueel in de commissie, dan eventueel met politie erbij. Er is genoeg te zeggen over Feyenoord. Dat lijkt me helemaal prima. Laten we zorgvuldigheid boven snelheid laten prevaleren.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Dank u wel voorzitter. Wat ons betreft, volgens mij is de procedure dat als er openstaande schriftelijke vragen zijn, we dan nog niet een debat aanvragen. Ik vind overigens de aanvraag van de heer Simons zeer terecht. Ik denk dat iedereen veel vragen heeft over wat zich heeft voorgedaan. Maar wat ons betreft is het fijn om eerst input te krijgen, beantwoording van de schriftelijke vragen en die te agenderen in de commissie. Wel zou ik het college, de burgemeester willen vragen om die vragen op korte termijn te beantwoorden, zodat we die ook op korte termijn in de commissie kunnen behandelen. Want ik ben het wel met de spoed eens. Het heeft niet zoveel zin om dit nog zes weken te laten wachten voordat de vragen beantwoord zijn. Dus wat mij betreft op korte termijn zo snel mogelijk agenderen in de commissie VB, met de politiechef. Want ik heb ook wel vragen aan de politiechef over welke afwegingen er gemaakt zijn en hoe dit heeft kunnen plaatsvinden. Ik zou het fijn vinden om dit onderwerp ook in zijn aanwezigheid te kunnen behandelen. Dank u wel voorzitter.

De heer **SIMONS** (lr). Voorzitter, mag ik even iets rechtzetten? De griffie heeft het ook al in de chat gezet. Leefbaar Rotterdam heeft een debat aangevraagd voordat er schriftelijke vragen waren gesteld. Wij vragen vandaag ook geen actualiteit aan. Wij vragen een regulier debat aan, dus dat even als antwoord.

De **VOORZITTER**. Dat is helder mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Oké, prima. Ik dacht: ik zeg het nog even.

De **VOORZITTER**. Dat is helder. Mevrouw Arseni.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Ja voorzitter, ik kan me wel aansluiten bij een aantal anderen die voor mij zijn geweest. Ik denk wel dat dit een punt is dat zeker het bespreken waard is, maar het kwaad is ook al geschied, dus laten we dan de bespreking op een zorgvuldige manier doen. Het is natuurlijk altijd heel fijn als andere partijen ineens helemaal van de procedure zijn, maar daar kunnen wij ons als procesliberalen wel bij aansluiten vanwege die zorgvuldige bespreking. Ik denk dat het wel relevant is om dat ook met aanwezigheid van de politiechef te doen. Vandaar.

De **VOORZITTER**. Heel goed. De heer Leewis. Excuus, de heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja, dank u wel voorzitter. Volgens mijn informatie zijn de schriftelijke vragen nog niet officieel ingediend. Verder is het natuurlijk schandalig dat allerlei BLM-tuig en antisemitisch islamitisch tuig niet wordt aangepakt en onschuldige meisjes vol worden geraakt door een waterkanon. In Eindhoven is eerder dit jaar een mevrouw bij een demonstratie zwaargewond geraakt met een schedelbasisfractuur.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Meeuwissen, sorry, het gaat over het proces. Blijkbaar is het vandaag een dag van confrontatie. Dat wil ik liever niet. We hebben een procedurediscussie over het verzoek van Leefbaar Rotterdam in Rotterdam om vandaag wel of niet te discussiëren over de inzet van het waterkanon. Ik wil u verzoeken zich daartoe te beperken.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). De PVV vindt dit onderwerp zo urgent, want anders gaan er straks doden vallen onder onschuldige mensen door waterkanonnen. Het moet dus echt vandaag behandeld worden, want anders lassen we maar een acturaad in.

De **VOORZITTER**. Helder. De heer Lammering.

De heer **LAMMERING** (pvda). Dank u wel voorzitter. Wat ons betreft geen steun voor behandeling nu, maar we vinden het wel heel goed om het te behandelen in de commissie. Ik heb zelf de waterkanonnen in actie gezien en het verbaasde mij wel dat ze waren ingezet. Dus ik zou graag van de politiechef onder andere willen weten wat de afwegingen waren om ze in te zetten. Maar wat mij betreft en wat onze partij betreft gebeurt dat tijdens een commissiebehandeling en zo snel mogelijk.

De **VOORZITTER**. Helder. Mijnheer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja voorzitter, vanuit ons wel steun voor behandelen, temeer omdat dit niet een incident is dat op zichzelf staat. We hebben dat natuurlijk eerder gezien, tijdens die demonstratie waarbij een vrouw ook met waterkanonnen werd geraakt, waardoor zowat haar halve gezicht kapot werd gespoten.

De **VOORZITTER**. Voor de annalen mijnheer Achbar, dat was elders hè. Dat was niet in Rotterdam, dat was elders.

De heer **ACHBAR** (denk). Ik had het niet over de locatie, ik had het over een incident, vergelijkbaar met waterkanonnen voorzitter. Er wordt een advies gegeven vanuit de griffier dat het onderwerp zich eerder leent voor een actua. Ik denk dat daar de discussie even over moet gaan, omdat ik nu proef dat er vermenging ontstaat over wel of niet ingediende schriftelijke vragen. De vraag is of dit onderwerp zich leent op dit moment om tijdens de raadsvergadering te bespreken, ja of nee. Dus misschien, om ons daartoe te beperken, dan zeg ik, gelet op de situatie en het voorstel, dat wij er wel voorstander van zijn om dit te bespreken.

De **VOORZITTER**. Helder. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dank u voorzitter. De Partij voor de Dieren is ook voorstander om dit te bespreken, dus steun voor de aanvraag van Leefbaar Rotterdam. Dat heeft ermee te maken dat dit echt een verzoek is om beraadslaging en een actua is echt iets anders dan een verzoek om beraadslaging. En bij een verzoek om beraadslaging kun je moties indienen, en dat kan niet bij een actua. Dus steun voor Leefbaar Rotterdam.

De **VOORZITTER**. De heer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Ja voorzitter, het is fijn om te zien dat Leefbaar Rotterdam na vele discussies over politie-inzet nu eindelijk ook een keer van de bank af komt als het om een andere doelgroep gaat. Maar voorzitter, tot nu hebben we dit soort besprekingen altijd in de commissie gehad, en dat is ook heel belangrijk en goed. Want dan kun je een goede uitgebreide discussie hebben, want dit zijn meestal zeer ingewikkelde thema's. Dat kunnen we uit eerdere besprekingen wel concluderen. Wat mij betreft dus heel erg steun voor de lijn van mevrouw Eskes. Snel agenderen, liefst de eerstvolgende VB-vergadering, en dan kunnen we ook daarop moties en voorstellen doen. Laten we niet hapsnap even zo'n bespreking er zo tussendoor gooien.

De **VOORZITTER**. De heer Büyükcifci.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Ja voorzitter, heel kort, ook NIDA steunt de aanvraag van Leefbaar Rotterdam. Het is een kwestie die enorm leeft in de stad in ieder geval. En wat mij betreft moeten wij als raad ook over dit soort onderwerpen zo snel mogelijk spreken. Dus wat mij betreft steun.

De **VOORZITTER**. Helder. Mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Dank u wel, ik houd het ook heel kort. Wat mij betreft zorgvuldigheid voor snelheid, dus tegen behandeling.

De **VOORZITTER**. Dan stel ik vast dat er geen meerderheid is voor behandeling vandaag. Ik ga wel het verzoek van mevrouw Eskes zodanig proberen te bespoedigen dat dinsdag aanstaande de schriftelijke vragen worden afgedaan dan wel dat ik u een feitelijke brief stuur, zodat u daar de eerstvolgende VB-vergadering over kunt spreken. Ik zal daarvoor ook de politiechef uitnodigen.

De heer **SIMONS** (lr). Mag ik hier nog één vraag over stellen?

De **VOORZITTER**. Vanzelfsprekend.

De heer **SIMONS** (lr). En daarna heb ik nog een ander punt betreffende de agenda. Maar burgemeester, u was toch in charge, u kunt de raadsleden op dit moment toch gewoon informeren en u kunt de belangrijkste vragen die er leven toch gewoon beantwoorden? Daar heeft u toch niet meer tijd voor nodig of vergis ik me daar nu in? Want ik ken u als een man van de veiligheid, die er altijd bovenop zit, alles weet, dus wat dat betreft is er toch helemaal geen reden om nog dingen op een rijtje te zetten? U kunt toch in een debat de raadsleden die dat willen hierover informeren? Of zie ik dat helemaal verkeerd?

De **VOORZITTER**. Ik ga dit gesprek op deze manier zo niet met u aan, omdat u met elkaar een proceduredebat bent aangegaan over wat voor afspraken u met elkaar heeft gemaakt in de raad. Wat ik weet en wat ik niet weet, dat laat ik verder achterwege. Ik denk zelf eerlijk gezegd dat dit onderwerp, gezien ook de debatten die we de afgelopen tijd met elkaar gehad hebben, het best gebaat is bij het verhaal van degene die er ook direct materieel verantwoordelijk voor is, de politiechef. Ik ben bestuurlijk verantwoordelijk en daar ben ik altijd op aanspreekbaar. Maar ik denk dat het gesprek inderdaad tot zijn recht komt als de heer Westerbeke u ook alle finesses van de afwegingen in tactische zin mee kan geven. Ik zit natuurlijk nooit in de tactische vergaderingen. Ik kan u alleen de feiten achteraf melden.

Maar ik wil graag bespoedigen dat u de informatie krijgt en dat de politiechef aanwezig zal zijn bij de volgende VB-vergadering, opdat u met elkaar het debat kunt voeren.

De heer **SIMONS** (lr). Oké, dank u voorzitter. Dan heb ik nog een andere vraag over de agenda. Dat betreft het hamerstuk 6 over het ontheffing verlenen van de vereiste van ingezetenschap van wethouder Grauss. Wij willen daar graag over stemmen, dus ik ga ervan uit dat we dan een voorstel moeten doen om dat als een B-onderwerp te agenderen. Ik kan u niet verstaan.

De **VOORZITTER**. Dan wordt het geen hamerstuk. Dan ga ik u dat onderwerp aanbieden als ter stemming.

De heer **SIMONS** (lr). Oké, dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dan gaat het mee naar het stemvenster en wordt het weggehaald uit de te hameren stukken. U gaat mij allemaal veel te snel, want zover ben ik nog helemaal niet. even kijken, waar ben ik nu beland. Er zijn twee verzoeken voor een tweeminutendebat aangevraagd. NIDA, Afspraken inzake Toeslagenaffaire niet uitgevoerd en van de VVD, Aanpak seksuele straatintimidatie. Wenst iemand hierover het woord? Ik neem aan van niet. Dan agenderen we deze twee punten als 17.1 en 17.2.

Er is één verzoek ingediend voor een motie vreemd aan de orde van de dag. Die komt van mevrouw Van Groningen, de heer Koster en mevrouw Walgenbach, over Eurovisie Songfestival Swing Alone Afterparty. Wenst iemand hierover het woord? Anders agenderen wij de motie zoals te doen gebruikelijk aan het einde van de raadsvergadering.

Dan kom ik bij agendapunt 7. Die was aangemerkt als een hamerstuk, maar gebleken is dat u er een motie bij wilt indienen. Dan stel ik voor dit niet als hamerstuk te behandelen maar als B-onderwerp. Ik neem aan dat dat met uw instemming is. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ja, u haalt me de woorden uit de mond. Ik kreeg naderhand nieuwe informatie, waardoor ik toch een motie in wilde dienen. Dat had ik tijdens de commissiebehandeling nog niet voorzien. Ik kan u niet verstaan burgemeester.

De **VOORZITTER**. Dat is helder. Dan noteren wij dat.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Oké, dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ten aanzien van de spreektijd stel ik u voor om uit te gaan van drie uur op de klok. Dat is zeer ruim voor vandaag. Dat is ook geen uitnodiging om daar per se allemaal gebruik van te maken, maar het wordt u ruimhartig aangeboden vandaag. Kunt u zich daarmee verenigen? Dat is het geval. Ik check even in de chat. Mevrouw Verkoelen stelt een vraag over punt 7. Het gaat over MRDH, begrijp ik? Mevrouw Verkoelen, het ging even te snel. U ging even kijken naar agendapunt 7, dan ga ik even met u meekijken. Die was doorgeschoven naar een B-onderwerp. Klopt het mevrouw Verkoelen, het ging over MRDH? Dan een paar dienstmededelingen. De leden Van Baarle en Karremans hebben gemeld dat zij bij de besluitvorming vanavond zullen pairen. Dat geldt ook voor de leden Van Groningen en Van Schaik. Die hebben gemeld dat zij tussen 12.00 en 14.00 uur pairen voor het geval er besluitvorming plaatsvindt tussen genoemde tijdstippen. Dat zal waarschijnlijk niet het geval zijn. Dan ga ik ervan uit dat dat niet gebeurt en dat de besluitvorming pas vanavond aan de orde is. Ik stel voor de besluitvorming over de huishoudelijke punten, ingekomen stukken, bekrachtiging geheimhouding en de hamerstukken gelijktijdig bij de behandeling van de desbetreffende punten te doen. Uiteraard kunt u aantekenen dat u geacht wordt ergens te hebben tegengestemd als dat nodig mocht zijn. Mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Wij willen graag genoteerd hebben dat wij tegen geheimhouding van het geheime deel van het Rapport Toetsing voorwaarden Position Paper van het project Feyenoord City stemmen.

De **VOORZITTER**. Geheimhouding op het punt van Feyenoord City. Op dat punt wenst Leefbaar Rotterdam te hebben tegengestemd. Ten aanzien van de indiening van moties heeft u al veel moties aangeboden bij de griffier en deze staan al in het raadsinformatiesysteem bij de desbetreffende agendapunten of worden tijdens het debat daaraan toegevoegd. Als u nog verdere moties aanbiedt, dan kan dat natuurlijk via de gebruikelijke manier tijdens deze vergadering zelf.

3. *Vaststelling van de notulen van de raadsvergadering van:*

3.1 *8 april 2021*

3.2 *29 april 2021*

De **VOORZITTER**. De vaststelling van de notulen van 8 en 29 april van het lopende jaar. Kunt u zich verenigen met de tekst van de notulen? Akkoord.

4. *Mededeling van ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2021 weken 17 tot en met 20*

De **VOORZITTER**. Dan de mededeling van ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de doorlopende lijst voor het jaar 2021 weken 17 tot en met 20. Kunt u zich verenigen in de voorgestelde wijze van afdoening? Dat is het geval.

5. *Bekrachtiging van de geheimhouding overeenkomstig artikel 25 van de Gemeentewet*

5.1 *Het geheime deel van het Rapport toetsing voorwaarden Position Paper van het project Feyenoord City*

De **VOORZITTER**. Dan bekrachtiging van de geheimhouding overeenkomstig artikel 25 van de Gemeentewet. Het geheime doel van het Rapport toetsing voorwaarden Position Paper van het project Feyenoord City. Daarvan hebben we genoteerd dat Leefbaar Rotterdam geacht wordt te hebben tegengestemd. Mag ik ervan uitgaan dat het voor 50PLUS en voor de Partij voor de Dieren ook geldt?

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja, hetzelfde voorzitter.

De **VOORZITTER**. En voor de SP? Akkoord. En de PVV ook?

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja.

De **VOORZITTER**. Dan noteren wij dat u geacht wordt te hebben tegengestemd bij dit punt.

5.2 *De collegeverklaring Gemeente Rotterdam ENSIA 2020 met bijlagen als onderdeel van het landelijke project Eénduidige Normatiek Single Information Audit*

De **VOORZITTER**. Agendapunt 5.2. De collegeverklaring Gemeente Rotterdam ENSIA 2020 met bijlagen als onderdeel van het landelijke project Eenduidige Normatiek Single Information Audit. Akkoord?

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Daar wil ik overigens gemeld hebben voorzitter, dat 50PLUS, in tegenstelling tot eigenlijk alles wat wij als geheimhouding hebben, hier wel meegaat in de geheimhouding.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). De PVV ook voorzitter.

De **VOORZITTER**. De PVV ook. De Partij voor de Dieren is tegen geheimhouding neem ik aan? Het staat in de chat, oké. Ik check het nog even bij de SP.

5.3 *Brief inzake risicoanalyse BOOR met bijlagen scoringsleidraad risico-inschatting en factsheet risicoanalyse.*

De **VOORZITTER**. Dan de brief inzake risicoanalyse BOOR met bijlagen scoringsleidraad risico-inschatting en factsheet risicoanalyse. Mag ik ervan uitgaan dat de Partij voor de Dieren, 50PLUS, PVV en SP hier waarschijnlijk niet meegaan in de geheimhouding? Mijnheer Meeuwissen?

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja, dat is correct, dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ik check even. De heer Van Zevenbergen zegt dat het klopt. Mevrouw Verkoelen, klopt. Ik mis nog de heer Van der Velden, en die zegt ook dat het klopt.

A. HAMERSTUKKEN

7. *Het voorstel tot het vaststellen van de zienswijze naar aanleiding van de ontwerpbegroting 2022, het ontwerp van de beleidsnota reserves, voorzieningen en fondsen van de gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH).*
8. *Het voorstel om geen zienswijze in te dienen naar aanleiding van de ontwerpbegroting 2022 van de gemeenschappelijke regeling Nieuw Reijerwaard.*
9. *Het voorstel tot toepassing van de coördinatieregeling als bedoeld in de Wet ruimtelijke ordening ten behoeve van de realisering van een woontoren aan de Hoofdweg 480-490.*

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar de hamerstukken. Ik heb net aangegeven dat agendapunt 6 op verzoek is overgeheveld naar een B-onderwerp. Het voorstel tot verlenen van ontheffing van vereiste van ingezetenschap is op verzoek van Leefbaar Rotterdam ook een onderwerp waarover gestemd wordt. Het wordt dus niet gehamerd vandaag. Mijnheer Van der Velden?

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dank u voorzitter. Agendapunt 8, daar zouden wij ook willen tegenstemmen.

De **VOORZITTER**. Dan hameren we met de stem van Partij voor de Dieren tegen. Nog iemand die een aantekening wil maken bij dit agendapunt? Mijnheer Meeuwissen wenst het woord op dit punt.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Nee, er zijn wijzigingen van de agenda. Het komt straks als agendapunt, dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dan punt 9. Het voorstel tot toepassing van de coördinatieregeling als bedoeld in de Wet ruimtelijke ordening ten behoeve van de realisering van een woontoren aan de Hoofdweg 480-490 wordt ter hamering aangeboden. Dat is het geval. Ik recapituleer. Agendapunt 6 gaat van de lijst te hameren onderwerpen af en wordt vanavond aangeboden ter stemming. Agendapunt 7 wordt doorgeschoven naar een besprekingspunt onder B.

B. ONDERWERPEN MET EEN KORTE VERKLARING

7. Het voorstel tot het vaststellen van de zienswijze naar aanleiding van de ontwerpbegroting 2022, het ontwerp van de beleidsnota reserves, voorzieningen en fondsen van de gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH).

De **VOORZITTER**. Ik ben aangekomen bij agendapunt 7, onder B, het voorstel tot het vaststellen van de zienswijze naar aanleiding van de ontwerpbegroting 2022, het ontwerp van de beleidsnota reserves, voorzieningen en fondsen. Mevrouw Van Wifferen wenst daarover het woord en ik hoop dat wethouder Vermeij meeluistert.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Voorzitter, tijdens de commissiebehandeling had ik gezegd uit te zien naar het rekenkamerrapport over de economische afdeling van de MRDH om daar verder te bespreken wat dit betekent. Maar na de commissievergadering kwam ik erachter dat dit rapport van de planning en de rol was gehaald en daarom wil ik een motie indienen. Die is dus niet gericht aan de wethouder, maar aan de Rekenkamer, dus de wethouder hoeft ook niet te reageren, om te vragen aan de raad of hij ook de Rekenkamer mede wil verzoeken om dit rapport toch door te laten gaan. Want D66 is al jaren enorm benieuwd naar het effect van het economische programma van de MRDH. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Wifferen, die motie gaat u indienen of die is ingediend? Mevrouw Van Wifferen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Rekenkamerrapport MRDH

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 27-5-2021 ter bespreking van agendapunt 7;

constaterende dat:

- de Rekenkamer in 2020 een onderzoek zou doen naar het economisch programma van de MRDH;
- in dit onderzoek de Rekenkamer zich vooral zou gaan richten op de verantwoordelijkheid van de MRDH op het gebied van regionale economische ontwikkeling, welke resultaten daarmee zijn geboekt en hoe de gemeente Rotterdam en de Rotterdamse gemeenteraad daarover worden geïnformeerd;

overwegende dat:

- dit onderzoek uiteindelijk niet heeft plaatsgevonden;
- er veel discussie, binnen en buiten de MRDH, is over de rol van de MRDH op het terrein van economische ontwikkeling in het MRDH-gebied;
- het daarom van waarde is voor de raad om zich hierover door de Rekenkamer te laten informeren;

verzoekt de Rekenkamer:

- in 2021 alsnog een onderzoek te doen naar het economische programma van de MRDH;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. van Wifferen en D.A. van Groningen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Wenst iemand het woord op dit punt? Niet. Dan zien wij die motie wel komen en wordt deze vanavond ter stemming aangeboden aan de raad.

10.1 Het voorstel tot vaststelling van de Hemelwaterverordening Rotterdam

De **VOORZITTER**. Agendapunt 10.1, het voorstel tot vaststelling van de Hemelwaterverordening Rotterdam. De heer Van Schaik. En de portefeuillehouder is de heer Wijbenga. Ik verzoek de wethouders, voor zover zij niet ingelogd te zijn, om wel ingelogd te zijn, want dat bespoedigt de raadsvergadering van vandaag. Dus als u niet ingelogd bent, graag inloggen. De heer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Dank u wel voorzitter voor het woord. Leefbaar Rotterdam heeft in de commissie met de wethouder daarover gediscussieerd. De discussie ging over bestaande bouw en nieuwbouw. Voor wat nieuwbouw betreft is Leefbaar Rotterdam het helemaal eens dat het perfect gelijk ingepast kan worden, maar met bestaande bouw houdt Leefbaar Rotterdam toch een slag om de arm, omdat er toch een kostenplaatje aan komt te zitten van minimaal € 500,00. De wethouder zegt maximaal, ik weet gewoon dat het veel duurder gaat worden. Dus ik doe nogmaals een beroep op de wethouder: sluit gewoon mensen aan, u bent daar toch bezig, en ga mensen niet onnodig op kosten jagen. Per slot van rekening moesten mensen van het aardgas af. Dat wordt allemaal gratis gedaan, dus dit kan toch ook gratis? Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Voorzitter, ik had mij inderdaad aangemeld, maar ik had eigenlijk verwacht dat er nog wat meer discussie zou zijn op dit punt, dus ik zie verder af van een bijdrage.

De **VOORZITTER**. De heer Meeuwissen wil een vraag stellen aan de heer Van Schaik, begrijp ik.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja, dank u wel voorzitter. Wat de heer Van Schaik net zei doet me denken aan een verkiezingsdebat met mevrouw Kaag. Die zei 'windmolens worden gesubsidieerd, dus maak je er geen zorgen over'. De heer Van Schaik zegt: dat wordt allemaal gratis gedaan en gesubsidieerd. Ik wilde vragen of de heer Van Schaik een geldboom heeft, dat hij zegt: van het gas afhalen, daar hoeven mensen niet zelf voor te betalen. Volgens mij is er niets gratis op deze wereld, dus waar staat de geldboom van de heer Van Schaik?

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Die geldboom staat op de Coolsingel 40, ter hoogte van het loket van de heer Wijbenga. Laat ik heel duidelijk en helder zijn. Als u uw stukken kent, weet u onder andere dat in IJsselmonde, de Heindijk, mensen van het aardgas worden afgehaald en daar een totale vergoeding krijgen. Nu willen we gewoon mensen van zeventig en tachtig jaar die een eengezinswoning hebben, voor hun hemelwaterafleiding, waar we schoon water mee willen hebben, opzadelen met een bak kosten. Kijk, als we het met nieuwbouwprojecten

doen, dan zegt mijnheer Van Schaik prima, maar gaan wij het doen in dit soort gevallen, dan zegt Van Schaik: nee, dat gaan we niet doen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Daar ben ik het niet mee eens voorzitter. Maar goed, het is duidelijk hoe de heer Van Schaik hier tegenaan kijkt. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Alle gekheid op een stokje mijnheer Meeuwissen. Ik heb een prachtig mooi filmpje gekregen van een jongeman in Kenia die een geldboom plantte en permanent oogst. Ik zal u die doorsturen. Dan geef ik graag het woord aan mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Dank u wel voorzitter. Het is toch wel belangrijk om even bij dit onderwerp stil te staan. We hebben daar ook in de commissie heel goed over gesproken. Hemelwaterverordening, ook een heel mooie term. Het is heel goed dat dit wordt ingezet. We moeten ervoor zorgen dat we het hemelwater, de regen, goed gaan opvangen in onze stad. Daarvoor is het ook belangrijk, daarvoor is de gemeente verantwoordelijk, maar ook huiseigenaren zelf. Daarom is het goed dat dit voorstel er ligt. We hebben het ook over de betaalbaarheid gehad, daar heeft de wethouder ook het een en ander over gezegd, dat daar rekening mee gehouden gaat worden. Maar het is goed dat hij dat hier nog even herhaalt, denk ik. Dus wat dat betreft begrijp ik het punt van de heer Van Schaik ook wel. Maar voor D66 Rotterdam is het ook erg belangrijk dat woningeigenaren, en zeker mensen met een eigen tuin, ook die verantwoordelijkheid voelen om het regenwater af te koppelen en het in hun tuin te laten stromen, zodat het niet onze riolen belast met dat schone regenwater. Daarvoor is het natuurlijk heel erg belangrijk dat die tuinen ook groen zijn. Het kan ook in een ton. Maar dat daar zekere enthousiasmerende geluiden vanuit de gemeente richting die particuliere eigenaren worden gedaan, is heel belangrijk. Nu doet het college dat ook heel netjes en goed en worden mensen ook verleid om dat regenwater in eigen voortuinen op te vangen. We hebben het er ook over gehad in hoeverre je dat nu wilt laten verplichten. De wethouder heeft gezegd: we zien ernaar uit dat dat echt goed gaat met die vergroening, met geveltuintjes en afkoppelen. Hij heeft ons prachtige voortgangsresultaten in het vooruitzicht gesteld, dus daar wacht D66 nog even met smart op. Dus steun voor dit voorstel en we zien ook uit naar de voortgangsrapportage over die verdere vergroening van de voortuinen. Dan gaan we verder kijken of het op deze manier echt voldoende voortgang heeft. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Helder. Dan de heer Van Baarle.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Ja voorzitter, dank u wel voor het woord. De richting die wordt opgegaan, namelijk dat we moeten gaan naar een systeem waarbij hemelwater op een andere manier wordt afgevoerd, is met het zicht op de klimaatdoelstellingen et cetera een goede ontwikkeling. Alleen heeft de fractie van DENK ernstig bezwaar en ook grote zorgen over het feit dat dit voor particuliere huishoudens tot kosten zal gaan leiden terwijl zij met veel plannen omtrent verduurzaming al op kosten gejaagd worden. Daar komt dit bedrag van € 500,00, dat in het voorstel staat, nog eens bij. De kan-bepaling die in het voorstel staat, namelijk dat het college ontheffing daarvan kan verlenen, vinden wij onvoldoende waarborgen bieden dat dit in de toekomst er niet toe gaat leiden dat mensen die € 500,00 gewoon echt niet kunnen betalen, en daar zijn er veel van in onze stad, dadelijk op kosten gejaagd worden. Om die reden kunnen wij op dit moment niet instemmen met het voorstel dat op dit moment voorligt. Daarvoor hadden er meer waarborgen in moeten staan om met name mensen met een kleine portemonnee de 100% garantie te bieden dat het niet tot problemen gaat leiden in de toekomst. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Wenst verder nog iemand het woord op dit onderwerp? Ik check het nog even op de lijst. Dat is niet het geval. Wethouder Wijbenga.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Ik ben blij dat de raad van mening is het voorstel om bij nieuwbouw het dubbel afvoeren van hemelwater ten opzichte van afvalwater meteen regel te laten zijn in Rotterdam. Ik vind dat een hartstikke mooi moment. Het is gewoon een stap vooruit in ons circulair en handig en verstandig omgaan met de afvoer van water. Het is ook een heel goed punt voor het rioleringsstelsel, want dat wordt daar robuuster van. We kunnen het beter afvoeren, met minder energie, met minder schoonmaakkosten en -activiteiten. Dan de bestaande bouw, want een deel van onze rioleringsaanpak betreft natuurlijk gewoon bestaande woningen. Als dat woningen zijn van woningcorporaties of particuliere verhuurders met meerdere woningen, dan denk ik niet dat we praten over de zorg van Leefbaar Rotterdam en DENK, maar het zou dan gaan om particuliere eigenaren van woningen voor wie € 499,00 het probleem is. Want vanaf € 500,00 leggen we de verplichting niet op, dat wil ik toch even zeggen. Dat is dus een duidelijke streep. Dat vinden we dan eigenlijk een goede grens. Ik ben ook blij dat heel veel fracties dat steunen. Even over de eigenaren. De eigenaren hebben natuurlijk altijd een verplichting voor hun eigen huishouden, hun huis, de kwaliteit van hun huis. Dat gaat over het zorgen dat het verwerk op orde is, het gaat over de fundering, de riolering, gewoon de algehele staat van het huis. Dat kan ook om het dak gaan. Als je eigenaar van een huis bent, moet je iedere maand in plaats van huur een beetje geld opzijzetten om je huis te onderhouden. Als dat in VVE's gebeurt, dan denk ik ook niet dat we het probleem zien, want dan doet de VVE dat in het collectief, dus we hebben het over een heel klein van het woningbezit in Rotterdam van particuliere huizen die ermee te maken krijgen. Over die groep, de kleine inkomens gaat het dan. Maar die kleine inkomens moeten, in plaats van huur te moeten betalen, gewoon onderhoudskosten nemen. Ik vind, wij vinden als college die € 500,00 het maximum, dus dat zal eerder over € 400,00 of € 200,00 gaan. Wij gaan die mensen ook helpen dat ze het zo goedkoop mogelijk kunnen doen. We zullen ze adviseren en suggesties doen. Buren mogen het ook samen doen om de kosten te drukken. Maar zolang het onder die € 500,00 is, vinden we het heel reëel om dat aan een eigenaar op te leggen. Het hoeft ook niet in één keer betaald te worden. We hebben het er ook over gehad dat je tegen allerlei specifieke situaties kunt aanlopen. Het is een bedrag dat op de lange termijn werkt, dus je moet het bedrag in die zin ook delen door een periode van misschien wel dertig jaar dat je even niets meer aan het riool hoeft te doen. Dan vind ik het alleszins een verantwoord bedrag. We gaan ervaring opdoen, dus als de zorg van Leefbaar Rotterdam en DENK zich in de praktijk voordoet, dat mensen laten zien: wat u me nu vraagt, dat kan ik niet betalen, nogmaals, ik zou dat onwaarschijnlijk vinden in deze categorie van Rotterdammers, maar dan heb ik toegezegd in de raad om in de voortgangsberichten over het GRP u te laten zien dat zich dat voordoet en tot welke problemen dat leidt. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Helder wethouder. Is er nog iemand die een vraag heeft of een opmerking wil maken? Dat is niet het geval. Er is een motie ingediend en die zien wij straks tegemoet bij de stemmingen.

10.2 Het voorstel tot wijziging van de Verordening Beheer Ondergrond Rotterdam

De **VOORZITTER**. Ook hier is wethouder Wijbenga de portefeuillehouder. Ik heb als eerste spreker op de lijst de heer Achbar. Of de heer Van Baarle. Wie van u?

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Dat is verbazend.

De **VOORZITTER**. Wethouder, uw microfoon staat open.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Voorzitter, dank. Ik dacht dat deze onderwerpen samengenomen zouden worden.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Ja, dat dacht ik ook.

De **VOORZITTER**. O, zo had ik het niet meegekregen. Het spijt me.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Voor wat betreft de verplichting voor nieuwbouw is de fractie van DENK de mening toegedaan dat dat wel een goede ontwikkeling is.

De **VOORZITTER**. Helder, oké. De andere sprekers vonden dat ook.

11. Het voorstel tot vaststelling van de Regionale Energiestrategie RES 1.0 Rotterdam Den Haag

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar agendapunt 11, het voorstel tot vaststelling van de Regionale Energiestrategie RES 1.0 Rotterdam Den Haag. Wethouder Bonte is hier portefeuillehouder en we luisteren als eerste naar mevrouw Van Wifferen. De heer Bonte is niet ingelogd. Ik check, een ogenblik graag. Nogmaals het verzoek aan de wethouders om wel ingelogd te zijn omdat we de dynamiek en het tempo van de agenda niet kunnen voorspellen. Het leidt tot nodeloos tijdverlies. De wethouder is ingelogd. Dan kunnen we beginnen met de behandeling van het onderwerp. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Voorzitter, D66 is blij met deze Regionale Energiestrategie. Het is goed dat we op dit gebied regionaal samenwerken en dat we invulling geven aan deze verplichting van het rijk, maar dat we dit ook echt zien als een kans om dit regionaal op elkaar af te stemmen. D66 had in de commissie nog wel wat vragen over windmolens in Rozenburg. We zijn ook blij dat de wethouder duidelijk heeft toegezegd om van een poel die veel gebruikt wordt door bijzondere en minder bijzondere trekvogels, te waarborgen dat deze er blijft op de landtong, ook op een veilige manier voor deze vogels. Waar we ook nog wel wat moeite mee hadden, is de manier waarop in Rozenburg de participatie rond de windmolens is gegaan. De wethouder heeft daar ontzettend veel energie in gestoken en daar vertrouwelijk veel met de gebiedscommissie over gesproken, maar dat heeft er wel voor gezorgd dat de gebiedscommissie niet de handen vrij had om ook de bewoners erbij te betrekken. Vandaar dat wij ons hebben aangesloten en samen met de ChristenUnie-SGP een motie hierover hebben ingediend. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter, dank u wel. De energietransitie moet, wat de Rotterdamse VVD betreft, concreet, haalbaar en zoveel mogelijk betaalbaar zijn. Met ook oog voor onze internationale concurrentiepositie. Onze Rotterdamse haven speelt hierbij een heel belangrijke rol, want zij zorgt voor onze werkgelegenheid en economische welvaart. Ze toont lef, investeert in de nieuwe economie en het resultaat is zelfs een daling van de CO₂-uitstoot. Daar zijn we oprecht trots op. De Rotterdamse walstroomstrategie draagt hier ook aan bij. Het succes van walstroom is wel afhankelijk van zowel de infrastructuur alsook de mate waarin we daarvan gebruik gaan maken. En daarom nog wat puntjes op de i voorzitter. Veel oude schepen zijn niet toegerust op walstroom en onze VVD-Europarlementariër Caroline Nagtegaal heeft hier in Europa ook aandacht voor gevraagd. En vandaag doen wij dat hier in Rotterdam. Samen met de PvdA en Leefbaar Rotterdam dienen we de motie 'Maak werk van duurzame zee en binnenvaart' in, om de werkgelegenheid verder te stimuleren en de innovatiekracht van onze haven te behouden. Een aantrekkelijk walstroomtarief helpt daar ook bij, voorzitter, want we willen de concurrentiepositie van onze haven niet aantasten. Ook samen met de PvdA en Leefbaar Rotterdam dienen we de motie 'Walstroom, gewoon betaalbaar' in, waarmee we in kaart kunnen brengen welk tarief

aantrekkelijk is en wat er nog nodig is om walstroom succesvol uit te rollen. Van de wal varen we door naar onze groene landtong in Rozenburg. Mijn collega van D66 heeft er net ook al aandacht voor gevraagd. Voorzitter, het voelt alsof Rozenburg een beetje in een verdomhoekje zit. Elke keer worden de Rozenburgers voor het blok gezet met de rode draad: geen participatie. Of het nu om een distributiecentrum gaat, stofoverlast of windmolens op die landtong. Vanuit Rotterdam denken we wellicht dat alles op rolletjes loopt, terwijl dat niet altijd het geval is. Wat gaat de wethouder doen om de participatie nu echt vlot te trekken? De Rotterdamse VVD is kritisch op wind op land en helemaal in de natuur. We zouden daarom ook graag van de wethouder horen dat er maximaal twee windmolens op de landtong komen. Twee stuks en daarmee basta. Wat is uw reactie? Voorzitter, tot slot. U weet, de zon schijnt hier altijd in Kralingen en dat is gunstig. Want zonne-energie is een belangrijk onderdeel van de energietransitie. Alleen wat de Rotterdamse VVD betreft, leggen we ze dus graag op het dak of op de infrastructuur en dus niet in het groen, niet in recreatiegebieden, niet in dichtbevolkte gebieden of zelfs niet op de grond die vervuild is zoals de Oranjebonnenpolder. Het is belangrijk dat we hier een duidelijk afwegingskader voor krijgen, want ruimte is schaars en groen moeten we in deze stad toch wel koesteren. Daarom de motie, samen met DENK en NIDA, 'Zon op de juiste plek'. Dank u voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 10. Maak werk van duurzame zee en binnenvaart

"De gemeenteraad, in vergadering bijeen op donderdag 27 mei 2021, ter bespreking van vaststelling RES en voortgang Klimaatakkoord;

constaterende dat:

- de energietransitie moet bijdragen aan de werkgelegenheid en behoud van de economische concurrentiepositie;
- Rotterdam op het gebied van scheepsbouw en innovatie in de voorhoede vaart;
- walstroom een belangrijke bijdrage levert aan de energietransitie doelstellingen;

overwegende dat:

- het succes van walstroom niet alleen afhankelijk is van de infrastructuur maar ook van de mate waarin daarvan gebruik kan worden gemaakt;
- nieuwe schepen zodanig worden ontworpen dat ze van walstroom gebruik kunnen maken, terwijl bestaande schepen nog niet walstroombestendig zijn;
- het reviseren (ombouwen van schepen) een kostbare exercitie is;
- er verschillende regionale als ook Europese duurzaamheid subsidies op het gebied van verduurzaming van de scheepvaart beschikbaar zijn;
- de Rotterdamse regio de kennis in huis heeft voor duurzame scheepsbouw en ombouw;
- dat duurzame innovatieve talent aantrekt en daarbij een positieve bijdrage levert aan de werkgelegenheid;
- we bij de uitrol van walstroom gebruik moeten maken van onze koploperspositie, ten einde die te behouden;

verzoekt het college om:

- vaart te maken met het creëren van werkgelegenheid door revisering van schepen en duurzame scheepsbouw in de regio te promoten;
- te helpen bij het aantrekken van Europese en regionale duurzame scheepvaart subsidies;

- een actieve rol te spelen in samenwerking met de sector bij het aantrekken van pilots waarbij revisering van schepen, innovatieve scheepsbouw of alternatieve brandstoffen wordt gestimuleerd;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D.A. van Groningen, D.P.A. Tak en G.F.E. Koster

Motie 9. Walstroom, gewoon betaalbaar

'De gemeenteraad, in vergadering bijeen op donderdag 27 mei 2021, ter bespreking van vaststelling RES en voortgang Klimaatakkoord;

constaterende dat:

- de Rotterdamse haven werkt aan een transitie naar duurzame energie, waar walstroom een belangrijk onderdeel van is;
- het gebruik van Walstroom een positief effect heeft op de luchtkwaliteit en vermindering van geluidsoverlast.

overwegende dat:

- Rotterdam met haar walstroom beleid vaart maakt in de uitrol aan landzijde;
- de Rijksoverheid heeft aangekondigd tot eind juni 2027 geen energiebelasting op walstroom te heffen om gebruik van walstroom in de scheepvaart aan te moedigen;
- dit walstroom een aantrekkelijker alternatief kan maken, mits de prijs dat ook is;
- momenteel de tariefstelling voor walstroom nog niet aantrekkelijk is;
- het verplicht stellen van walstroom zonder aantrekkelijk alternatief de economische concurrentiepositie van de haven kan aantasten;
- er een financiële stimulans nodig is om de binnenvaart en zeevaart gebruik te laten maken van walstroom.

verzoekt het college om:

- in samenwerking met het Havenbedrijf Rotterdam en de Koninklijke Vereniging van Nederlandse Reders te onderzoeken welke tariefprijs de aantrekkelijkheid van walstroom stimuleert;
- op basis van dat tarief de walstroommarkt verder te ontwikkelen en hierbij aan te geven welke (financiële) instrumenten er vervolgens nodig zijn;
- te inventariseren wat er vanuit alle overheidslagen nodig is om het gebruik van walstroom te stimuleren;
- de resultaten hiervan met de raad te delen.

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D.A. van Groningen, D.P.A. Tak en G.F.E. Koster

Motie 12. Zon op de juiste plek

'De gemeenteraad, in vergadering bijeen op donderdag 27 mei 2021, ter bespreking van vaststelling RES en voortgang Klimaatakkoord;

constaterende dat:

- de startnota versnelling zonne-energie vier mogelijkheden beschrijft om de opwekking van zonne-energie op te schalen;

- In de startnota ruimte blijft om zonnepanelen op land en water te plaatsen;

overwegende dat:

- er veel uiteenlopende ruimteclaims zijn op Rotterdams grondgebied;
- woningbouw, recreatie en natuur belangrijke doelen zijn om de grond voor te bestemmen;
- vervuilde grond niet bij voorbaat alleen voor zonneparken bestemd hoeft te zijn omdat de grond na sanering ook voor andere bestemmingen geschikt is, zoals recreatie;
- veel Rotterdamse daken nog niet voorzien zijn van zonnepanelen;
- de zonnepanelen techniek in snel tempo ontwikkelt, waardoor verwerking in infrastructuur aantrekkelijker en betaalbaarder wordt;

verzoekt het college om:

- bij voorkeur zonnepanelen aan te leggen op daken alsmede waar mogelijk te verwerken in de infrastructuur;
- voorts recreatiemogelijkheden mee te nemen in het afwegingskader voor zon op velden in de leidraad zonne-energie;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D.A. van Groningen, N.D.Z.R. Mohamed-Hosein en B. van Noppen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De heer **TAK** (pvda). Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Nou, u bent nog niet aan het woord. Ik wilde nog een paar dingen aan mijn lijst toevoegen, maar u bent nu wel aan het woord mijnheer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Kijk, dank u wel. We spreken over de Regionale Energiestrategie. En zoals mijn fractie al eerder heeft aangegeven, de visie in deze strategie onderschrijft de PvdA van harte. Het ontbreekt wat ons betreft ook niet aan de juiste visie op de energietransitie. Waar het op dit moment wel aan ontbreekt is uitvoeringskracht, uitvoeringsvermogen. We hebben er in de commissie al meerdere keren onze teleurstelling over uitgesproken dat we weer een lijvig rapport hebben, helaas zonder uitvoeringsstrategie. Wij weten dat wethouder Bonte er in de Rotterdamse context hard mee aan het werk is om juist die klimaatdoelstellingen vorm te geven, maar ik zou toch wederom deze boodschap willen herhalen. Wat de energietransitie nu nodig heeft, is uitvoeringskracht. Dat betekent gewoon werk gaan maken van de plannen die we hebben bedacht. Het is dus mooi dat we in de regio nu nog meer plannen hebben, maar echt, onze hartenkreet is: ga daar alstublieft ook echt mee aan de slag en werp niet te veel barrières op, ook niet als het gaat over wind op land. Een aantal partijen is inderdaad van mening dat we daar op de rem moeten trappen. Helaas, die luxe hebben we niet. We hebben nog maar een paar jaar de tijd om echt tempo te maken om onze klimaatdoelstellingen te halen. En als we het hebben over tempo maken, tijdens de commissievergadering heb ik de wethouder er ook aan herinnerd dat de PvdA met steun van veel raadsfracties een motie heeft aangenomen – alleen de PVV was destijds tegen, geloof ik – om versneld de gemeentelijke daken te voorzien van zonnepanelen. Dit zou toch een fantastisch voorbeeld zijn aan onze stad als u daar weer snel werk van zou willen maken. Ik zou dus nogmaals ook deze hartenkreet willen herhalen richting de wethouder. Maak daar alstublieft werk van en laat zien dat wij als Rotterdam wel kunnen wat de Regionale Energiestrategie niet kan, en dat is versneld werk maken van de energietransitie. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mijnheer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Ja voorzitter, dank u wel. Leefbaar Rotterdam kijkt anders dan de wethouder en vele partijen in de raad naar dit onderwerp. Concreet willen wij geen zonnepanelen in weilanden, parken of groenstroken, maar op daken. Windturbines als het moet, ver op zee, in plaats van op land. Ik ben het niet vaak eens met collega Tak, maar vandaag ondersteun ik hem van harte. Leefbaar Rotterdam vindt het buitengewoon kwalijk dat de wethouders Bonte en Kurvers de motie 'Verduurzaam Rotterdamse daken in één klap' nog niet hebben uitgevoerd.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Koster, ik heb een vraag voor u van mijnheer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja, dank u wel voorzitter. Ik heb het recentste filmpje van professor Geert Fileert van Leefbaar Rotterdam weer bekeken. Daar heeft hij het, zoals iedereen tegenwoordig, over windturbines. Ik heb eigenlijk liever dat hij het heeft over vogelversnipperaars of vogelmoordmachines. Ik vroeg me af of de heer Koster heeft gezien waar De Telegraaf gisteren mee kopte. Dat ging over een heel zeldzame lammervogel. Even kijken, ik haal het bericht er nog even bij. Het gaat over een lammergier die helemaal is vermoord door zo'n ding. Leefbaar Rotterdam kennen we als dierenvriend. In de raad werd er nog uitgebreid gepleit voor hondenzwemstrandjes overal in de stad. Blijkbaar kan dierenleed achter de horizon, ver op zee, Leefbaar Rotterdam dus helemaal niets schelen. Ik zou aan de heer Koster willen vragen om hierop te reflecteren.

De heer **KOSTER** (lr). Dat wil ik best doen. Zoals ik net zei, windturbines liever niet, maar als het moet, dan ver op zee. Ik ben het helemaal met u eens. Ik heb ook die foto in De Telegraaf zien en dat vond ik niet fijn om te zien.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Dan concludeer ik dus bij dezen dat Leefbaar Rotterdam voor dierenleed binnen het zicht is en wat er verder elders in de wereld ver achter de horizon gebeurt, dat boeit Leefbaar Rotterdam dus helemaal niets. Dus Leefbaar Rotterdam is geen dierenvriend. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Had mijnheer Leewis een vraag aan de heer Meeuwissen?

De heer **LEEWIS** (gl). Ja, ik had een vraag aan de heer Meeuwissen. Ik vroeg me af of de heer Meeuwissen weet wat de topdoodsoorzaken van vogels zijn.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja, ik ga hier niet met GroenLinks in discussie. We weten allemaal dat al die GroenLinkers achter deze klimaatlobby zitten. Er zijn allemaal GroenLinksbobo's die bakken met geld hieraan verdienen en ondertussen verpest GroenLinks de hele wereld. Straks is er overal plastic gras, plastic planten. Echte planten kun je alleen nog maar internet op Wikipedia zien. Ik laat het hierbij voorzitter.

De **VOORZITTER**. De heer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Ja voorzitter, het is toch echt de PVV die constant pleit om dit land vol te plaveien met asfalt omdat er zo nodig weer een auto overheen moet. Maar voorzitter, de belangrijkste doodsoorzaak van vogels, met afstand, echt tien, nee honderd keer zoveel, nee tienduizend keer zoveel, zijn huiskatten. Pleit de heer Meeuwissen nu ook voor een verbod op huiskatten als hij zo tegen windmolens is?

De **VOORZITTER**. De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Daar ga ik niet op in voorzitter.

De **VOORZITTER**. De heer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Ja voorzitter, dat is dus uitermate zwak van mijnheer Meeuwissen en dat toont maar weer eens aan hoe ontzettend weinig hij van dit onderwerp weet en gewoon heel hard roept. Hij is namelijk een dierenvriend als het hem uitkomt, namelijk als hij iets kan zeggen over windmolens. Maar als het dan gaat over het werkelijke probleem, dan is mijnheer Meeuwissen natuurlijk nergens te vinden.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter, nogmaals, dat is natuur. Maar goed, natuur voor GroenLinks is plastic kunstgras en dat zijn kunstplanten, dus helaas.

De heer **LEEWIS** (gl). Voorzitter, dan zal ik mijnheer Meeuwissen nog één puntje meegeven, namelijk dat de vervuiling die ontstaat door chemische fabrieken, kolencentrales en dat soort dingen, ook nog steeds tienduizend keer meer vogels doodt dan windmolens doen. Laten die windmolens nu juist zorgen dat die vervuiling stopt. Dus ja voorzitter, aan een windmolen gaat weleens een vogel dood. We zullen met innovatie moeten zorgen dat dat flink minder wordt, maar windmolens leveren de facto meer vogels op dan minder.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter, ik zie in het chatvenster een vraag van de heer Van Zevenbergen. Hoeveel lammergieren zijn slachtoffer van katten? Die vraag heb ik nu aan GroenLinks.

De **VOORZITTER**. Het wordt steeds interessanter. Mijnheer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Ik kan me voorstellen dat een lynx of een poema best wel regelmatig een lammergier pakt.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Dat kunt u zich voorstellen, maar u heeft geen bewijs. Hoeveel poema's zijn er in Nederland?

De heer **LEEWIS** (gl). Nou, best wel een paar.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). In de dierentuin.

De heer **LEEWIS** (gl). Ja precies.

De **VOORZITTER**. Ik ga een einde maken aan dit mooie, interessante onderonsje. Ik ga terug naar de heer Koster.

De heer **KOSTER** (lr): Dank u wel voorzitter. Mijnheer Meeuwissen, ik denk dat ik u genoeg geantwoord heb. Zoals een wijs man ooit tegen mij zei: "Never argue with an idiot. They will track you down to their level and then beat you with experience."

Ik had het over de wethouders Bonte en Kurvers, die de motie 'Verduurzaam de Rotterdamse daken in één klap' nog niet hebben uitgevoerd. Dat vind ik buitengewoon kwalijk. Volgens de tekst van de motie had de businesscase al voor 2020 bij de raad moeten liggen. Tijdens de commissie hoorde ik een zwak verhaal van de heer Bonte dat de bestuursopdracht zou zijn uitgezet. Waarom ligt er geen businesscase voor de zomer van 2020, wethouders Bonte en Kurvers, zoals de motie u oproept? Waarom doet u gewoon eigenlijk niet wat de raad u opdraagt? Voorzitter, ik permitteer me dit, want dit zien we helaas vaker, dat moties van de raad niet worden uitgevoerd. Mijn collega Jami diende de motie in:

'Eerst de raad, dan de media'. Gisteren lazen we om 17.00 uur al in de krant dat er nieuwe plannen zijn voor Boijmans. De motie 'Eerst de raad, dan de media' wordt gewoon door uw college aan de laars gelapt. Ik vind dat buitengewoon kwalijk. We waren te laat voor een interpellatiedebat, maar ik overweeg dat serieus op dit punt.

Wij dienen zeven moties in die ik nog even kort zal bespreken. Wij vinden het onjuist dat de kosten van de RES niet zijn doorgerekend. Ook al zijn het slechts plannen, dat kan niet. Geen luchtfietserij mijnheer Bonte. De tweede motie is, waar de meerderheid van de omwonenden tegen is, geen windturbines. De derde motie, in navolging van Enschede stellen wij voor dat eerst de resultaten worden afgewacht van het GGD- en het RIVM-onderzoek. Er moet meer oog zijn voor de gezondheidseffecten van windturbines. Nogmaals, voor Leefbaar Rotterdam is draagvlak een must. Wij dienen hier ook een motie op in, want we willen dat burgers een gelijkwaardige actor zijn in dit proces. Serieus werken aan participatie is niet alleen door middel van Zoomsessies. Motie 5, wij vinden dat er meetbare kaders voor het participatieproject opgesteld dienen te worden. En mijnheer Meeuwissen, ik kom u hierbij duidelijk tegemoet, geen windturbines op land. Als er dan toch windturbines moeten komen, dat is subsidiair, dus als ze toch komen, dan moet er ook duidelijk gewerkt worden met een afstandsnorm van tien keer de ashoogte. En de laatste motie: geen Groningse taferelen voorzitter. De waardedaling van de woningen moeten meegenomen worden in de kostenanalyse. Dat was het wat Leefbaar Rotterdam betreft. Dank voorzitter.

De **VOORZITTER**. De heer Koster heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Financiële toetsing van de gehele RES

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 27 mei 2021 ter bespreking van Vaststelling RES,

constaterende dat:

- de RES 1.0 het antwoord van onze regio is voor de energietransitie;
- de RES 1.0 geen inzicht biedt in de totale kosten van de RES;
- het raadsvoorstel niet stilstaat bij de financiële consequenties van de RES;

overwegende dat:

- haalbaarheid en betaalbaarheid belangrijke aspecten van de energietransitie zijn;
- bovengenoemde componenten niet benoemd worden;
- hierdoor de gemeenteraad een besluit moet nemen omtrent de RES zonder kennis te nemen van de kosten hiervan;
- de kosten van de projecten in het kader van de RES mogelijkwerijs impact hebben op het draagvlak van de Rotterdammer;

verzoekt het college:

- de kosten van de RES door te laten rekenen door een onafhankelijk onderzoeksbureau;
- dit rapport te behandelen in de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.F.E. Koster

Motie 2. Geen draagvlak, geen windturbines

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 27 mei 2021 ter bespreking van Vaststelling RES;

constaterende dat:

- de RES 1.0 spreekt van de intentie om 27 extra windturbines te plaatsen;
- hierbij vier afwegingskaders een rol spelen bij de totstandkoming hiervan:
 - ruimtelijke kwaliteit;
 - brede haalbaarheid en doelbereik;
 - draagvlak;
 - netimpact en systeemefficiëntie;

overwegende dat:

- de gemeente Enschede recentelijk heeft aangegeven te stoppen met het vergunnen van windturbines vanwege de grote weerstand van bewoners;
- enkel is uitgesloten dat windturbines worden geplaatst in Natura 2000-gebied en Natuurnetwerk Nederland gebieden;
- op figuur 4.3, pagina 49, diverse zoekgebieden zijn aangegeven, welke in de buurt komen van gebieden van fysieke woonlocaties;
- Op pagina 50 wordt gesproken over het uitsluiten van omliggend woongebied bij het zoekproces van windturbines;
- hierdoor meerdere potentiële gebieden voor windturbines onderhevig zullen zijn aan participatie, acceptatie en draagvlak;
- geen draagvlak in de woonomgeving niet terzijde geschoven moet kunnen worden geschoven;

verzoekt het college:

- geen windturbines te plaatsen in een gebied waar de meerderheid van de omwonenden tegen de plaatsing van windturbines is;
- hierbij proactieve participatieprocessen conform de motie "Macht bij het college? Tegenmacht door de Rotterdammer!" te gebruiken;
- deze participatieprocessen expliciet te betrekken bij omwonenden binnen het zoekgebied, niet erbuiten;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.F.E. Koster en N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

Motie 3. Geen vergunningen voor windturbines in de nabije leefomgeving

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 27 mei 2021 ter bespreking van Vaststelling RES;

constaterende dat:

- de RES 1.0 verscheidene zoekgebieden heeft aangewezen voor mogelijke windturbines;
- de RES 1.0 de intentie uitspreekt om 27 extra windturbines te plaatsen welke vooralsnog niet vergund zijn;
- in veel gemeenten, waaronder Amsterdam en Enschede, enorme weerstand (geen draagvlak) is tegen de plaatsing van windturbines in de nabije leefomgeving;

overwegende dat:

- de gemeente Enschede recentelijk heeft aangegeven te stoppen met het vergunnen van windturbines totdat men zeker weet wat de gezondheidsgevolgen zijn hiervan;

- de GGD/RIVM een uitstekende instantie is om nader en diepgaand onderzoek te doen naar de effecten van windturbines op de volksgezondheid;
- de Rekenkamer recentelijk op de alarmknop heeft gedrukt en zich afvraagt of de genomen maatregelen met betrekking tot de energietransitie wel doelmatig en effectief zijn;

verzoekt het college:

- per direct te stoppen met de vergunning van windturbines in de nabije leefomgeving;
- zich bij de gemeente Enschede aan te sluiten en met een open houding en faciliterend de GGD/RIVM te ondersteunen bij het onderzoek naar de gezondheidseffecten van windturbines;
- de raad te informeren over de voortgang van dit onderzoek en dit onderzoek na publicatie te behandelen met de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.F.E. Koster

Motie 4. Macht bij het college? Tegenmacht door de Rotterdammer!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 27 mei 2021 ter bespreking van Vaststelling RES;

constaterende dat:

- de RES bewoners wil betrekken bij de totstandkoming van concrete acties in de leefomgeving;
- een van de afwegingskaders draagvlak is;
- dit op verschillende manieren gedaan kan worden, van bewonersavonden tot referenda;

overwegende dat:

- participatie een groot goed is;
- de huidige RES 1.0 participatie vooral ziet om draagvlak en acceptatie te genereren;
- de huidige participatieparagraaf op pagina 31 spreekt van twee soorten communicatie, waarbij de indirecte (niet-rechtstreekse) communicatie gericht is op bewoners, waarin wordt gesteld: *"ofwel ten behoeve van het regionale proces ofwel om informatie te verstrekken over energiegerelateerde onderwerpen"*;
- de directe (rechtstreekse) communicatie gaat tussen ambtenaren en bestuurders van gemeenten, waterschappen en provincie én volksvertegenwoordigers ten behoeve van democratische besluitvorming;
- hieruit blijkt dat bewoners niets in te brengen hebben over het daadwerkelijke besluit om over te gaan tot plaatsing van bijvoorbeeld windturbines, aangezien zij geen actor zijn bij de democratische besluitvorming;
- dit gegeven onacceptabel is en het participatieproces onderhevig is aan een upgrade teneinde meer invloed bij bewoners neer te leggen;

verzoekt het college:

- bewoners te betrekken bij directe (rechtstreekse) communicatie;
- dit te doen door bewoners niet enkel meer te betrekken bij bewonersavonden en informatiesessies, maar te werken met:
 - burgeronderzoeken;
 - enquêtes;
 - burgerpanels- en jury's;

- focusgroepen;
- deze componenten expliciet mee te laten wegen en tevens te borgen bij de besluitvormingsprocedure;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.F.E. Koster en N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

Motie 5. Duidelijke kaders voor het participatietraject

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 27 mei 2021 ter bespreking van Vaststelling RES;

constaterende dat:

- In januari 2020 een motie in de Eerste Kamer is aangenomen die overheden (gemeenten, provincies en waterschappen) verplicht om participatiebeleid op te stellen waarin wordt vastgelegd hoe participatie wordt vormgegeven en welke eisen daarbij gelden;
- dit participatiebeleid moet worden vastgesteld door desbetreffende gemeenteraad;

overwegende dat:

- burgerparticipatie een belangrijk instrument is om draagvlak te toetsen;
- draagvlak de vereiste is tot doorgang van dergelijke projecten met betrekking tot de plaatsing van windturbines in de nabije omgeving;
- participatie ten alle tijden onderhevig is aan toetsing en lering;

verzoekt het college:

- kaders op te stellen die de uitkomsten van participatietrajecten meetbaar en interpreteerbaar maken, waar de mogelijkheid bestaat tot de kwalificatie "voldoende" of "onvoldoende draagvlak";
- deze kaders te delen en bespreken met de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie 6. Leefbare woonomgeving prioriteit van de RES

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 27 mei 2021 ter bespreking van Vaststelling RES;

constaterende dat:

- de RES 1.0 haar inzet baseert op de draagkracht van het landschap welke is uitgewerkt op basis van een afwegingskader met vier componenten te weten:
 - ruimtelijke kwaliteit;
 - brede haalbaarheid en doelbereik;
 - draagvlak;
 - netimpact en systeemefficiëntie;

overwegende dat:

- de gemeente Enschede recentelijk heeft aangegeven te stoppen met het vergunnen van windturbines totdat men zeker weet wat de gezondheidsgevolgen zijn hiervan;
- mogelijke gevolgen en implicaties voor omwonenden van nieuw te plaatsen windturbines niet genoemd worden;

- mensen die momenteel in de buurt van windturbines wonen kampen met hardnekkige slaapproblemen;
- de WHO in 2018 heeft gepleit voor strengere geluidsnormen om inwoners te beschermen tegen toenemend omgevingslawaai;
- de gezondheidsimplicaties van windturbines voor Rotterdammers geheel onduidelijk zijn;
- in het huidige afwegingskader geen aandacht is voor omwonenden van windturbines;
- het derhalve onwenselijk is om windturbines op land te plaatsen, met name op gevoelige gebieden waar mensen wonen;
- experts spreken over een minimale afstand van tien keer de ashoogte van de windturbine tot gevoelige bestemmingen (zoals woningen) om eventuele negatieve effecten voor de leefbaarheid tegen te gaan;
- windturbines het best tot hun recht komen op zee;

verzoekt het college:

- een vijfde afwegingskader toe te voegen aan de RES, namelijk; *Leefbaarheid omwonenden: bij het plaatsen van windturbines een minimale afstandsnorm van tien keer de ashoogte aan te houden van de betreffende windturbine tot gevoelige bestemmingen;*

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.F.E. Koster

Motie 7. Geen Groningse taferelen bij de Rotterdamse RES

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 27 mei 2021 ter bespreking van Vaststelling RES;

constaterende dat:

- de RES 1.0 verscheidene zoekgebieden heeft aangewezen voor mogelijke windturbines;
- de RES 1.0 de intentie uitspreekt om 27 extra windturbines te plaatsen;
- waardedaling van woningen op de loer ligt wanneer er in de directe omgeving windturbines worden geplaatst;
- deze waardedaling bewoners in hun portemonnee raakt;

overwegende dat:

- Rotterdammers het recht hebben om de kosten van de energietransitie helder te hebben;
- bewoners mogelijkermits in hun vermogen worden aangetast zonder daar zelf schuld aan te hebben;
- compensatie in dat geval fair, sociaal en rechtvaardig is;

verzoekt het college:

- de mogelijke waardedaling van woningen mee te nemen bij de totale kosten van de energietransitie in de regio Rotterdam;
- kaders op te stellen voor het compenseren van bewoners die te kampen hebben met waardedaling van hun woning als gevolg van de plaatsing van windturbines in de nabije omgeving;
- deze kaders voor te leggen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. G.F.E. Koster

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Voorzitter, door middel van de RES wordt er lokaal invulling gegeven aan de internationale CO₂-doelen. DENK Rotterdam is van mening dat duurzaamheidsambities hand in hand gaan met dat wat Rotterdammers even zo belangrijk vinden, namelijk haalbaarheid, betaalbaarheid en toegevoegde waarde voor onze wijken en stad. Voorzitter, nu zien wij een vreselijke ontwikkeling. Want voorzitter, uit onderzoek van Horizon Advisory blijkt dat Oeigoeren ook voor de productie van zonnepanelen worden ingezet in werkkampen. Een Oeigoerse moslimminderheid wordt hierbij onderdrukt waarbij zij gedwongen worden om arbeid uit te voeren. Grote kans op genocide en andere vormen van mensonterend werk. We noemen dit een zeer onwenselijke ontwikkeling. Voorzitter, toch blijft het merendeel van alle grote Chinese zonnepanelenfabrikanten contacten aangaan met verdachte brandstofleveranciers. DENK is van mening dat het gebruik van deze foute zonnepanelen onacceptabel is. Wij dienen dan ook een motie in waarin we de raad vragen om zich uit te spreken tegen elke wijze van dwangarbeid. Hierbij vinden wij het uitermate belangrijk dat bij de inkoopprocessen rondom zonnepanelen actief aandacht wordt besteed aan het tegengaan van dwangarbeid door kritisch zonnepanelen in te kopen. Leveranciers moeten inzicht geven in de wijze waarop risico's op het gebied van mensenrechten in de productieketens worden beheerst. Het tegengaan van dwangarbeid moet in alle productieketens worden voorkomen. Daarom zullen wij de wethouder ook verzoeken om in gesprek te treden met het rijk, aan te sluiten bij een internationaal convenant om dwangarbeid in de productieketens rond zonnepanelen tegen te gaan. Voorzitter, het idee achter de RES is een zo gelijkwaardig mogelijke participatie en draagvlak te creëren. Dus geen nepinspraak, geen nepvormen van het creëren van draagvlak. Op dit punt tekenen wij mee met de moties van collega Koster en steunen wij moties van collega's met deze strekking. Voorzitter, we kijken uit naar de uitvoering van heel veel plannen, maar met mooie plannen alleen komen we er niet. En zonder draagvlak komen we er ook niet. Voorzitter, tot zover.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein heeft de volgende motie ingediend.

Motie 8. Voorkom dwangarbeid bij productie zonnepanelen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 27 mei 2021, ter bespreking van het agendapunt 11 Vaststelling Regionale Energietransitie;

constaterende dat:

- onderzoek van Horizon Advisory aantoont dat de Chinese grondstoffenindustrie voor zonnepanelen aansprakelijk is voor wijdverbreide dwangarbeid door Oeigoeren;
- de Oeigoerse moslimminderheid onderdrukking ondervindt alsmede gedwongen wordt om de arbeid uit te voeren met de kans op genocide;
- het merendeel van alle grote Chinese zonnepaneelfabrikanten contracten hebben met verdachte grondstofleveranciers;

van mening dat:

- er ook in Zuid-Holland mogelijk zonneparken worden of zijn aangelegd met 'foute' zonnepanelen van de desbetreffende fabrikanten;
- er voortsnog geen toezicht is op de herkomst van de zonnepanelen waarmee de door de overheid gesubsidieerde zonneparken gebouwd worden;

- er aandacht moet komen voor "ethisch inkopen", waarbij leveranciers inzicht moeten geven in de manier waarop risico's op gebied van mensenrechten in de productieketen worden beheerst;
- dwangarbeid in alle productieketens voorkomen moet worden;

spreekt uit dat:

- elke wijze van dwangarbeid onacceptabel is;

verzoekt het college:

- om in de inkoopprocessen rondom zonnepanelen het tegengaan van dwangarbeid mee te nemen waarbij er aandacht komt voor "ethisch inkopen";
- in gesprek te treden met het Rijk om aan te sluiten bij een (inter)nationaal convenant om dwangarbeid in productieketens van zonnepanelen tegen te gaan;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein, G.F.E. Koster, D.A. van Groningen en D.P.A. Tak

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

DE **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mijnheer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Voorzitter, de RES is heel belangrijk. Een succesvolle energietransitie is letterlijk van levensbelang. Want als we dat niet doen, en niet snel doen, dan kunnen we onze manier van leven en dat van heel veel planten en dieren wel vergeten. Dat betekent vol inzetten op zon- en windenergie. Duurzame bronnen, wind en zon, gaan nooit op en zijn veilig. Dat betekent ook wind op land. Net zoals Nederlanders al eeuwenlang windmolens bouwen om onze polders droog te houden, hebben we deze molens nu nodig op zorgvuldig gekozen plekken om te zorgen dat we duurzame stroom hebben en opnieuw onze voeten droog houden. Maar er moet ook versneld worden, met windmolens op zee en versneld met zon. Zon op daken, maar ook zon langs onze infrastructuur. En voorzitter, het irriteert mij mateloos dat wij geluidsschermen, geluidswallen en andere plekken langs rijkswegen nog niet vol gelegd hebben met zonnepanelen. Gelukkig gaf de wethouder aan dat Rijkswaterstaat er nu eindelijk op gaat bewegen, maar ik zou wel graag zien dat die beweging sneller gaat. Goed, daar kan het stadsbestuur niets aan doen, maar ik wil het toch gezegd hebben. Waar we wel wat aan kunnen doen zijn de zonnepanelen op onze eigen infrastructuur. Daar is in mijn beleving gewoon best wel wat ruimte voor. Denk aan al onze straatlantaarns, die digitale reclameborden die we nu in de stad hebben. Ook verkeerslichten en ook de zonkant van metrobanen en viaducten. Er is nog een heleboel ruimte in de stad. Daarom dien ik een motie in die vraagt om die ruimte en mogelijkheden verder te verkennen en ook ruimte te bieden aan energiecoöperaties om die ruimte te kunnen gebruiken. Dan als laatste zou ik daaraan willen toevoegen dat ik de motie van DENK echt een bijzonder goede motie vind en die graag omarm. Want als we die zonnepanelen inkopen, dan kunnen dat natuurlijk nooit met slavenarbeid gemaakte zonnepanelen zijn. Ook voor die business geldt dat dat eerlijk en op een fatsoenlijke manier moet gebeuren.

De **VOORZITTER**. De heer Leewis heeft de volgende motie ingediend.

Motie 14. Let the sun shine

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 27 mei 2021, bij de bespreking van de vaststelling van de regionale energiestrategie RES 1.0 Rotterdam-Den Haag;

constaterende dat

- onze elektriciteitsopwek nog lang niet klimaatneutraal is;
- de vraag naar elektriciteit de komende jaren naar grote waarschijnlijkheid verder zal groeien;
- zonnepanelen de afgelopen jaren sterk in prijs zijn gedaald en in opwek zijn verbeterd;

overwegende dat

- we binnen de gemeentegrenzen van Rotterdam veel infrastructuur hebben die uitgerust kan worden met zonnepanelen, denk daarbij aan: zonkanten van viaducten en metrobanen, lantaarnpalen, verkeerslichten en reclameborden;
- we hiermee als stad een extra bijdrage doen aan de opwek van duurzame energie;

verzoekt het college

- in kaart te brengen welke infrastructuur binnen de stadsgrenzen uitgerust kan worden met zonnepanelen en waar het kansrijk is om dit toe te passen;
- hierbij de mogelijkheid te onderzoeken deze locaties beschikbaar te stellen aan energie coöperaties;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Leewis en D.P.A. Tak

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mijnheer Segers-Hoogendoorn. Mijnheer Van Zevenbergen, excuus.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Het maakt niet uit voorzitter. Kan ik beginnen?

De **VOORZITTER**. Ga uw gang.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dank u wel. Voorzitter, was u ook zo blij, en ik hoop een heleboel collega's met mij in de raad, om die uitspraak gisteren van de rechter? Shell moet niet alleen maar rekening houden met zijn aandeelhouders nu, maar ook met de maatschappij en met de samenleving. Eindelijk, eindelijk rechtvaardigheid. Wat mij betreft, en wat heel de SP betreft, hebben we staan juichen. We zijn nog een beetje schor van het roepen van: stop met debiele en houd op met dat fossiele. Kortom, zo gaat het ongeveer. Begrijpelijk dus dat ik die Regionale Energiestrategie wel prijzenswaardig vind, de strekking althans. Ik ben voor elke vorm van groene energie. Maar we moeten ook het groen sparen. Ik snap de hebzucht soms. Ik heb het wel eens met GroenLinks zo besproken, grappig gezegd, gadget links genoemd: als er windmolens of warmtepompen komen, dan zijn de GroenLinkers vaak niet meer te houden. Maar ik kijk ook naar het andere groen. Dat is ook kostbaar in onze samenleving. En ik kijk ook naar participatie. Dat is voor mij ook heel belangrijk. U snapt het al. We mogen het kind met het badwater niet weggooien. We hebben veel groen. En ik heb het nu ook een beetje over de landtong, want daar ben ik meerdere malen op werkbezoek geweest. En het doet me toch pijn om de uitputting van die landtong te zien. Die zijn het slachtoffer geworden van het Havenbedrijf. Ik heb gisteren en eergisteren nog met mensen uit Rozenburg zitten praten. Potverdikkie, dat legt toch wel een schaduw op die Regionale Energiestrategie, waar ik zo blij mee was. We hebben er toen ook een motie

over ingediend, gelukkig gesteund door 50PLUS en Leefbaar Rotterdam, waarin wij gezegd hebben: joh, luister eens, dit kan toch niet. Je kunt dit toch geen participatie noemen? Ik dacht dat in september 2018 er een voorlichtingsbijeenkomst is geweest, in december ook nog een keer een voorlichting. Toen is het over repowering gegaan van bepaalde dingen. Toen zijn de Rozenburgers echt overvallen. Toen daarna, met de laatste commissie, is er in besloten kring gesproken. Ik zou dat nooit geaccepteerd hebben als ik in de gebiedscommissie zit, maar ja, dat hebben ze blijkbaar wel gedaan. In besloten kring is besproken wat er ging gebeuren. En daardoor konden die mensen het niet delen met de Rozenburgers. En nu zitten de Rozenburgers, die zijn al bekend in de industrie. Ik weet niet of u er weleens geweest bent. Aan de ene kant is het prachtig, maar aan de andere worden ze helemaal, dus ik hoop oprecht dat even gestopt wordt met het plaatsen van die windmolens daar, en gekeken wordt of we op een fatsoenlijke wijze de participatie kunnen hervatten. Dat chaotische wat er gebeurd is, daar moeten we echt even terug op de plaats. Mijn pleidooi aan de wethouder: zet uzelf even over uw gelijk heen. Het is hier geen rechtbank van: we hebben gelijk of we hebben geen gelijk. Het gaat erom even in het belang van die Rozenburgers te denken, om het draagvlak steviger te maken. Tot zover mijn beperking tot Rozenburg. Voor de rest een verzoek om het groen een beetje in de gaten te houden. Voor de rest is het natuurlijk prima zoals we met het milieu sprongen moeten gaan maken. Gelukkig, Shell heeft het nu gevoeld en dan gaan wij verder.

De **VOORZITTER**. De heer Van Zevenbergen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 11. Echte tegenmacht

"De gemeenteraad van Rotterdam bijeen op 27 mei 2021 ter bespreking van het agendapunt 11 'Het voorstel tot vaststelling van de Regionale Energiestrategie RES 1.0';

constaterende dat:

- de RES een instrument is om gezamenlijk te komen tot keuzes voor de opwekking van duurzame elektriciteit, de warmtetransitie in de gebouwde omgeving en de daarvoor benodigde opslag en energie infrastructuur;
- in de RES staat dat de oplossingen voor de klimaattransitie gedragen moeten worden door de betrokkenen in de omgeving;
- huurdersorganisaties en bewoners vaak niet op de hoogte zijn van plannen en niet de expertise hebben om mee te doen aan informatiesessies of besluitvorming;

overwegende dat:

- huurdersorganisaties en bewoners alleen kunnen participeren in de besluitvorming als zij volledige informatie en deskundige ondersteuning krijgen;

verzoekt het college om:

- huurdersorganisaties en bewoners volledig te ondersteunen in het verkrijgen van informatie en het maken van beslissingen met betrekking tot de RES;
- deze volledige ondersteuning te organiseren door bijvoorbeeld onafhankelijke experts ter beschikking te stellen aan bewoners en huurdersorganisaties;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. van Zevenbergen

Motie 13. Behoed de Landtong voor nog meer windmolens

"De gemeenteraad van Rotterdam bijeen op 27 mei 2021 ter bespreking van het agendapunt vaststelling Regionale Energiestrategie;

constaterende dat:

- er geen afdoende participatie is geweest met de Rozenburgers;
- besprekingen veelal in niet-openbare bijeenkomsten zijn geweest;
- daardoor delen met inwoners niet kon plaatsvinden;
- de windmolens in de begrazingsweide van de landtong worden geplaatst;
- de modelvliegclub moet verplaatsen;
- de tussenlandingsplaats voor trekvogels in gevaar komt;

overwegende dat:

- participatie altijd in het openbaar moet plaatsvinden;
- gebiedscommissies alleen dan hun werk kunnen doen;
- publiek belang van participatie in dit geval groot is;
- de belofte na de plaatsing van walstroomelementen is gedaan om de natuurfunctie van de landtong niet verder uit te hollen;
- Rozenburgers al in een uitermate geïndustrialiseerd gebied leven;

roept het college op:

- de plannen omtrent plaatsing windmolens op de Landtong in de wacht te zetten;
- aan het werk te gaan met openbare participatie;
- aanbieders hiervan op de hoogte stellen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. van Zevenbergen, P.J.H.D. Verkoelen en G.F.E. Koster

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank mijnheer Van Zevenbergen. En u was al flink door uw spreektijd heen voor dit onderwerp. Dan gaan we naar de heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Dank u voorzitter. Die Regionale Energiestrategie is een heel belangrijke stap en zoals het CDA steeds heeft gezegd, het is van belang om ambitieuze doelen te stellen, maar ook realistische wegen daarnaartoe te schetsen. Wij zien daar in deze Regionale Energiestrategie veel van terug. En er ligt ook al heel veel. Er liggen al een heel aantal moties en toezeggingen, vandaar dat wij het niet nodig vinden om er extra aan toe te voegen. Ik wil wel een aantal punten even noemen die van belang zijn. Het is van groot belang, zo werd in de commissie gezegd, we missen het hele havenindustriële complex. Die zitten in een zogenaamde CES, in plaats van een RES. Dus het Cluster Energiestrategie. Maar het is wel heel erg van belang dat die twee met elkaar verbonden worden. Dat zou dus ook mijn eerste vraag aan de wethouder zijn, om te laten zien wat hij daarvoor gaat doen. Wij hebben eerder gezegd dat wij moeten inzetten op beproefde methoden van energie opwekken op een duurzame manier. En dat is natuurlijk gewoon zon, wind en bijvoorbeeld ook restwarmte, die steeds duurzamer wordt. Voor zon geldt wat ons betreft heel simpel: gebruik de zonneladder. Dat betekent: eerst op de daken en dan pas op het allerlaatst in het groen. Ik heb van de wethouder in de commissie een toezegging gehad dat de zonneladder ook terecht gaat komen in de uitvoeringsstrategie voor zonne-energie. Ik wil het appel van de heer Tak met kracht ondersteunen, dat het echt tijd wordt dat de motie van de PvdA over 'Verduurzaam Rotterdam in één klap' echt uitgevoerd gaat worden. Leg ons gemeentelijk vastgoed prop- en propvol met zonnepanelen en zo snel

als mogelijk. Voor wind nog een opmerking. Het is mij opgevallen dat België Nederland behoorlijk naar de kroon steekt. De windparken op zee in België zijn talloos en Nederland komt daar maar moeizaam achteraan. Het is dus ook van belang dat we die wind inderdaad zoveel als mogelijk, zoals de heer Koster al zei, op zee zetten, zo ver mogelijk uit de kust. Dat is the way to go. Dat wil nog niet zeggen dat er nooit meer een turbine op land komt, en dat brengt mij bij mijn laatste punt voorzitter. De landtong in Rozenburg. Onze motie, 'De windmolen en daarmee basta' moet nog steeds uitgevoerd worden. Voor het CDA is het klip-en-klaar dat de landtong groen moet blijven. We hebben dus ook maar één doel en dan pas zijn wij tevreden. Aanpassing van het bestemmingsplan, zodat er nooit meer iets extra's gebouwd kan worden op die landtong. De participatie heeft nogal wat haken en ogen gehad, zo heb ik ook uit het gebied begrepen. Ik dacht dat het ermee te maken had dat de turbine op rijksgrond terecht zou komen. Mogelijkerwijs is dat een reden waarom de participatie niet echt in handen van de gemeente was. Maar daar hoor ik de wethouder ook graag over.

De **VOORZITTER**. U heeft een vraag van de heer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Ja, ik zou graag willen weten hoe het CDA en eigenlijk ook de VVD aankijken tegen windturbines die geplaatst worden als er geen draagvlak is. U heeft net een tipje van de sluier opgelicht door over de landtong te spreken. We hebben een motie hierover ingediend. Dat is motie 11.2. Een vergelijkbare motie heeft uw fractie in Amsterdam gesteund alsook de VVD in Amsterdam. Ik ben heel benieuwd hoe u daar tegenaan kijkt.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja, ik vind dat een heel sympathieke motie. Ik denk alleen niet dat ik hem kan steunen en dat is om twee redenen. De belangrijkste reden is dat je geen draagvlak uiteindelijk niet echt kwantitatief kan maken. Want geen draagvlak, je weet niet wanneer het ook echt geen draagvlak is. Dus dat is het allerbelangrijkste probleem in de uitvoering. Het tweede is, en mijnheer Koster en ik verschillen daarover mogelijkerwijs van mening, voor ons is het heel helder wat de richting moet zijn. Dus zo min mogelijk op land en zoveel mogelijk op zee. Maar we hebben ook aan die Regionale Energiestrategie te voldoen, we hebben ook aan onze duurzaamheidsdoelstellingen te voldoen. En dan zeg ik niet bij voorbaat: het is nooit meer mogelijk om op land een windturbine te plaatsen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Ja, dat is een teleurstellende reactie. Ik ben het wel met u eens dat er duidelijke kaders moeten komen voor het participatietraject. We hebben in de commissievergadering een paar keer commissieleden horen zeggen dat er geen sprake kan zijn van een veto. Ja, dan is een participatietraject gewoon weinig waard, als het blijft bij eenzijdig informeren. Ik reken dan eigenlijk op uw steun bij mijn vijfde motie, dat er duidelijke kaders moeten komen voor een participatietraject. Dank voorzitter.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). En ik ook dank voorzitter, want ik hoef hier geloof ik niet meer op te reageren. Ik ga goed naar de motie van de heer Koster kijken.

De **VOORZITTER**. Goed zo. Dan gaan we naar de heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Dank u wel voorzitter. Over de RES. Vooropgesteld, het belang is enorm om samen, rijk, gemeente, bewoners, bedrijven, allemaal bij te dragen aan de verduurzaming. We zijn het verplicht aan de aarde en ook aan deze en vooral de

toekomstige generaties. De RES levert daarbij voor ons een belangrijke, noodzakelijke bijdrage. Vanwege dat 'samen' is het van groot belang dat bewoners voldoende worden meegenomen, juist bij zaken die grote impact hebben op de woonomgeving en de natuur in de directe nabijheid. Want voorzitter, de RES en vooral de uitvoering ervan, staat of valt met acceptatie van bewoners. Zij moeten de stap zetten om hun gasaansluiting in te ruilen voor warmteaansluitingen, of hun woning all electric te maken. Zij zijn degenen die de windmolens in hun achtertuin krijgen. Dat betekent dat we niet duidelijk en niet zorgvuldig genoeg kunnen zijn. Mevrouw Van Wifferen en ook mevrouw Van Groningen hebben hier al het nodige over gezegd. Als het gaat over de kwaliteit van de participatie, maakt het nogal uit of je met de wethouder praat of met de gebiedscommissie op Rozenburg. En die laatste is voor ons van groot belang. Daarom dienen we, samen met D66 en de VVD de motie in 'Zonder draagvlak draaien de windmolens niet'. De uitbreiding windpark Landtong Rozenburg gaat een volgende fase in. Maar de MER, waarop deze gebaseerd is, is inmiddels nauwelijks terug te vinden. Hoe gaat de exploitant om met de verplaatsing van het modelvliegveld? Wat betekent die voor de vogels, die een plas in de buurt als rustplek gebruiken? We willen dat daar zorgvuldig naar gekeken wordt, in samenspraak met bewoners en dat de basale informatievoorziening verbeterd wordt. Zonder die elementen loopt de motor van energietransitie vast en draaien de molens niet of pas jaren later. Over de garantie dat er niet meer dan twee windmolens komen op Rozenburg heeft het CDA wat mij betreft net al voldoende gezegd. Daar sluit ik mij bij aan. Ten slotte dank aan de fractie van DENK om te wijzen op de mensenrechten die, hoewel ver weg, door de internationale samenwerking op het gebied van zonnepanelen wel heel dichtbij komt. Steun dan ook voor deze motie van DENK op dit punt. Tot zover, dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk heeft de volgende motie ingediend.

Motie 15. Zonder draagvlak draaien de windmolens niet

"De gemeenteraad van Rotterdam bijeen op 27 mei 2021 ter bespreking van Regionale Energiestrategie;

constaterende dat:

- het plaatsen van windmolens en andere energie-opwekkers flinke impact heeft op de omgeving en haar bewoners;
- goede participatie en communicatie vooraf over de uitgangspunten daarom van groot belang is;
- het Rijksvastgoed bedrijf via biedboek.nl de 'Ontwikkellocatie windturbines op Landtong te Rozenburg' aanbiedt ter openbare inschrijving die sluit op 2 juli 2021;
- er eerder een Milieueffectrapportage (MER) is uitgevoerd voor herplaatsing (repowering) van andere windmolens samen met deze ontwikkellocatie;
- in dit traject de uitbreiding gemaximeerd is tot twee windmolens;
- de ontwikkellocatie later is losgekoppeld van de herplaatsing;
- op de projectpagina wel uitleg gegeven wordt over procedures, maar dat sommige relevante stukken, zoals de MER ontbreken;

overwegende dat:

- op de projectpagina 1 van Windpark Landtong Rozenburg nog steeds te lezen is dat voor de ontwikkellocatie mogelijk een apart procedure wordt opgestart;
- de (ruimtelijke) uitgangspunten voor deze twee extra windmolens niet vindbaar zijn voor bewoners, behalve dan als zich als potentiële exploitant melden op biedboek.nl;
- het voor hen niet duidelijk is waarde extra windmolens nu gaan komen en wat de gevolgen zijn voor bewoners, gebruikers, flora en fauna;

- bewoners behoefte hebben aan goed ontsloten, duidelijke en complete informatie;

verzoekt het college:

- in het vervolgproces rondom (de uitbreiding van) Windpark Landtong Rozenburg, maar ook op mogelijke andere locaties, als uitgangspunt te hanteren dat de gemeente en de exploitant samen verantwoordelijk zijn om communicatie en participatie in te richten om maximaal draagvlak en acceptatie van het beoogde windpark te creëren, zoals bedoeld in de Leidraad Windenergie 2021;
- dit zo snel als mogelijk te starten na bekendmaking van de geselecteerde exploitant;
- in bijeenkomsten en (online) communicatie ook de geschiedenis en uitkomsten van eerdere participatie rondom de Nota Reikwijdte Detail en de eerdere MER van Windpark Landtong Rozenburg mee te nemen, zoals de beoogde locaties;
- door de exploitant te laten vastleggen dat effecten op flora en fauna worden meegenomen bij het definitieve plan, inclusief de verplaatsing van de drinkwaterpoel en te laten toetsen of dit past binnen de kaders van de MER of dat een aanvullende MER noodzakelijk is;
- voor deze en andere windenergieprojecten te zorgen voor een beter toegankelijk en actueel onlineprojectdossier met alle relevante openbare stukken;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk, I. van Wifferen en D.A. van Groningen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dank u wel voorzitter. Voorzitter, zoals iedereen weet zitten we midden in een klimaatcrisis. Het was gisteren ook te zien en te horen natuurlijk bij de rechtszaak van Milieudefensie tegen Shell. Klimaatcrisis betekent dat we de opgave hebben om grootschalig zon- en windenergie op te wekken. Maar we hebben natuurlijk ook een opgave om de natuur te beschermen. Mijn fractie wil heel graag beide, maar is gewoon reëel en ziet ook dat er een spanning tussen die twee kan ontstaan, met name natuurlijk waar het gaat om het plaatsen van windturbines bij natuurgebieden. Daar zijn we dan ook geen voorstander van. Die zorg hebben we met betrekking tot de windturbines. Niet alleen met betrekking tot de biodiversiteit, want als ze eenmaal draaien kan die slagschaduw natuurlijk nest- en broedbereidheid van vogels dwarszitten. Maar het maakt ook slachtoffers onder vogels, vleermuizen en insecten en dat is niet alleen funest voor die biodiversiteit, maar ook voor de slachtoffers zelf. Is dat dan een reden om maar helemaal af te zien van windmolens? Nee, absoluut niet, want we kunnen bijvoorbeeld door onderzoek en innovatie serieus het aantal slachtoffers eventueel beperken door bijvoorbeeld stilstand- en pauzefuncties, cameraherkenningstechnieken, het zwart verven van een wiek en door de trekroutes goed in kaart te brengen. Kortom, laten we met deze energie alle onderzoek en innovatie in kaart brengen. Voorzitter, met betrekking tot de RES komen wij met twee moties. De eerste motie gaat erover dat de energietransitie soms op gespannen voet kan staan met kwetsbare natuurwaarde. Wij verzoeken het college, als dat geval is, het verlies van natuurwaarde als gevolg van de energietransitie te compenseren en daar ecologen en natuurorganisaties bij te betrekken. Die kunnen dan aangeven hoe een goede staat van instandhouding van soorten in Rotterdam en regio gestand kan worden gedaan. Dan hebben we nog een motie, ik pak hem er even bij. Dat betreft Palm Fatty Acid Distillate, afgekort PFAD. Het college heeft te kennen gegeven dat PFAD door producenten wordt beschouwd als een restproduct in de productie van palmolie. We krijgen hier in Rotterdam het bedrijf Neste, dat zich toelegt op het vervaardigen op brandstof op basis van PFAD. Milieudefensie

heeft er ook een rapport over geschreven en sinds gisteren weten we dat Milieudefensie dat niet zomaar doet. Wij verzoeken het college PFAD op dezelfde manier te benaderen als palmolie en dat betreft dat het onwenselijk is, en deze visie te delen met de projectorganisatie van de RES 1.0. Dat was het voorzitter.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden heeft de volgende moties ingediend.

Motie 16. Compensatie verlies natuurwaarden door energietransitie

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 27 mei 2021, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Regionale Energiestrategie 1.0 Rotterdam Den Haag;

constaterende dat

- eventuele plaatsing van windmolens op Landtong Rozenburg inhoudt dat een waterpoel voor trekvogels zal verdwijnen;

overwegende dat

- de energietransitie soms op gespannen voet staat met kwetsbare natuurwaarden;
- de ruimteclaim van fysieke toepassingen in de opwek van duurzame energie ertoe kan leiden dat natuur komt te vervallen;

verzoekt het college

- verlies van natuurwaarden als gevolg van de energietransitie te compenseren;
- voor een afdoende compensatie ecologen of natuurorganisaties te betrekken, die kunnen aangeven hoe een goede staat van instandhouding van soorten in Rotterdam en regio gestand kan worden gedaan;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden

Motie 17. PFAD geen onschuldig restproduct

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 27 mei 2021, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Regionale Energiestrategie 1.0 Rotterdam Den Haag;

constaterende dat:

- het college te kennen heeft gegeven dat 'Palm Fatty Acid Distillate' (PFAD), palmvetzuurdestillaat, door producenten wordt beschouwd als restproduct in de productie van palmolie;
- onder andere biomassaproductent Neste zich in de Rotterdamse haven toelegt op het vervaardigen van brandstoffen op basis van PFAD;
- Milieudefensie in haar rapport 'The Dark Side of Neste's Biofuel Production' uit november 2020 over PFAD schrijft: "*Neste vehemently promotes the view that PFAD is a waste product*" en vervolgt met: "*In fact, PFAD is not waste or a residue, but a co-product of palm oil refining*", om ten slotte te concluderen: "*Diverting PFAD to biofuels is likely to result in increased palm oil use for these applications, replicating the environmental and social problems generated by turning palm oil into biofuels.*"

overwegende dat:

- het college met het ondersteunen van de RES 1.0 stelling neemt tegen laagwaardige toepassing van biomassa als brandstof, met name biomassa die indirect leidt tot ander landgebruik ('high-ILUC');
- brandstoffen op basis van PFAD niet anders zijn dan andere 'high-ILUC'-biobrandstoffen zoals op basis van palmolie, die het college als onwenselijk ervaart;

verzoekt het college

- PFAD op eenzelfde manier te benaderen als palmolie, namelijk onwenselijk;
- deze visie te delen met de projectorganisatie van de RES 1.0;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden.

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. De heer Van Noppen.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Dank u wel voorzitter. Ja voorzitter, we leven in ongeken- de tijden en wat we zien is dat de voorliggende plannen er gewoon fantastisch uitzien. De RES ziet er goed uit. De regionale plannen, maar ook de lokale plannen zien er goed uit. Maar we zijn het wel echt eens met de oproep van de PvdA en ook van andere partijen om vooral meer daadkracht te laten zien in de uitvoering van al die mooie plannen. Er lijkt op papier heel veel te gebeuren. Ook in de terugkoppelingen van de wethouder zien we dat er veel lijkt te gebeuren, maar we bungelen als Nederland nog steeds altijd onderaan alle internationale lijstjes betreffende verduurzaming. We zijn eigenlijk echt klaar met die houding, ook van dit college. Waar blijven dan toch die zichtbare resultaten? We zien vooral beloftes met weinig planning en klaarblijkelijk dus ook weinig uitvoering. Of zitten we er helemaal naast? In ieder geval zien we het te weinig. Tegelijkertijd zien we in de rapportages zoals de RES ook de verleiding terugkomen om in natuur- en recreatiegebieden of aan de randen ervan zonnepanelen en windmolens te plaatsen. De Partij voor de Dieren refereerde daar al aan. En ik heb het over verleiding. Omdat het hier vaak gemeentelijke grond betreft die uiteraard makkelijker te bestemmen is. We willen echt dat de gemeente, dat het college daarin wat terughoudender is, vandaar ook dat we op de motie van de VVD staan, waar opgeroepen wordt om hier vooral echt een goede leidraad voor op te stellen. Daarover gaan we uiteraard in de nabije toekomst graag in gesprek met de wethouder.

Verder zijn we wel heel erg blij dat de motie van NIDA en D66 uit 2019 aangenomen is, om te onderzoeken hoe we zonne-energie op allerlei infrastructuur kunnen plaatsen. Het feit dat er nu weer in diverse moties en in bijdragen aan gerefereerd wordt, laat zien dat ook hier klaarblijkelijk echt te weinig lijkt te gebeuren. Wederom een roep om daadkracht. Het gaat inderdaad niet alleen maar om zonnepanelen op Rijkswaterstaatinfrastructuur. Daar riep de motie ook niet toe op. Die riep op tot het plaatsen van zonnepanelen en zonne-energie op infrastructuur. De motie van GroenLinks hierop verwoordt dat enigszins anders. Uiteraard is deze oproep wat ons betreft gewoon goed, maar normaal gesproken roepen we de wethouder dan op om een betere uitvoering te geven aan de eerder aangenomen motie. NIDA zal wel ook mee tekenen met een aantal kritische moties, zoals 'Geen windmolens in de buurt van woningen', 'Terughoudendheid met zonneparken in recreatiegebieden' en zo verder. We denken dat het gewoon heel erg belangrijk is dat de wethouder zich prioriteiten stelt zoals de zonneladder, de landelijke zonneladder, zoals die opgesteld is. Daar werd ook aan gerefereerd in de commissiebehandelingen. Wij vinden dat ook heel erg belangrijk. Maar goed, maak daar dan ook actie van en zorg er ook voor dat er in de subsidieverstrekingen waar wij als gemeente bij betrokken zijn, die prioriteit ook terugkomt. Dus eerst die daken

vol, dat is toch echt, echt de aller-, allereerste prioriteit die gesteld moet worden. Als ik om me heen kijk, ik zit hier hoog in Rotterdam, zie ik daar echt gewoon nog te weinig van terugkomen. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Mijnheer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Dank u wel voorzitter. Ja, veel goed nieuws deze ochtend. Allereerst dat we komend weekend goed weer krijgen. Verder kopt het AD: 'Verzet tegen duurzame energieplannen in de regio: Brielle stemt als eerste tegen'. Een forse tegenslag voor de omschakeling naar duurzame energie in de regio Rotterdam-Den Haag. Voorzitter, dat is heel erg goed nieuws. Dan het onderwerp Regionale Energiestrategie, waar we nu over debatteren. De PVV stemt tegen dit raadsvoorstel. Gezien de duidelijke verliezen op links bij de afgelopen Tweede Kamerverkiezingen, er is geen landelijk draagvlak meer voor al deze klimaatonzininvesteringen, waar zowel het prachtige Nederlandse landschap als de Nederlandse burger zwaar onder moeten lijden. Weg met die vreselijke doodse zonneparken en weg met die vogelversnipperaars. Voorzitter, al dit soort zonnedingen en winddingen zijn heel schadelijk voor onze leefomgeving en voor de dieren gedurende de tijd dat ze operationeel zijn. En we weten allemaal dat het een verschrikkelijke milieubelasting is als dat soort dingen moeten worden afgebroken. De wieken van die windmolens moeten worden begraven. Allerlei chemicaliën komen vrij bij het afbreken van die zonnepanelen. Bij dezen ook alvast mijn stemverklaring. De PVV zal tegen alle moties stemmen, omdat ze allemaal positief staan, op wat voor manier dan ook, ook al is het ver achter de horizon, tegen dit soort klimaatgekte. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. We noteren dat u tegen die winddingen en zonnedingen bent mijnheer Meeuwissen, een prachtige, mooie tekst. Ik luister naar u, prachtige teksten. Dan gaan we naar wethouder Bonte.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Ja voorzitter, dank u wel. Dank voor alle bijdragen. Ik kan er volgens mij soepel doorheen, want een groot deel van de bijdragen en discussies hebben we ook al in de commissie met elkaar gedeeld, maar er liggen nu ook een aantal concrete moties voor.

Mevrouw Van Wifferen geeft aan dat ze de RES ziet als een grote kans ziet ook voor regionale ontwikkeling van onze klimaatpakket. Steunt die van harte, maar geeft wel aan dat wat haar betreft, en ik steun haar daar helemaal in, zorgvuldige participatie erg belangrijk is. Als voorbeeld geeft ze daar Rozenburg, het windpark, de twee windmolens die daar erbij komen en de discussies die we ook gevoerd hebben over het groen houden van de landtong. Zij heeft daarvoor ook de motie van de ChristenUnie mee getekend. Ik zal straks ook aangeven dat ik die motie van harte zou willen aanbevelen.

Mevrouw Van Groningen geeft aan dat ze de RES en de energietransitie steunt, maar dat die wel haalbaar en betaalbaar moet zijn en zij roept ook op, zoals we van haar kennen, om ook de economische kansen van de energietransitie zoveel mogelijk te benutten. Daar heeft ze ook twee moties voor ingediend. Motie 10, 'Maak werk van duurzame zee- en binnenvaart', waar wij ook schepen energieneutraal en emissievrij maken, om daar ook te kijken hoe wij daar Rotterdamse bedrijvigheid en werkgelegenheid mee kunnen stimuleren. Dit motie zou ik van harte willen omarmen. Motie 9, 'Walstroom gewoon betaalbaar', om te onderzoeken wat nu het beste tarief is om walstroom uiteindelijk ook zo aantrekkelijk mogelijk te maken, zowel voor investeerders als voor gebruikers. Die motie zou ik ook graag willen omarmen. Ook mevrouw Van Groningen benadrukt het belang van goede participatie, vraagt ook of de belofte en ook de oproep die u eerder met motie Segers in de raad heeft gedaan, twee windmolens op de landtong en daarmee basta, of die nog steeds staat en dat kan ik bevestigen. Uiteraard zorgen wij ook, en anderen hebben daar ook aandacht voor

gevraagd, voor goede participatie, ook in het proces vanaf het moment dat er een marktpartij aan de slag gaat met het realiseren van deze twee windmolens. Dan heeft zij nog motie 12, 'Zon op de juiste plek', met een oproep voor een afwegingskader. Haar inzet, en dat is een inzet die ik steun, is om zoveel mogelijk zonnepanelen op daken en langs infrastructuur te realiseren en bij voorkeur niet op land of op recreatiegebieden.

De **VOOZITTER**. Wethouder Bonte, mevrouw Van Groningen wil een vraag stellen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja, dank voorzitter, ik ben natuurlijk blij dat u ons pleidooi voor de zon van harte ondersteunt. Ik wil nog heel even terugkomen op de windmolens en de landtong. U zegt: wij kunnen dat bevestigen. Mag ik dan ook noteren dat dat een toezegging is dat het er echt twee zijn en daarmee basta? Gewoon niets meer en niets minder.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Ja. Dus die oproep vanuit uw raad, volgens mij is die bijna unaniem gesteund. De motie van de heer Segers, de windmolendeal en daarmee basta. Dus dat gaat om die twee extra windmolens. Dat moet ook het einde zijn en de rest van de landtong moet gewoon ook groen blijven. Dat is een heel heldere uitspraak die door uw raad is gedaan en die ik steun en die het hele college ook steunt.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Oké, dat is een topmotie van het CDA. Fijn dat u het hiermee dus toezegt. Dank u wel.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Absoluut.

De **VOORZITTER**. Prima. Wethouder, u kunt verdergaan.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Dan de heer Tak. Die geeft aan dat we de juiste koers hebben ingezet. Dat hij die steunt maar wel de oproep doet om die uitvoeringskracht nog verder te versterken en om vaart te maken. En net als in de commissie roept u het college nogmaals op om aan de motie 'Verduurzaam Rotterdamse daken in één klap' echt versnelling te geven. Ik wil u toezeggen dat ik samen met collega Kurvers, die over het vastgoed gaat, de uitvoering van die motie met gezwinde spoed zal oppakken. Dan de heer Koster. Hij geeft aan een andere positie te hebben dan andere partijen waar het gaat om de energietransitie. Hij is kritisch op windmolens en in het bijzonder als ze op land geplaatst worden.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Koster heeft een vraag.

De heer **KOSTER** (lr). O ja, sorry, dank voorzitter. Ik zal een vraag stellen, ik denk mede namens mijnheer Tak, maar die zal wel vanuit de coalitie wat minder gemakkelijk die vraag kunnen stellen. Maar met gezwinde spoed wethouder, die motie roept dat er een businesscase ligt voor de zomer van 2020. Dat heeft u niet gehaald. En dat als die businesscase positief is, dat eind 2022 op alle gemeentelijke daken zonnepanelen liggen. Kijk, u zegt nu: gezwinde spoed. Daar hebben we weinig aan, u bent al te laat. We willen nu gewoon een datum horen. En anders bespreek ik graag met u hoe we daar nog meer druk achter kunnen zetten, want op deze manier werkt het niet.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Volgens mij heeft u, maar dat heb ik niet helemaal scherp, van de heer Kurvers een uitstelbericht gehad, of althans heeft de heer Tak dat gehad. Ik weet niet of daar een datum in genoemd staat, maar neemt u van mij aan dat zowel de heer

Kurvers als ik de motie zeer serieus nemen en de kansen die in de motie benoemd zijn, zo snel mogelijk willen benutten.

De heer **KOSTER** (lr). Ja voorzitter, ik begrijp dat de heer Kurvers nu de hete aardappel krijgt toegeschoven, zoals je dat noemt. Dan horen we nu graag van de heer Kurvers wanneer het wordt opgepakt. Ik vind dat er hier toch wel – er ligt een motie, daar had uitvoering aan moeten worden gegeven en we gaan nu niet hier omheen draaien. Ik wil gewoon een datum weten. En niet nog een keer een uitstelbericht, want dat is wel erg makkelijk.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Voorzitter, ik heb verwezen naar een uitstelbericht dat vanuit de heer Kurvers verstuurd is en ik heb niet precies scherp wat daarin staat, maar zoals dat normaal in uitstelberichten het geval is, staat daar een nieuwe beoogde datum. Kijk, daar kunt u het niet mee eens zijn, dat kan. Dan kunt u daar het gesprek over aangaan, maar de informatie over een nieuwe beoogde datum heeft u als het goed is gehad in het uitstelbericht van de heer Kurvers.

De heer **KOSTER** (lr). Ja, het staat mij niet bij dat daar een datum in staat, maar ik zou graag aan de voorzitter willen vragen dat we de heer Kurvers hier nu om informatie vragen. Ik neem aan dat hij ook ingelogd is.

De **VOORZITTER**. We laten even de wethouder zijn beantwoording afmaken en dan gaan we checken bij de heer Kurvers hoe hij hier in zit. Dan gaan we checken of wethouder Kurvers is ingelogd. Wethouder Bonte, u kunt verdergaan.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Even kijken, de heer Koster geeft aan kritisch te staan tegenover windturbines, vooral als ze op land geplaatst worden. Hij heeft ook een groot aantal moties ingediend die het plaatsen van die windmolens zoveel mogelijk in willen perken. Die moties zou ik willen ontraden, motie 2 tot en met 6. Overigens, in een deel van de moties wordt ook gesproken over het inzetten op participatie, daar heeft u altijd mijn steun. U weet, zeker als het gaat om windprojecten, dat wij vanuit de gemeente, en dat is ook de lijn van de RES, maximaal inzetten op goede participatie, juist om te zorgen voor voldoende draagvlak, zoals ook mevrouw Van Wifferen en mevrouw Van Groningen benadrukt hebben.

Dan heeft u nog een motie, motie 1, over het doorrekenen van de kosten van de RES. Daar hebben we een discussie over gehad in de commissie. Toen was uw vraag waarom er eigenlijk geen doorrekening bij zit. Dat heb ik u toen uitgelegd. De RES geeft het gezamenlijke programma van de regio aan, maar uiteindelijk gebeurt de invulling daarvan door elke gemeente voor zich. Waar wij er zelf invulling aan geven, bent u van ons gewend dat u daar altijd een financiële paragraaf bij krijgt. Het heeft dus geen meerwaarde om de RES an sich door te rekenen, dus die motie zou ik ook ontraden.

Dan mevrouw Mohamed-Hoesein. Zij geeft aan dat de duurzaamheidsambities wat haar betreft ook hand in hand moeten gaan met een verbetering van de Rotterdamse wijken en de gezondheid voor de Rotterdammers. Die ambitie zou ik van harte willen onderschrijven. En zij heeft een motie ingediend die ze ook al had aangekondigd in de commissie, om in het inkoopbeleid van de gemeente te voorkomen dat er dwangarbeid bij de productie van zonnepanelen wordt toegepast. Die motie zou ik van harte willen omarmen. Geen van ons wil dwangarbeid faciliteren, dus dit zal ook een belangrijk uitgangspunt worden in onze inkoopvoorwaarden.

De **VOORZITTER**. De heer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Ja voorzitter, dank. Ik schrik er toch wel van dat wethouder Bonte weigert om invulling te geven aan het participatiebegrip. Ik denk dat we daar juist wel heel veel behoefte aan hebben. En dat u de motie die daartoe oproept zomaar afwijst, dat vind ik toch wel jammer. Ik vind dat we meer moeten doen om te horen wat men wil. En niet zomaar doorgaan met de groene ambities aan iedereen op te leggen, zonder dat duidelijkheid is geschapen over de gezondheidseffecten. Dat u die motie niet eens serieus wilt bekijken, dat vind ik toch jammer. Dank voorzitter. En kwalijk.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). De heer Koster geeft een samenvatting van een antwoord dat ik niet gegeven heb. Participatie is voor ons een zeer belangrijk uitgangspunt in de RES en een essentieel uitgangspunt in het gemeentelijk beleid. U weet, als het gaat over energietransitieprojecten die u misschien niet altijd steunt maar die wij als gemeente belangrijk vinden, dat participatie daar een zeer belangrijk uitgangspunt is. We zien er ook op toe dat, waar wij bijvoorbeeld zelf geen grondeigenaar zijn, of een externe partij een project ontwikkelt, dat zo'n partij ook de participatie op een maximale manier vormgeeft.

De **VOORZITTER**. De heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dank u wel voorzitter. Ik ben blij dat de wethouder het met mij eens is dat participatie superbelangrijk is. Maar ik hoop ook dat hij met me eens is dat als je echt wilt participeren, het kennisniveau gelijkwaardig is. Zeker als het zo'n onderwerp is als met de RES. Dan heb je soms een heel deskundige gemeente voor je, en dan moet je als burger maar op een gelijkwaardige manier kunnen inspreken. We hebben in een motie gepleit om de gelijkwaardigheid van die burgers te bewerkstelligen. Dus dat die burgers ook goed ondersteund kunnen inspreken en kunnen participeren. Dan heb je pas echte participatie en gelijkwaardigheid is superbelangrijk. Bent u dat met me eens?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Ja, dat ben ik volledig met u eens. Dat is ook de reden waarom ik de motie omarm die door de ChristenUnie en D66 is ingediend. Ik weet niet of u die ook mede had ondertekend, maar die roepen op om te zorgen dat, bijvoorbeeld bij beoogde windmolenparken, daar ook een up-to-date en goed digitaal dossier beschikbaar is, zodat inderdaad de informatiepositie aan de kant van burgers, die misschien kritisch staan tegenover zo'n project, in evenwicht is met de informatiepositie van een projectontwikkelaar of de overheid. Ik vind dat een goede motie en ik denk dat we er op dat punt nog wel schepje bovenop kunnen doen. Maar ik houd overeind dat als het gaat, zeker om gevoelige projecten voor inwoners, wij vanuit de gemeente maximaal inzetten op het betrekken van inwoners en ook ruimte geven aan participatie.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Mag ik nog even voorzitter?

De **VOORZITTER**. Ja, de heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Zou u ook zover willen gaan om in dit soort ingewikkelde trajecten ook de burgers te laten ondersteunen door een deskundige? Niet alleen het passief informatie geven, maar ook het actief laten ondersteunen door deskundigen, zodat ze wat sterker in hun participatie kunnen staan?

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Ja, ik vind het een interessante suggestie, die wij op onderdelen ook toepassen. Bijvoorbeeld rond windprojecten en zeker waar het gaat om bijvoorbeeld het instellen van een gebiedsfonds, dus de opbrengsten van een windproject

die ten goede komen aan het gebied. Daar maken we eigenlijk standaard gebruik ook van externe deskundigen die bewoners daarin ondersteunen. Maar om het generiek te doen zou ik te ver vinden gaan. Maar uw suggestie om daar, waar dat een toegevoegde waarde kan hebben, gebruik van te maken, wil ik graag overnemen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van Zevenbergen, was u klaar?

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Ja.

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar de heer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Ja, ik schrik er toch van hoe u participatie invult. Het betrekken van inwoners. Je moet inwoners ook daadwerkelijk zeggenschap geven en daartoe roept onze motie 4 op, 'Macht bij het college. Tegenmacht door de Rotterdammer'. Dus niet alleen bewonersavonden en informatiesessies. Niet alleen eenzijdige informatiestromen. Daadwerkelijke burgeronderzoeken, enquêtes, burgerpanels, jury's, focusgroepen, bent u daartoe bereid mijnheer Bonte? Bent u daadwerkelijk bereid te luisteren naar de inwoners van Rotterdam? Die vraag wil ik u graag stellen.

De **VOORZITTER**. Wethouder Bonte.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Ja voorzitter, de heer Koster doet wederom alsof wij die instrumenten niet toepassen. Het is niet dat we bij elk project al die instrumenten toepassen, maar wij maken gebruik van enquêtes, wij maken gebruik van focusgroepen, we zijn regelmatig met onze inwoners in gesprek. Maar het hangt er echt van af of we aan de slag gaan met het bouwen van een windmolenpark of een project met zonnepanelen op daken, welke vorm je daarvoor kiest. Dan heb ik nog niet eens gesproken over veel projecten die we in de haven uitvoeren, zoals bijvoorbeeld het aanleggen van waterstofinfrastructuur. Daarvoor zal bijna geen Rotterdammer warmlopen om daar in participatie mee te doen. Dus het hangt echt af van het project en hoe meer de impact aanwezig is op omwonenden van een project, hoe steviger wij ook de participatie vormgeven.

De heer **KOSTER** (lr). Dank. Aan dat laatste ga ik u houden, want de impact van windturbines is bijzonder groot. Dat heeft u gezien in IJburg. Ik vertrouw erop dat u hiermee tegemoetkomt aan een stevige participatie.

De **VOORZITTER**. Wethouder, u kunt verdergaan.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Even kijken, ik was bij mevrouw Mohamed-Hoesein gebleven en heb de motie omarmd om dwangarbeid bij de productie van zonnepanelen te voorkomen.

De **VOORZITTER**. Ik ga zo even schorsen hoor.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Dan de heer Leewis die aangeeft dat een succesvolle energietransitie van levensbelang is. Die opvatting onderschrijf ik volledig. En hij noemt de RES daarbij een belangrijke stap. Hij roept net als anderen op om ook te versnellen met het realiseren van wind- en zonneprojecten en vraagt in het bijzonder aandacht voor het benutten van kansen om zonnepanelen langs infrastructuur te realiseren. U weet dat ik daar met Rijkswaterstaat stevig over in gesprek ben. Daar lijkt inmiddels wat beweging de goede kant in te zitten. Maar de heer Leewis zegt terecht: we hebben ook gewoon als gemeente infrastructuur beschikbaar, dus zouden we niet in beeld kunnen brengen welke kansen wij

als gemeente daarbij kunnen benutten? En als die kansen er zijn, daar wellicht ook energiecoöperaties de mogelijkheid te bieden gebruik te maken van de duurzame energie die daar opgewekt wordt. Dat heeft hij verpakt in de motie 'Let the sun shine'. Die motie zou ik heel graag willen omarmen.

Dan de heer Van Zevenbergen, die de RES prijzenswaardig noemt en ook de richting in de energietransitie steunt. En, dat heeft hij in de interruptie zo net ook nog extra onderstreept, wel participatie een cruciaal onderdeel daarin zegt te vinden. Daar heeft hij ook een motie over ingediend, motie 11. Die heb ik zijdelings eigenlijk net in de interruptie al beantwoord, want inderdaad, ook externe expertise ter beschikking te stellen. Ja, als dat zinvol is, maar dat zou ik niet generiek willen doen. Om die reden zou ik dus de motie willen ontraden, maar de gedachte erachter steun ik zeker. Dan motie 13, 'Behoed de landtong voor nog meer windmolens'. Dat is eigenlijk een overbodige motie, want we hebben de motie Segers, 'Windmolendeal en daarmee basta', dus er gaan naast die twee windmolens geen extra windmolens op de landtong komen. U heeft als raad uitgesproken dat het groene karakter van de landtong behouden moet blijven. Dat hebben wij als college bevestigd en dat is de belofte aan de inwoners van Rozenburg. Dus motie 13 zou ik daarmee willen ontraden.

Dan de heer Segers. Hij geeft aan de RES te steunen. Hij maakt hier ook de opmerking dat het wel belangrijk is om ook een goede verbinding tussen de RES en de CES, de Cluster Energiestrategie, van het havenindustriële complex, te leggen. Hij vraagt zich af of die goed verbonden worden en hoe het college daarin optreedt. Ik ben vanuit de RES als bestuurder naar voren geschoven, juist om te zorgen dat die verbinding tussen die twee goed tot stand komt. Dat doe ik namens alle bestuurders in de RES-regio, maar uiteraard ook namens de gemeente Rotterdam. Ik zal er dus zeker op toezien dat daar een goede verbinding is aangebracht. U roept op, net als in de commissie, om de zonneladder, die onder andere in Zeeland gebruikt wordt, ook in Rotterdam te gaan gebruiken. Dus eerst zonnepanelen op daken en pas in allerlaatste instantie op land. Die toezegging heb ik gedaan en daar zal ik ook op korte termijn met een afdoeningsvoorstel komen. Dan geeft u aan de motie van de heer Tak te ondersteunen, dus zo snel mogelijk vastgoed vol te leggen met zonnepanelen. En u geeft aan wind op zee van groot belang te vinden en u vraagt zich ook af hoe we ons daarvoor inzetten. Vanuit de gemeente hebben wij, samen met veel bedrijven die in en om Rotterdam ook windmolens leveren of betrokken zijn bij het bouwen en onderhouden van windparken op zee, de Offshore Wind Coalition gevormd. Met die Offshore Wind Coalition voeren we ook een stevige lobby richting het kabinet om vaart te maken met het realiseren van windparken op zee. Die hebben we namelijk niet alleen nodig voor de schone energie om de Rotterdamse haven te verduurzamen, maar het kan ook een nieuw economisch verdienmodel zijn voor de Rotterdamse haven. Ten slotte refereert u aan uw eigen motie die ook door collega's meerdere malen is aangehaald in dit debat, 'De windmolendeal en daarmee basta' in Rozenburg, dat er na deze twee windmolens geen extra windmolens meer bij komen en de landtong groen moet blijven. U benadrukt ook het belang van goede participatie daarin.

Over die participatie gesproken, zeker ook in Rozenburg, kom ik bij de heer Vonk. Die geeft aan dat het belang van de RES enorm is. We zijn het verplicht aan de aarde en aan onze toekomstige generaties, maar ook de heer Vonk benadrukt dat participatie echt een cruciaal onderdeel is. Dat onderstreept u ook met motie 15, 'Zonder draagvlak draaien de windmolens niet', waarin u ook, naast die zorgvuldige participatie, aangeeft dat de informatievoorziening van groot belang is richting inwoners. Die motie zou ik graag willen ondersteunen. Dus motie 15 omarm ik.

Dan de heer Van der Velden. We zitten midden in een klimaatcrisis, geeft hij aan, dus is het van het allergrootste belang dat we ook tempo houden in het opwekken van schone energie. Maar hij geeft daarnaast ook aan dat er wel een spanningsveld zit tussen doelen in de energietransitie, het zoeken van locaties voor duurzame energie en natuurbehoud. Ik erken dat spanningsveld. Dat is overigens een spanningsveld dat we in de RES ook goed

geadresseerd hebben. Onder andere hebben we gezegd dat we geen windmolens in natuurgebieden gaan neerzetten. De zoekgebieden die in de RES zijn benoemd, zijn geen natuurgebieden. We zorgen ook dat, als er uit een MER-onderzoek blijkt dat er bijvoorbeeld sprake is van windmolens die in vogeltrekroutes staan, er dan inderdaad maatregelen genomen kunnen worden om daarop te anticiperen. Bijvoorbeeld, u noemde het zelf al, door een stilstand van de molens op bepaalde momenten dat die vogeltrek plaatsvindt. Dat zijn de maatregelen die in de RES verankerd zijn, maar die wij nog verder hebben aangescherpt in onze eigen Leidraad Windenergie. Die moeten ervoor zorgen dat we natuurbehoud en de energietransitie hand in hand kunnen laten gaan. Wat mij betreft zijn die natuurwaarden met die afspraken ook voldoende geborgd, en daarmee is uw motie 16 de facto overbodig. Ten slotte heeft u nog de motie 'PFAD geen onschuldig restproduct'. Dat het geen onschuldig restproduct is, dat uitgangspunt steun ik. Maar u wilt het een-op-een gelijkstellen met de definitie van palmolie. Nu zit daar nog wel een verschil tussen. U weet, in onze duurzame biomassavisie hebben wij een stoplichtmodel gehanteerd. Als het gaat om restproducten staan die standaard op oranje, maar het hangt natuurlijk ook nog wel van het restproduct af hoe wenselijk dat is en niet. Laat één ding vooropstaan, dat als een restproduct indirect zou leiden tot het kappen van oerwoud aan de andere kant van de wereld, dan past dat uiteraard niet in onze visie duurzame biomassa. Maar wat mij betreft staat in dat stoplichtmodel ook onze visie op wat duurzaam is en wat wenselijk is en wat niet, helder uiteengezet en is deze motie daarvoor niet nodig. Die zou ik dus willen ontraden.

Dan de heer Van Noppen, die aangeeft dat de RES er goed uitziet, maar ook wel aandringt op meer versnelling. Hij stelt ook de vraag waar de zichtbare resultaten blijven. Ik interpreteer die vraag even als resultaten in zijn algemeenheid, waar het gaat om de energietransitie. Want de RES moet u nog vaststellen en dan kunt u misschien over een jaar daarvan de eerste resultaten al zien. Maar als het gaat over onze klimaataanpak, dan hebben we daar al heel forse resultaten in geboekt in de afgelopen jaren. De meer dan vijftig projecten uit het Uitvoeringsprogramma Energietransitie hebben hun vruchten al afgeworpen. De klimaatdeals, inmiddels ook al meer dan vijftig, uit het Rotterdams Klimaatakkoord, zijn voor een groot deel ook al in gang gezet. U weet, dat zat ook bij de stukken die u in de commissievergadering heeft besproken, dat we inmiddels al de omslag hebben gerealiseerd van een jaarlijkse stijging van CO₂ naar een jaarlijkse daling. Dus de trendbreuk hebben we ingezet, maar die moet natuurlijk ook wel doorgetrokken worden, want uiteindelijk willen we binnen tien jaar onze CO₂-uitstoot minimaal gehalveerd hebben. Maar dat er nog geen resultaten zijn, dat zou ik willen weerspreken. Want de resultaten zijn al zeer zichtbaar. Maar dat er nog meer versnelling in moet en dat we die lijn moeten doortrekken, dat ben ik van harte met u eens. U geeft aan de VVD-motie te steunen om terughoudend te zijn met zon op velden. Die motie heb ik omarmd. Dus dat ben ik met u eens. En u steunt ook de suggestie van de zonneladder van de heer Segers.

Dan ten slotte de heer Meeuwissen, die een herkenbaar geluid laat horen. Hij is tegen de zonnedingen en de winddingen en geeft al een stemadvies tegen het raadsvoorstel en overigens ook tegen alle moties.

Daarmee ben ik als het goed is aan het einde van de beantwoording gekomen.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer wethouder. Dan gaan we even wethouder Kurvers vragen om te reflecteren op de opmerking van de heer Koster ten aanzien van het uitstelbericht.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Laat ik beginnen met te zeggen dat ik begrijp waar het ongeduld van de heer Koster zit, want het idee om Rotterdamse daken beter te benutten voor zonnepanelen is natuurlijk een hartstikke goed idee. We zien ook dat het echt kan, kijk bijvoorbeeld naar Ahoy, dat nu nieuw wordt opgeleverd, waar vernieuwbouw heeft plaatsgevonden en waar het volledige dak gebruikt wordt om energie op te wekken, ook in het kader van het programma RUGGEDISED. Ik

snap dus ook wel dat dat veel potentie heeft en dat je dan de vraag stelt waarom het niet opschiet. Laat duidelijk zijn dat we ermee aan de slag zijn, maar dingen zijn echt gemakkelijker gezegd dan gedaan. Wij hebben op dit moment de dertig grootste daken van het gemeentelijk vastgoed in onderzoek, waarbij we kijken of daar zonnepanelen op gemonteerd kunnen worden en of we daar energie-opwek mee kunnen gaan realiseren. Laat ik daaruit één voorbeeld nemen dat die daken daarvoor niet altijd geschikt zijn. Je moet dan een onderzoek doen naar de belastbaarheid van die daken, de constructie van de daken en of daar zonnepanelen op kunnen. Bij een van die daken kwam bijvoorbeeld naar voren dat de verzekeraar van mening is dat de brandgevoeligheid van het pand te hoog is, het dak eigenlijk niet brandwerend genoeg is, en daarom het risico van het leggen van zonnepanelen op die daken te groot is voor de omgeving, mocht er eventueel een brand ontstaan. De verzekeraar wil daarom niet meegaan in het verzekeren van eventuele zonnepanelen op het pand. Dan zou de vervolgvraag zijn: dan pas je het dak toch aan? Dat klopt, maar dat zijn heel kostbare, dure ingrepen. En in het geval van dit pand stond de vervangingsinvestering pas over tien jaar gepland, dus die zouden we dan helemaal naar voren moeten halen. Je ziet dus gewoon dat we dit wel degelijk serieus in onderzoek hebben, maar dat we in de praktijk gewoon tegen heel veel mitsen en maren aanlopen. Daar hebben we mee te dealen en dat willen we ook zeker gaan doen, maar het betekent dus ook dat het gewoon meer tijd kost dan aanvankelijk gedacht. Het is geen kwestie van: zonnepaneel erop, stekker in het stopcontact en gaan met die banaan. Er komt gewoon veel meer bij kijken dan dat.

De **VOORZITTER**. De heer Van Noppen heeft een vraag.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Ja, ik heb een vraag aan wethouder Kurvers. Ik snap de opmerking die gemaakt wordt dat sommige daken niet geschikt zijn, maar hebben we daar dan een lijst of een inventarisatie van; wat hebben we dan al onderzocht en wat is er dan afgevallen om welke reden? Want ik denk dat daar toch wel een beetje naar gezocht wordt. We snappen het, daadkracht en zo, en we willen allemaal vooruit. We zien die daken niet vol liggen. Dit is natuurlijk best een goed argument, maar het is wel belangrijk om te weten waar we aan toe zijn. Hoe ver zijn we al met die onderzoeken? Zitten we al op 100%? Is alles onderzocht of zitten we nog maar op 1%? Dat verschil daartussen, ik denk dat het wel goed is om dat duidelijk te krijgen voor ons. Is dat mogelijk?

De **VOORZITTER**. Wethouder?

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Ja, daar wil ik dan schriftelijk bij u op terugkomen. Ik begrijp uw vraag. Ik kan nu zeggen dat we de dertig grootste daken hebben gepakt. Je moet ergens gaan beginnen, dus dan begin je bij de plekken waar je de meeste ruimte en de meeste kans hebt. Ik denk dat het goed is om daar dan ook bij u op terug te komen, van: waar staan we dan in ieder geval in dat onderzoek, zodat u ook meer beeld krijgt bij dat proces dat wij doorlopen, want wij leren daar zelf als gemeente ook van.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Voorzitter?

De **VOORZITTER**. Ja, gaat uw gang.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Fantastisch. Ik denk dat dat heel goed is. Kan de wethouder er een termijn voor geven wanneer dat ongeveer onze kant op zou kunnen komen?

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dat moet ik heel even terugnemen om te overleggen met de ambtenaren wat daarin haalbaar is, maar ik begrijp de urgentie vanuit uw raad. Die is vandaag nogmaals aangegeven, dus wat mij betreft komt er zo snel mogelijk een nadere

tussenstand daarin, maar een exacte termijn vind ik nu even ingewikkeld omdat ik niet de ondersteuning bij me heb. Ik weet dus niet wat ik precies vraag. Maar laten we afspreken: zo snel als mogelijk.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). We houden het in de gaten. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Helder. Mijnheer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Dank u wel voorzitter. Trouwens, inderdaad ook dank aan alle raadsleden en ook aan de wethouder. Goed om te zien dat er hierop veel druk zit, want het is inderdaad zonde om kostbare tijd verloren te laten gaan. Waar mijn fractie ook gewoon behoefte aan zou hebben, is dat die inventarisatie afgemaakt wordt. Want volgens mij is dat, en dat beschrijft u denk ik terecht, een heel belangrijke eerste stap, zodat we daarna tempo kunnen maken. We moeten denk ik gewoon het totaalplaatje in beeld hebben. Als we dat als startpunt hebben, kunnen we daarna denk ik misschien ook wel als gemeenteraad collectief zeggen: we gaan nu ook echt aan de slag. Want ik zie veel bijval van collega's in de raad, dus volgens mij heeft u brede steun als u echt enthousiast met deze opdracht aan de slag gaat.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Wethouder **KURVERS** (vvd) (wethouder). Waarvan akte. Ik beschouw dat als steun en aanmoediging voor mij en collega Bonte om dit weer een stap verder te brengen de komende tijd.

De **VOORZITTER**. De heer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Mooi wethouder Kurvers, dat u wethouder Bonte er ook weer bij trekt. Zo hoort dat. Ik zou toch graag willen weten met hoeveel man u dit onderzoek doet. De motie dateert uit februari 2020. We zijn ruim een jaar verder. Ik vind het goed dat u dertig daken heeft onderzocht. U noemt maar één dak waar het niet op zou kunnen. U zou nu toch onderhand wel een stuk verder moeten zijn? Wellicht is het nodig om daar meer mensen op te zetten. De motie roept ook dat er vaart wordt gemaakt. De motie is niet: begin maar en we kijken wel waar het schip strandt. De motie roept op: voor het zomerreces 2020 met die rapportage te komen. Eigenlijk hoor ik graag waarom u dat gewoon niet gedaan heeft. Er is gewoon een duidelijke opdracht gegeven. En de tweede bullet van de motie is: als het zo is het voor eind 2022 gereed hebben. Dat betekent dus dat als u maar één mannetje beschikbaar hebt, dan moet u er twee of drie of vier of vijf bij zetten, maar je moet wel die motie nakomen. Doe je dat niet, dan heeft het eigenlijk weinig zin dat wij u met zo'n motie op pad sturen.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Ja helder, dank u wel. De heer Koster brengt nog meer scherpte in de opdracht. Volgens mij is dat hartstikke goed.

De heer **KOSTER** (lr). Dat staat in de motie zelf, dat doe ik niet, dat staat in de motie.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Zeer zeker. Met uw bijdrage bedoel ik, mijnheer Koster. Ik ken de motie natuurlijk, en het staat zeker ook in die motie. Ik wil u wel meegeven, ik heb net wat gezegd over wat praktische dingen die wij tegenkomen. De context waarbinnen we dit proberen te opereren, en het is toch wel goed om dat dan nog keer

duidelijk te maken, want dat is misschien bij de woordvoerders van EDEM minder bekend dan bijvoorbeeld bij de leden van de COR of de commissie BWB. We hebben te maken met een afdeling Vastgoed met een heel grote portefeuille van gemeentelijk vastgoed, waar de boel gewoon niet op orde was bij het aantreden van dit college. Dat is niet om dingen te relativeren, maar wel om even die context en dat bestuurlijke dilemma te schetsen. Dat betekent bijvoorbeeld dat niet van alle panden, ik noem maar wat, er een meerjarig onderhoudsprogramma was, dat er niet een ordentelijke begroting was waarop wij konden sturen. Dus ook daar hebben wij heel veel slagen moeten maken met elkaar om überhaupt grip te krijgen op het vastgoed, op de vastgoedbegroting en alle objecten die daar in zitten. Dat is inmiddels gelukt, daar hebben we heel grote stappen in gemaakt. Maar u kunt zich ook voorstellen dat als je van sommige panden gewoon geen beheersdata hebt, die waren er gewoon niet in de systemen. Het is dus niet zo dat wij een pc konden openen en zeggen: wij hebben deze panden en wat is de staat van het onderhoud, wanneer zijn ze gebouwd? Dat was er niet of niet volledig. Daar hebben we ook keihard aan moeten werken. Die basis is nu beter op orde. Dat betekent dus ook dat we hier beter mee uit de voeten kunnen. Het had dus ook niet met een mannetje erbij gelijk opgelost geweest, omdat de onderliggende structuren en systemen van de gemeentelijke organisatie gewoon niet op orde waren. Daar hebben we een stap in gezet en we kunnen nu weer verder.

De heer **KOSTER** (lr). Dank voorzitter, als ik het woord mag.

De **VOORZITTER**. Jazeker mijnheer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Dan ben ik blij dat we dat nu op orde hebben en vind ik wel dat we nu met een datum kunnen gaan werken. Ik zou dus graag van u willen vernemen wanneer we die businesscase krijgen.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Die kan ik u nu echt niet geven omdat ik dat echt niet weet. Ik heb net toegezegd zo snel mogelijk met een voortgang te komen, ook om tussentijds kennis te delen. Dan nemen we elkaar ook mee in dat leerproces dat we doorlopen. Laten we daarin dan ook die datum communiceren waarop de dingen wel kunnen.

De **VOORZITTER**. Ik ga dit beëindigen.

De heer **KOSTER** (lr). Ik kan alleen maar verzuchten voorzitter.

De **VOORZITTER**. U wilt vandaag een datum horen, maar de wethouder zegt: dat kan ik niet. Hij zal dat zo snel mogelijk met u communiceren. Mag ik u verzoeken wethouder om zo snel mogelijk zodra we zicht hebben op een datum, dat aan de raad te laten weten? Wethouder Bonte, was u klaar met de beantwoording?

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Ik was klaar met de beantwoording.

De **VOORZITTER**. Is er wellicht behoefte aan een tweede termijn? Zijn er nog vragen blijven liggen? Ik vermoed van niet. Er is uitgebreid geantwoord over en weer. Dan beëindig ik de beraadslagingen op dit onderwerp. Er zijn heel veel moties ingediend die onderwerp zijn van stemming vanavond. We gaan straks naar agendapunt 12, maar daarvoor gaan we eerst lunchen. Ik stel u in de gelegenheid om te lunchen tot 13.30 uur. We nemen er een uur de

tijd voor, vijf minuutjes langer. Dan zie ik graag terug om 13.30 uur en dan beginnen we met agendapunt 12. Ik schors de vergadering.

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 27 mei 2021

Notulen van de raadsvergadering van 27 mei 2021 (middagzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 7.

Voorzitter: de heer ing. A. Aboutaleb.

Voor de presentielijst wordt verwezen naar de ochtendzitting van deze vergadering.

Namens het college zijn tegenwoordig mevrouw J. Bokhove, de heer A. Bonte, de heer A.H.P. van Gils, de heer M.K.A. Grauss, de heer S. Kasmi, de heer S.A. Kurvers, de heer S. de Langen, de heer R. Moti, mevrouw R.A. Vermeij en de heer B. Wijbenga-van Nieuwenhuizen.

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders, met dien verstande dat zij van 13.30 tot 13.55 uur en van 18.05 tot 18.10 is waargenomen door de heer A.C. de Bondt.

Heropening

De **VOORZITTER**. Hartelijk welkom terug bij deze vergadering van de gemeenteraad van Rotterdam. We hebben net geschorst. Ik hoop dat iedereen heeft kunnen lunchen. Ik check bij het begin van agendapunt 12 of wethouder Van Gils ingelogd is. Wethouder Van Gils, u bent ingelogd.

12. Het voorstel met betrekking tot een kapitaalstorting in Stedin Holding N.V., alsmede tot vaststelling van het Publiek Kader voor de deelneming Stedin

De **VOORZITTER**. Aan de orde is het voorstel met betrekking tot een kapitaalstorting in Stedin Holding N.V., alsmede tot vaststelling van het publiek kader voor de deelneming Stedin. Mijnheer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Voorzitter, dank u wel. De VVD is voorstander van de kapitaalstorting die gevraagd wordt in Stedin. Stedin beheert een belangrijke publieke infrastructuur waar wij onze verantwoordelijkheid in willen nemen. Er ligt een goed onderbouwd verhaal waarom dit een goede investering vanuit de gemeente Rotterdam is. We hebben discussie gehad over het al dan niet intekenen op meer van de aandelen dan ons huidige aandelenkapitaal van een kleine 32% is. Wij zijn er geen voorstander van om fors meer te gaan investeren, maar tegelijkertijd weten we ook dat bijna alle gemeenten meedoen aan deze kapitaalstorting, inclusief een aantal gemeenten dat bereid is om wat meer te doen. Dus de kans dat wij heel veel meer gaan investeren dan de € 62 à € 63 miljoen die we normaal gesproken zouden doen, is erg klein. Ik heb nog wel een vraag aan de wethouder. Als er meer ingetekend wordt doordat een aantal gemeenten waaronder Rotterdam intekenen voor meer, wordt dan met de aandeelhouders gezamenlijk afgesproken dat er maximaal € 200 miljoen wordt opgehaald? Oftewel, gaan we niet meer dan € 200 miljoen gezamenlijk inleggen? Want dat zou onzinnig zijn, dat er op dit moment om € 200 miljoen wordt gevraagd. Voor de toekomst komen er misschien nog meer tranches, want op termijn heeft Stedin meer nodig om te investeren. Ik zou van de wethouder willen weten of hij

het niet als een automatisme ziet dat we daar dan weer op instappen. En als tweede, of hij wil waarborgen dat we ook dan sturen op zoveel mogelijk naar rato bijdragen.

De **VOORZITTER**. De heer Simons heeft een vraag.

De heer **SIMONS** (lr). Ik heb een vraag aan de heer Verheij. De heer Verheij zegt: we willen naar rato storten. Daar ben ik het ook helemaal mee eens. Dan is het voorstel van de wethouder dat nu voorligt op dit punt toch overbodig? De coalitiepartijen en zeker de VVD kennende, zijn toch tegen overbodige voorstellen? Hoe ziet u dat dan?

De **VOORZITTER**. De heer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Voorzitter, ik kijk ook naar wat er in de praktijk gebeurt. Ik geloof dat op vier gemeenten na, iedereen intekent. Dus 96% gebeurt sowieso naar rato. Er zijn een paar gemeenten die iets meer willen doen. Het kan betekenen dat wij een paar miljoen meer doen dan wat wij naar rato zouden doen. Dat afgezet tegen het risicoloos zijn van deze investering en het rendement dat erop zit, denken we dat dit op dit moment een prima investering is, waarbij ik wel vraag om niet meer dan die € 200 miljoen te doen. Want als er in totaal € 250 miljoen beschikbaar zou zijn, omdat meer gemeenten meer dan naar rato willen doen, ben ik daar dus geen voorstander van. Daarom vraag ik dus of de wethouder dat kan toezeggen.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Toch nog één vraag. U huldigt het principe naar rato, maar u handelt er niet naar. Omdat u zegt: zoals nu bekend zijn er al vier gemeenten die niet meedoen. Dat zijn de freeriders, en die liften dus mee op het kapitaal dat wij storten. Dat moet je toch niet willen? Zodra dit bekend is, beslissen mogelijk nog wel meer gemeenten om niet mee te doen, want Rotterdam betaalt toch wel. Dat zouden we toch niet moeten willen?

De heer **VERHEIJ** (vvd). Voorzitter, daarom vraag ik ook om in totaal niet meer dan die € 200 miljoen op te halen. Ten tweede, laten we ook kijken naar het advies dat is uitgebracht door de adviescommissie die we hiervoor hebben. Er wordt veel meer in Rotterdam geïnvesteerd dan wij als Rotterdam er zelf in leggen, dus freeridergedrag, het lijkt er eerder op dat wij freerider zijn omdat Stedin zoveel in Rotterdam gaat investeren. Dat vind ik helemaal niet erg, maar daarom vind ik het ook niet erg als wij net een procentpunt of twee meer investeren dan ons huidige aandelenkapitaal is.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Voorzitter, dan afsluitend van mijn kant. Ik hoor de heer Verheij zeggen dat we naar rato willen meedoen, maar ondertussen doen we gewoon wat anders en gaan we toch gewoon een aantal gemeenten financieren. Ik begrijp deze redenatie niet helemaal, maar ik laat het graag bij de heer Verheij.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Verheij, was u klaar?

De heer **VERHEIJ** (vvd). Nee voorzitter, ik zou richting de heer Simons willen toevoegen dat luisteren ook een vak is, maar dat terzijde. Tot slot voorzitter, de adviescommissie die ons hierover adviseert, stelt dat voor de toekomst gekeken moet worden of ook andere financiers dan overheden kunnen instappen. De wethouder heeft in een brief aangegeven dat dat niet mag, want alleen overheden mogen aandelen hebben. Maar er kan ook op andere manieren

dan met aandelen geïnvesteerd worden, door bijvoorbeeld pensioenfondsen, door leningen. Is de wethouder bereid om die mogelijkheid voor de toekomst nader te onderzoeken, en ten tweede, is hij bereid om met het rijk te onderzoeken hoe andere financiers in kunnen stappen om toch deze ontwikkelingen van onze infrastructuur mogelijk te maken? Ik hoor het graag van de wethouder.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. De heer Postma.

De heer **POSTMA** (gl). Ja, dank u wel voorzitter. Ik wil eigenlijk bij de bespreking van dit agendapunt één stapje terug doen, naar gisteren. Een historische dag, voorzitter. Een dag waarop de rechter verplichtte Shell te voldoen aan het Klimaatakkoord van Parijs en Shell verplichtte de uitstoot van CO₂ daarmee sterk terug te dringen. De tijd waarin fossiele energiebedrijven straffeloos, willens en wetens, laten we dat niet vergeten, de aarde vervuilen en de samenleving schade toebrengen, loopt op zijn eind. Een grote stap in de transitie van fossiele brandstoffen als olie en kolen naar schone energie uit zon, wind en water. Het is daarom, voorzitter, een heel goed moment om als gemeenteraad van Rotterdam te besluiten voor ten minste € 23 miljoen aandelen in Stedin bij te kopen. Stedin, onze beheerder van het elektriciteitsnet, waarmee al die schone energie naar huizen en bedrijven wordt gebracht. Onze aankoop van aandelen, samen met die van andere gemeenten, maakt het mogelijk dat Stedin de noodzakelijke miljarden gaat investeren in de netten, in de infrastructuur voor die schone energie. De aankoop van aandelen is ook nog eens heel direct gunstig voor Rotterdam met een rendement van 3%. Het is altijd fijn om dat als financieel woordvoerder te constateren. En een versterking van de positie van onze gemeente binnen de organisatie Stedin. Het verbaast GroenLinks dan ook niet dat de adviescommissie Enecogelden concludeert dat dit voorstel uitstekend past bij de doelen en de voorwaarden die deze gemeenteraad heeft gesteld. Voorzitter, let's go further met schone energie. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, dank u wel voorzitter. Nou, er is al wat gezegd. Het is ontzettend belangrijk dat wij een goede infrastructuur realiseren voor de energietransitie en dus ook om het elektriciteitsnet te verbreden en te versterken. Rotterdam is grootaandeelhouder van Stedin en het is dan ook logisch dat wij daaraan bijdragen. Het gaat om een behoorlijke investering van € 200 miljoen, waarvan wij dan een deel gaan doen en mogelijk iets meer dan naar rato. D66 kan zich daar iets bij voorstellen. Daar is al het nodige over gezegd door onder andere de heer Verheij en de heer Postma. Daar sluit ik mij bij aan. Het is een goed rendement en het is voor een goed doel. En de kans dat we heel veel extra moeten gaan investeren valt ook mee, want er zijn heel veel gemeenten van de totaal 44 die dit ook gaan doen. Wat dat betreft is het dus een heel goed idee. Het heeft onze volle steun. Daarnaast is het natuurlijk ook erg belangrijk om te zien dat die adviescommissie Enecogelden een positief oordeel hierover heeft geveld. Ik vind het ook goed dat we dat ook tijdig hebben ontvangen en mooi hoe zij dat advies ook hebben opgeschreven. Dat is op een heel plezierige manier goed in de overwegingen te betrekken. Er staan ook een aantal aandachtspunten bij en daarop zou ik nog graag de reactie van de wethouder willen hebben. Dat gaat erover dat de onderhoudsverplichting daar niet uit zou moeten worden betaald. Ook gaat het over het goed regelen van het toezicht en over de toekomstige investering, als daar wederom om gevraagd gaat worden. Dit is dus geen vrijbrief voor toekomstige plannen, maar die zouden weer opnieuw moeten worden voorgelegd. Dat sluit natuurlijk ook aan op de opmerkingen van de heer Verheij dat de investering nu niet meer dan die € 200 miljoen zou moeten zijn. Dus D66 wil graag nog een reactie op de aanbevelingen van de adviescommissie, maar verder steun voor het voorstel.

De **VOORZITTER**. Dank. De heer Simons. Ik heb u waarschijnlijk over het hoofd gezien. Nog een vraag aan de vorige spreker?

De heer **SIMONS** (lr). Ik had inderdaad nog een vraag aan de vorige spreker en dat is de volgende. Kijk, de nieuwe groene Shells, die nu weilanden opkopen om zonneparken op te zetten en windmolenparken kopen, vindt u het dan van de nieuwe groene Shells, om het maar even zo te zeggen, ook belangrijk dat die een fair share financieel bijdragen aan de realisatie van de benodigde infrastructuur die daarvoor nodig is? Dat ze dus niet alleen de lusten hebben en dat de lasten bij de burgers komen, bijvoorbeeld via deze weg die we nu bespreken. Dat was de vraag aan de heer Postma.

De **VOORZITTER**. De heer Postma.

De heer **POSTMA** (gl). Ja voorzitter, volgens mij zijn de lusten van schone energie voor de samenleving als geheel. Als het gaat om grote energiebedrijven die investeren in schone energie, die dienen uiteraard hun fair share te betalen aan de infrastructuur daarvoor en de regels die daar op dit moment voor zijn. Die voldoen daar wat ons betreft prima aan. Dat laat overigens onverlet dat er nog wel wat meer mag gebeuren met het stimuleren van kleinere lokale energie-initiatieven, omdat we natuurlijk ook niet afhankelijk willen zijn van alleen maar grote en met name buitenlandse partijen.

De heer **SIMONS** (lr). Dan toch even een vraag aan u. Want die grote buitenlandse partijen, investeren hier volgens mij ook, ook in datacentra. Omdat ze dan kunnen gebruikmaken van de windmolens die voor een deel op subsidie draaien, de salderingsregeling bij zonnepanelen. Dat zijn allemaal subsidies die door de burgers worden betaald. Het zou toch gewoon redelijk zijn als die grote buitenlandse investeerders die zonneparken en die windmolenparken neerzetten, gewoon een evenredig groot deel betalen? Want volgens mij is de regelgeving daar juist nog niet op ingericht. Maar daar kan ik fout in zitten, volgens mij heeft de wethouder dat ook gezegd, maar die moet dat dan maar even toelichten. Want volgens mij betaalt de burger relatief veel meer dan die grote buitenlandse investeerders.

De **VOORZITTER**. De heer Postma.

De heer **POSTMA** (gl). Ja voorzitter, we dwalen volgens mij een beetje af van het onderwerp, maar als je kijkt naar de subsidies op fossiele brandstoffen zijn die een veelvoud van de subsidies op schone energie. Laten we wat ons betreft dus eens beginnen met het afschaffen van de subsidies op fossiele brandstoffen. En dat er soms wat subsidie naar schone energie moet, is geen enkel probleem als je ziet wat de enorme opbrengsten voor de samenleving zijn.

De heer **SIMONS** (lr). Dan moet ik toch concluderen dat GroenLinks zegt: laat de burger maar lekker betalen en de grote buitenlandse investeerders kunnen profiteren van het netwerk dat wordt aangelegd met het geld dat we vandaag aan Stedin gaan geven. Dat geld is opgebracht door de burgers en niet door de bedrijven. Dat vind ik een beetje jammer. En over afdwalen gesproken, volgens mij begon u uw bijdrage met iets wat er toch weinig mee te maken had. Maar goed, dat even terzijde.

De **VOORZITTER**. De heer Postma.

De heer **POSTMA** (gl). Ja voorzitter, de heer Simons maakt altijd veel opmerkingen terzijde. Ik heb daar eigenlijk niets aan toe te voegen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar de volgende spreker, de heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Dank u wel, voorzitter. Zoals mijn fractie ook al tijdens de commissievergadering heeft aangegeven, ondersteunen wij van harte deze investering in Stedin. Wij zijn ook blij om te zien dat de adviescommissie positief heeft geadviseerd over eventueel investeren in Stedin. Ik denk dat het belangrijk is om deze investering te doen, met het oog op de energietransitie, maar ook vooral met het oog op de werkgelegenheid in Rotterdam. Stedin is een belangrijke werkgever in Rotterdam. Deze investeringen kunnen in die zin ook als een kleine banenmotor gebruikt worden voor de Rotterdamse energietransitie. We zijn ook blij dat Stedin er op tijd bij is, om te voorkomen dat onze netten straks overbelast raken. Ik denk dat we niet genoeg kunnen onderstrepen hoe belangrijk het eigenlijk is om tijdig te investeren in onze netten, zeker gezien de elektrificatie van onze voorzieningen, van onze huizen, die een veel groter beslag gaat doen op deze netwerken. Ik had in de commissie overigens al aan de wethouder een vraag gesteld over wat er nu precies gebeurt met het dividendrendement van Stedin. Na zelf ook nog even het beleidskader voor de Rotterdamse Investeringsmonitor erop nageslagen te hebben, ben ik tot de conclusie gekomen dat we misschien niet scherp genoeg hebben opgeschreven wat we nu eigenlijk voornemens zijn te doen met regulier dividend. Mijn fractie was in ieder geval in de veronderstelling dat ook regulier dividend van deze investeringen ten goede zou komen aan de Rotterdamse Investeringsmotor, zodat het revolverende karakter in stand gehouden kan worden op een portefeuillebasis. Want dat is op dit moment volgens mij wel in het geding, als je ook investeringen gaat doen waar geen dividendrendement op gemaakt kan worden. Ik begrijp uit de brief die de wethouder nog naar de raad heeft gestuurd, dat de wethouder sympathiek staat ten opzichte van dit idee en het verder gaat uitzoeken. Maar ik lees wel dat in principe het dividend gewoon ten gunste komt van het algemene beeld. Ik heb dus eigenlijk de volgende vraag aan de wethouder. Kan de wethouder toezeggen om over dit betreffende punt terug te komen naar de commissie MPOF, met eigenlijk een verdere uitwerking hiervan? Dus wat als we met elkaar zouden afspreken dat ook regulier dividendrendement ten gunste komt aan de Rotterdamse Investeringsmotor. Volg investeringen die we doen vanuit de RIM, dus investeringen die we al gedaan hebben vallen daar uiteraard buiten, zodat mijn fractie ook op dat moment kan wegen of we misschien dan toch een aanpassing moeten doen op het beleidskader van de Rotterdamse Investeringsmotor. Ik vind het overigens niet de meest schone route, aangezien we het net hebben vastgesteld. Maar ik denk dat dit een omissie is die ik in ieder geval op dat moment over het hoofd heb gezien, en naar ik begrijp ook meerdere collega's.

De **VOORZITTER**. Helder. Dan gaan we naar de heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, dank u voorzitter. Ook Leefbaar Rotterdam vindt het belangrijk dat het licht blijft branden in Rotterdam en daarvoor zijn investeringen nodig in het energienetwerk. Dat is de vraag die voorligt, dus dat kunnen wij ook steunen. Het is ook een veilige investering. De businesscase is gezond. We hebben nog wel drie opmerkingen. Zorgen eigenlijk, of wensen. Daarvoor hebben we één amendement gemaakt: 'Freeridgedrag is niet de bedoeling!' Dat is de discussie die we net hebben gevoerd. Wij vinden dat we gewoon naar rato € 64 miljoen kunnen bijdragen. Dan hoeven we geen cheque te geven aan de wethouder om nog eens € 40 miljoen extra te kunnen intekenen. Dat is volgens mij ook helemaal niet nodig. Het tweede punt is dat de zwaarste schouders de zwaarste lasten moeten dragen. De wethouder zei in de commissie: daar gaan we allemaal niet over hē. Die investeerders van zonneparken en windparken nu of in de toekomst, dat is allemaal gereguleerd. Maar daar kunnen we wel als grootaandeelhouder over gaan lobbyen. En lobbyen, daarover gaat ook onze derde motie. Wij hebben het advies van de commissie Besteding Enecogelden gelezen. We waren heel erg gecharmeerd, ook om ernaar te kijken

of in de toekomst pensioenfondsen en dergelijke ook niet mee kunnen investeren. Want hoe je het ook wendt of keert, een euro kan maar één keer worden uitgegeven en elke euro die wij niet hierin hoeven te investeren, kunnen we weer op een ander gebied investeren. Ik hoor ook graag van de wethouder wat hij van onze twee moties en het amendement vindt. Dat was het voorzitter.

De **VOORZITTER**. De heer Simons heeft het volgende amendement en de volgende moties ingediend.

Amendement A. Freeridergedrag is niet de bedoeling

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 27 mei 2021 ter bespreking van Kapitaalstorting Stedin;

besluit:

het raadsvoorstel Kapitaalstorting in Stedin Holding N.V. voorstel 1 als volgt:

in te stemmen met de verkrijging van nog uit te geven cumulatief preferente aandelen in Stedin Holding N.V. voor maximaal €100 miljoen.

als volgt te wijzigen:

in te stemmen met de verkrijging van nog uit te geven cumulatief preferente aandelen in Stedin Holding N.V. voor maximaal € 63,4 miljoen."

w.g. R.A.C.J. Simons

Motie 1. De sterkste schouders moeten de zwaarste lasten dragen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 27 mei 2021 ter bespreking van Kapitaalstorting Stedin,;

constaterende dat:

- Stedin in het kader van de energietransitie grote investeringen wil doen;
- Stedin hiervoor een versterking van het eigen vermogen wenst ter waarde van 200 miljoen euro;
- de gemeente Rotterdam in het voorgelegde plan maximaal 100 miljoen euro bijdraagt;
- in ruil hiervoor de gemeente Rotterdam cumulatief preferente aandelen in Stedin verkrijgt;

overwegende dat:

- er veel grote investeerders zijn die zonneparken in de regio aanleggen of eventuele windparken op zee in de toekomst willen aanleggen;
- deze partijen profiteren van fiscale voordelen;
- deze partijen geenszins hoeven bij te dragen aan de investeringen van Stedin omtrent het verzwaren, verslimmen of uitbreiden van het energienet, maar geheel worden afgewenteld bij de Rotterdammers en andere burgers uit de regio;
- grote investeerders naast de fiscale lusten, ook nog eens profiteren van de investeringen die door diverse gemeenten (lees: de samenleving) in Stedin worden gedaan;

verzoekt het college:

- een lobby te starten om grote investeerders een substantieel bedrag te laten meebetalen om hun stroom op het publieke net van Stedin te brengen;
- de voortgang van dit proces te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. R.A.C.J. Simons, P.J.H.D. Verkoelen en C.M. Zeegers

Motie 2. Betrek nieuwe investeerders bij Stedin

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 27 mei 2021 ter bespreking van Kapitaalstorting Stedin;

constaterende dat:

- Stedin in het kader van de energietransitie grote investeringen wil doen;
- Stedin hiervoor een versterking van het eigen vermogen wenst ter waarde van 200 miljoen euro;
- de gemeente Rotterdam in het voorgelegde plan maximaal 100 miljoen euro bijdraagt;
- in ruil hiervoor de gemeente Rotterdam cumulatief preferente aandelen in Stedin verkrijgt;

overwegende dat:

- veel gemeenten diverse malen hebben aangegeven te kampen met financiële schaarste;
- de adviescommissie Enecogelden in hun advies omtrent de kapitaalstorting in Stedin hebben aangegeven dat een dergelijke constructie met cumulatief preferente aandelen met een laag risicoprofiel voor veel investeerders, waaronder pensioenfondsen, een interessante investering kan zijn;
- het vermogen van pensioenfondsen uitpuilen met een geschatte pensioenpot van 1500 miljard euro;
- de gemeente Rotterdam als grootaandeelhouder van Stedin een voortrekkersrol dient te nemen in een dergelijk lobbyproces;

verzoekt het college:

- een lobby te starten teneinde potentiële investeerders buiten de publieke sector, waaronder pensioenfondsen, te interesseren om investeringen te doen in Stedin;
- andere aandeelhouders van Stedin hierbij te benaderen en te betrekken;
- de resultaten van deze lobby te delen met de raad,

en gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. R.A.C.J. Simons

Het amendement en de moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mijnheer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja voorzitter, als de grootste aandeelhouder van Stedin blijft het wat ons betreft van belang dat wij als gemeente scherp op de centjes blijven letten. Dit is ook van belang bij het uitgeven van een substantieel bedrag van € 100 miljoen in welteverstaan preferente aandelen. Toch zien we toch dat er op dit dossier weinig financiële risico's zijn voor de gemeente. Een kapitaalstorting heeft een dermate laag risicoprofiel en past bij de doelstellingen op het gebied van de energietransitie. DENK is dan ook van mening dat de kapitaalinjectie van de gemeente Rotterdam hoofdzakelijk bedoeld is om de energietransitie veilig te stellen. Wij verwachten dan ook dat het college kritisch blijft monitoren en jaarlijks in zijn beheersverslag expliciet rapporteert hoe Stedin de gevraagde kapitaalstorting inzet voor deze doelstelling. De investeringen moeten dan ook vooral ten goede komen aan het

belangrijkste argument voor de kapitaalstorting voorzitter, en dat is het realiseren van deze energietransitie. Gebaseerd op de stukken alsmede het rapport van de adviescommissie, kunnen wij akkoord gaan met kapitaalstorting aan Stedin. Even tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja, dank u wel voorzitter. De PVV stemt tegen het voorstel om € 100 miljoen in klimaatgekte te investeren. Als die groene energie zo'n big business is, dan moeten de marktpartijen dat maar oplossen. Dan hoeft er geen publiek geld geïnvesteerd te worden. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Dat is heel snel. Andere sprekers op dit agendapunt? Dat is niet het geval. Wethouder Van Gils, het kan kort.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Even in volgorde van de inbreng. De heer Verheij vroeg expliciet: ook al zou er meer bereidheid zijn, blijft het plafond op € 200 miljoen? Het expliciete antwoord is ja. Daar hebben we het uitgebreid over gehad. Het wordt nooit in deze ronde meer dan € 200 miljoen. Het is ook zo dat er geen automatisme is om volgende tranches mee te doen door dat nu te gaan doen. Die vrijheid is er dus geheel en al. De vraag om andere financiers te betrekken. Sommige anderen hebben dat ook gezegd, ook op basis van het rapport van de adviescommissie Eneco. Vanaf deze plek ook dank aan de commissie die zo voortvarend van start is gegaan en zo snel met een advies is gekomen. Bij dit punt hebben we ook in de commissie redelijk stilgestaan. De financiering is nu zo dat er voor energie, voor stroom, gas en water, publiek aandeelhouderschap op infrastructuur is voorgeschreven. Dat is om de markt levering te laten doen, maar de infrastructuur in publieke handen te houden. Dat betekent dat andere investeerders dat niet mogen doen. Ze kunnen wel vreemd vermogen verschaffen. Dat gebeurt ook op grote schaal, maar ze mogen er niet een aandeelhoudersrol in pakken. Op dit moment, daar hebben we het ook in de commissie over gehad, loopt er een stevig gesprek en een lobby van Netbeheer Nederland, waar de grote netwerkbeheerders in zitten. Daar zit ik als voorzitter van de aandeelhouderscommissie van Stedin in, daar zit de CFO van Stedin in, daar zitten ook anderen van Enexis en Liander in. Wij praten met de ACM, met EZK, met Binnenlandse Zaken, met Financiën over hoe dat in de toekomst beter zou moeten gaan om dat te doen. In die zin ben ik het ermee eens dat het nu niet ideaal is. Er zijn gemeenten in het verzorgingsgebied of provincies die geen aandeelhouder zijn. Dat betekent dat anderen een groter aandeel moeten hebben. Die lobby loopt voluit en daar gaan we graag mee door. Op dit moment is het niet mogelijk om andere partijen misschien wel leningen te verschaffen maar niet in de aandeelhouderspositie te brengen. Dat ten aanzien van de heer Verheij.

De heer Postma onderstreept het belang voor de energietransitie. Dat kan ik alleen maar met hem eens zijn. Duidelijk. Mevrouw Zeegers vroeg, en de adviescommissie heeft erop gewezen, of dit niet de reguliere financiering is. Nee, het gaat om extra investeringen die ook van tijdelijke aard zijn om het elektriciteitsnetwerk te versterken. Daar is het voor bedoeld. Het is geen verplichting om dat straks in de toekomst te blijven doen. Daarom hebben we ook die knip gemaakt. Het is dus niet de bedoeling om hierin verder reguliere activiteiten te doen. Het is echt een plus op die tijdelijke extra impuls die ervoor nodig is.

De heer Tak onderstreept, en dat is toch ook bijzonder voor ons als Rotterdam, dat Stedin met zijn hoofdkantoor in Rotterdam gevestigd is. Stedin heeft een grote uitvoeringsorganisatie en ook de bedrijfsschool zit hier. Het is dus een belangrijke speler in met name scholing en het interesseren van mensen voor technische beroepen. Collega Moti heeft er dus ook groot belang bij dat Stedin door kan en dat past in het collegebeleid.

De vraag, de heer Tak heeft het volgens mij heel goed samengevat, op dit moment hebben we afspraken dat het reguliere dividend, ook dit dividend, in de algemene middelen terechtkomt. Ik heb gezegd er sympathiek tegenover te staan om daar opnieuw naar te kijken. Daarmee kom ik graag terug bij de commissie. Ik wil er wel op wijzen dat we op dit moment in de eindfase zitten van de opstelling van de voorjaarsnota. Het is voor dit jaar in ieder geval geregeld met de afspraken die nu voortvloeien uit de besluitvorming van 2020. Dus ik ben graag bereid om daar voor de nabije toekomst op terug te komen, maar niet voor dit jaar, want dan gaat dat proces mis waarvan we nu in de eindfase zitten. De heer Simons, dank voor de steun, een goede investering en het licht moet blijven branden.

De **VOORZITTER**. Wethouder, voordat u verdergaat heeft de heer Tak nog een vraag.

De heer **TAK** (pvda). Ja, dank wethouder, fijn dat u het inderdaad op die manier wilt oppakken. Ik had inderdaad een aanvullende vraag. Ik realiseer me dat het nu zo in de voorjaarsnota zit. Dat is nu inderdaad zo. Laten we dan in ieder geval proberen dat we het bij wijze van spreken misschien ergens medio september in de commissie kunnen bespreken, dat we dan voor elkaar in beeld hebben wat nu de posten zijn die we allemaal naar die adviescommissie hebben gehaald en om wat voor bedragen het dan nu gaat. Omdat we er nu relatief op tijd bij zijn, denk ik dat het wellicht relatief oké te repareren is voor volgend jaar. Maar dan kunnen we in ieder geval dan de balans opmaken. Dus laten we in ieder geval daar op mikken. Als we te lang wachten, tot begin volgend jaar, dan zijn we denk ik te laat. Dus ik wilde dat nog even bij u neerleggen.

De **VOORZITTER**. De wethouder.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Dat zeg ik graag toe.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). De heer Simons, nogmaals dank voor de steun voor deze investering. Dan ten aanzien van de twee moties en het amendement. Die moet ik ontraden. Toen in de commissie de discussie erover ging heb ik ook gezegd: wij lobbyen volop met de netwerken over de hele financieringsstructuur. Het kan heel gemakkelijk als het rijk zou zeggen: ik ga garant staan, wat het op andere terreinen wel doet voor Gasunie en TenneT, dan krijgt de rating voor Stedin daar ook een positief effect van. Dat betekent dat dat dan niet de aandeelhouders van de netwerkbeheerders dat moeten doen. Dat is één mogelijkheid. Twee, de verplichting aan de andere publieke aandeelhouders die op dit moment geen aandeelhouder zijn, daar zit meer kans in dan dat we andere investeerders mogelijk maken, want dat betekent gewoon een wetswijziging op dit punt. Prima dus om te zeggen: die lobby gaat door, maar als ik strikt genomen kijk naar de moties die nu voorliggen, dan moet ik die ontraden. Motie 1, omdat die op onderdelen feitelijk onjuist is. We hebben geen zonneparken op zee en de windparken op zee worden allemaal rechtstreeks door TenneT aangesloten en niet door de regionale netwerkbeheerders. TenneT is 100% rijksbekostigd en er is rijksaandeelhouderschap. Het is een gereguleerde markt en wij mogen zelf geen onderscheid maken of het een internationale of een nationale aanbieder is. Dat zit nu één keer zo in de Europese regelgeving. In die zin is deze motie niet uitvoerbaar. Dan het amendement. We hebben gezegd dat we pro rata willen. Dat is ook het belang dat we juist gelijke positie hebben voor de aandeelhouders. De heer Verheij heeft dat volgens mij net goed samengevat. Naar huidig inzicht denken wij, omdat tegelijkertijd in al die 44 gemeenten deze besluitvorming loopt, dat 4% van de aandeelhouders niet of niet volledig meedoet. Dat betekent dat er een zeer bescheiden plus op die € 63 miljoen zal komen. Maar formeel,

omdat die besluitvorming parallel is, kunnen we pas bij het definitief opmaken van het geheel zeggen of dat het geval is. In die zin zou ik het amendement om procesmatige en procedurele redenen echt willen ontraden. We zijn het eens over het feit dat we er niet op uit zijn om dat € 100 miljoen te laten zijn en zullen we pro rata aanhouden. En de laatste, motie 2, die lobby is gericht op iets wat nu niet kan. Ik heb gezegd dat die andere lobby voluit loopt. Daar zijn we mee bezig en daar zou ik me ook op willen focussen. Dat was het. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. De heer Simons heeft nog een vraag.

De heer **SIMONS** (lr). Nog even, in de motie 'De sterkste schouders moeten de zwaarste lasten dragen' staat per abuis zonnepanelen en windparken op zee, maar dat moet zonneparken op land zijn. Die zijn er heel veel in de regio, dus het lijkt mij sterk dat Stedin daar niet het netwerk voor verzorgt. Dus kunt u daar dan nog even op reageren? En dan toch nog even een heel simpele vraag. U vraagt aan ons € 40 miljoen meer dan u nodig heeft. U zegt zelf dat u ook naar rato wilt. Dan snap ik het gewoon niet. Als u nu € 5 miljoen meer vraagt of € 10 miljoen, maar u vraagt € 40 miljoen meer. Zodra wij hier akkoord geven dat u € 40 miljoen meer mag inschrijven, dan hebben we het uit handen gegeven. U zegt zelf dat het niet nodig is. Dan is het toch gewoon een redelijk amendement dat we zeggen: naar rato. Nogmaals, u vraagt bijna het dubbele. Dat zijn mijn twee vragen aan de wethouder.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Ten aanzien van het eerste – zonnepanelen op land – ook daar loopt de discussie in die lobby mee van met name aansluitplichten en de onwenselijke situatie dat hier en daar zonnepanelen op land ontstaan omdat men dat doet op de plek waar de grond het goedkoopst is. Dat is meestal waar de infrastructuur ook het meest beperkend is. Daar hebben alle netwerkbeheerders last van, dus daar zit in de lobby uw wens en ook onze wens om te zeggen: dat kan geen afwenteling zijn, dat men daar zegt: ik koop voor een habbekrats het gebruik van de grond of de grond zelf en dan zijn de kosten voor de aansluiting voor anderen. Dat zit in die lobby begrepen, dus in die zin ben ik het met die redenering eens. Maar dat is niet precies wat u het college verzoekt op dat punt. En ik heb u gezegd: we hebben dit raadsvoorstel ingebracht in het beeld van, we willen u ook aangeven, in beginsel is het pro rata. Als er ondertekening zou plaatsvinden en er zijn een aantal gemeenten die niet ook een Eneco-opbrengst hebben of om hun moverende redenen zeggen: wij zijn niet in staat, of wij krijgen het niet voor elkaar om dat te doen. Om dan toch te zorgen dat die € 180 miljoen als bodem gehaald wordt, is gezegd, willen wij ook uitspreken dat het meer zou zijn. Ik geef u aan dat de verwachting is naar huidig inzicht – en dat weten we omdat het in veel gevallen loopt – dat die dus zeer beperkt zal zijn. Dat is echter geen aanleiding om nu een nieuw raadsvoorstel te maken. Ik zeg u toe dat wij terughoudend zullen zijn en niet zeggen: wij willen zoveel als mogelijk in Stedin stoppen. Wij willen op die pro rata uitkomen en het kan zijn dat het ietsje meer is. Met die toezeggingen kom ik er graag bij u op terug wat dat dan uiteindelijk geworden is. Dat weten we bij de aandeelhoudersvergadering eind juni. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, dan nog één keer over de motie 'De sterkste schouders moeten de zwaarste lasten dragen'. Daar vraag ik eigenlijk om een lobby te starten om ook als belangrijke aandeelhouder van Stedin gewoon vaart te zetten achter die onwenselijke ontwikkeling van die zonneparken op land, laten we het daar dan even op houden, die u zelf net schetst waar u het mee eens bent. Dan snap ik niet waarom u deze motie dan afwijst,

behalve misschien omdat die van een oppositiepartij is. Ik hoor geen argumenten meer dan. Volgens mij zijn we het daar met elkaar eens.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Als u echt naar de motie kijkt en u leest wat daar staat. Met die overweging van zonneparken op land zijn we het eens. Maar als u zegt, ik verzoek het college buitenlandse investeerders een substantieel bedrag te laten..., dan is dat een andere. En die lobby richt zich nu net niet op het beeld van waar het de lobby zoals die op dit moment loopt, over gaat. In die zin is de motie dus niet goed uitvoerbaar en weinig kansrijk. Ik ben het dus met de gedachte eens, maar de formulering die er staat, is niet adequaat.

De heer **SIMONS** (lr). Kijk, die formulering zoals ik die net mondeling heb geamendeerd: te lobbyen om deze ontwikkeling, in ieder geval daar een grotere bijdrage van die investeerders die in zonneparken op land investeren, daar zijn we het volgens mij over eens. Ik heb wellicht te snel geschreven. Maar ik zit nog even te zoeken waarom u het met deze motie niet eens bent. Want u zegt volgens mij wat anders.

De **VOORZITTER**. Laat ik u helpen mijnheer Simons. Als u intentioneel niet al te veel van mening verschilt, zou het goed zijn om dit gesprek in ieder geval in deze vergadering te beëindigen en buiten de vergadering nog even met elkaar in gesprek te gaan. Is dat een idee?

De heer **SIMONS** (lr). Prima.

De **VOORZITTER**. Ja? Voor de wethouder ook?

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Prima. Als er een aangepaste motie komt, op dit punt zijn we het met elkaar eens. Dan zal ik het samen met mijn collega Bonte oppakken, want die gaat natuurlijk over dit soort energievraagstukken. Als dat leidt tot een aangepaste motie, I'm all yours.

De **VOORZITTER**. Als de intenties dicht bij elkaar liggen is het jammer om dat niet met elkaar te bespreken. Ik geef u graag daarvoor de ruimte. We hebben alle tijd. Vanavond is pas de stemming over de moties. Wethouder, was u klaar?

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Zeker.

De **VOORZITTER**. Ik check even bij de rest van de raadsleden. Zijn alle vragen zo adequaat beantwoord? Zo te zien is er niets blijven liggen.

TWEEMINUTENDEBATTEN OP VERZOEK VAN EEN COMMISSIE

De **VOORZITTER**. Dan ga ik met u naar de reeks tweeminutendebatten.

13. Beschikbaarheidscijfers en ijkpunten sociale woningvoorraad

De **VOORZITTER**. Onder 13 hebben we als eerste het punt Beschikbaarheidscijfers en ijkpunten sociale woningvoorraad. Ik hoop dat wethouder Kurvers present is. Ik geef als eerste het woord aan de heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp): Dank u wel voorzitter. Als u mij toestaat heel even snel mijn tekst te zoeken. Die heb ik nu, dank u wel. Terwijl de woningmarkt eigenlijk overkookt en de prijzen sneller stijgen dan ooit, zijn we het afgelopen jaar door het ijs gezakt. De ijkpunten die voldoende beschikbaarheid in de sociale woningvoorraad moeten aantonen, hebben we grandioos niet gehaald. Vorig jaar waren er meer dan duizend nieuwe verhuringen te weinig ten opzichte van wat we zien als de absolute bodem. Daarmee presteren we 20% onder onze eigen norm. Dat betekent dat de woningzoekende met een smalle beurs het in het afgelopen jaar weer lastiger heeft gekregen. Dat die studente toch maar weer die dure kamer neemt in het pand van een huisjesmelker. Dat iemand met een verslavingsprobleem noodgedwongen langer dan nodig in een instelling moet blijven. Dat mensen die uit elkaar willen, soms noodgedwongen bij elkaar in huis moeten blijven wonen. En dat gezinnen die er wel voor in aanmerking komen, nu blijven wonen en uitgemolken worden in een krot van een huis. Omdat er simpelweg niets is. Omdat er geen startplek is, geen pauzeplek. Voorzitter, de druk moet van de ketel en snel. De maatregelen die corporaties en college voorstellen, zullen ongetwijfeld helpen, maar het gaat ons niet snel genoeg. In de commissie hebben we al duidelijk gemaakt dat we versnelling willen van tijdelijke woningbouw. Natuurlijk is het nog beter als we snel weer permanente woningen bouwen, maar de praktijk is dat het meestal toch wat langer duurt dan we verwachten en hopen. Daarom dienen we een motie in om op dit punt fors te versnellen. Het is heel simpel, duizend tijdelijke woningen betekent duizend nieuwe verhuringen. Bovendien zorgt het voor ontspanning in de bestaande markt, er ontstaat minder behoefte aan verkamering, waardoor ook gezinnen weer hun plek kunnen vinden in de stad. Natuurlijk doen we dat tijdelijke zo duurzaam mogelijk. Daarom dienen we mede de motie in van GroenLinks op dit punt. Onze oproep aan het college is te zorgen dat die woningen er nog dit jaar komen en deels ook bewoond worden. Voorzitter, met een ijsvloer van tijdelijke woningbouw kunnen we dan hopelijk begin volgend jaar constateren dat we de ijkpunten weer bijna helemaal gaan halen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Haal druk van de ketel en versnel tijdelijke woningbouw

"De gemeenteraad van Rotterdam bijeen op 27 mei 2021 ter bespreking van de 'Beschikbaarheidscijfers en ijkpunten sociale woningvoorraad';

constaterende dat:

- de ijkpunten voor sociale woningvoorraad niet gehaald zijn;
- voorgestelde maatregelen niet op korte termijn effect zullen sorteren;
- tijdelijke woningbouw in beginsel een uitstekend instrument is om op korte termijn voor een verbetering van het aantal verhuringen te kunnen zorgen;

overwegende dat:

- rond de bouw van tijdelijke woningen slechts beperkte vooruitgang te zien is;
- andere steden op dit punt veel voortvarender te werk gaan en resultaten boeken;
- veel mensen geholpen zouden zijn met een tijdelijke woonoplossing als pauzeplek, denk aan studenten, mensen in scheiding, statushouders en net-afgestudeerden;

verzoekt het college:

- op de reeds geselecteerde locaties nog voor december 2021 te zorgen voor bewoonde woningen en snel over te gaan tot de aanvraag van omgevingsvergunningen;
- hiertoe waar nodig op gepaste wijze aanvullende middelen uit de reserve Stimulering Bouwopgave in te zetten;

- de opgave van tijdelijke woningbouw onderdeel te maken van de prestatieafspraken met de Corporaties voor 2022-2023;
- voortvarend te zoeken naar nieuwe locaties en deze met bestaande of nieuwe partners te ontwikkelen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk en A. Kockelkoren

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Voorzitter, dank u wel. Voorzitter, dit debat gaat over de stand van zaken voor de ijkpunten van de sociale voorraad, met als doel de wethouder richting mee te geven voor de prestatieafspraken hierover met de corporaties. De ijkpunten markeren de minimale ondergrens voor de beschikbare sociale voorraad, dus wat GroenLinks betreft moeten de maatregelen erop gericht zijn die te behalen in 2021. Voorzitter, de maatregelen die het college voorstelt om de ijkpunten te halen, richten zich voornamelijk op doorstroming, maar wat GroenLinks betreft moet er meer gebeuren. Een van de middelen die we zien is het op korte termijn toevoegen van tijdelijke betaalbare woningen. Daarom zijn we mede-indiener van de motie 'Haal de druk van de ketel en versnel tijdelijke woningbouw' zoals zojuist toelicht door de heer Vonk. Om de haalbaarheid van tijdelijke woningen te vergroten en beschikbaarheid van deze woningen voor Rotterdammers te verlengen, dienen we daarnaast de motie 'Tijdelijk wonen duurzaam verlengd' in. Tot slot wil ik de wethouder aansporen zich tot het uiterste in te spannen om de beschikbaarheid van sociale woningen voor die Rotterdammers die daarop zijn aangewezen, op peil te krijgen, zoals door de raad vastgelegd. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren heeft de volgende motie ingediend.

Motie 4. Tijdelijk wonen duurzaam verlengd

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 27 mei 2021 ter bespreking van de beschikbaarheidscijfers en ijkpunten sociale woningvoorraad;

constaterende dat

- de ijkpunten voor de sociale woningvoorraad niet gehaald zijn;
- voorgestelde maatregelen op korte termijn niet voldoende effect zullen sorteren;
- tijdelijke woningbouw in beginsel een uitstekend instrument is op korte termijn voor een verbetering van het aantal verhuringen te kunnen zorgen;
- ook het realiseren van tijdelijke woningen tot nu toe moeizaam verloopt;

overwegende dat

- Rotterdamse corporaties wel degelijk bereid zijn tijdelijke woningen te realiseren om de druk op de woningmarkt te verlichten;
- de tijdelijke woningen op een meer duurzame en financieel haalbare wijze gerealiseerd kunnen worden als ze gedurende een langere termijn op verschillende locaties ingezet kunnen worden;
- door de tijdelijke woning eerst op locatie A en vervolgens op locatie B te plaatsen kan een tijdelijke woningen voor een langere periode voorzien in een behoefte;

- de gemeente een belangrijke rol heeft bij het zorg dragen voor beschikbare locaties en daaropvolgende herlocaties voor tijdelijke woningen;
- het verlengen van het gebruik van een tijdelijke woning een veel duurzamere inzet van materiaal, geld en beschikbaarheid voor woningzoekenden betekent;

verzoekt het college

- samen met de corporaties te sturen op een verlengde beschikbaarheid van tijdelijke woningen door gedurende het gebruik van de woning op de ene locatie zorg te dragen voor een duurzaam vervolg op een volgende locatie;
- deze inspanning vanuit de gemeente en corporaties vast te leggen in de prestatieafspraken en hierover terug te koppelen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. Kockelkoren, T.J. Vonk en G.J. Engberts

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Ik dank u wel. Mijnheer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Ja voorzitter, je zal maar wethouder Bouwen zijn, en ik wil eigenlijk refereren aan de woorden van de Partij voor de Dieren, wethouder Wonen. Alle eisen en wensen die wij inmiddels neerleggen bij de wethouder. Ik ben blij dat we het vandaag weer over het wonen in Rotterdam hebben, want daar hebben we het eigenlijk over. Ik heb in de commissie al aangegeven dat wat ons betreft de oplossing echt in het middensegment ligt. Het probleem dat met de ijkpunten in kaart wordt gebracht, lossen we feitelijk duurzaam en permanent op door in het middensegment de grootste toename te laten plaatsvinden. Dus wat mij betreft is dat onze oproep aan de wethouder, om vaart te maken met het middensegment en de ingreep in het sociale segment niet ten koste te laten gaan van die groei. Want dan weet de wethouder de VVD in ieder geval niet aan zijn kant te krijgen. Want dat mag onder geen enkele voorwaarde daar onder lijden, want nogmaals, de oplossing zit 'm in het middensegment. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. De heer De Roon.

De heer **DE ROON** (d66). Ja, dank u wel voorzitter. In de commissie is dit onderwerp al uitgebreid besproken. De doorstroom op de woningmarkt stopt, ook van sociaal naar middenhuur en koop. Voor een groot deel ligt dit aan exogene factoren en ook aan de verantwoordelijkheid van de randgemeenten voor de sociale woningvoorraad. Dat laatste gaat gelukkig steeds beter. Over het Vijfde Dorp zijn we om verschillende redenen niet zo heel erg enthousiast, onder andere als het gaat over het bouwen in de polder en openbaar vervoer. Maar ik moet zeggen dat de gemeente Zuidplas zich wel heeft gehouden aan de verantwoordelijkheid als het gaat over de sociale woningvoorraad. Vanuit Rotterdam zijn afspraken gemaakt door het college met woningbouwcorporaties om de doorstroming te stimuleren. De heer Lansink sprak daar ook al over. Aangezien er wel ongeduld is bij de raad, maar ook wel bij mijn eigen fractie, is het goed om de afspraken naar de toekomst toe nog verder aan te scherpen. Vooral het realiseren van het middensegment is daarbij voor D66 topprioriteit. Daarom willen wij ook dat corporaties verleid worden om te zoeken naar locaties om het middensegment te realiseren en dat de gemeente daarin meewerkt. En om verder in de prestatieafspraken 2022-2023 hierover ook weer nadere afspraken te maken. Daarom zullen wij ook samen met het CDA, het CDA is eerste indiener, moet ik zeggen, de motie op dit onderwerp steunen. En niet alleen steunen maar ook ondertekenen. Daarnaast

is het ook van belang dat de doorstroom op gang komt van sociale huur naar middenhuur. Daarom tekenen wij ook de twee moties van de PvdA hierover graag mee. Richting de andere moties die voor een deel al langskwamen en die meehelpen om de doorstroming op gang te brengen, zullen wij uiteraard een positieve grondhouding innemen. Voorzitter, tijdelijke woningbouw is nu niet het eerste waar wij heel erg enthousiast over worden. Ook omdat je bedenkt dat wat ons betreft tijdelijke woningbouw ook kwalitatief moet zijn en tijdelijk niet altijd tijdelijk is gebleken. Maar goed, nogmaals, wij zullen ook een positieve grondhouding hebben naar het bevorderen van de doorstroom. Wij zagen ook al wat andere moties langskomen. Die worden straks ongetwijfeld nog door andere partijen aangekondigd, maar moties die zich richten op één groep, in dit geval statushouders, en die in strijd zullen zijn met ons gedachtegoed, voorspel ik zomaar, en ook met het coalitieakkoord, zullen wij uiteraard niet steunen. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. De heer Van Putten.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Dank u voorzitter. We hebben het over het onderwerp 'het behalen van ijkpunten in de sociale voorraad'. Wat Leefbaar Rotterdam betreft is de analyse dat de ijkpunten in 2020 niet gehaald zijn, dat vanwege een aantal redenen de doorstroming is gestopt. Als je naar de stad als geheel kijkt, zijn er in totaliteit meer woningen in de sociale voorraad dan er noodzakelijk zijn, als je kijkt naar de samenstelling van de bevolking in de stad. Daar waar het tekort feitelijk is, is in het middensegment. Daar kunnen mensen niet meer naartoe doorstromen als ze willen doorgroeien naar een betere woning. Middeldure koop is er de afgelopen jaren nauwelijks gebouwd door de markt, doordat deze bij voorrang in de zakken van de grote beleggers belanden. Middeldure huur is er wel veel door de markt gebouwd, maar met huren tussen de € 1000,00 en € 1200,00 per maand, is dit al snel onbetaalbaar voor mensen met een middeninkomen zoals agenten, verplegend personeel of leraren. Middeldure huurwoningen door corporaties die vroeger wel veel gebouwd werden, met een huur tussen de € 752,00 en € 900,00 huur in de maand, worden nauwelijks meer toegevoegd. Dit komt door de Woningwet 2015. Juist in dit gat kunnen corporaties nu springen, nu zij hiervoor vanuit het rijk drie jaar de tijd hebben gekregen omdat de markttoets tijdelijk is afgeschaft. Wij steunen de motie van het CDA hierover, die corporaties hiertoe aanmoedigt om hiervoor meer te gaan bouwen. Ook de motie van de PvdA hierover tekenen wij mee. Middeldure koop is ook een oplossing om naartoe door te stromen als starter vanuit de sociale voorraad. We hebben al vaker een pleidooi gehouden om meer te gaan bouwen voor middeldure koop. Een voorbeeld hiervan is ook het collectief opdrachtgeverschap op de Laan op Zuid met 47 koopstartersappartementen op zeven lagen. Ik dien hiervoor ook samen met de heer Verheij van de VVD een motie in om te onderzoeken waar dit in de stad meer toegepast kan gaan worden. Dit ontwerp kan ook gekopieerd worden door projectontwikkelaars. Dit is een mooi woonproduct voor starters en graag, als ze er eenmaal zijn, in de losse verkoop doen. Daarnaast dienen wij nog twee moties in om de sociale voorraad niet weg te laten nemen op de markt door deze bij voorbaat beschikbaar te gaan stellen aan statushouders die nog steeds voorrang hierop krijgen. Eén samen met de PVV om de automatische voorrang hierop niet meer te verlenen. De andere is om bij het rijk te pleiten om Rotterdam te ontzien bij het toewijzen op basis van het inwoneraantal, maar te kijken naar de draagkracht in onze stad. Conclusie: Rotterdam heeft al te veel problemen met het terugdringen van de armoede in de stad. Met ook nog weer bijna duizend nieuwe statushouders erbij komen we niet uit deze spiraal van de armoedemagneet te zijn. Wij moeten juist meer bouwen voor de middenklasse. Dank u voorzitter.

De **VOORZITTER**. De heer Van Putten heeft de volgende moties ingediend.

Motie 8. Samen bouwen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 27 mei 2021 ter bespreking van het agendapunt de 'Beschikbaarheidscijfers en ijkpunten sociale woningvoorraad';

constaterende dat:

- bij het samenbouwproject Overhoeks (onderdeel van Overmaas) 55 woningen via een Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO) ontwikkeld worden¹;
- toekomstige bewoners hierbij samen een vereniging van opdrachtgevers vormen, waardoor ze onder andere zelf de indeling van hun nieuwbouwwoning, in samenwerking met een architect, mogen bepalen;
- deze manier van ontwikkelingen, dus via een CPO, voor een grote betrokkenheid zorgt bij de toekomstige bewoners;

overwegende dat:

- dit project een nieuwe waardevolle manier van huizen bouwen is, waarbij de bewoners meer inspraak hebben op het ontwerp en hun leefomgeving;
- de gemeente aan bouwers duidelijk moet maken dat Rotterdammers zoveel mogelijk inspraak moeten krijgen bij de bouw van hun toekomstige woning;
- bij het project Overhoeks 47 woningen voor starters worden gebouwd, die de doorstroming tussen het sociale en middeldure segment ten goede komt;

verzoekt het college:

- binnen het actieplan coöperatieve woonvormen expliciet aandacht te blijven besteden aan CPO's en initiatiefnemers hierin te stimuleren en faciliteren;
- goede voorbeelden van CPO's in de stad te delen, zodat er in Rotterdam meer betaalbare koopwoningen komen voor onder andere starters;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.W. van Putten, J.W. Verheij en E.C. Eskes

Motie 12. Verdeelsleutel statushouders: niet naar inwonersaantal, maar naar draagkracht

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 27 mei 2021 ter bespreking van het agendapunt de 'Beschikbaarheidscijfers en ijkpunten sociale woningvoorraad';

constaterende dat:

- conform de taakstelling er 959 statushouders in Rotterdam gehuisvest moeten worden;
- er 720 statushouders in sociale huurwoningen terechtkomen;

overwegende dat:

- het huisvesten van 959 statushouders een grotere druk legt op een zwaar overspannen woningmarkt, waarbij veel Rotterdammers, vooral starters en doorstromers, geen huur- of koophuis kunnen vinden;

verzoekt het college:

- te pleiten bij het Rijk voor een andere verdeelsleutel, die statushouders niet meer huisvest op basis van het inwonersaantal, maar op basis van draagkracht van een gemeente. Hierbij moet gekeken worden naar: de mate van sociale achterstanden (werk, schulden etc.), het aantal mensen in de bijstand en woningnood per gemeente. Deze verdeelsleutel heeft als logisch gevolg dat Rotterdam ontzien moet worden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.W. van Putten

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Dank u wel voorzitter. Cijfers sociale woningmarkt. Dat er nauwelijks sociale huurwoningen worden gebouwd, verbaast de PVV niets. Het ene na het andere prestigieuze nieuwbouwproject wordt door deze VVD-wethouder gepresenteerd, maar het zijn toch vooral peperdure woningen in de vrije sector. Woningen waar de gemiddelde Rotterdammer niet veel aan heeft, omdat hij of zij die simpelweg niet kan betalen. De wethouder staart zich blind op de bovenkant van de markt en kijkt weg voor de ramp die zich aan de onderkant van die markt aan het voltrekken is. Dat er een tekort aan betaalbare woningen is, is evident voorzitter. Dat er nauwelijks doorstroom in de sociale sector plaatsvindt ook. De olifant in de kamer, het onderwerp waar niemand het over wil hebben is natuurlijk de niet-ophoudende stroom aan statushouders die Rotterdam verplicht is onderdak te verschaffen. Ook dit jaar tovert VVD-wethouder Wijbenga er weer zo'n ruim 900 uit zijn hoge hoed. Ruim 700 daarvan krijgen voorrang op de sociale woningmarkt. Rotterdammers die al vijf of zes jaar wachten op een nieuwe sociale huurwoning kunnen daar dit jaar wederom naar fluiten. Gelukszoekers krijgen altijd voorrang. De PVV is tegen de komst van nog meer statushouders. We kunnen en willen niet de hele wereld hier opvangen. Daarom pleiten wij voor een krachtig protest van dit college in Den Haag tegen de komst van ruim 900 statushouders. Ook zijn wij tegen de huisvesting van dertig jonge statushouders in het voormalige Havenziekenhuis. Dertig jonge alleenstaande bronstige statushouders plaatsen in een wijk waar voornamelijk studenten en kwetsbare senioren wonen, is vragen om moeilijkheden. Bovendien ervaart de wijk al veel overlast van de diverse nachtopvanglocaties en in de wijk gevestigde jonge alleenstaande statushouders. Voorzitter, de PVV dient een drietal moties hiertoe in. De eerste motie dien ik samen in met mijn collega van Leefbaar, de heer Van Putten. Het dictum luidt: 'te stoppen met voorrang voor statushouders op de sociale woningmarkt'. De tweede motie van de PVV. Het dictum luidt: 'verzoekt het college protest aan te tekenen bij de demissionaire regering in Den Haag tegen de komst van 1000 statushouders dit jaar en duidelijk te maken in de toekomst geen statushouders meer te willen hier in Rotterdam'. En van de derde PVV-motie luidt het dictum: 'verzoekt het college af te zien van plaatsing van dertig statushouders in het voormalige Havenziekenhuis'. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. De heer Meeuwissen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 9. Stop voorrang statushouders sociale woningmarkt

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 27 mei 2021 ter bespreking van de sociale woningvoorraad;

constaterende dat:

- sinds juli 2017 gemeentes niet langer verplicht zijn voorrang te geven aan statushouders op de sociale woningmarkt;
- de krapte op de woningmarkt ongekend groot is;

overwegende dat:

- voorrang voor statushouders zorgt voor ongelijke kansen op de woningmarkt;
- vooral jongeren en gescheiden mensen hier het slachtoffer van zijn;
- zogenaamde "flitswoningen" en hotelboten een prima alternatief zijn voor statushouders;

verzoekt het college:

- te stoppen met voorrang voor statushouders op de sociale woningmarkt;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.J.P. Meeuwissen en J.W. van Putten

Motie 10. Geen nieuwe statushouders in Rotterdam

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 27 mei 2021 ter bespreking van de sociale woningvoorraad;

constaterende dat:

- statushouders zorgen voor extra druk op de reeds overspannen woningmarkt;

overwegende dat:

- Rotterdam met 170 verschillende nationaliteiten één groot mislukt multi-culti experiment geworden is;
- er reeds te veel etnische spanningen in de stad zijn;
- integratie van gelukszoekers een complete ramp is;
- er door buurtbewoners overlast en onveiligheid ervaren wordt van met name jonge alleenstaande statushouders;

verzoekt het college

- protest aan te tekenen bij de demissionaire regering in Den Haag tegen de komst van duizend statushouders dit jaar en duidelijk te maken in de toekomst geen statushouders meer te willen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.J.P. Meeuwissen

Motie 11. Geen statushouders in voormalig Havenziekenhuis

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 27 mei 2021 ter bespreking van de sociale woningvoorraad;

constaterende dat

- jonge statushouders vooral alleenstaande mannen tussen de 18 en 28 jaar zijn;
- jonge statushouders vaak labiel en getraumatiseerd zijn;
- mannen in deze leeftijdscategorie oververtegenwoordigd zijn in criminaliteitscijfers en vaker voor overlast zorgen;
- deze statushouders gehuisvest worden tussen 90 studenten;

overwegende dat:

- de wijk waar de statushouders geplaatst moeten worden voornamelijk bewoond wordt door studenten en kwetsbare senioren en het juist voor deze bewoners onveiliger zal worden;
- in straal van nog geen kilometer zich reeds een opvang voor 30 statushouders aan de Kipstraat, een nachtopvang van het Leger des Heils aan de Bredestraat en de nachtopvang Havenzicht aan de Willem Ruyslaan bevinden die reeds voor onveiligheid en overlast zorgen;

verzoekt het college:

- af te zien van plaatsing van 30 statushouders in het voormalig Havenziekenhuis;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.J.P. Meeuwissen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. De heer Van Baarle.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Ja voorzitter, dank u wel dat ik uit de rookwalmen van simplisme en generalisering van de heer Meeuwissen mag oprijzen om maar weer eens zoals gebruikelijk afstand te nemen van het feit dat het tekort aan sociale huurwoningen in Nederland en in Rotterdam weer over de rug van een kwetsbare groep gesteld wordt. Dat is natuurlijk niet waar. Het is slechts een heel kleine groep waar het om gaat. De kern waarom we te weinig sociale huurwoningen hebben komt door het woningmarktbeleid. Dat mogen we niet maskeren door altijd maar weer af te geven op mensen met een andere afkomst, wat aan de rechterzijde steeds gedaan wordt. Het woningmarktbeleid van dit college zorgt voor al die problemen op de woningmarkt. En dan kunnen we met elkaar ijkpunten afspreken en indicatoren waarlangs we het nog een beetje in banen willen leiden, en elk jaar weer pleisters plakken om te verhullen dat het gewoon met de toegang op de woningmarkt er ontzettend slecht voorstaat in Rotterdam. Maar de conclusie die getrokken moet worden na al die jaren woonvisie in Rotterdam, is dat die woonvisie failliet is. Die is door en door rot. Dat zien we door het gebrek aan woningen in het middensegment. Dat zien we door het gebrek aan woningen in het sociale segment, dat steeds maar moedwillig ontkend wordt door dit college terwijl er wel degelijk een heel groot probleem is. Daarom geachte voorzitter, en dat roept ondergetekende al drie jaar, en ik kan het niet vaak genoeg blijven herhalen, die woonvisie inclusief dat addendum, moet van de baan. Er moet een nieuw woningmarktbeleid komen. Wat dat betreft kan ondergetekende niet wachten tot de verkiezingen in 2022. Ik dank u voorzitter.

De **VOORZITTER**. De heer Van Baarle heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. Woonvisie door de shredder

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 27 mei 2021, ter bespreking van agendapunt 13. Beschikbaarheidscijfers en ijkpunten sociale woningvoorraad;

verzoekt het college:

- om de Woonvisie door de shredder te halen en de papiersnippers vervolgens ritueel te verbranden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S.R.T. van Baarle

De **VOORZITTER**. Helder. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja, dank u wel voorzitter. Ja, wij bespreken vandaag de ijkpunten en iedereen is het er wel over eens dat die nu natuurlijk niet behaald zijn. Maar de eerlijkheid gebiedt te zeggen dat als we kijken naar de toegang op de woningmarkt, dat dat natuurlijk

niet alleen voor de sociale huursector geldt. Het geldt voor alle sectoren, waarbij er een groot tekort is in deze overspannen woningmarkt. Als we dan kijken naar de analyse zoals het CDA die ziet, waar het gaat om het niet behalen van de ijkpunten, dus de beschikbaarheidscijfers voor de sociale huur, dan zijn er een aantal elementen van belang. De heer De Roon noemde al de regionale opdracht voor omliggende gemeenten. Als we kijken naar het aantal verhuringen in Rotterdam, dan is wat ons betreft een van de belangrijkste oorzaken het onvoldoende beschikbaar zijn van woningen in het middensegment. Dat wrekt zich doordat er daardoor ook geen doorstroming vanuit de sociale huur tot stand komt. En daarom, de heer De Roon zei er ook al iets over, dien ik met alle plezier een motie in om corporaties aan te sporen om te zoeken naar woningbouwlocaties waarop zij middensegment kunnen realiseren. Als er iemand in staat is om betaalbare woningen in het middensegment toe te voegen, dan zijn dat de corporaties. Zij hebben plenty aan ervaring om dit op een goede manier te kunnen vormgeven. En juist nu, nu het kabinet de markttoets heeft opgeschort, juist nu moeten we vaart maken om daar middensegment te realiseren. Dus wij roepen de gemeente dan ook op om locaties aan te dragen aan de corporaties waar middensegment gerealiseerd kan worden en vooral ook om hier concrete afspraken over te maken voor de prestatieafspraken van 2022-2023, om snelle realisatie van dit segment mogelijk te maken. Wat ons betreft is dit zeer noodzakelijk om uiteindelijk een stukje vlot te trekken wat nu stagneert in het sociale segment.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Eskes heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Tempo bouwen middensegment

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 27 mei 2021, ter bespreking van het agendapunt 'beschikbaarheidscijfers en ijkpunten sociale woningvoorraad';

constaterende dat:

- de bouw van huurhuizen in het 'middensegment' in Rotterdam achterblijft;
- doorstroming vanuit het 'sociale huur-segment' naar het 'middensegment' nodig is om de druk op de sociale woonvoorraad het te verminderen;
- de Rijksoverheid de markttoets voor de woningcorporaties voor 3 jaar heeft opgeschort waardoor deze belemmering voor woningcorporaties om te kunnen bouwen in het 'middensegment' (tijdelijk) is opgeheven;

overwegende dat:

- de woningcorporaties een maatschappelijke verantwoordelijkheid voor volkshuisvesting hebben;
- de gemeente heeft aangegeven vol te willen inzetten op bouw in het 'middensegment' om de doorstroming te bevorderen in het in mei 2019 vastgestelde beleid 'Thuis in Rotterdamse - Addendum Woonvisie 2030';
- het belangrijk is gebruik te maken van het feit dat de markttoets voor wooncorporaties in het middensegment tijdelijk opgeschort is om het nut van de opschorting te bewijzen;

verzoekt het college:

- corporaties aan te sporen te zoeken naar woningbouwlocaties waarop zij middensegment kunnen realiseren;
- als gemeente opportune locaties aan te dragen waar middensegment door corporaties gerealiseerd zou kunnen worden;
- in de prestatieafspraken 2022-2023 tot concrete afspraken te komen met de woningcorporaties over de snelle realisatie van huur- en koopwoningen in het middensegment;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E.C. Eskes, R.C.J. de Roon, J.W. van Putten en P.J.P. Lansink-Bastemeijer

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. U krijgt een vraag van mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter, dank u wel. Ik heb de motie van het CDA met belangstelling gelezen en wat ik er enigszins bijzonder aan vind, is de taakopvatting die u ziet bij corporaties. Want corporaties moeten volgens de Woningwet zorgen voor huurwoningen voor mensen met lage inkomens. Dat is gewoon hun maatschappelijke taak zoals vastgelegd. Vervolgens is natuurlijk in 2015 beoordeeld: oké, wij gaan allerlei taken afsplitsen die we daar niet onder zien vallen door het rijk. Dan vind ik het toch wel wat bijzonder om dan zo erg de nadruk te leggen op corporaties als de partij om die middenwoningen te bouwen. Ik wil ook graag dat er middenwoningen worden gebouwd, dus daarover verschillen we niet van mening, met name middenhuur in het lagere segment zou ik dan zeggen. Dat is dan misschien het meest dichtbij de rol van de corporaties. Maar waarom roept u dan niet marktpartijen op om dat meer te doen? Daar zit toch een beetje mijn aarzeling over deze motie. Misschien zou u dat kunnen toelichten.

Mevrouw **ESKES** (cda). Eerlijk gezegd ben ik wel een beetje verrast door de stellingname van mevrouw Kockelkoren dat we dit aan de markt over moeten laten. Ik denk dat als één ding blijkt, is dat de markt het onvoldoende oppakt. En als u vraagt of ik daar ook voorstellen voor heb, ja, dat hebben we bij het coalitieakkoord gedaan. Daarin heb ik verzocht om het actieplan middenhuur, waarin we nu ook met marktpartijen afspraken maken over middenhuur, ook voor tien tot vijftien jaar vast te leggen. Daar doen we het dus al. Alleen zien we ook dat de snelheid gewoon onvoldoende is. En zeker waarin er zo'n tekort is aan woningen in het middensegment, is er een verantwoordelijkheid voor de overheid. Dan is er ook een verantwoordelijkheid voor de partijen waarin we daarmee samenwerken om dit te realiseren. Nu de markt het onvoldoende oppakt en onvoldoende realiseert, is het wat ons betreft ook zeker aan de corporaties omdat het ook om hun bewoners en hun huurders gaat, die niet door kunnen stromen naar het middensegment. Wat mij betreft is dat inderdaad de inzet op het lagere middensegment, maar in het totale middensegment is een groot tekort. Er is eigenlijk onvoldoende aanbod, waardoor de stad enkel nog maar beschikbaar is voor dan wel de rijken, dan wel de armen voor deze stad. Wat ons betreft is dat iets wat we moeten doorbreken en daarin hebben we de markt nodig, maar zeker ook de corporaties die bij uitstek ervaring hebben in het realiseren van volume tegen zeer betaalbare kwaliteit. Dus wat ons betreft, de motie is ingediend via de griffie. Ik dien ook nog andere moties mede in die met name tot doel hebben het versnellen en verstevigen van het aantal woningen in het middensegment. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren, had u nog een vraag? Nee. Dan gaan we verder met de heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Dank u wel voorzitter. De ijkpunten, de andere sprekers hebben het ook al gezegd, hebben we niet bereikt en we zijn door de bodem gezakt. Alarmbellen gaan af en er is actie nodig om de beschikbaarheid van betaalbare woningen op peil te krijgen. Het college stelt daar ook een aantal maatregelen voor uit de toolbox, maar wat ons betreft is daar wel meer nodig. We komen er sowieso na de zomer natuurlijk nog op terug, maar dat wil niet zeggen dat we nu niet alvast wat extra kunnen doen. Voorzitter, doorstroom is niet de ultieme oplossing, maar het levert wel een bijdrage. Er moet dan alleen

wel iets zijn om naartoe te kunnen stromen en naartoe te kunnen gaan. Daar schort het op dit moment wel aan. Woningen in de vrije sector zijn vaak onbetaalbaar en wie gaat er eigenlijk van een huur van zeg maximaal € 750,00 even naar meer dan € 1000,00? Lage middenhuur is er nauwelijks en dat moet gerealiseerd worden. Dat gaat de markt niet voor ons oppakken, dat blijkt wel, zelfs niet met de konijnenhokken die hier en daar in de planning staan. Daarom hebben we de corporaties nodig. Lage middenhuur tussen € 750,00 en € 900,00. We dienen daarom op dit punt twee moties in, samen met een aantal andere partijen. Lage middenhuur door corporaties in de versnelling. Maar daarnaast zou er ook meer oog moeten zijn voor initiatieven van bewoners om die mogelijk te maken. Dat spreekt ons altijd erg aan en daarom steunen wij ook de motie 'Samen bouwen' van Leefbaar hierover. Tot slot, op dit moment, op de korte termijn moeten we de voorraad flink vergroten. Daarom steunen we ook de moties rondom die tijdelijke woningen. Dat komt in Rotterdam op dit moment onvoldoende van de grond, terwijl het in andere steden wel lukt. Woningen die kwalitatief goed zijn en zeg vijftien jaar staan. Ik zou zeggen: kom maar door ermee. Ik zag dat Eindhoven het zelfs mogelijk maakt om tijdelijke woningen dertig jaar te laten staan. Ik hoop dan ook dat wij echt alles uit de kast gaan halen om de ijkpunten de volgende keer ruimschoots te halen.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts heeft de volgende moties ingediend.

Motie 5. Meer vaart achter BOK-locaties

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 27 mei 2021 ter bespreking van de beschikbaarheidscijfers en ijkpunten sociale woningvoorraad;

constaterende dat:

- te veel van de gestelde ijkpunten niet gehaald worden;
- daarmee duidelijk is dat te veel mensen niet een voor hen geschikte en betaalbare woning kunnen betrekken;

overwegende dat:

- dit college heeft aangegeven te willen doen wat nodig is om ervoor te zorgen dat de ijkpunten wel behaald worden;
- hiervoor verschillende en stevige maatregelen nodig zijn;
- dat doorstroom vanuit de sociale huur een bijdrage levert aan de beschikbaarheid van bestaande sociale voorraad voor anderen;
- dat deze doorstroom niet afdwingbaar is;
- dat beschikbaarheid van woningen in lage middenhuur (750-900) de drempels voor doorstroom verlaagt en deze kansrijker maakt;
- dat onder andere liberalisatie van corporatiebezit naar gegarandeerde lage middenhuur hieraan een bijdrage levert;
- dat voor veel locaties die in de bestuursovereenkomst (BOK) zijn aangewezen nog geen concrete planning start bouw is vastgesteld
- dat concretisering hiervan ruimte voor corporaties kan creëren voor liberalisatie naar lage middenhuur in wijken met overschot sociaal;

verzoekt het college om:

in overleg met corporaties over de prestatieafspraken:

- te komen tot concrete planning en spoedige start op in de BOK gereserveerde locaties;
- vast te stellen dat bij liberaliseren woningen prioriteit ligt bij lage middenhuur (750-900) binnen de kaders 'wijken in balans';
- te komen tot afspraken over doorstroom voor huurders naar lage middenhuur;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.J. Engberts, R.C.J. de Roon en J.W. van Putten

Motie 6. Een beperkte bijdrage is ook een bijdrage

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 27 mei 2021 ter bespreking van de beschikbaarheidscijfers en ijkpunten sociale woningvoorraad;

constaterende dat:

- te veel van de gestelde ijkpunten niet gehaald worden;
- daarmee duidelijk is dat teveel mensen niet een voor hen geschikte en betaalbare woning kunnen betrekken;
- de eisen voor investeringen voor niet-DAEB eenheden en de zogenaamde markttoets zijn opgeschort;

overwegende dat:

- dit college heeft aangegeven te willen doen wat nodig is om ervoor te zorgen dat de ijkpunten wel behaald worden;
- hiervoor verschillende en stevige maatregelen nodig zijn;
- dat doorstroom vanuit de sociale huur een bijdrage levert aan de beschikbaarheid van bestaande sociale voorraad voor anderen;
- dat deze doorstroom niet afdwingbaar is;
- dat beschikbaarheid van woningen in lage middenhuur (750-900) de drempels voor doorstroom verlaagt en deze kansrijker maakt;

verzoekt het college om:

- corporaties op bouwlocaties voor te ontwikkelen middenhuur-woningen positie te geven voor het realiseren van lage middenhuur;
- belemmerende factoren in beeld te brengen en waar nodig oplossingen hiervoor te vinden met corporaties;
- afspraken te maken over de doorstroom van bewoners uit corporatie-woningen naar deze woningen in lage middenhuur;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.J. Engberts, A. Kockelkoren, P.J.P. Lansink-Bastemeijer, E.C. Eskes, R.C.J. de Roon en J.W. van Putten

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Dan gaan we naar mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Mag ik voorzitter?

De **VOORZITTER**. Zeker.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Dank u. Goed, voorzitter, de woningmarkt in Rotterdam staat onder druk en er zijn te weinig woningen in de sociale sector. Jongeren moet thuis blijven wonen, ouderen vinden geen betaalbare seniorenwoningen, tweeverdieners wonen scheef en de urgent woningzoekende vindt helemaal geen woning. De oplossing is simpel voorzitter. Stop met slopen en start met de bouw voor het juiste segment. Dat is niet zoals op

dit moment hier in Rotterdam voortdurend gebeurt. Hier bouwen we voor het midden- en hoge segment. Koopwoningen van boven de € 350.000,00. Huurwoningen van boven de € 1200,00 per maand. Niemand zit erop te wachten en die woningen kunnen we aan de straatstenen niet kwijt. Zoals in het appartementencomplex Forum nog in maart van dit jaar gebeurde, toekomstige huurders krijgen een gratis maand huur. Wie houdt nu wie voor de gek? Het college geeft aan dat er genoeg sociale woningen moeten zijn op basis van de doelgroep die er in Rotterdam voor in aanmerking komt. Maar de werkelijkheid is duidelijk een stuk weerbarstiger dan al die theoretische modellen van de wethouder doen geloven. Zelfs de corporaties, die voor een belangrijk deel aan de lat staan voor de sociale huurwoningen in onze stad, geven aan dat ondanks de cijfers de dalende beschikbaarheid van sociale huurwoningen een feit is. Mevrouw Kockelkoren had helemaal gelijk. Mevrouw Eskes zit er totaal naast. Dat is niet het werk van de corporaties. De wethouder en de corporaties hebben daarom een traject doorlopen waarin ze tot een set maatregelen zijn gekomen om de beschikbaarheid van sociale huurwoningen in Rotterdam te verbeteren. Het probleem wat betreft 50PLUS Rotterdam is dat het uitgangspunt dat het college hanteert om te komen tot een grotere beschikbaarheid van sociale woningen, niet het juiste uitgangspunt is. Het college ziet de oplossing vooral in de doorstroming op gang te brengen, terwijl 50PLUS ervan overtuigd is dat de oplossing zit in het niet slopen van goede sociale huurwoningen, maar op het inzetten van het bouwen van betaalbare woningen. Dat zijn dus ook huurwoningen in de klasse tot € 750,00 per maand en koopwoningen tot zo'n € 180.000,00 - € 200.000,00. Want zolang de vraag ruimschoots het aanbod overstijgt, is de oplossing van de doorstroming in de sociale huursector pertinent niet afdoende. 50PLUS Rotterdam kan de wethouder hierin dan ook totaal niet volgen. Nee voorzitter, dan moet je als college ook willen bouwen voor de sociale sector. Dan moet je als college ook de woonvisie uit 2016 durven aan te passen. Maar nee, het college blijft stug volhouden dat de woningvoorraad in het midden- en hoge segment vergroot moet worden. Onbegrijpelijk, nu zo aantoonbaar wordt dat de sociale woningmarkt op slot zit en de vele bouwplannen in het midden- en hoge segment van de afgelopen jaren dit probleem niet oplossen. Het college blijft zich maar focussen op de stijgers uit het sociale segment die door kunnen verhuizen naar het middensegment. Maar voorzitter, wat doen we met die hele grote groep die niet meer kan betalen dan een sociale sectorwoning? Die moeten dus maar hopen en wachten totdat die zogenaamde groep stijgers door gaat stromen. En zo wacht iedereen op iedereen en gebeurt er niets. En voorzitter, daar komt bij dat de hoeveelheid stijgers helemaal niet gelijk is aan de veel grotere groep mensen die niet tot de stijgers horen, maar wel een woning in de sociale sector nodig hebben. Het vergroten van de sociale woningvoorraad door te gaan bouwen voor de sociale sector, dat is de oplossing. Het is namelijk heel eenvoudig. En helaas voorzitter, dat is nu precies wat het college de afgelopen drie jaar verzaakt heeft te doen. De verdeelsleutel uit de Woonvisie 2030 van maar 20% woningen in de sociale sector, is een foute aanname gebleken. En dan gaan inzetten met de corporaties op toewijzingsbeleid, vindt 50PLUS Rotterdam bijna neigen naar asociaal beleid. Dit college wil in een markt waar een enorme schaarste is, gaan sturen door te gaan toewijzen? Er zijn wachtlijsten voorzitter, heel lange wachtlijsten. Van vele jaren wachten dus. Toewijzen is een niet erg effectief middel, vreest 50PLUS Rotterdam. Verder wil dit college inzetten op tijdelijke woningbouw en tussenvoorzieningen in de sociale sector, 400 woningen al dit jaar. En ook volgend jaar wordt daarop ingezet. Vervolgens blijft het college continu zoeken naar aanvullende locaties voor tijdelijke woningbouw. Waarom gaat het college niet op zoek naar locaties voor definitieve permanente sociale woningbouw, vraagt 50PLUS zich af. Voor de ouderen is dat belangrijk. Belangrijker dan de totaal niet stabiele en niet-concrete tussenvoorzieningen. Het vandaag uitgekomen rekenkamerrapport Broze bedoelingen, dat het Rotterdamse ouderenbeleid volledig afbrandt, onderschrijft dat met 50PLUS Rotterdam. Kan de wethouder uitleggen waarom dat niet gebeurt? Dat brengt mij tot de laatste maatregel die het college voornemens is om in te gaan zetten. Het vergroten van de omvang

van de sociale woningvoorraad. Dat is uit het hart gegrepen van 50PLUS Rotterdam, want daar gaat dit hele betoog over voorzitter. Bouwen, bouwen, bouwen. Het motto van dit college is wat betreft 50PLUS Rotterdam een geweldig motto. Zolang dit college ook eindelijk eens gaat bouwen voor die inwoners, voor die ouderen die woningen in de sociale sector zoeken. 50PLUS ondersteunt elke motie, elk voorstel dat daaraan bijdraagt. Mijn laatste zin voorzitter. Want voorzitter, en daar komen we na de zomer nog over te praten, het is wel duidelijk dat de monitor van de ijkpunten 2020 zeer ongunstig zijn en dat moet gevolgen krijgen in de aanpassing van de Woonvisie 2030 plus addendum. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. De heer Jonker. U bent niet verstaanbaar. Checkt u uw microfoon op het apparaat. Wellicht helpt het als u uit- en inlogt. Dan ga ik eerst even verder naar een collega van u. Even het systeem resetten en opnieuw inloggen. Mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dank u voorzitter. Ja voorzitter, het college wil met de maatregel tijdelijke woningbouw en tussenvoorzieningen bijdragen aan het behalen van de ijkpunten beschikbaarheid van het sociale segment in het stedelijk woningaanbod. En in de afdoening van de motie Balwantsingh uit 2018 over 'tijdelijke woningbouw biedt oplossingen' stelt het college dat de levensduur van woningen geen rol speelt in het behalen van de doelstelling om te komen tot de bouw van 18.000 woningen in de huidige bestuursperiode. Verder, het meetellen van tijdelijke woningen en tussenvoorzieningen in de bouw van 3600 woningen in het sociale segment, biedt geen structurele oplossing voor de doelgroep op de langere termijn. Daarom komt de Partij voor de Dieren met een motie, 'Tijdelijke woningen geen onderdeel van de 20% sociaal', waarin wij het college verzoeken om tijdelijke woningen en tussenvoorzieningen geen onderdeel te laten uitmaken van het aandeel van 20% sociaal in de doelstelling te komen tot realisering van 18.000 woningen in de huidige bestuursperiode. Ik dank u voorzitter.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden heeft de volgende motie ingediend.

Motie 7. Tijdelijke woningen geen onderdeel van de twintig procent sociaal

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 27 mei 2021, ter bespreking van de beschikbaarheidscijfers en ijkpunten sociale voorraad;

constaterende dat:

- het college met de maatregel 'Tijdelijke woningbouw en tussenvoorzieningen' wil bijdragen aan het behalen van de ijkpunten beschikbaarheid van het sociale segment in het stedelijke woningaanbod;
- in de afdoening van de motie-Balwantsingh uit 2018 over 'Tijdelijke woningbouw biedt oplossingen' het college stelt dat de levensduur van woningen geen rol speelt in het behalen van de doelstelling te komen tot de bouw van 18.000 woningen in de huidige bestuursperiode;

overwegende dat

- het meetellen van tijdelijke woningen en tussenvoorzieningen in de bouw van 3.600 woningen in het sociale segment geen structurele oplossing biedt voor de doelgroep op de lange(re) termijn;

verzoekt het college

- tijdelijke woningen en tussenvoorzieningen geen onderdeel uit te laten maken van het aandeel van twintig procent sociaal in de doelstelling te komen tot realisering van 18.000 woningen in de huidige bestuursperiode;

en gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. R.T.J. van der Velden, P.J.H.D. Verkoelen, K. Jonker en E. Büyükçifci

De **VOORZITTER**. Dank u. Ik ga checken of de heer Jonker inmiddels geluid heeft. Mevrouw Eskes, heeft u een vraag aan de heer Van der Velden?

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja, ik had eigenlijk een vraag, maar ik dacht omdat de heer Van der Velden al zo snel weer verdwenen was, laat maar even overgaan. Mijn vraag ging er eigenlijk over, als we kijken naar tijdelijke huisvesting, dan hebben we eerdere vormen van tijdelijke huisvesting gehad. Denk aan bijvoorbeeld de Wielewaal. Daarvan kunnen we toch niet zeggen dat dat niet mee kan tellen, zeker niet als tijdelijke huisvesting vaak minimaal tien tot vijftien jaar kan staan en vaak ook die tijd wel overschrijdt. Dan is het toch niet logisch om dat niet te laten meetellen? Het gaat toch om de huizen die er daadwerkelijk zijn en niet om zo kunstmatig een deel buiten alle tellingen te houden? Ik ben benieuwd naar de argumentatie daarvoor. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Eerst de heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Voorzitter, waarom ben ik in beeld?

De **VOORZITTER**. U was even buiten geluid begrijp ik. Mevrouw Eskes had een vraag aan u.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). O, oké, ik was even weg van mijn stoel.

De **VOORZITTER**. Dat snap ik. Maar dan vraag ik aan mevrouw Eskes om nog even de vraag te herhalen.

De heer **JONKER** (sp). Test geluid.

De **VOORZITTER**. U bent hoorbaar mijnheer Jonker. Maar nu zoek ik naar mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja, mijn laptop sloeg even op hol. Ik stelde een vraag aan de heer Van der Velden, want hij dient een motie in om de tijdelijke woningen niet mee te tellen bij de sociale voorraad. Maar we weten toch ook dat als we kijken naar eerdere vormen van tijdelijke woningen zoals de Wielewaal, dat die toch heel geruime tijd voorzien hebben in een behoefte voor het segment waarvoor het beschikbaar was? Het is zo dat tijdelijke woningen vaak voor minimaal tien tot vijftien jaar neergezet worden, maar vaak ook die tijd overschrijden en dat we elders weer in de stad een plek kunnen vinden, conform de motie van mevrouw Kockelkoren. Dus de vraag is: die woningen zijn er. Het creëert dus aanbod. Waarom zou je die niet in de cijfers meetellen?

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Daar moet ik even het antwoord op schuldig blijven op dit moment. Dat zeg ik even heel eerlijk.

Mevrouw **ESKES** (cda). Dat begrijp ik hoor. De woordvoerder in de commissie is natuurlijk ook een ander. Maar het is wel een motie die u indient en daarom was ik wel benieuwd naar de onderliggende argumentatie. Maar ik begrijp dat we die mogelijk nog wel op een ander moment gaan terug horen. Dank u wel.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dat is prima, goed voorstel mevrouw Eskes.

De **VOORZITTER**. Twijfel in de politiek en zeggen dat je het even niet weet juich ik zo enorm toe. We hebben de neiging om te redeneren dat we het allemaal weten. Heel goed mijnheer Van der Velden, een goede les voor ons allen. We weten het af en toe soms niet.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Oké, dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dan ga ik naar de heer Jonker.

De heer **JONKER** (sp). Daar sluit ik graag op aan voorzitter. Voorzitter, tien pagina's lang is uw afdoeningsvoorstel van twee al lang geleden ingediende moties. In de moties wordt het college kort samengevat gevraagd attent te zijn op misstanden in de sociale huursector. Het gaat om de beschikbaarheid van sociale huurwoningen die achteruit holt en hoe om te gaan met schrijnende gevallen waar medehuurlers op straat komen te staan als de hoofdhuurder is overleden. Voorzitter, tien pagina's waren nodig om toe te geven dat er steeds minder sociale huurwoningen beschikbaar zijn in Rotterdam. Voor de SP is dat geen nieuws en voor u zal het ook geen verrassing zijn. Dat de sociale sector in omvang zal blijven afnemen is immers een van de hoofddoelstellingen van het beleid van dit college. Over de motie 'Tempo bouwen middensegment' zoals die wordt genoemd het volgende. De SP vindt het hoogst opvallend om corporaties aan te sporen naar locaties te zoeken waar ze woningen met huren van € 750,00 tot € 1100,00 per maand moeten gaan bouwen. Het zijn immers woningen die te duur zijn voor hun primaire doelgroep. Hoogst opvallend en nog veel meer tegenvallend vindt de SP het dat de indieners van de motie volstrekt voorbijgaan aan het feit dat de vier grote corporaties in de stad – Woonstad Rotterdam, Havensteder, Woonbron en Vestia – sinds 2018 slechts 305 sociale huurwoningen hebben gebouwd. Dat terwijl het er ruim 2500 hadden moeten zijn als we de bedoeling van de woonvisie 20% sociaal in gedachten nemen. Het zou veel beter zijn om corporaties aan te sporen om locaties te zoeken waar ze sociale huurwoningen kunnen bouwen. Het zou ook nog veel beter zijn als de gemeente de corporaties daarbij de helpende hand biedt en dus niet kan weggkomen met afspraken die zijn gemaakt in de bestuurlijke overeenkomst Wijken in balans. Dit zijn zogenaamd geheime afspraken, waarin de corporaties zeer beperkte grondposities wordt geboden in ruil waarvoor zij tot 2030 duizenden woningen moeten verkopen en liberaliseren. Kortom, de hoeveelheid sociale huurwoningen in Rotterdam blijft afnemen. Die afname zal niet minder worden met het aannemen van deze motie. Daarom zal de motie het zonder de steun van de SP moeten doen. De SP is er overigens niet op tegen dat corporaties in het middensegment bouwen. Dat mag, dat mag best. Maar dan wel in projecten waar een mix met sociaal kan plaatsvinden. Bovengenoemde bedenkingen zijn ook van toepassing op de motie 'Een beperkte bijdrage is ook een bijdrage'. Deze motie richt zich louter op middensegmentwoningen en gaat voorbij aan de benedenmaatse productie van sociale huurwoningen in Rotterdam. De motie met de mooie naam 'Haal druk van de ketel en versnel tijdelijke woningbouw' kan de SP wel steunen. Het kan nooit kwaad om op te schieten. Maar het zou wel aardig zijn als de indieners van deze motie – GroenLinks en ChristenUnie-SGP – dan ook meegaan in de opvatting om tijdelijke woningen niet te laten meetellen in die 20% sociaal en dus mee in te stemmen met de motie die door de Partij voor de Dieren is opgesteld en mede ondertekend is door 50PLUS, NIDA en de SP. Ik heb ook nog goed nieuws. Hopelijk mag dat in technische tijd, maar als dat niet mag, even goede vrienden. Het gaat om een casus die ik vorige week in de commissie Bouwen, Wonen en Buitenruimte aan de orde stelde. Het betreft een dame wier man in februari overleed als gevolg van corona. Daardoor kwam zij in betalingsproblemen vanwege het niet kunnen betalen van een huur van € 1200,00 per maand. Deze dame, hoorde ik vanochtend, wordt door Woonstad ontzien. Woonstad heeft haar hedenochtend aangeboden de huur voor drie

jaar te verlagen tot net boven de € 750,00. Hulde voor Woonstad voor dit mooie gebaar. Tot zover voorzitter, dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. De heer Jonker blijft journalist en voedt ons met nieuws.

De heer **JONKER** (sp). Als het mag voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ja, wie ben ik? Mijnheer Van Noppen. Mijnheer Büyükcıfci.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Ik had even wat problemen met internet, maar hij doet het weer, dus ik doe alsnog de woordvoering. Dank voorzitter. Voorzitter, het is alweer een tijdje geleden dat wij het over dit belangrijke onderwerp hebben gehad en we bespreken nu de ijkpunten. Maar laten we meteen maar naar de kern van het probleem gaan en dat is de woonvisie. Het Rotterdamse woonbeleid deugde in de vorige collegeperiode al niet, en deze collegeperiode al helemaal niet. Al langere tijd staan de seinen op rood, gaan er alarmbellen af. Ondanks een groot tekort aan betaalbare woningen bleef dit college volhouden dat er een overschot is aan sociale huurwoningen. De recente cijfers illustreren wederom dat het college fout bezig is. Ik zie pogingen van collega-partijen om middels wat moties dit asociaal beleid recht te breien. Maar laten we eerlijk zijn, het zijn aanpassingen in de marges. Ik nodig ze dan ook uit om zo snel mogelijk nu al afscheid te nemen van het huidige woonbeleid. Laten we gezamenlijk kijken wat Rotterdam echt nodig heeft. Wat ons betreft moeten we per direct stoppen met onnodig slopen van betaalbare woningen. We moeten er juist woningen bij bouwen. Middenhuur moet ook echt middenhuur zijn en geen elitehuur. De realisatie van tijdelijke woningen is op zich prima, alleen geen oplossing voor structurele problemen op de woningmarkt. Bovendien mag tijdelijke huur nooit toegerekend worden tot de sociale voorraad. Daarom tekenen wij ook mee met de motie van de Partij voor de Dieren. Voorzitter, ik heb een aantal vragen aan de wethouder. Is de wethouder bereid om per direct te stoppen met de sloop van betaalbare woningen? De wethouder geeft in zijn afdoening aan de omvang van de sociale woningvoorraad te willen vergroten. Ziet de wethouder dan ook in dat de sloop van sociale woningen daar niet echt aan bijdraagt? Mijn laatste vraag is of de wethouder het met NIDA eens is dat je niet enerzijds kunt zeggen: we gaan deze collegeperiode en de komende collegeperiode – dus de ambitie tot 2030 – betaalbare woningen verminderen met zo'n 22.000 woningen en dat u nu tegelijkertijd een afdoeningsvoorstel naar ons toestuurt dat de omvang van de sociale voorraad moet worden vergroot? Niemand kan dat meer volgen voorzitter, de wethouder volgens mij ook niet meer. Niemand begrijpt het meer. Dus graag reactie van de wethouder op deze vragen.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Alle fracties zijn geweest. De heer De Roon heeft een vraag aan de heer Büyükcıfci begrijp ik.

De heer **DE ROON** (d66). Ja voorzitter, ik leefde nog even in het niet-digitale tijdperk, dus ik dacht dat interrupties niet mogelijk waren maar dat is wel zo, heb ik intussen begrepen. Mijn opmerking in de chat neem ik wat dat betreft terug. Ik had wel een even een vraag aan de heer Ercan, want ik weet hoe het standpunt is van NIDA. Het gaat volgens mij nu niet over de woonvisie, maar goed, die halen we er altijd bij. Maar ik was ook wel benieuwd of NIDA dan ook tegen het NPRZ-programma is. We hebben gisteren op tv kunnen zien dat zelfs vanuit andere steden naar het NPRZ wordt gekeken, zelfs de burgemeester van Amsterdam is enthousiast. Die was het eigenlijk zelfs eens met het NPRZ-programma. Ik vraag me dus wel even af als ik de bijdrage zo hoor, of u het eigenlijk daar ook niet mee eens bent. U bent tegen de woonvisie, maar ook tegen NPRZ? Dat is eigenlijk mijn vraag, waarin er toch behoorlijk op verschillende terreinen geïnvesteerd wordt op Zuid.

De **VOORZITTER**. De heer Büyükcıfci.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Ja voorzitter, de heer De Roon verwijt mij dat ik de woonvisie erbij haal, maar hij gaat nog een stap verder en haalt NPRZ er nu bij. Kijk, het standpunt ten aanzien van NPRZ. Dat is een goedbedoeld initiatief waar natuurlijk gewoon jarenlang wordt geïnvesteerd in een deel van onze stad waar gewoon ook een behoorlijke behoefte aan is. Maar ik heb altijd gezegd dat het NPRZ-programma dan ook werkelijk ten goede zou moeten komen aan de zuiderlingen, want zo is het ingestoken. Dat is het doel van NPRZ. Maar als je dan vervolgens complete wijken gaat slopen, denk aan de Tweebosbuurt, waar we het vaak genoeg over hebben gehad, waar zo'n 600 woningen verdwijnen. Daar komt een fractie van terug. Ook een complete nieuwe doelgroep misschien. Dan heb je het opleidingsniveau in die buurt misschien wel opgehoogd of werk ook opgehoogd, maar dat is dan natuurlijk niet door de inzet van NPRZ, maar door aanwas van andere mensen. Dan schiet je eigenlijk het doel voorbij. Dus NPRZ, ja, waar het gaat om onderwijs, waar het gaat om het creëren van werkgelegenheid, is het zeker een goed initiatief. Maar met het hele woondeel heb ik enorme moeite en volgens mij heb ik dat ook vaak genoeg geuit. Als het gaat over het afdoeningsvoorstel van de wethouder heb ik gelijk dan maar een vraag aan u. In punt 4 van het afdoeningsvoorstel staat 'vergroten omvang sociale woningvoorraad'. Begrijpt u dat nog, dat je enerzijds gaat slopen en tegelijkertijd gaat zeggen dat we de sociale voorraad moeten vergroten? Niemand kan dat toch meer volgen, mijnheer De Roon. U geeft zelf ook les op de hogeschool, net als ik.

De heer **DE ROON** (d66). Op een andere hogeschool.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Als ik dat aan mijn studenten voorleg, kan niemand dat meer volgen.

De heer **DE ROON** (d66). Via de voorzitter, dank voor het antwoord van de heer Ercan. Het is in elk geval een duidelijk antwoord op mijn vraag. Ik ben er zelf mee begonnen hoor, dus ik snap ook dat ik deze discussie ontlokt heb. Maar we gaan het hier nog vaak genoeg hebben over de woonvisie en het NPRZ. Maar toch even als antwoord op uw punt. Volgens mij hebben we ook afgesproken om juist heel veel te investeren, ook in sociale woningbouw, ook op Zuid, ook voor zuiderlingen, ook overigens voor anderen die graag op Zuid willen gaan wonen, dat weet u. Dat is dus ook ons standpunt hierover. Wij zijn voor NPRZ. Wij zijn voor de woonvisie, altijd geweest. We gaan een nieuwe periode in. We gaan hem misschien weer herijken, dat kan allemaal. Ik wilde gewoon even de standpunten duidelijk hebben en u kent ons standpunt ook.

De **VOORZITTER**. Mijnheer De Roon, het is goed dat u het raadslid van NIDA aanroept als de heer Ercan. Dat is hetzelfde als de burgemeester aanroepen met 'burgemeester Ahmed'.

De heer **DE ROON** (d66). Ik ga diep door het stof, mijnheer de voorzitter. Büyükcıfci, excuus.

De **VOOZITTER**. Ik geef toe, het is geen gemakkelijke achternaam, maar we moeten toch blijven oefenen.

De heer **DE ROON** (d66). U hebt helemaal gelijk. Ik ga diep door het stof.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Büyükcıfci, u had nog een reactie?

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Ik hoor vaak dat mijn achternaam moeilijk is, dat snap ik, maar het is wel een Rotterdamse achternaam, zeg ik er altijd bij. Maar ik hoop in ieder geval niet meer te horen dat hij moeilijk is.

De **VOORZITTER**. We blijven oefenen.

De heer **DE ROON** (d66). Het ging een tijdje goed, maar ik ga weer opnieuw oefenen voorzitter.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Voorzitter, dan nog even een laatste punt. Ik heb nog een heel ander belangrijk agendapunt over de toeslagenaffaire, dus ik moet ook op mijn tijd letten. Maar nog een laatste punt in reactie op de heer De Roon. Kijk, als je de woonvisie erbij pakt, dan treedt er gewoon een reductie op, een vermindering van de sociale voorraad. Dat weten we. Als je zelfs kijkt naar de categorie sociaal basis, dus de betaalbare variant van sociaal, dan is dat gewoon een vermindering van 22.000, tot 2030. Dat was nog in de Leefbaarperiode, in de vorige periode was dat nog 20.000, dus eigenlijk is deze collegeperiode nog eens een verslechtering en wetende in welke situatie we verkeren, in Nederland, maar ook in Rotterdam ten aanzien van sociale woningen en de grote tekorten. Dan is het dus toch gewoon opmerkelijk dat nu een wethouder er in een afdoeningsvoorstel mee komt dat we de omvang van de sociale voorraad moeten vergroten. Daar laat ik het even bij en ik moet even op mijn tijd letten. Dank.

De **VOORZITTER**. Dat is helder. Mijnheer De Roon. Dit is geen vraag, het is een opmerking, maar u mag er iets van vinden.

De heer **DE ROON** (d66). Voorzitter, de heer Büyükcıfci, laat ik gelijk beginnen met weer het goede voorbeeld te geven, ik ken het standpunt van NIDA en hij kent ons standpunt. Maar inderdaad ook gezien de tijd en dat ik me er ook schuldig aan maak dat ik een beetje off topic ga, wil ik het ook hierbij laten.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50PLUS). Maar u moet nog wel even blijven, want ik had nog een interruptie. Want u haalt NPRZ aan en ik ben het totaal niet met u eens. Van mij mag de woonvisie eraan en ook de NPRZ. Ik heb het ook allemaal gezien gisteravond en ik verwonderde me er zeer over. Want de resultaten van de NPRZ, u als onderwijsdeskundige meer dan dat ik het ooit zal zijn, die zijn toch niet zo geweldig daar?

De **VOORZITTER**. Mijnheer De Roon.

De heer **DE ROON** (d66). Ja voorzitter, ik snap het. Kijk, mijn opmerking over NPRZ richting de heer Büyükcıfci was, omdat hij zelf allerlei vragen in die richting stelde over de wethouder. Mevrouw Verkoelen, we gaan de komende tijd denk ik nog vaak genoeg in op het programma en de resultaten van het NPRZ-programma. U weet dat wij dat vooralsnog altijd gesteund hebben. Ik laat het hier even bij, want anders krijg ik ook nog verdere ruzie met mijn fractiegenoten met betrekking tot de tijd. Ik heb er een beetje zelf om gevraagd, dat begrijp ik.

Mevrouw **VERKOELEN** (50PLUS). Ja, want u begon over een geweldig verhaal gisteravond en ik heb met gekromde tenen zitten kijken.

De heer **DE ROON** (d66). Nou, ik was er inderdaad over verwonderd, laat ik dat dan als laatste erover zeggen, dat zowel de burgemeester als de directeur van het programma behoorlijk op één lijn zaten. Daar was ik ook verwonderd over mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50PLUS). Zeer bizar, zeer bizar inderdaad. Goed, daar laten we het bij.

De **VOORZITTER**. Als de heer De Roon spreekt over de burgemeester, dan was dat mevrouw Halsema gisteren. Ik lag gisteravond keurig op de bank. Dan gaan we de heer Kurvers het woord geven. Bij de moties 10 en 12 heb ik als het goed is wethouder Wijbenga beschikbaar. Mijnheer Kurvers.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dank u wel voorzitter. We hebben het over beschikbaarheid en de ijkpunten. We hebben voor die sociale voorraad inderdaad de ijkpunten met elkaar gedefinieerd, als een soort ondergrens die wij echt altijd willen bereiken. We zagen voorheen dat Rotterdam die eigenlijk altijd automatisch behaalde, omdat er nu eenmaal gewoon heel veel sociale voorraad is in Rotterdam. Er hoefde niet apart op gestuurd te worden. Nu zien we voor het eerst dat we dat niet halen. Dat betekent ook dat je een analyse moet maken en moet gaan bijsturen. Dat is precies wat we doen en precies ook wat de wens was van uw raad. Als je dan inzoomt op de analyse van waar dat in zit, dan moeten we natuurlijk constateren, en dat heeft een aantal van u ook gedaan in uw bijdrage, dat er nu gewoon sprake is van woningnood. Er wordt nu openlijk over gesproken door iedereen, iedereen voelt de urgentie in alle segmenten, dwars door de hele woningmarkt heen, van hoog tot laag en dat drukt door in dat sociale segment. We zien dat de mutatiegraad gewoon naar beneden gaat, waar die normaal gesproken altijd tussen 6 en 8% zit, komt nu maar 4% van de woningen vrij. Dat zit met name in het betaalbare deel van de sociale voorraad. De doorstroming stopt dus, dat is doorstroming van sociaal naar sociaal, maar het gaat ook om de doorstroming van sociaal naar middensegment. Daar moeten we dus iets aan doen, want je moet natuurlijk ook kijken: waar ligt nu de invloedssfeer van corporaties en van gemeenten? Wat kunnen we wel doen en wat ligt buiten onze invloedssfeer? Want we zijn nu eenmaal onderdeel van Nederland, de economie, de rentestanden, het consumentenvertrouwen. Dat alles speelt een rol in die woningmarkt. Dat is ook wat voorligt. Toch even een paar reflecties op de debatten in de bijdragen voordat ik naar de moties ga. Het mede richting geven aan de prestatieafspraken, zoals mevrouw Kockelkoren zei, ik proef daarin ook de urgentie die uw raad meegeeft om die ijkpunten wel te gaan halen. Ik kom daar straks bij die moties op terug. Richting de heer Jonker, we hebben u destijds gevraagd niet casuïstiek in te brengen in de raadsvergaderingen. U heeft die achter de schermen aangedragen en ziet ook dat we daar heel zorgvuldig mee omgaan. U heeft de goede afloop mogen communiceren. Maar zo ziet u maar, draag ze gewoon aan en we gaan er echt zeer serieus mee om.

Dan kom ik bij de vragen van de heer Büyükcı. Hij zei: hoe moet ik dat nu rijmen? We hebben met de corporaties eerst gekeken naar de instrumentenkoffer. Aan welke knoppen kun je nu draaien? Dat zijn er grofweg vier. Toewijzingsbeleid, doorstroming, tijdelijke woningbouw en het vergroten van de sociale voorraad. Die laatste is gewoon een algemene knop. Daar doen we wel een aantal dingen, maar we gaan natuurlijk niet zomaar sociaal bij bouwen, zoals mevrouw Verkoelen ook suggereerde. Dat zou ook heel gek zijn, omdat we zien, gewoon objectief, op basis van woningbehoefte, dat de doelgroep in Rotterdam die in aanmerking komt voor die sociale voorraad kleiner is dan het aantal woningen dat we hebben. Het gaat op dit moment om 58% doelgroep en 66% sociale voorraad. Je wilt bouwen naar behoefte en we zien juist dat gat in het middensegment en we willen juist die sterke wijken in balans, waar de burgemeesters van de steden ook een oproep voor hebben gedaan. Dat zijn wijken waar mensen ook gemengd door elkaar kunnen wonen, met allerlei

mooie Rotterdamse achternamen, zoals de heer Büyükçifci ook een heel mooie Rotterdamse achternaam heeft. Het mooiste vind ik ook altijd de openingsfeestjes, als je bij start-bouwhandelingen bent en je ziet de bewoners. Pak nu een wijk als Charlois. Daar zien we gewoon dat 70% van de mensen doorstromers zijn die anders de wijk uit waren gegaan. Het zijn vaak kinderen van mensen met een migratieachtergrond, kinderen van mensen die heel hard in de haven hebben gewerkt en de kinderen hebben wel gestudeerd. Die kunnen nu ook in hun wijk blijven wonen omdat we ze vast kunnen houden. Ze hoeven niet noodgedwongen naar de buurgemeenten toe, wat in het verleden vooral gebeurde. In dat geheel moet u ook dat bijbouwen zien. Dat is dus een algemene term, maar daarbinnen gaan we natuurlijk gewoon koersvast veranderen, sturen we op die regio, dat daar ook meer sociaal bij gebouwd wordt in de gemeenten die dat niet hebben. We kijken naar de wijken in balans. We willen sterke wijken behouden, dus we gaan dat niet rücksichtslos zomaar omgooien, maar daar waar dat kan die locaties ook versnellen, maar wel binnen die kaders van de bestuurlijke overeenkomst. Zo kunt u dat heel duidelijk uitleggen en is het ook heel erg verklaarbaar.

Dan ga ik naar de moties voorzitter. Motie 1, tempo bouwen in het middensegment. Breed ondertekend en breed ondersteund. De heer Lansink zei ook: de oplossing zit in dit segment. De heer De Roon had het ook over topprioriteit. Mevrouw Eskes diende de motie in. Ik zou deze motie van harte willen omarmen. Het gaat erom corporaties aan te sporen zelf ook op zoek te gaan naar woningbouwlocaties. Richting mevrouw Kockelkoren, zij hebben natuurlijk zelf gronden, maar we hebben ook gemeentelijke gronden, dus we kunnen daar ook zelf een bijdrage aan leveren. Het zijn ook wat grotere complexen en je zou dat dus ook gemengd kunnen doen, dus sociaal en middensegment bij elkaar. En laten we wel zijn, we hebben met elkaar gestreden voor het afschaffen van die markttoets. Die is er nu vanaf, laten we ook met elkaar bewijzen dat onze corporaties in dat gat kunnen stappen en ook echt gaan bouwen waar dat nodig is. Tot slot zegt u ook, huur en koop, en dat vind ik ook wel een mooie suggestie, want op die manier doen we ook nog iets aan middenkoop, waar op dit moment echt een tekort aan is. Deze motie zou ik dan ook willen omarmen.

Motie 2, haal de druk van de ketel en versnel tijdelijke woningbouw. U heeft inmiddels ten opzichte van de behandeling in de commissie ook een voortgangsbrief van mij ontvangen over die tijdelijke woningbouw. Wij hebben locaties beschikbaar die ook echt tijdelijk zijn, die we kunnen reserveren en in tijdelijkheid kunnen gebruiken. Het gaat over een periode van tien à vijftien jaar en we willen daar ook met tijdelijke doelgroepen gaan werken, zodat het ook echt tijdelijk is. Tegelijkertijd zien we dat het soms best wel moeilijk is om dat toch te realiseren. De businesscase is soms niet helemaal sluitend te krijgen. Ik heb in de commissie ook verteld, dan zullen we dus ook een bijdrage moeten leveren, dat zit hier ook in. U refereert aan de reserve stimulering bouwopgave. En we zien ook dat de omgeving daar soms ook wat vindt en dat is wel een spannende. Ik heb in de commissie ook gezegd: als wij dit willen gaan doen en we willen wat doen aan de beschikbaarheid, aan de woningnood en aan de tijdelijke huisvesting, dan zullen wij ook met elkaar die procedures door moeten. Dan zullen er ook mensen zijn uit de omgeving die ontevreden zijn en zullen inspreken. En dan hebben we elkaar ook hard nodig. Dat straalt ook wel uit deze motie. U ziet de urgentie, u wilt er werk van maken en dat wil ik ook heel graag. De opdracht is daarmee helder en deze motie zou ik heel graag willen omarmen, omdat ik die urgentie ook voel. Laten we dan ook heel snel overgaan tot het aanvragen van die omgevingsvergunningen en dan hebben we de procedures zo snel mogelijk waar dat nodig is in uw raad.

Motie 3 is de motie 'Woonvisie door de shredder'. Deze motie heb ik nu al zo vaak gehad, en het enige wat steeds gebeurt is dat deze motie zelf door de shredder gaat. Hij is nu al voor de zoveelste keer ingediend. Maar ook deze motie is een wat versimpeling van de werkelijkheid. In die woonvisie zit ook de kwaliteit van wonen, verduurzaming van wonen. Er zit ook juist die sterke wijken waar de burgemeester... Ik denk dat de woonvisie juist

bijdraagt aan al die dingen die we nodig hebben, aan een plekje voor alle Rotterdammers. Ik zou deze motie willen ontraden.

De motie 'Tijdelijk wonen, duurzaam verlengd'. Eigenlijk geeft u aan: bouw tijdelijke woningen op een locatie en dan hebben we die locatie nodig om bijvoorbeeld echt te bouwen of omdat er echt een school komt of omdat er infrastructuur komt. Kunnen we dan de tijdelijke woningbouw op een andere plek terugzetten? Dat is de intentie die wij in ieder geval hebben. U roept ons ook op inspanning te leveren om dat duidelijk te maken en afspraken te maken met de corporaties daarover. Dat doe ik graag om ook via die prestatieafspraken daar comfort op te hebben, dat we dat ook echt willen. Ik wil er wel bij zeggen: dat is en blijft een inspanningsverplichting want ik kan er geen resultaatsverplichting van maken omdat het nu eenmaal wel tijdelijke locaties zijn. De stad is altijd in beweging en er zullen altijd weer nieuwe tijdelijke locaties zijn. Maar ik kan ook nog niet tien of vijftien jaar vooruit in de tijd kijken. En met die kanttekening zou ik deze motie willen omarmen.

De motie 'Meer vaart achter de BOK-locaties'. U wilt ook in de prestatieafspraken naar een concrete en spoedige start op die BOK-locaties komen. Ik heb eerder al gezegd: de corporaties hebben hun eigen locaties gevonden en er zijn compensatielocaties voor de wijken in balans. Prestatieafspraken maken we voor een periode van twee jaar. Die bestuurlijke overeenkomst heeft een langere doorlooptijd. Die twee moeten natuurlijk in elkaar komen. Waar dat kan, wil ik heel graag gaan versnellen en ben ik voor deze motie. Soms zullen er ook gewoon praktische bezwaren zijn, bijvoorbeeld omdat we nog worstelen met milieucontroles, of omdat de grond nog niet beschikbaar is en op termijn pas vrijkomt. Ik denk dat dat een belangrijke kanttekening is, maar ik weet ook dat u daarvan doordrongen bent. U koppelt dat aan de doorstroom voor huurders naar de lage middenhuur. Dat vind ik een heel fijne combinatie, omdat we zien dat daar ook het gat ontstaat. We zijn ook al afspraken aan het maken, maar dan in regioverband, met Maaskoepel, dat 50% van de middensegmentwoningen eerst worden aangeboden aan mensen die uit een sociale woning komen. Dat doen we nu op basis van vrijwilligheid. We hebben die discussie ook rondom de verordening gevoerd. Dat was toen ook een wens van uw raad en dit is het resultaat. Dat gaan we dus ook doen en binnen dat kader wil ik deze motie omarmen en zie ik het ook wel als een extra steun en kracht daarvoor.

Motie 6, 'Een beperkte bijdrage is ook een bijdrage'. Ik zie deze motie eigenlijk als complementair aan de eerste motie die oproept om op zoek te gaan naar locaties, om echt in het middensegment te gaan bouwen met de corporaties. U wilt hier een analyse van de belemmerende factoren en die in beeld brengen om ook weer afspraken te maken over de doorstroom van bewoners. Die analyse maak ik heel graag. De markttoets is er nu af, hebben we ook al gezegd. Laten we gaan bewijzen dat dat zinvol is en dat die er niet over een paar jaar weer op komt. Wat dat betreft is het ook nu ervoor gaan met z'n allen, want anders breng je het rijk toch in de verleiding om die markttoets er weer op te gooien. Laten we dat niet laten gebeuren. Deze motie kan ik omarmen.

Motie 7, 'De tijdelijke woningen tellen niet mee in de 20% sociale voorraad'. Ja, wat ons betreft tellen ze wel mee en wel om de doodeenvoudige reden dat we in de collegetarget alle woningen die gerealiseerd worden meetellen. Maar belangrijker nog, die woningen staan straks tien tot vijftien jaar en die zijn er. Het is dus ook gek om woningen die er wel zijn niet mee te tellen, want mensen kunnen daar gewoon gaan wonen, kunnen daar een plekje vinden. We hebben daar een inspanning op geleverd. Het zou dus heel raar zijn om ze niet mee te tellen, dus wij tellen ze wel mee. Bovendien is het onze intentie, zie ook de motie van GroenLinks zojuist die dat nog een keer bekrachtigt, om na die tijdelijkheid van tien à vijftien jaar op één locatie te gaan zoeken.

De **VOORZITTER**. Wethouder, mevrouw Verkoelen heeft een vraag.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50PLUS): Heb ik dezelfde notitie gelezen als de wethouder voorzitter? Kan de wethouder nu nog een keertje toelichten wat hij nu gaat doen voor de sociale woningen? Want ik hoor alleen maar dat u met het middensegment bezig bent. Alles moet ten behoeve van het middensegment, maar wij vragen om sociale woningen, niet het middensegment.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Dat begrijp ik heel goed. Ik geef nu een reactie op de moties die zijn ingediend. Die zijn met name gericht op het middensegment. Als u teruggaat naar het raadsvoorstel, dan zitten daar maatregelen in die natuurlijk bedoeld zijn om de beschikbaarheid in de sociale voorraad te vergroten. We zien dat de mutatiegraad zakt, dus we zetten daar maatregelen in die ervoor moeten zorgen dat de beschikbaarheid groter wordt. Dat heeft te maken met de doorstroom van sociaal naar sociaal, maar ook van sociaal naar het middensegment. Dat is een heel breed pakket. Nu was ik aanbeland bij de afdoening van de moties, en die zijn toch ook weer gericht op dat middensegment.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50PLUS): Maar voorzitter, corporaties zijn toch niet bedoeld voor het middensegment? Die zijn toch voor die sociale woningen? Mevrouw Kockelkoren heeft het uitstekend benoemd. Wat gaan we nu allemaal met die corporaties doen? Dan zitten we straks weer in de problemen met die corporaties. Dat hebben we ooit al eens gehad in de geschiedenis. Toen zaten ze in de verkeerde hoek te bouwen. Gaan we dat nu weer doen?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Het is niet zo dat we nu aan corporaties vragen om oude cruiseschepen te kopen. We vragen aan corporaties om in een maatschappelijke opgave te stappen. We vragen ze om in die maatschappelijke opgave te stappen omdat we zien dat de markt het lagere middensegment niet automatisch oppakt. Ik vind dat een te rechtvaardigen vraag.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50PLUS): Maar het zijn sociale woningen die we tekortkomen.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). We staan voor de opgave om ervoor te zorgen dat er voor alle Rotterdammers een plekje is. En bovendien, dat heb ik in de commissie ook betoogd, als je bijvoorbeeld iets doet voor onze ouderen, in ouderenhuisvesting, krijg je een verhuisketen en doe je daarmee ook iets voor onze jongeren. Hetzelfde geldt als je iets doet in het midden- en hogere segment, waar in Rotterdam een tekort aan is, dan doe je ook iets voor het sociale segment. We hebben nu ook eenmaal te maken met 10% scheefhuur, dus mensen die in een sociale woning zitten maar eigenlijk al een stap zouden kunnen maken in hun wooncarrière. Het is één woningmarkt, over al die segmenten heen, maar je zou ook kunnen spreken over een vorm van solidariteit tussen die segmenten.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50PLUS): U vraagt het aan de verkeerde organisatie, de woningcorporaties. We hebben een tekort aan sociale huurwoningen, dat is nu juist het probleem van de corporaties, die moeten voor die woningen zorgen. En u gaat ze vragen om daar niet voor te bouwen, maar voor een andere sector want het schuift wel door. U bent met een puzzel bezig waar u eigenlijk begint aan het eind waar je het eerste steentje nog van moet leggen. Laat die corporaties nu sociaal bouwen.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dit gaat iets te kort door de bocht. De corporaties bouwen ook sociaal, u weet ook dat we te veel sociaal hebben gebouwd ten opzichte van de doelstellingen die we hadden de afgelopen periode.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Nee, want die ijkpunten kloppen niet, wethouder.

De **VOORZITTER**. Wilt u er niet doorheen praten? U krijgt zo nog een keer de kans. Wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). We kijken naar de behoefte van Rotterdammers. Er is gewoon een tekort aan midden en hoog. We weten dat de sociale voorraad aan woningen eigenlijk groter is dan de doelgroep. We zien ook dat het steeds beter gaat met Rotterdammers, dat ze in hun stad willen blijven wonen, ook Rotterdammers die niet afhankelijk zijn van een sociale woning. We hebben een heel breed pakket. Corporaties blijven ook sociaal bouwen. Dat doen ze op hun eigen locaties, maar ook op de BOK-locaties. Maar daar bovenop, nu de markttoets is afgeschaft zien wij zeker kansen om in dat gat te springen dat nu eigenlijk ongedekt is. We zien dat dat heel moeilijk tot stand komt. Daar ligt bij uitstek wat mij betreft, ik zeg bij uitstek de taak en verantwoordelijkheid en kans ook voor onze corporaties. En laten we niet vergeten, wij, dan zeg ik even: wij college, wij raad, uw raad, maar ook bij de corporaties zelf hebben in Den Haag natuurlijk een vurig pleidooi gehouden voor het afschaffen van de markttoets om deze reden, mede om deze reden. Laten we dan nu ook, nu de markttoets ervan af is, met elkaar bewijzen dat het zinvol is en dat we dat gat ook kunnen gaan vullen met elkaar.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Voorzitter. Dit agendapunt ging toch over de ijkpunten die we niet gehaald hebben? U doet voorkomen alsof het geweldig gaat. Nee, dat was mijn betoog nu juist. U brengt een verhaal dat gewoon blijkt niet te kloppen. Het is gewoon niet goed gegaan. Het is ook niet één jaar, het is al twee jaar. Het gaat al langer niet goed. Er moet dus iets gebeuren. Bouw die sociale woningen nu. En ook niet tijdelijk maar definitief. Ga daar nu mee aan de gang. Daar moet je ruimte maken. Niet in die midden- en hoge segmenten. Dat komt wel. Daar heeft u een prachtig plan voor staan. Maar voor de sociale sector niet. U kunt niet genoeg doorstromen. Dat gaat niet voldoende zijn. U kunt het niet allemaal wegschuiven. Er zijn verschrikkelijk veel mensen die in die sociale hoek moeten blijven hangen. U wilt ze allemaal laten doorstromen naar woningen die ze niet kunnen betalen.

De **VOORZITTER**. Ik weet niet of u elkaar gaat overtuigen in dit debat mevrouw Verkoelen, en ik wijs u nog even op uw tijd.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja, ik ga stoppen.

De **VOORZITTER**. Uw argumenten zijn helder en de wethouder heeft ook een standpunt.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Oké. Ik moet net als de heer Van Baarle wachten tot de verkiezingen. Tot ziens.

De **VOORZITTER**. Dat zou heel goed kunnen. Wethouder Kurvers.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). In dit raadsvoorstel staat ook gewoon: de ijkpunten worden niet gehaald. Die erkenning is er. Ik voel ook urgentie en dat proef ik ook vanuit uw raad, om alles op alles te zetten om dat zo snel mogelijk wel te halen. We zitten echter ook in een bredere context waarin we niet alles zelf kunnen beïnvloeden. Ik heb ook in de

commissie aangegeven dat dat niet vanzelf binnen een jaar in één keer goed gaat goed. Daar hebben we waarschijnlijk tijd voor nodig. Maar uw raad heeft nu moties aangedragen om daar nog meer kracht achter te zetten, nog harder op zoek te gaan naar een oplossing. Maar er zit hier wel een wethouder Bouwen en wonen voor heel de stad. We hebben te maken met een corporatievoorraad waar we toevallig heel veel monitoring op hebben, waar we corporaties hebben, waar we heel veel informatie over hebben, maar we hebben ook heel veel Rotterdammers die geen corporatiedirecteur en geen monitor hebben, maar die ook een plekje zoeken in de stad, en daar sta ik ook voor. Ik zeg zeker niet dat het goed gaat. Ik denk dat ik en het college ontzettend veel urgentie voelen op die woningmarkt. Als het gaat over bouwen, bouwen, bouwen, om toch nog een keer met de woorden van de heer Rozema te spreken, dan hebben we de machinerie goed op gang gebracht. Maar Rotterdammers willen wonen, wonen, wonen. En daartussen zit een gat in de tijd van soms een aantal jaar, en dat gat hebben we te vullen. Ik denk dat we juist ook laten zien met alle maatregelen die we nemen, met het tegengaan van verkamering en zelfbewoningsplicht, de starterslening die eraan komt, dat het ons zeer menens is om die woningmarkt ook een stukje eerlijker en rechtvaardiger te maken.

De **VOORZITTER**. Wethouder, mag ik u vragen een beetje vaart te maken en af te ronden. Want die tweeminutendebatten zijn inmiddels langer dan een uur. U kunt er ook niets aan doen, maar u kunt helpen.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Ja, ik zal zeker helpen, maar als mij vragen gesteld worden of onjuiste informatie of andere beelden voor de voeten wordt geworpen, dan wil ik daar toch op kunnen reageren. Ik was aangekomen bij motie 8, 'Samen bouwen'. Ik moet de voorzitter gelijk teleurstellen na zijn oproep om tempo te maken, en dat is omdat ik twijfel over deze motie. Maar gelukkig heeft de voorzitter ook gezegd dat twijfel in de politiek vaker voor mag komen.

De **VOORZITTER**. Twijfelen mag.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). De reden dat ik twijfel zal ik dan ook wat langer toelichten. Dat komt omdat we het over Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO) hebben. Daar hebben we het nog niet eerder uitgebreid in de commissie over gehad, ook de vorige keer niet. Dat is ook de reden dat ik twijfel. Ik ben aan de ene kant zeer gecharmeerd van CPO. Het project dat u aanhaalt was trouwens een van de genomineerden van de Job Dura Prijs. Het thema was: 'Thuis in Rotterdam'. Uiteindelijk heeft Little C gewonnen met als tweede het initiatief dakdorpen, ook een prachtig initiatief om daken beter te benutten, maar dat geheel terzijde. Maar Overmaas stond daar ook in en het is natuurlijk een prachtig concept. Het is ook gelijk een heel grote CPO, een van de grootste in zijn soort. Dat is ook een van de redenen voor de jury van de Job Dura Prijs om hen te nomineren. Tegelijkertijd is het niet zo dat wij niets doen op CPO. We hebben al een aantal locaties in Delfshaven, de Gaffelstraat in het centrum, Lloyd Yard, waar we ook tien woningen willen realiseren. We doen veel met kluswoningen, we doen veel met de verkoop van vastgoed en de coöperatieve woonvormen. Ook op ongevraagde initiatiefvoorstellen kan CPO inschrijven. Maar we proberen al die woonvormen te accommoderen in Rotterdam. Denk ook aan Tiny Houses, waar we binnenkort in het Zuiderpark een partij kunnen presenteren die dat gaat doen. Daar valt CPO ook onder. Ik ben er heel erg enthousiast over. Tegelijkertijd wil ik wel benadrukken dat we dat in dat breder kader doen van al die woonvormen die we accommoderen en daar is CPO er een van. En we zitten ook in tijden van woningnood, dus zo groot als deze zie je ze eigenlijk bijna nooit. De markt zou dit ook gewoon kunnen doen, en we weten uit ervaring ook dat CPO een vrij bewerkelijke vorm is die ook begeleiding vraagt en heel veel professionaliteit en doorzettingsvermogen van het collectief van de

particulieren, dus dat het ook tijd kost. We zoeken die locaties vaak op kleinschaligere locaties van vijf tot tien woningen. Dat is vaak goed hanteerbaar. Ik zou dus willen benadrukken dat als uw raad instemt met deze motie dat we dat wel in die context moeten doen. Ik zou niet willen, want daar zit mijn twijfel, dat een grootschalig onderzoek of het grootschalig najagen van dit soort CPO-locaties, de bouwstroom gaat stagneren omdat we gaan vertragen op locaties, want er is nu eenmaal woningnood. Daar zit nu mijn twijfel. Dus als we dit gaan doen dan doen we dat wat mij betreft binnen het kader van die coöperatieve woonvormen en het actieplan dat we daar hebben en met de kanttekening dat kleinere locaties vaak succesvoller en kansrijker zijn, maar ook dat we dat moeten doen op een manier waarbij het de bouwstroom en het tempo niet gaat belemmeren, want daar zit mijn twijfel. Als u instemt met deze uitleg kan ik deze motie omarmen, want dan parkeer ik hem en zet ik hem ook mede in het Actieplan Coöperatieve Woonvormen. Als u veel meer en grootser wilt, dan denk ik dat het verstandig is om wat langer van gedachten te wisselen over een CPO en wat daarbij komt kijken.

De **VOORZITTER**. Aan wie vraagt u dat wethouder?

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Het is een vraag aan de indiener van de motie, in dit geval Leefbaar Rotterdam, de heer Van Putten.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van Putten, bent u daar?

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Leuk dat de wethouder uitgebreid ingaat op dit voorbeeld. Ik vond het zelfs jammer dat het de Job Dura Prijs niet gewonnen heeft, want dat verdiende het eigenlijk wel. Kijk, het gaat erom dat er 47 starterswoningen op zeven lagen zijn gebouwd, met een mooie maat, op een leuke plek. Dit kan ook gebouwd worden door ontwikkelaars. Dus laat de wethouder zich daar ook voor inspannen, dat hij dit voorbeeld goed in de markt als voorbeeld laat zien.

De **VOORZITTER**. Maar de wethouder zei ook nog iets over de interpretatie van de motie. Hij vroeg zich af of et cetera.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Hij vroeg of er misschien later in de commissie op CPO moet worden doorgegaan. Daar ben ik best toe bereid. Het kan ook in september bij de hele woonvisie langskomen. Maar het gaat er mij om dat dit voorbeeld aan sich gepromoot wordt door de wethouder bij de projectontwikkelaars. Het is dus eigenlijk en/en. En CPO en als voorbeeld.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Mijn voorstel was om dat dan ook onder de vlag van het Actieplan Coöperatieve Woonvormen te doen. Daar heb ik ruimte om dit op te pakken. Met de kanttekening dat dat dus vaak gaat om wat kleinschaligere initiatieven CPO, maar ook dat Rotterdammers dan echt zelf het initiatief moeten nemen en dat we dat faciliteren. Ik heb ook aangegeven, om de verwachtingen te managen, dat ik niet wil dat het de bouwstroom gaat belemmeren, dat we het tempo eruit halen. Als u zegt: zet het ook goed in de etalage, dan ben ik bereid dat te doen. Dat is ook redelijk eenvoudig te doen. Als uw verwachting is dat dit ertoe leidt dat we nog vijf locaties op deze schaal in Rotterdam binnenkort et cetera, et cetera, dan kan ik daar gewoon niet aan voldoen. Dat is gewoon heel moeilijk uitvoerbaar, dus daarom heb ik gezegd: we moeten die verwachtingen managen. Ik hoor van u eigenlijk dat die verwachtingen niet zo hoog zijn, dus als u ermee instemt onder het Actieplan Coöperatieve Woonvormen ook dit initiatief goed in de etalage te zetten, dan kan ik daarmee uit de voeten.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Dat is akkoord. Gewoon het liefst zo breed mogelijk uitrollen in de markt, met startersappartementen.

De **VOORZITTER**. Helder wethouder? U kunt verder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Van dat laatste, zo breed mogelijk uitrollen in de markt, heb ik nu juist net gezegd dat dat het tempo ontzettend kan vertragen.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Nee, ik bedoel niet alleen als CPO, maar ook gewoon in de projectontwikkelingshoek. Laat ik het zo zeggen: ik ben het eens met uw suggestie.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Oké

De **VOORZITTER**. Anders is het handig om buiten de uitzending nog even met elkaar te bellen. Goed zo. Wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dan kom ik bij motie 9, 'Stop voorrang statushouders op de sociale woningmarkt'. Die motie hebben we al eerder langs gehad en die is consequent ontraden, dus dat gaan we nu ook doen. We hebben de statushouders wel op onze verordening staan. Daarmee kunnen we ook afspraken maken met de corporaties, maar dat doen we echter niet via een officiële urgentieverklaring maar via directe bemiddeling, passend toewijzen. Hoe je het ook wendt of keert, we hebben gewoon een wettelijke taak voor statushouders. Dus zou je dat niet via de corporaties doen, dan zou je dat zelf als gemeente moeten doen. Dan zou je weer een gemeentelijk woonbedrijf of iets anders moeten hebben. Dat willen we niet. In de overwegingen heeft u het ook over hotelboten. Wij zoeken ook juist naar de combinatie. Een deel zal gedaan worden door onze corporaties, maar zeker ook met de toestroom van statushouders zullen we de komende tijd alle creativiteit uit de kast moeten halen. U heeft van collega Wijbenga ook een brief gehad over onze aanpak daarbij en we gaan juist ook met private initiatieven kijken. Dat is misschien een bruggetje naar de volgende motie over het Havenziekenhuis, maar ook op het water, wat we daar aan huisvesting kunnen doen. Dus we zitten zeker niet stil, maar het is en/en. We hebben hier gewoon een verantwoordelijkheid en deze motie zou ik willen ontraden.

Motie 10 pakt collega Wijbenga straks bij de beantwoording.

Dan motie 11, 'Geen statushouders in het voormalig Havenziekenhuis'. Dat is nu juist een voorbeeld waarbij we privaat initiatief betrekken. Het Havenziekenhuis gaat ontwikkeld worden maar in de tussentijd gaan wij daar juist huisvesting realiseren. Wij willen juist in die tijdelijke huisvesting een mix tussen vragers en dragers. Vragers zijn de meer kwetsbare groepen zoals statushouders en dragers zijn bijvoorbeeld studenten, jongeren, starters, die de boel ook een beetje op sleeptouw kunnen nemen zodat je daar een goede mix krijgt. We zullen al dit soort locaties ook gewoon nodig hebben om aan de beschikbaarheid te voldoen. Zoals we in de ijkpunten hebben gezien, lukt dat nu niet. Deze motie zou ik dan ook willen ontraden.

Motie 12 neemt collega Wijbenga ook voor zijn rekening.

De **VOORZITTER**. Dank, dan gaat wethouder Wijbenga verder met de moties 10 en 12. De heer Jonker, u hebt een vraag of een interruptie?

De heer **JONKER** (sp). Een interruptie noem ik het. We zijn weer getuige geweest van een prachtig verhaal van de wethouder. Een verhaal dat de SP schaart in de categorie makelaarspraat met een rechtse bril. Ik geef een voorbeeldje. De wethouder rept over 66% sociale voorraad in Rotterdam. De SP houdt het, ruim gerekend, op 44%. Als ik u dat

voorhoud, dan doet u dat waarschijnlijk af met de opmerking: hé, daar heb je dat geëngageerde, quasi-linkse verhaaltje van de SP weer. Het lijkt me dan ook een goed idee, een echte aanrader hoor, dat de wethouder zich over dit onderwerp een keertje verstaat met bijvoorbeeld Woonstad Rotterdam, want dan hoort u het van een andere partij. Dan hoort u ook om welke percentages het werkelijk gaat. Ook de heer Kurvers is nooit te oud om te leren. Dank u voorzitter.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dank u wel. We hebben in de regio gewoon goede afspraken gemaakt over wat wij verstaan onder sociale voorraad. Dat houden we ook regionaal in de gaten en na de zomer gaan wij hierover verder van gedachten wisselen. De heer Jonker heeft het over 44%. Dat is wat de corporaties in bezit hebben. Maar daarnaast hebben wij nog veel meer huizen staan in Rotterdam die ook in dat prijssegment zitten.

De **VOORZITTER**. We gaan naar wethouder Wijbenga.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Dank voorzitter. Ieder jaar fluctueert het aantal mensen dat na een lange reis in Nederland aankomt en een asielstatus krijgt en aan Rotterdam wordt toegewezen. Dit jaar is dat relatief een wat hoger aantal. Zoals de heer Kurvers al goed heeft uitgelegd, is de woningmarkt zeer problematisch. Daarom hebben we als college u ook een brief gestuurd met daarin een aantal maatregelen die wij dit jaar willen nemen om de kans dat mensen een dak boven het hoofd kan worden geboden en daarmee de inburgering kan beginnen, ook slaagt. Dat is een grote opgave voor gemeenten, voor allerlei partijen die ons daarbij helpen, maar ook voor de statushouders die niet vrijblijvend ook in moeten zetten op die inburgering. We doen dat samen met het rijk, en het rijk doet dat samen met Europa en de wereld. Een protest aantekenen bij het rijk is denk ik niet de vorm die past bij deze gezamenlijke opgave en het oplossen van dit stuk humanitaire ellende in de wereld. Ik denk ook niet dat het onze rol is om als gemeente op die manier, met een protestbrief, het gesprek met het rijk aan te gaan. Deze motie ontraad ik. Ik heb het over de motie van de PVV.

De motie van Leefbaar Rotterdam over de verdeelsleutel. Wat is nu relevant om mensen goed toe te wijzen aan een gemeente? Je zou kunnen zeggen: het aantal woningen is belangrijk. Ja, dan ging iedereen naar waar meer woningen zijn, maar daar is geen werk. Je kunt ook mensen sturen naar waar geen opleidingen zijn, waar mensen een arbeidskwalificatie willen halen. Mensen hebben ook een sociaal leven dat kansrijk moet zijn. Uiteindelijk zijn er dus veel dingen die meespelen. We hebben als Rotterdam aan de orde gesteld, de commissie WIISA weet dat, dat we niet alleen een lager opgeleide stad zijn, maar ook een hoogopgeleide stad. Daar wordt dus in de toewijzing rekening mee gehouden, maar het rijk slaagt niet in een betere verdeelsleutel dan plat naar rato van het aantal inwoners. En ik snap dat wel, want anders is er een enorm getouwtrek denkbaar tussen gemeenten en tussen gemeenten en rijk. Het college heeft dat geaccepteerd als werkelijkheid en werkt er ook mee. Dus wij accepteren de opgave die komt. Als de raad tot een standpunt komt dat een verdeelsleutel geamendeerd zou moeten worden, dan besluiten we dat over te nemen als een belangrijk feit en daarop met het rijk het gesprek te voeren. Oordeel raad. Dank u wel voorzitter.

De heer **DE ROON** (d66). Dank u wel voorzitter. Ik krijg net de opmerking dat een tweeminutendebat al bijna twee uur duurt, dus ik houd het echt kort en ik ga ook niet uitgebreid in debat, maar ik had wel even een vraag. De wethouder zegt: ik laat dit aan de raad. Daarvoor vertelt de wethouder dat het landelijk beleid is om het inwoneraantal te kiezen, en daar hebben we het met z'n allen mee te doen. Ik ben dus toch wel een beetje verrast dat hij het aan de raad laat. Wat gaat u dan doen als de raad anders zou beslissen? Dan zou u moeten gaan lobbyen voor een andere verdeelsleutel terwijl u net aangaf dat er

heel veel voor te zeggen was zoals we dat met elkaar hebben afgesproken. Ik snap dat dus niet helemaal.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Kijk, uiteindelijk bent u het hoogste orgaan van de tweede gemeente van Nederland. Als u dus in meerderheid zegt dat die verdeelsleutel echt beter zou moeten dan nu, dan is dat wel een belangrijk feit. Maar vooralsnog zijn we als college niet tot een betere verdeelsleutel gekomen.

De **VOORZITTER**. De heer De Roon.

De heer **DE ROON** (d66). Voor nu even genoeg. Dank voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik check nog even of de beraadslaging zo voldoende vruchten heeft afgeworpen. Er zijn heel veel vragen gesteld die raken aan het thema wonen en dan kunnen we heel lang debatteren, is mijn ervaring. Ik was hier dus op voorbereid. Het viel me eerlijk gezegd nog wel mee dat het tweeminutendebat langer dan een uur heeft geduurd. Het is een belangrijk thema en de raadsleden hebben daar een grote mate van betrokkenheid bij. Volgens mij is het in deze fase zo voldoende behandeld. De moties komen vanavond aan bod bij de stemming.

14. Jeugdfonds Sport en Cultuur: problemen met aanbieders en oneerlijke regelgeving

De **VOORZITTER**. Dan ga ik met u naar agendapunt 14, maar ik gun u eerst een minuut of tien schorsing. Wellicht u dat u thuis of op kantoor nog ergens een kop koffie kunt halen. Ik schors de vergadering tot 15.40 uur. De vergadering is geschorst.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

De **VOORZITTER**. Waarde raadsleden. We hebben iets langer dan tien minuten kunnen pauzeren. Dat was u van harte gegund. We gaan naar agendapunt 14, Jeugdfonds Sport en Cultuur: problemen met aanbieders en oneerlijke regelgeving. Ik check of wethouder Grauss ingelogd is. Oké, heel goed. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Voorzitter, het debat is aangevraagd door DENK.

De **VOORZITTER**. Dat zou heel goed kunnen, alleen zie ik op mijn lijstje dat u als eerste spreker staat. Ik wil met alle plezier naar mijnheer Yigit gaan.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ik zou dat wel beleefd en terecht vinden.

De **VOORZITTER**. Dan vind ik u erg aardig voor uw collega. Ik heb een andere sprekersvolgorde op mijn lijst, maar dat is geen enkele probleem. Dan gaan we naar mijnheer Yigit.

De heer **YIGIT** (denk). Dat is heel attent van mevrouw Van Wifferen, maar het had niet hoeven. Maar laat ik mijn bijdrage beginnen. Voorzitter, wij hechten veel waarde aan het Jeugdfonds. Wij vinden het enorm belangrijk dat kansarme kinderen in onze stad mee kunnen doen. Dat ze mee kunnen doen met sport, met culturele activiteiten. Dat is ontzettend belangrijk voor de ontwikkeling van deze kinderen. Voorzitter, we hebben een tijdje terug schriftelijke vragen gesteld naar aanleiding van problemen tussen

cultuuraanbieders en het Jeugdfonds. Wij zijn van mening dat kansarme kinderen niet de dupe mogen worden van veranderende spelregels en bureaucratie. We hebben dan ook een motie waarin wij vragen aan de wethouder of hij met het Jeugdfonds in gesprek wil gaan om ervoor te zorgen dat er geen enkele vorm van limiet is voor kansarme kinderen om deel te nemen aan sport en cultuur. We hebben ook nog een punt, voorzitter, als het gaat om proactieve communicatie en transparantie door het Jeugdfonds. Bij het wijzigen van de spelregels is dit niet helemaal goed gegaan. Dit heeft geleid tot veel onrust en verwarring. Om dit ook in de toekomst te voorkomen en hiervan te leren, heb ik ook een motie om in ieder geval te zorgen dat er ook straks bij dit soort wijzigingen proactieve communicatie en transparantie is. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Yigit heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Betere communicatie en meer transparantie om dwarsligging te voorkomen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 27 mei 2021, ter bespreking van agendapunt 14. Jeugdfonds Sport en Cultuur: problemen met aanbieders en oneerlijke regelgeving;

constaterende dat:

- het Jeugdfonds Rotterdam nieuwe spelregels in het leven heeft geroepen gedurende het jaar zonder dit vooraf aan te kondigen;
- het Jeugdfonds Rotterdam voorafgaand aan het opstellen/publiceren van de spelregels geen overleg heeft gehad met de gemeente Rotterdam;
- de nieuwe spelregels die per 21 januari gepubliceerd werden van de website van het Jeugdfonds Rotterdam zijn gehaald op verzoek van de gemeente om nader bekeken te worden op juistheid;
- de nieuwe spelregels onvoldoende duidelijk en niet goed gecommuniceerd zijn aan de cultuuraanbieders;

van mening dat:

- spelregels gedurende het jaar niet plotseling aangepast en toegepast kunnen worden;
- spelregels altijd onder de aandacht gebracht moet worden van de gemeente Rotterdam als subsidieverstrekker, voordat ze openbaar gemaakt en toegepast worden;
- het Jeugdfonds Rotterdam proactief cultuuraanbieders op de hoogte moet stellen van eventuele wijzigingen in de spelregels;
- meer transparantie gegeven kan worden over de totstandkoming van nieuwe spelregels;
- de voorwaarden voor het in aanmerking komen voor een vergoeding van het Jeugdfonds Rotterdam openbaar en transparant moeten zijn, zodat voor alle partijen duidelijk is wat de verwachtingen zijn en niet onnodig moet leiden tot verwarring;

verzoekt het college:

- een oproep te doen aan het Jeugdfonds Rotterdam om in de toekomst proactief aan aanbieders wijzigingen in de spelregels helder te communiceren en meer transparantie te verschaffen over de totstandkoming van deze wijzigingen;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E. Yigit

Motie 2. Sport en cultuur altijd toegankelijk voor kwetsbare kinderen!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 27 mei 2021, ter bespreking van agendapunt 14. Jeugdfonds Sport en Cultuur: problemen met aanbieders en oneerlijke regelgeving;

constaterende dat:

- het Jeugdfonds Rotterdam sinds 21 januari 2021 nieuwe spelregels heeft gepubliceerd;
- het Jeugdfonds van de gemeente Rotterdam voor het jaar 2021 een subsidie heeft gekregen om 8.000 kinderen toe te kunnen laten tot sport/cultuuraanbod;
- er sprake kan zijn van een limiet als er in het onverhoopte geval blijkt dat de middelen ontoereikend zijn en blijven;
- het Jeugdfonds Rotterdam gewijzigde spelregels heeft opgesteld om naar een evenredig deel betalende ouders per aanbieder te gaan om een mix van kansarme kinderen en kansrijke kinderen bij sportclubs te stimuleren;

van mening dat:

- er gestreefd moet worden om zoveel mogelijk kinderen te helpen aan de mogelijkheid tot het volgen van sport-/cultuurlessen;
- kinderen die opgroeien in armoede zoveel mogelijk moeten kunnen meedoen met sport- en cultuuractiviteiten;
- kinderen die met behulp van het Jeugdfonds Rotterdam aan sport en cultuur niet de dupe worden van deze gewijzigde spelregels;
- de spelregels van het Jeugdfonds Rotterdam voor eenieder leesbaar en uitvoerbaar zijn zodat kinderen niet buiten de boot vallen;
- de gemeente Rotterdam moet borgen dat alle spelregels die het Jeugdfonds Rotterdam opstelt, de laagdrempelige toegang van kinderen uit gezinnen met weinig geld garandeert;

verzoekt het college:

- in gesprek te treden met het Jeugdfonds Rotterdam om een toezegging te krijgen dat er geen enkele vorm van een limiet is voor kansarme kinderen in Rotterdam om deel te nemen aan sport- /cultuuractiviteiten;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E. Yigit en L.L.P.R. Roest

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Dan ga ik alsnog naar mevrouw Van Wifferen. Mijnheer Roskam, u had een vraag aan de heer Yigit?

De heer **ROSKAM** (lr). Ben ik verstaanbaar?

De **VOORZITTER**. Zeker.

De heer **ROSKAM** (lr). Goed. Ten eerste zit er volgens mij een fout in de aanname. De spelregels zijn niet gewijzigd maar transparant gemaakt. Het Jeugdfonds volgt de SVR-2014 en hanteert die ook richting de aanbieders. Daarin staan in artikel 14 duidelijk de spelregels. Kijk, ik deel de mening dat zoveel mogelijk kinderen mee moeten doen en dat het goed is voor kinderen uit verschillende milieus om met elkaar in contact te komen. Maar een zorgvuldige besteding van middelen vind ik ook belangrijk. Want deze discussie is dus op gang gekomen door een krantenartikel van een stichting die voor 500 kinderen het maximale

bedrag in rekening brengt van € 500,00 contributie, € 250,00 voor een instrument, en dus net geen € 400.000,00 per jaar wil toucheren, zonder aan te willen geven of dat kind triangel of harp speelt. De hoeveelheid kinderen is ook een bijzondere prestatie. Want stel dat je 20% armoede in een wijk hebt, dan mag je ceteris paribus de rest, dus 2.000 betalende kinderen verwachten. Dat is ook niet inzichtelijk. Het is mij ook niet duidelijk hoe vitaal die partij is of hoe duurzaam die besteding is. Ten eerste is dus volgens mij geen sprake van veranderende spelregels. En over die limieten gesproken, is de heer Yigit het met mij eens dat voor een dergelijk bedrag aan gemeenschapsgeld wel iets van transparantie en verantwoordelijkheid geëist mag worden, om te voorkomen dat de beschikbare middelen die er zijn, ontoereikend worden ingezet en waardoor er dus minder kinderen mee kunnen doen? En dat een vorm van transparantie of verantwoording geen limiet is, maar een waarborg om het breed toegankelijk te houden. Dank u voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dat was volgens mij niet zozeer een vraag aan de heer Yigit, maar het was meer uw bijdrage, is het niet mijnheer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr). Zo mag die ook gezien worden.

De **VOORZITTER**. Wilt u daarop reflecteren mijnheer Yigit?

De heer **YIGIT** (denk). Ja, kort voorzitter. Ik ben het ermee eens dat transparantie zeker belangrijk is van beide kanten, zowel vanuit het Jeugdfonds als vanuit de cultuuraanbieders, over wat zij allemaal doen met het geld. Voor ons is het belangrijk dat kinderen niet de dupe worden van bureaucratie en verwarring en onduidelijkheden tussen die beide partijen. Dat is dus ook onze insteek. Als het gaat om die veranderde spelregels is er volgens mij een conceptwijziging. Het is voor ons dus nogmaals heel belangrijk dat er duidelijke afspraken worden gemaakt tussen beide partijen. Het kan niet zo zijn dat er op de achtergrond heel veel met elkaar wordt gedeeld, met elkaar van gedachten wordt gewisseld, en dat de partijen er dan niet uitkomen, of dat er onenigheden bestaan en dat wij als gemeente dan op een gegeven moment moeten zeggen: hier moeten jullie samen met elkaar uitkomen. Het kan niet zo zijn dat straks kinderen niet mee kunnen doen met sport, met cultuur. Dat is een beetje onze insteek.

De **VOORZITTER**. Ik check of mijnheer Roskam daar nog iets over wil zeggen.

De heer **ROSKAM** (lr). Ja, prima. Ik denk dat mijnheer Yigit en ik dan samen wel iets kunnen doen in de komende tijd om voor wat meer helderheid daarin te zorgen, zodat die transparantie en duidelijkheid er komt.

De **VOORZITTER**. Akkoord. Dan ga ik naar mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Voorzitter, het Jeugdfonds Sport en Cultuur doet veel goed werk in Rotterdam en draagt er mede echt zorg voor dat veel kinderen van wie de ouders het niet zouden kunnen betalen, kunnen deelnemen aan zowel muziekles als andere cultuurles als sport. D66 vindt dat heel belangrijk. Het Jeugdfonds Sport en Cultuur is een privaat fonds en stelt zijn eigen regels, zagen wij keer en keer op de beantwoording van schriftelijke vragen. D66 vindt dat de gemeente wat meer aan het stuur zou moeten staan en zelf ook voorwaarden zou moeten kunnen stellen en kaders moeten kunnen vaststellen, want het gaat tenslotte om ons eigen armoedebelid. De voorwaarden voor de deelnemende verenigingen die hier indirect geld uit ontvangen, moeten ook duidelijk zijn. Het moet ook duidelijk zijn waarop ze gecontroleerd worden en wat zij moeten aanleveren. Dat is op dit moment niet duidelijk genoeg. D66 vindt het wel belangrijk dat ook de deelnemende partijen,

dus de verenigingen waar de kinderen sporten of muziekles hebben, als die heel veel geld krijgen, zeker ook zelf transparant moeten zijn en bijvoorbeeld boven een bepaald bedrag een ANBI-status moeten hebben. Daar zou D66 voor zijn. Maar het moet wel helder en transparant zijn waaraan zij moeten voldoen. Daarom hebben wij daar ook een motie voor, die zowel kijkt naar de transparantie van het Jeugdfonds Sport en Cultuur als de kaders die de gemeente stelt als de transparantie van de deelnemers. Daarvoor hebben wij een motie ingediend. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Wifferen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. Kaders voor Jeugdfonds, transparantie van aanbieders

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 27-5-2021 ter bespreking van 13. Jeugdfonds Sport en Cultuur: problemen met aanbieders en oneerlijke regelgeving;

constaterende dat:

- het Jeugdfonds Sport en Cultuur een organisatie is die, onder andere, contributie of lesgeld van sport- of cultuurverenigingen vergoedt voor jongeren en kinderen van 0 tot en met 17 jaar met ouders met een kleine portemonnee;
- het Jeugdfonds Sport en Cultuur hiervoor subsidie ontvangt van de gemeente Rotterdam;

overwegende dat:

- het Jeugdfonds Sport en Cultuur een unieke bijdrage levert aan het welzijn van de Rotterdamse jongeren en kinderen;
- D66 onderschrijft dat alle jongeren en kinderen die willen sporten en/of culturele activiteiten ondernemen, dit ook zouden moeten kunnen doen;
- aan een contributie van het Jeugdfonds Sport en Cultuur geen voorwaarden zouden moeten zitten die het moeilijker maken voor organisaties om jongeren en kinderen te stimuleren om te sporten en/of culturele activiteiten te ondernemen;
- er desondanks berichten zijn van organisaties die contributie of lesgeld ontvangen van het Jeugdfonds Sport en Cultuur dat het Jeugdfonds Sport en Cultuur voorwaarden hanteert die organisaties uitsluit;
- deze voorwaarden niet terug te vinden zijn op de website van het Jeugdfonds Sport en Cultuur;
- er onduidelijkheid kan zijn over welke voorwaarden wel of niet gelden;

verzoekt het college:

- kaders te stellen over de voorwaarden die het Jeugdfonds Sport en Cultuur hanteert;
- transparantie van aanbieders van sport en/of culturele activiteiten te bevorderen;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. van Wifferen, G.J. Engberts en L.L.P.R. Roest

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Voorzitter, ik kan het eigenlijk wel heel kort houden want ik heb niet zo vreselijk veel toe te voegen aan de vorige spreker. Wij ondertekenen die motie ook mee. Ik herhaal nog een keer wat we in de commissie ook hebben gezegd, dat ik denk dat een professionaliseringsslag gebaat zou zijn, bijvoorbeeld bij het toepassen van de Code

Cultural Governance. Die is in de cultuursector heel gebruikelijk, maar wordt bijvoorbeeld ook bij het Prins Bernhard Cultuurfonds gebruikt. Dat kan wellicht helpen om de boel transparanter en professioneler te krijgen. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik dank u. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja, dank u wel voorzitter. Ik wachtte even op de uitnodiging om erop te klikken, maar die kwam. Ik kan het ook heel kort houden voorzitter. Kinderen moeten kunnen meedoen met sport en cultuur en de portemonnee van de ouders mag daarin niet de belemmering zijn. Het is ook geweldig om te constateren dat het aantal kinderen dat daadwerkelijk met steun van de gemeente kan meedoen aan sport en cultuur, flink is gestegen in deze collegeperiode. De huidige inspanningen werpen hun vruchten af. Maar bij succes en groei moet je zorgen dat de kwaliteit overeind blijft, zowel aan de kant van de aanbieders als aan de kant van het Jeugdfonds. Maar we gaan daarbij niet op de stoel van de betreffende organisaties zitten. Daar hebben we het in de commissie ook duidelijk over gehad. De moties die zijn ingediend door DENK en D66 zijn naar onze mening prima in die lijn en die kunnen we dan ook steunen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Dank voorzitter. Afgelopen jaar is er bij aanbieders onduidelijkheid ontstaan over de spelregels van het Jeugdfonds Sport en Cultuur en is er ook een conflict ontstaan met een van deze aanbieders. Bovendien lijkt het erop dat de regels de drempel voor het aanbieden van sport- en cultuuractiviteiten aan kinderen uit arme gezinnen hebben verhoogd. GroenLinks vindt dit onwenselijk, want het primaire doel van de gemeente, waarom wij bijdragen aan het Jeugdfonds Sport en Cultuur, is juist om zoveel mogelijk jonge Rotterdammers in aanraking te brengen met sport en cultuur. Daarom horen wij graag van de wethouder of u ons nog kunt melden hoeveel kinderen afgelopen jaar geen sport of cultuur hebben kunnen beoefenen wegens het eerdergenoemde conflict en/of de veranderde spelregels en hoe we ervoor gaan zorgen dat deze kinderen dat dit jaar wel weer kunnen. Ook zou ik u graag willen vragen om ons de financiële verantwoording van het Jeugdfonds over 2020 toe te sturen zodra u die ontvangen hebt. De collega's van D66 en DENK hebben zoals zojuist toegelicht een aantal goede moties ingediend die wij ook hebben mee getekend, om te komen tot heldere en transparante regels en om te zorgen dat er geen kinderen de dupe worden van de nieuwe spelregels. Ik zou daaraan de vraag willen toevoegen op welke termijn de wethouder denkt deze helderheid over de nieuwe regels te kunnen bieden en de transparantie daarbij. Wij denken namelijk dat het belangrijk is dat het op korte termijn wordt geregeld. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Helder. Ik check nog even bij de heer Roskam of het een-tweetje met de heer Yigit voldoende was of dat hij nog een eerste termijn wil.

De heer **ROSKAM** (lr). Ik heb nog een aanvullende vraag over dat conflict, mede door mevrouw Roest geïnspireerd, mijnheer de voorzitter. Ik zou graag van de wethouder, naast het jaarverslag van het Jeugdfonds graag ook een openbaarmaking willen zien van de top 10 van de grootste aanbieders van het Jeugdfonds over de afgelopen drie jaar. Over welke bedragen hebben we het dan die deze partijen ontvangen hebben en indien mogelijk met de jaaromzet van zo'n betreffende aanbieder erbij. Dat is mijn vraag richting de wethouder via u, mijnheer de voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dat is helder. Als er verder geen andere vragen op dit onderwerp zijn, gaan we naar wethouder Grauss.

De heer **GRAUSS** (cu-sgp) (wethouder). Goedmiddag voorzitter. Ik ben hoorbaar begrijp ik, mooi. Dank voorzitter, en dank via u aan alle partijen voor hun inbreng. Vorige week hebben we in de commissie WIISA ook uitgebreid gesproken over de jeugdfonds. Daarbij was één ding heel duidelijk, namelijk dat u allemaal zeer betrokken bent op het onderwerp en dat u het belang van de kinderen vooropstelt. Laat het helder zijn dat ik dat ook doe. Ik onderschrijf dat volledig. De gemeente bepaalt het beleid. De gemeente bepaalt de richting en het uitgangspunt daarbij is duidelijk. Ieder kind, ieder kind dat er recht op heeft, moet gebruik kunnen maken van bijvoorbeeld het Jeugdfonds. Daarnaast, dat heb ik in uw bijdragen net ook duidelijk gehoord en de heer Roskam gaf dat ook heel helder aan, vinden we het allemaal ook belangrijk, de heer Yigit en de anderen ook, dat er verantwoord wordt omgegaan met gemeenschapsgeld. Dat vraagt zowel transparantie van het Jeugdfonds als van de aanbieders. Voorzitter, ik heb drie moties en vier vragen, even uit mijn hoofd. Ik ga eerst de vragen af en dan ga ik moties omarmen. Mevrouw Roest stelde namens GroenLinks de vraag: als u straks die moties gaat omarmen, daar gaan we allemaal zomaar van uit, wat is dan de termijn? Ik wil uiterlijk dat voor dit zomerreces de afspraken geregeld zijn. Als u zegt: hoe komen we dan tot die afspraken? Daar zitten we middenin, gemeente en Jeugdfonds. Onze juristen kijken ernaar hoe we tot goede spelregels komen. Het Jeugdfonds wil deze spelregels zo snel mogelijk online zetten als ze af zijn. Overigens gaan deze spelregels over de toekomst. Ze gelden niet met terugwerkende kracht. We hebben ook zelf een subsidierelatie met het Jeugdfonds. Daarin staat ook juist dat wij meer professionalisering willen van het Jeugdfonds en hoe we dat doen. Die spelregels zijn daar een onderdeel van. De andere vraag van mevrouw Roest was hoeveel kinderen hier nu last van hebben. Het Jeugdfonds Sport en Cultuur werkt met 400 aanbieders. Er is gedoe met één, maar wel een grote. Want die ene grote aanbieder heeft 500 kinderen die betrokken waren vorig jaar. Overigens, in elk gebied, in elke wijk, zijn meerdere aanbieders die betrokken zijn. Dus kinderen zouden ook aanbod van een andere aanbieder kunnen krijgen. Volgens mij vinden wij het van belang dat die kinderen niet de dupe zijn en dat we goed met gemeenschapsgeld omgaan. Dus vandaar het belang dat die twee partijen er snel uitkomen. De derde vraag van mevrouw Roest, wanneer de financiële verantwoording komt van het Jeugdfonds en of de gemeenteraad die toegezonden kan krijgen. 1 juli is daarvoor de deadline en ik ben akkoord, ik ga de stukken vragen bij het Jeugdfonds om die ook aan u te doen toekomen. Ik denk ook dat ze dat fijn vinden om dat te doen. We hadden een Jeugdfonds Cultuur en een Jeugdfonds Sport. Die zijn gefuseerd. Meestal vragen fusies energie maar ondanks die fusie hebben ze het bereik gewoon weten te verhogen. Als je het vergelijkt met vier jaar geleden hebben we dubbel zoveel kinderen weten te bereiken. Terwijl we ook weten dat het percentage kinderen in armoede elk jaar met een procent daalt. We hebben dus echt mooie stappen met elkaar gezet. Het is goed om daar ook wat meer zicht op te krijgen en u daarin te faciliteren. De heer Roskam vroeg ook of we daarin kunnen vragen wat nu de top 10 is van grootste aanbieders van de afgelopen jaren. Ik ga die vraag ook aan ze voorleggen. Voorzitter, dat waren de vragen.

Dan heb ik drie moties. De eerste motie is van de heer Yigit van DENK, met als titel 'Betere communicatie en meer transparantie om dwarsligging te voorkomen'. Het verzoek aan het college is een oproep te doen aan het Jeugdfonds Rotterdam om in de toekomst proactief naar aanbieders wijzigingen in de spelregels helder te communiceren en meer transparantie te verschaffen over de totstandkoming van deze wijzigingen en te rapporteren aan de raad. Voorzitter, we zijn en blijven in gesprek met het Jeugdfonds en nemen het belang van proactief communiceren natuurlijk graag mee als aandachtspunt. Het opstellen van die heldere spelregels. Het Jeugdfonds moet duidelijkheid scheppen voor iedereen, ook voor de aanbieders. Daarom kan ik deze motie van harte omarmen.

Dan motie 2 van DENK, 'Sport en cultuur altijd toegankelijk voor kwetsbare kinderen'. Het verzoek in gesprek te treden met het Jeugdfonds om de toezegging te krijgen dat er geen enkele vorm van limiet is voor kansarme kinderen in Rotterdam om deel te nemen aan sport-

en cultuuractiviteiten. Voorzitter, u hebt mijn eerst statement gehoord. Kinderen mogen niet de dupe zijn van spelregels. Wij bepalen met elkaar de lijn. Daar zijn we het helemaal mee eens. Er is geen limiet voor kansarme kinderen om deel te nemen aan sport en cultuur. En kansarm, dat zijn kinderen die opgroeien met een laag inkomen van de ouders. Dit is dus een belangrijke piketpaal, ook voor de nieuwe spelregels. Ik omarm van harte deze motie. Het is natuurlijk een-op-een in lijn met ons beleidsprogramma Uit de knoop.

Dan voorzitter, de derde motie van D66, 'Kaders voor Jeugdfonds, transparantie van aanbieders'. Daarin verzoekt D66 het college kaders te stellen over de voorwaarden die het Jeugdfonds Sport en Cultuur hanteert en transparantie van aanbieders van sport- en cultuuractiviteiten te bevorderen en hierover te rapporteren aan de raad. Voorzitter, ook met deze motie gaan we natuurlijk graag aan de slag. We zijn er al mee bezig. Want we zijn het allemaal met elkaar eens dat het heel belangrijk is om goede, eenduidige regels vast te leggen. Spelregels worden opgesteld om meer transparantie vooraf te creëren en achteraf vervelende situaties te voorkomen. Voorzitter, ook deze motie kan ik daarmee omarmen.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Zo is volgens mij dit punt voldoende behandeld. Ik check bij de raadsleden of dat het geval is. Is er ergens een vraag blijven hangen? Nee, dat is niet het geval. Dank u zeer wethouder.

15. *Werken aan een Menswaardig bestaan, actieprogramma EU-arbeidsmigranten 2021-2025*

De **VOORZITTER**. Dan ga ik met u naar agendapunt 15, werken aan een menswaardig bestaan, actieprogramma EU-arbeidsmigranten. Wethouder Grauss, blijft u er nog even bij. Nee, het is wethouder Moti. Ik check even of hij ingelogd is.

De heer **GRAUSS** (cu-sgp) (wethouder). Ik denk dat het collega Vermeij is.

De **VOORZITTER**. Nee, wethouder Moti is ingelogd begrijp ik. Dismissed. Dan gaan we naar mevrouw Arsiëni.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Ja voorzitter, ook hier waren wij niet de aanvrager van het debat, maar ik weet niet of mijn collega's heel graag als eerste het woord willen. Dan wil ik ze die gelegenheid geven.

De **VOORZITTER**. Niemand protesteert, dus u kunt verdergaan.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Voorzitter, dat zal ik dan doen. Er is namelijk werk dat in Nederland blijft liggen, dus daar moeten we vooral voortvarend mee omgaan. Voor het werk dat in Nederland blijft liggen, worden ook vaak Oost-Europese arbeidsmigranten aangetrokken. Wij zouden deze mensen dankbaar moeten zijn, maar in plaats daarvan laten we mensen verstrikt raken in de netten van malafide uitzendbureaus en uitpersende verhuurders met mensonterende omstandigheden tot gevolg. Die verhalen zien we eigenlijk door de hele stad. In de commissie heb ik ook al mijn kennis Andrei als voorbeeld genoemd, een Roemeense arbeidsmigrant van 59 jaar, die naar Nederland is gekomen nadat hij in Roemenië werd benaderd door een kantoor van een Nederlands uitzendbureau. Zo gaat dat wel vaker. Er werden hem natuurlijk gouden bergen beloofd. Na zijn komst in Nederland ziet de werkelijkheid er heel anders uit. Elke ochtend heel vroeg op voor een fysiek zware baan in de bouw en pas om 19.30 uur thuis. Naar de huisarts gaan voor lichamelijke klachten durft hij eigenlijk niet want hij moet immers gewoon werken doordeweeks en hij heeft wat onzekerheid of hij die baan anders wel houdt. Hij verdient rond het minimumloon. Helaas moet hij € 500,00 per maand afstaan aan het uitzendbureau om onduidelijke redenen. Daar

komt hij eigenlijk ook niet achter. Zijn droom om zijn familie in Roemenië financieel te kunnen ondersteunen, is eigenlijk een nachtmerrie geworden. Hij heeft geen hulp, geen rechten en geen toekomst. De casus van Andrei staat natuurlijk helemaal niet op zichzelf. Arbeidsmigranten worden in Nederland vaak schandalig behandeld. Ze voelen zich aan hun lot overgelaten door de overheid en niet zonder reden. Er is veel voor nodig om deze mensen te helpen. Ze spreken slecht Nederlands en zijn wantrouwend tegenover gezag. Gelukkig is er grote bereidwilligheid van dit college om het probleem aan te pakken en we zijn blij met de aandacht hiervoor. Er zijn ook verhalen van uitzendbureaus die het wel heel goed doen. Kunnen we die op een goede manier betrekken bij de aanpak? Bijvoorbeeld door hen een aanspreekpunt te laten zijn voor arbeidsmigranten met problemen. Het is goed om zo snel mogelijk het laaghangende fruit te plukken en de illegale praktijken van te hoge huren en het met te veel mensen in een huis wonen door de gemeente te laten opsporen en aanpakken. Maar ik heb ook een punt van kritiek, dat ik ook al in de commissie heb genoemd. Dit lijkt allemaal heel erg nieuw, maar dat is het natuurlijk helemaal niet. Dat zal de voorzitter ook met mij eens zijn. Want Rotterdam heeft hierin een geschiedenis en heeft zelfs al plannen hierover sinds 2007. We doen al allerlei zaken op het gebied van mensenhandel, criminaliteit, aanpak woningoverlast, vuiloverlast, dakloosheid. Dat is inmiddels geborgd in de diverse programma's. Het is nu wel duidelijk, ik denk dat dat de les is die we hieruit kunnen trekken, dat de aansturing via al die verschillende portefeuilles niet helemaal gewerkt heeft. De sturing is dus juist op deze doelen zoekgeraakt. Dat gaan we nu repareren met een integrale aansturing. Dat juicht D66 toe. Maar akkoord gaan met zo'n programma kan natuurlijk echt niet zonder kostenplaatje. Nogal frappant dat de NOS melding maakt van enkele miljoenen die Rotterdam hierin investeert, terwijl de raad hierover nog niets besloten heeft, maar zelfs de kosten ook niet eens kent. Die staan ook niet in het plan dat nu als bijlage bij de stukken zit. Voorzitter, zo zijn wij niet getrouwd. Een plan zonder begroting is wat ons betreft eigenlijk helemaal geen plan, dus daar zouden wij graag van de wethouder in ieder geval een aanvullende brief op ontvangen, zodat we dat ook daadwerkelijk kunnen beoordelen. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Helder mevrouw Arsieni. De heer Versnel.

De heer **VERSNEL** (vvd). Dank u wel voorzitter. Voorzitter, Rotterdam is al lang niet meer de stad die al de verkeerde lijstjes aanvoert. We hebben Europa verpletterd met het Songfestival en Feyenoord speelt gewoon weer Europees voetbal. Ook met heel veel andere, veel belangrijkere zaken gaat het steeds beter. Zelfs ondanks de tegenslag van corona. Maar sommige problemen blijven onze stad hardnekkig teisteren, zoals de problemen rond een deel van de EU-arbeidsmigranten. Dat is een veelkoppige problematiek. Er is grove overlast. Mensen voelen zich daardoor geregeld niet meer thuis in hun eigen buurt. Ik kan me nog goed herinneren dat ik in mijn eerste week als raadslid op bezoek ging bij mensen in Lombardijen toen daar het nodige speelde. De enige vrouwen die daar 's avonds nog over straat durfden in hun eigen woonwijk, waren die met een hond. Er staat een even zo grove uitbuiting van kwetsbare mensen tegenover. Mevrouw Arsieni heeft dat goed beschreven. Moraalloze piraten in de uitzendbranche, huisjesmelkers, lieden van het allerlaagste allooi die behendig om de regels heen werken om zichzelf ten grote koste van anderen te verrijken in plaats van gewoon fatsoenlijk eerlijk werk te doen zoals de rest van de stad. Met het actieprogramma dat we nu bespreken probeert het college de problemen nu integraal aan te pakken. Dat valt zeer te prijzen en dat doe ik dus ook bij dezen. Wij zijn niettemin voorzichtig met ons enthousiasme. Ook daarin onderschrijf ik wat mevrouw Arsieni heeft gezegd. Zoals de wethouder en ik ook tijdens de uitgebreide commissiebehandeling uitvoerig met elkaar hebben besproken, is naast strakkere regelgeving vanuit het rijk om het verdienmodel van die uitzendbureaus te ondergraven en waar we nog altijd op wachten, met name de handhavingscapaciteit het knelpunt. De Inspectie SZW, waarop we zijn

aangewezen voor een groot deel, blijkt nota bene uit de eigen cijfers nogal ineffectief. Van de 2300 inspecties die zijn uitgevoerd in 2019 hebben er 43 tot een aangifte geleid. En of een van die aangiftes ook daadwerkelijk tot een maatregel heeft geleid, is niet eens uit dat rapport gebleken. We moeten dus aannemen en vrezen dat dat nul keer is geweest. Met andere woorden, we hebben een forse toename van de eigen handhavingscapaciteit nodig om een deuk in een pakje boter te gaan slaan. Ik moedig het college aan om daarin te voorzien. Sterker nog, het college legt zichzelf de dure plicht op om daarin te voorzien nu dit actieplan er ligt. Ten slotte voorzitter, hoewel we de meeste foute lijstjes niet meer aanvoeren, staan we helaas in bijna allemaal nog steeds in het linkerrijtje. Dat is in deze context niet goed, zeg ik nog maar eens. In de positie om uit goeiigheid nog wel een paar extra problemen op ons bordje te nemen, zijn we allerminst. Daarom zullen wij overtuigd tegen de motie 'Recht op onderdak' van de ChristenUnie-SGP stemmen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Dan toch nog mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja, dank u wel voorzitter. Die laatste woorden van de VVD waren natuurlijk niet hoopgevend, maar ik ga mijn best doen. Allereerst wil ik wethouder Moti beterschap wensen. Het zou natuurlijk mooi zijn als het debat bijdraagt aan het herstel, maar dat kan ik natuurlijk niet beloven. We hebben dit actieplan uitgebreid in de commissie besproken en hebben daar ook onze complimenten gegeven aan de heer Moti. Omdat alle genoemde punten in dit programma zeer relevant zijn om op te pakken. We zijn ook blij dat de menswaardigheid zo nadrukkelijk genoemd wordt als uitgangspunt, gegeven het feit dat er in de praktijk zoveel onrecht en uitbuiting plaatsvindt. We hebben de wind enigszins mee nu de commissie Roemer met een grote set aan aanbevelingen is gekomen richting de Tweede Kamer, die het werk van deze commissie vervolgens ook ruimhartig heeft omarmd. In de commissiebespreking stelden we twee zaken aan de orde waar we niet echt een bevredigende eindconclusie konden trekken. Allereerst het punt rondom het begrip niet-rechthebbenden. Een term die gebruikt wordt om mensen van een bepaalde doelgroep, mensen met een bepaalde nationaliteit uit te sluiten van een basisrecht, namelijk onderdak. Dit basisrecht is verankerd in nationale en internationale wetgeving en verdragen. Als iemand honger heeft, geef je eten. Als iemand kleding nodig heeft, geef je kleding. Als iemand geen veilige plek heeft om in de nacht te kunnen rusten, geef je onderdak, ook als het geen winter is. Daarmee beoordeel je mensen niet op hun land van herkomst, hun geloof of hun geaardheid, of welk kenmerk van een groep dan ook. Je beoordeelt de individuele situatie, de noodzaak voor het individu. Mensen dus categorisch bestempelen als niet-rechthebbend vinden we dan ook niet passen in het beleid dat menswaardigheid als uitgangspunt heeft. Vandaar onze motie die oproept om niet categorisch mensen uit te sluiten, maar zaken op individuele basis te beoordelen. Ik hoop dat ik de raad daarin mee kan krijgen. Het tweede punt is de betrokkenheid van de doelgroep zelf. Mensen die zelf direct de problematiek letterlijk aan den lijve ondervinden of de vertegenwoordigers van deze mensen weten vaak het beste wat nodig is, wat echt werkt en ook wat er niet werkt en waarom. De wethouder erkende dat ook in de commissie, maar nergens in het programma lezen we dat deze inbreng formeel een plek heeft in het programma. Vandaar onze motie om die inbreng te borgen. Niet alleen bij het opstellen van het programma, maar juist ook bij het monitoren, evalueren en eventueel bijstellen van dit programma. Dan rest mij ten slotte voorzitter, het college veel succes te wensen bij de uitvoering van dit programma. Dank u wel.

DE **VOORZITTER**. De heer Vonk heeft de volgende moties ingediend.

Motie 3. Het recht op onderdak

"De gemeenteraad van Rotterdam bijeen op 27 mei 2021 ter bespreking van 'Werken aan een Menswaardig bestaan, actieprogramma EU-Arbeidsmigranten 2021-2025';

constaterende dat:

- tijdens de lockdown vanwege corona meer dan 100 EU-arbeidsmigranten moesten aankloppen voor onderdak, zowel overdag als voor de nacht;
- het recht op onderdak, net als voedsel en kleding, is vastgelegd als basisrecht, o.a. in het sociaal Europese Handvest, en meermalen bevestigd door het Europees comité voor sociale rechten;
- in het actieplan voor EU-migranten de EU-burgers 'niet rechthebbend' worden genoemd;
- het actieprogramma terecht stelt dat menswaardigheid een belangrijk uitgangspunt is;

overwegende dat:

- ieder individu op zijn persoonlijke hulpvraag en omstandigheden moet worden beoordeeld, niet op basis van zijn afkomst, geloof, geaardheid, etc.;
- om die reden mensen uit Oost-Europese landen niet bij voorbaat als niet-rechthebbend kunnen worden uitgesloten van basisrechten als voedsel, kleding en onderdak;
- vanuit de opvang het pas goed mogelijk is om voldoende contact op te bouwen om mensen te begeleiden naar een leven mét perspectief;
- dit perspectief vaak neer komt op begeleiding naar werk of naar land van herkomst;

verzoekt het college:

- EU-arbeidsmigranten niet categorisch uit te sluiten van (nacht)opvang en het programma daar in haar teksten op aan te passen;
- mensen altijd, ook arbeidsmigranten, te beoordelen op hun individuele situatie wanneer ze aankloppen voor basisvoorzieningen als voedsel, kleding en onderdak;
- mensen die door de bodem van menswaardig bestaan zakken ook onderdak te bieden, met begeleiding die perspectief biedt, primair gericht op terugkeer naar land van herkomst;
- deze aanpak af te stemmen met Den Haag, Amsterdam en Utrecht;
- de uitgangspunten over opvang en zorg uit het door de tweede kamer geaccordeerde rapport Roemer als uitgangspunt te nemen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk en L.L.P.R. Roest

Motie 4. Niet óver, maar mét...

"De gemeenteraad van Rotterdam bijeen op 27 mei 2021 ter bespreking van 'Werken aan een Menswaardig bestaan, actieprogramma EU-Arbeidsmigranten 2021-2025';

constaterende dat:

- bij het opstellen van het programma EU-arbeidsmigranten de inbreng van de doelgroep en haar directe vertegenwoordigers vrij informeel en vrijblijvend heeft plaats gevonden;
- er geen formele afspraken zijn gemaakt hoe de doelgroep wordt betrokken bij verdere monitoring, evaluatie en bijstelling van beleid;

overwegende dat:

- we als gemeente bij het opstellen van programma's voor doelgroepen niet over, maar mét de doelgroep in gesprek moeten zijn;

- hun inbreng ook geborgd moet zijn in duidelijke procesafspraken, zodat duidelijk is hoe en wanneer de doelgroep betrokken wordt en wat de status is van hun inbreng;
- die inbreng niet alleen bij het opstellen van belang is, maar ook bij de monitoring en evaluatie en eventuele bijstelling van beleid;

verzoekt het college:

- een plan op te stellen om de doelgroep van het programma EU-arbeidsmigranten, namelijk de arbeidsmigranten zelf en hun vertegenwoordigers, een formele plek te geven in de verdere ontwikkeling van het plan en de monitoring en de evaluatie;
- in dat plan ook te borgen dat de terugkoppeling vanuit de doelgroep en haar vertegenwoordigers wordt vastgelegd in de voortgangsrapportages van dit programma richting de raad;
- de raad te informeren over de inhoud van dit plan;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mijnheer Yigit.

De heer **YIGIT** (denk). Voorzitter, we hebben inderdaad tijdens de commissie een uitvoerige behandeling gehad. We hebben het gehad over de situatie van vele arbeidsmigranten, vooral uit Oost-Europa. We hebben het gehad over malafide uitzendbureaus die echt misbruik maken van deze mensen. We hebben het gehad over huisjesmelkers die puur geld willen verdienen over de rug van deze mensen. We hebben het gehad over mensen die bij het Zuiderpark slapen, die in kelderboxen slapen, die 's nachts hun rugzak als kussen gebruiken. Dus voorzitter, het zijn echt mensonterende situaties. Rotterdam is niet een stad waar dit thuis hoort. Die mensen verdienen dit niet. Onze stad verdient dit niet. Er zijn net een heleboel terechte vragen gesteld en ik heb ook goede moties voorbij zien komen. Ik heb zelf ook een motie als het gaat om vrijwillige terugkeer. We zien nu als het gaat om vrijwillige terugkeer dat die vooral ondersteund wordt door de veldwerkers. Wij vinden dat ook uitzendbureaus hierin een rol kunnen spelen. Want we zien nog steeds dat er uitzendbureaus zijn die onder valse voorwendselen proberen mensen hier te behouden die dan vervolgens op straat slapen. Dat soort praktijk willen wij niet in Rotterdam. Ik heb daarom ook een motie die ik vandaag wil indienen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Yigit heeft de volgende moties ingediend.

Motie 6. Geen misbruik van de kwetsbare positie van EU-arbeidsmigranten in Rotterdam

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 27 mei 2021, ter bespreking van agendapunt 15. Werken aan een Menswaardig bestaan, actieprogramma EU-arbeidsmigranten 2021-2025;

constaterende dat:

- op verschillende plekken in Rotterdam dagloners verzamelen om per busje naar de arbeidsplek vervoerd te worden;
- dagloners geen vaste werkgever hebben en iedere dag opnieuw een inkomen bij elkaar moeten schrapen;

- door de coronacrisis tientallen dagloners plotseling geen inkomsten meer hebben omdat veel werk verloren is gegaan;
- EU-arbeidsmigranten zonder werkcontract soms uren staan te wachten voordat ze werk hebben gevonden en bij geen succes op straat belanden;
- in het actieprogramma EU-arbeidsmigranten gesteld wordt dat er meer barrières opgeworpen moet worden voor malafide uitzendbureaus;

van mening dat:

- de beroerde positie van EU-arbeidsmigranten in veel wijken van Rotterdam een probleem is omdat vaak sprake is van mensonterende situaties;
- het ongewenst is dat er nog EU-arbeidsmigranten zijn die anno 2021 van dag tot dag moeten leven en hun vaak al wankelende bestaanszekerheid nu definitief kunnen verliezen;
- EU-arbeidsmigranten daardoor extra kwetsbaar zijn voor malafide uitzendbureaus;
- er een oplossing moet komen voor de mensonterende daglonersmarkt en de bijbehorende malafide praktijken van malafide uitzendbureaus die onder de radar blijven;
- landelijk een verplicht certificeringsstelsel ingevoerd kan worden, waarmee eisen kunnen worden gesteld aan uitzendbureaus;

verzoekt het college:

- in gesprek te treden met de inspectie van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid om de mogelijkheden te verkennen voor het controleren van uitzendbureaus die gebruikmaken van dagloners, zodat eventuele malafide activiteiten aan banden kunnen worden gelegd;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E. Yigit

Motie 7. Help dakloze EU-arbeidsmigranten

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 27 mei 2021, ter bespreking van agendapunt 15. Werken aan een Menswaardig bestaan, actieprogramma EU-arbeidsmigranten 2021-2025;

constaterende dat:

- in het geval dat de EU-arbeidsmigrant (nog) niet voldoende rechten heeft opgebouwd voor duurzaam verblijf in Nederland, het land van herkomst verantwoordelijk is voor een sociaal stelsel waar de EU-arbeidsmigrant indien nodig op terug kan vallen;
- niet-rechthebbende EU-arbeidsmigranten geen aanspraak kunnen maken op sociale voorzieningen in Nederland zoals opvang;
- de gemeente voor niet-rechthebbende EU-arbeidsmigranten in principe geen opvang of vervangende huisvesting regelt;
- een verdriedubbeling te zien is van het aantal dakloze EU-arbeidsmigranten in Rotterdam en dit aantal steeds verder toeneemt;

van mening dat:

- het ongewenst is dat niet-rechthebbende EU-arbeidsmigranten op straat of in een marginale woonsituatie belanden;

- EU-arbeidsmigranten beter begeleid moeten worden richting terugkeer naar land van herkomst als zij hier dakloos zijn/dreigen te raken en de gemeente geen permanent verblijf kan regelen;
- de nadelige gevolgen van dakloosheid voor de EU-migranten zoveel mogelijk beperkt moeten worden;

verzoekt het college:

- in gesprek te treden met uitzendbureaus in Rotterdam om tot betere afspraken te komen zodat EU-arbeidsmigranten meer begeleiding kunnen krijgen bij terugkeer naar land van herkomst;
- hierover te rapporteren aan de raad,

en gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. E. Yigit

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Yildirim.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Dank voorzitter. Ook beterschap aan wethouder Moti. Voorzitter, als kleinkind van een arbeidsmigrant uit de jaren zeventig weet ik heel goed welke impact arbeidsmigratie heeft op mensenlevens. De ontworpen gezinnen en de invloed hiervan op kinderen, van partners die elkaar soms jarenlang niet zien, de weg naar instanties niet kunnen vinden in het vestigingsland, de confrontatie met vooroordelen en hoe kwetsend dat kan zijn, de cultuurverschillen. We hebben het allemaal gezien. Maar ook de mooie dingen. De vriendschappen tussen nieuwkomers en relaties tussen wijkbewoners die in de loop van de vele jaren ontstaan. Zo kan ik me nog herinneren dat wij in het prachtige Jus van Effenblok in Spangen, waar ik opgegroeid ben, een buurtoma hadden die we allemaal oma noemden. Oma was een Duitse dame, paste betaald op de kinderen van mijn burens. Tot in de late zomeravonden zaten we allemaal gezamenlijk op de grote, brede balkons van dit prachtige historische blok in Spangen, met allerlei lekkere multiculturele hapjes. Het was een heel mooie tijd. Ik realiseer me nu, voorzitter, als volksvertegenwoordiger heel goed dat arbeidsmigratie ook wat vraagt van een samenleving als geheel. Maar voorzitter, Nederland is een migratieland en zeker op het gebied van werk. We komen in allerlei sectoren arbeidskrachten tekort. Een aanvulling van dat tekort is een logisch gevolg. Dit integrale actieprogramma komt dus als groepen met de zes actielijnen op de verschillende leefgebieden om uitbuiting van arbeidsmigranten tegen te gaan. Grote complimenten aan de wethouder die dit zware programma trekt, want de uitbuiting van arbeidsmigranten gaat gewoon door. Malafide huiseigenaren die vaak ook werkgever zijn van deze mensen en soms zelfs nog erger, mensenhandelaren. EU-arbeidsmigranten hebben ook geen toegang tot taaltrajecten vanuit de Inburgeringswet en bij dakloosheid door die onzekere arbeidscontracten belanden ze ook gewoon op straat. Want ze hebben ook geen recht op opvang. De kinderen van deze arbeidsmigranten lopen onderwijsachterstanden op, onder andere door de vele verhuisbewegingen. Nationaal is er een klankbordgroep bezig met het onderzoeken van verbeteringen in het onderwijsbeleid. Wij willen als Partij van de Arbeid dat uiterlijk 1 januari 2022 in Rotterdam de verbeteringen die deze klankbordgroep voorstelt zijn doorgevoerd en hiertoe dienen wij een motie in. Voorzitter, verder is het essentieel om de huisvesting van deze mensen te borgen. De voorgestelde verhuurdersvergunning kan hierbij helpen. De eisen die in de vergunning worden gesteld zouden een bepaald acceptabel niveau van huisvesting moeten waarborgen, bijvoorbeeld door opname van het SNF-keurmerk. Maar dan moet dat keurmerk wel voldoen. De signalen die mij uit het werkveld

bereiken, zijn dat het nu gewoon niet toereikend is. Daarom dien ik een motie in om namens de gemeenteraad in ieder geval in eerste instantie dit signaal onderschrijven. Ook verzoek ik het college om namens Rotterdam in de hiertoe bestemde overleggen dit signaal wel stevig af te geven om op die manier te komen tot een ophoging van de SNF-eisen in samenstel met alle betrokken partners die ertoe doen. Ook roep ik op tot strengere handhaving in de motie, want laten we er vooral voor zorgen dat we verdere uitbuiting van deze mensen een halt toeroepen. Dank voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Yildirim heeft de volgende moties ingediend.

Motie 2. Motie SNF-keurmerk

"De Gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 27 mei 2021, ter bespreking van het actieprogramma EU-arbeidsmigranten: werken aan een menswaardig bestaan;

constaterende dat:

- het actieprogramma EU-arbeidsmigranten als 1 van de 6 actielijnen de huisvesting en leefbaarheid als actielijn kwalificeert;
- de Rotterdamse verhuurdersvergunning gaat helpen malafide huisvesters aan te pakken via de eigenaar of verhuurder;
- verhuurders dienen te voldoen aan de eisen van het SNF-keurmerk huisvesting arbeidsmigranten;
- als acties om dit te bewerkstelligen worden geformuleerd: het aansluiten bij overleg rondom informatiedeling met SNF, het verkennen van de optie tot verplicht stellen van een SNF/AKF-keurmerk bij het verhuren aan EU-arbeidsmigranten en samenwerking met SNF/AKF-inspecteurs in de handhaving;

overwegende dat:

- het SNF-keurmerk een minimaal niveau van wonen dient te waarborgen;
- de signalen uit het werkveld zijn dat het niveau van het SNF-keurmerk te laag is, althans op dit moment niet helemaal toereikend is;
- het actieprogramma niet expliciet het keurmerk als niet toereikend kwalificeert;

verzoekt het college:

- in (landelijke) overleggen rondom het SNF-keurmerk namens de Gemeente Rotterdam te pleiten voor het bewerkstelligen van hogere kwaliteitseisen aan huisvesting van EU-arbeidsmigranten;
- hierbij tevens te bepleiten voor betere handhaving van de minimale vereisten voor deze huisvesting;
- de Gemeenteraad van Rotterdam op de hoogte te houden van deze inspanningen bij de eerstvolgende voortgangsrapportage van het programma EU-arbeidsmigranten;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D. Yildirim

Motie 5. Laat kinderen niet wachten

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 27 mei 2021 ter bespreking van Werken aan een Menswaardig bestaan, actieprogramma EU-Arbeidsmigranten 2021- 2025;

constaterende dat:

- er op pagina 31 van het actieprogramma wordt gesteld dat er dit voorjaar middels een klankbordgroep wordt onderzocht welke verbeteringen op beleid mogelijk en wenselijk zijn in het onderwijs aan kinderen van EU-arbeidsmigranten;
- er uit het actieprogramma niet duidelijk blijkt binnen welke termijn het college voornemens is op deze gesprekken te acteren;

overwegende dat:

- het belangrijk is om deze termijn wel vast te stellen omdat het specifiek kinderen betreft;
- de gehele onderwijsketen erbij gebaat is om de urgentie niet uit het oog te verliezen en zo spoedig mogelijk verbeteringen te integreren;

verzoekt het college om:

- vast te stellen in het actieprogramma dat er uiterlijk 1 januari 2022 wordt begonnen met het doorvoeren van verbeteringen in het onderwijsbeleid zoals die blijken uit de gesprekken en interviews;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.J. Engberts

De motie zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. De heer Van Assendelft. Mijnheer Van Assendelft, als het goed is, is dit uw eerste bijdrage aan een raadsdebat. Klopt dat?

De heer **VAN ASSENDELFT** (lr). Ja, dat klopt.

De **VOORZITTER**. Dan gaan wij geduldig naar u luisteren.

De heer **VAN ASSENDELFT** (lr). Dank u wel voorzitter. Allereerst beterschap aan de wethouder. Wethouder Moti, van harte beterschap. Voorzitter, vandaag hebben we het over de Oost-Europese arbeidsmigranten. Een onderwerp waar Leefbaar Rotterdam meermaals voor in de bres is gesprongen. Voor Leefbaar Rotterdam staan twee pijlers centraal. Allereerst moeten dakloze overlast gevende Oost-Europese migranten zo snel mogelijk worden begeleid naar hun land van herkomst. Ten tweede moeten Oost-Europese migranten met een baan op humane wijze kunnen leven en werken in Rotterdam. Helaas is dit nog altijd niet het geval. De wens van de gemeente Rotterdam dat arbeidsmigranten zich laten inschrijven in de BRP is te vrijblijvend en zorgt ervoor dat velen dit niet doen en hierdoor niet traceerbaar zijn. Vorige week bleek de noodzaak hiervan nog tijdens de zoektocht naar duizenden onvindbare arbeidsmigranten voor de corona-aanpak. En de calamiteit bij de grote brand in de Schilderswijk, waar vele arbeidsmigranten in veel te kleine ruimtes anoniem gehuisvest waren. De door huisjesmelkers veroorzaakte verkamering en overbewoning zorgt voor veel leed en overlast in woonwijken.

Dan het thema arbeidsuitbuiting. Een vreselijk en mensonterend fenomeen. Ook hierbij heeft de rijksoverheid jarenlang nauwelijks iets ondernomen om dit te bestrijden, met alle gevolgen van dien. Gelukkig is dan vorig jaar van de commissie Roemer het rapport Geen tweederangsburgers vol aanbevelingen verschenen, dat op veel steun van kabinet en Kamer kon rekenen en nu hopelijk in goede wet- en regelgeving omgezet gaat worden. Het is van groot belang dat regelgeving voor uitzendbureaus flink aangescherpt gaat worden. De certificeringsplicht kan er bijvoorbeeld voor zorgen dat koppeling werk en wonen niet meer toegestaan is of aan strenge regels gebonden gaat worden, waardoor uitbuiting door de vele malafide uitzendbureaus beter aangepakt kan worden. Bij arbeidsmigranten is grote

behoefte aan een plek waar ze voor informatie en met hun problemen terecht kunnen. Een mogelijke oplossing is om de werkgever of het uitzendbureau te verplichten of te bewegen om periodiek zo'n bijeenkomst tijdens werktijd te houden. Leefbaar Rotterdam komt dan ook met de motie 'Laagdrempelige voorlichting voor werkende EU-arbeidsmigranten'. Werken aan een menswaardig bestaan is alleen mogelijk met wet- en regelgeving waardoor uitbuiters en overlastgevers keihard aangepakt kunnen worden. Aan Leefbaar Rotterdam zal het niet liggen. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. De heer Van Assendelft heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Laagdrempelige voorlichting voor EU-arbeidsmigranten

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 27 mei 2021 ter bespreking van EU-arbeidsmigranten;

constaterende dat:

- het uitvoeringsprogramma EU-arbeidsmigranten werk wil maken van gesprekken in de buurt, spreekuren en andere soort bijeenkomsten met werkende EU-arbeidsmigranten;

overwegende dat:

- dergelijke constructies ogen als een te grote afstand voor werkende EU-arbeidsmigranten gezien het beperkte sociaal kapitaal wat zij veelal hebben;
- werkende EU-arbeidsmigranten het best te bereiken zijn via hun werkgever;
- een mogelijke oplossing is om werkgevers of uitzendbureaus te betrekken bij dergelijke bijeenkomsten teneinde werkende EU-arbeidsmigranten bij de Rotterdamse samenleving te betrekken;

verzoekt het college:

- werkgevers en uitzendbureaus proactief te bewegen om periodieke spreekuren en andere soorten bijeenkomsten te organiseren tijdens werktijden;
- hierbij ook de registratie van werkende EU-arbeidsmigranten in de BRP te betrekken;
- de resultaten hiervan te communiceren met de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.W. van Assendelft

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Gefeliciteerd met uw maidenspeech, mijnheer Van Assendelft.

De heer **VAN ASSENDELFT** (lr). Dank u.

De **VOORZITTER**. Als u in de raadzaal zou zijn geweest, hadden we voor u geapplaudisseerd. Nu moet u dat applaus virtueel in ontvangst nemen. Dan gaan we naar mevrouw Roest. Mevrouw Roest, ik zie uw lippen bewegen, maar ik hoor u niet. Mevrouw Roest, hoort u mij? Wilt u knikken als u mij hoort? Nee, mevrouw Roest, ik hoor u niet. Even een berichtje via de chat. We halen mevrouw Roest uit beeld. Dan ga ik naar de heer Van Zevenbergen en dan gaan we kijken of we mevrouw Roest kunnen helpen om haar alsnog te kunnen verstaan. Want mijn lipleesdienst is toch niet helemaal geschikt vandaag.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dank voorzitter. Ook van SP complimenten aan de wethouder. Hij laat zien dat hij de menselijke maat serieus neemt. Ondanks het feit of je wel of geen papiertje hebt of wat dan ook, tweederangsburgers zijn er niet. Heel herkenbaar, ook zoals het rapport of het programma van Roemer zegt. Wat ik wel moet zeggen en dat heb ik ook in de commissie gezegd en ik wil er hier ook nog even de nadruk op leggen, ik draai ook al een tijdje mee en ik heb een heleboel voornemens over hoe we met mensen om moeten gaan gehoord. Maar in dit geval, zeker met die arbeidsmigranten uit de EU, staat of valt het met de uitvoering. We weten allemaal waartoe de weg met goede voornemens leidt, en daar willen we niet komen. Let dus vooral even op de uitvoering en zorg dat er een goed plan voor komt. Dat is mijn advies.

De **VOORZITTER**. Dank mijnheer Van Zevenbergen. Ik check nog even of mevrouw Roest inmiddels verstaanbaar is.

Mevrouw **ROEST** (gl). Ja voorzitter, hopelijk gaat het nu goed.

De **VOORZITTER**. Ja, het is nu beter, ik hoor u.

Mevrouw **ROEST** (gl). Fijn. Dank u wel. Voorzitter, GroenLinks deelt de zorgen van ons college over hoeveel arbeidsmigranten er slachtoffer worden van misinformatie, uitbuiting en erger. Mijn partij pleit al langer voor meer mogelijkheden om de misstanden aan te pakken waar veel EU-arbeidsmigranten mee kampen. Wij vinden het goed dat Rotterdam op dit vlak een voortrekkersrol wil spelen. Daarbij zijn er wat betreft GroenLinks drie prioriteiten binnen dit programma. Allereerst het aanpakken van arbeidsuitbuiting. Collega Versnel heeft daar ook al het een en ander over gezegd. Volgens het programma is dit nog een witte vlek, zowel bij ons als bij de landelijke overheid. Het is goed dat we inzichtelijk maken of wij hier als gemeente een taak in hebben en zo ja, wat die precies is. Maar ook hier graag die maximale ruimte zoeken om hier als stad alvast mee aan de slag te gaan. De tweede is het tegengaan van excessen in huisvesting. Ik zeg nu wel excessen, maar we weten eigenlijk allemaal dat die excessen eerder regel zijn dan uitzondering voor deze groep. Dit programma staft de treurige constatering dat wij als gemeente momenteel helaas niet beschikken over afdoende instrumentarium en middelen om structureel paal en perk te stellen aan malafide praktijken. We doen wat we kunnen, maar we hebben hierbij echt hulp van het rijk nodig. Ik roep dus zowel het college als alle collega's die een moederpartij in Den Haag hebben op om op dit punt maximale druk uit te oefenen zodat ook het rijk maatregelen neemt, bijvoorbeeld het loskoppelen van huisvesting en arbeidscontracten, zoals de heer Van Assendelft net al heeft aangestipt. Als laatste de opvang van dak- en thuisloze EU-arbeidsmigranten. Daar heeft de heer Vonk ook al het nodige over gezegd en een heel goede motie ingediend. Het aanbod van opvangvoorzieningen voor EU-migranten wordt momenteel zo minimaal mogelijk gehouden. Wat ons betreft is dat echt te weinig. Als we werkelijk met elkaar vinden dat in Rotterdam geen mens op straat hoeft te slapen, moeten we ook menswaardige opvang regelen voor deze doelgroep.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer mevrouw Roest. Ik check nog even of er toch nog iemand anders is die een bijdrage wil leveren aan het debat op dit punt. Dat is niet het geval. Dan gaan we naar wethouder Moti. Welkom wethouder. U bent niet te verstaan en er zit een pieptoon op uw apparaat.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Voorzitter, is het zo misschien beter?

De **VOORZITTER**. Dit is beter, ja.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Prima, dan doen we het even op deze manier. Allereerst dank voorzitter, ook voor alle beterschapswensen. Ik kan u zeggen dat het geen pretje is om corona op te lopen, maar het gaat langzaam beter. Ik heb in ieder geval vandaag goed genoeg kunnen uitrusten om dit debat met u te kunnen doen. Dat doe ik ook graag omdat ik het een heel belangrijk onderwerp vind om met u verder te bespreken en af te ronden na de commissiebehandeling die we met elkaar hebben gehad. Om die reden zal ik ook niet uitgebreid veel in herhaling doen, want in de commissie hebben we natuurlijk al heel veel met elkaar gewisseld. Ik zal vooral ingaan op de vragen die nog gesteld zijn en de moties die zijn ingediend.

Dan begin ik ook met een felicitatie aan de heer Van Assendelft met zijn maidenspeech en de motie die hij heeft ingediend. We hebben het daar in de commissie ook al even over gehad en in de commissie reageerde ik al positief op het idee van de heer Van Assendelft. Ik vond het een goede suggestie, een goede aanvulling op het programma. Om ook ter plekke, waar EU-migranten werken, te kijken of we ze daar van informatie kunnen voorzien en daar ook met name ook de verantwoordelijkheid van de uitzendbureaus en de werkgevers in te benoemen en te gebruiken. De heer Van Assendelft heeft het idee nu wat verder uitgewerkt in een motie en ik zal die motie graag ter hand willen nemen om te kijken hoe we verder kunnen komen en met name natuurlijk ook die werkgevers en uitzendbureaus op hun morele verplichting maar ook hun maatschappelijke verantwoordelijkheid willen aanspreken om hieraan mee te werken. Ook zij hebben er baat bij als hun werknemers die zo hard voor hen werken, ook gewoon weten waar ze recht op hebben en waar ze gebruik van kunnen maken. Dus motie 1 zou ik graag om die reden willen omarmen voorzitter.

De heer Van Assendelft hield ook een pleidooi voor de noodzaak van registratie en hij noemde precies het voorbeeld dat ik zelf ook had willen noemen. De verschrikkelijke brand vorige week in de Schilderswijk, waar voor zover mij bekend gelukkig geen dodelijke slachtoffers zijn gevallen, maar dat had zomaar anders kunnen aflopen. Als je hoort wat de brandweercommandant heeft gezegd, wat ze daarbinnen aantreffen, hoe overal matrassen lagen, waar duidelijk heel veel meer mensen woonden dan eigenlijk volgens de veiligheidsnormen mag. Dat is helaas wel de situatie die wij ook in onze stad vermoeden en soms zelfs tegenkomen. Dus daarom is die noodzaak voor registratie best belangrijk. Wij als stadsbestuur willen ook weten waar mensen in onze stad wonen. Zoals ik in de commissie al zei, als een toerist hier maar één nacht overnacht is een hotel al verplicht om dat te registreren. Gek genoeg is dat nog niet verplicht bij EU-migranten die hier soms weken en maanden blijven. Wat ons betreft gaan we dat veranderen en beginnen we in Rotterdam al met eigen acties om dat te verbeteren. Hopelijk volgt natuurlijk de landelijke overheid met een wetswijziging, zodat het dan ook echt een sluitende aanpak kan worden. Maar in de tussentijd gaan wij gewoon beginnen met het verbeteren van de registratie en mensen zelfs ter plekke inschrijven of ambtshalve inschrijven als dat nodig is.

Voorzitter, dan ga ik naar de vragen van mevrouw Arsieni. Ik ben het met mevrouw Arsieni eens dat je de goede uitzendbureaus ook moet gebruiken als ambassadeurs. We hebben al gesproken met de branchevereniging van uitzendbureaus, de ABU. Daar zitten de grotere, wat meer bonafide uitzendbureaus in zoals Randstad, Tempo-Team et cetera. Die hebben ook volledige medewerking toegezegd, want het is hun ook een doorn in het oog dat er zoveel cowboys op die uitzendbranche actief zijn, die ook hun naam schaden. We hebben ook aangeboden om hun zogenaamde cao-politie te laten helpen in de Rotterdamse aanpak. Dus wat dat betreft willen we juist die goede samenwerking met de goede uitzendbureaus verder vormgeven. Dat neemt natuurlijk niet weg dat de excessen vooral plaatsvinden bij de malafide uitzendbureaus en het is heel moeilijk om daarmee contact te leggen. Want die sector staat ook bekend om de vele flitsfaillissementen. Zodra ze tegen de lamp lopen, vragen ze faillissement aan en gaan de dag erna weer verder onder een andere naam. Maar met de goede uitzendbureaus proberen we dat zeker wel. U stelde nog een vraag over het kostenplaatje. In de commissie heb ik al gezegd dat we het grootste deel van het programma

uit bestaande middelen, uit bestaande inzet kunnen financieren. Een deel helaas niet en daar zult u binnen twee weken bij de voorjaarsnota een aanvullend voorstel voor krijgen, wat voor bedragen dat zijn. Dan kunt u bij de voorjaarsnota dat debat hernemen. In de tussentijd gaan wij wel met het programma starten, maar dan op basis van de bestaande middelen. De extra inspanningen kunnen we pas doen nadat de raad de voorjaarsnota heeft behandeld. Ik hoop natuurlijk dat dat er allemaal wel doorheen gaat komen.

Voorzitter, dan ga ik naar de heer Versnel. Ik ben het helemaal met hem eens dat we het verdienmodel van een aantal malafide uitzendbureaus en huisjesmelkers moeten zien te dwarsbomen. Dat is ook een van de redenen waarom we een verkenner hebben aangesteld, om te kijken of we met een integrale aanpak tussen de Arbeidsinspectie maar ook OM, politie, justitie en de hele keten, andere ketens ook kunnen oplijnen om tot een effectievere aanpak te komen. Dat is ook gelijk een reactie op het eerste punt van mevrouw Roest. Op die manier hoop ik voor het eind van het jaar en anders bij de eerstvolgende voortgangsrapportage u daarover te kunnen informeren.

Voorzitter, dan ga ik naar de heer Vonk. Motie 3 zal mijn college De Langen voor zijn rekening nemen. Als ik zo meteen klaar ben, verzoek ik om hem het woord te geven, zodat hij daarop kan reageren als het gaat om de maatschappelijke opvang. De motie van de heer Vonk over betrokkenheid van de doelgroep, motie 4. Ik denk dat het heel belangrijk is dat we de gemeenschap zoveel mogelijk betrekken bij ons actieprogramma. Het is ook echt wel een actieprogramma, want we willen gewoon vooral ook aan de slag. Dus niet zoveel tijd stoppen in het alleen maar maken van plannen, maar vooral uitvoeren. Dat is ook wat de heer Van Zevenbergen natuurlijk aangaf. Het gaat om de uitvoering, dus daar zijn we nu ook al volop mee begonnen. Maar uw pleidooi om tijdens die uitvoering voldoende in contact te blijven met de doelgroep en de doelgroep ook voldoende daarbij te betrekken, die steun ik en die wil ik ook zeker ter hand nemen als deze motie wordt aangenomen. Hoe ik dat voor me zie? Ik zie dan voor me dat we dan bijvoorbeeld – een aantal sporen lopen al – gewoon meerdere keren per jaar zowel aan de noordoever als aan de zuidoever van Rotterdam bijeenkomsten houden voor de gemeenschap en met de gemeenschap om met hen in gesprek te gaan over wat hen bezighoudt, of het programma voldoende aansluit bij hun noden en hun wensen en waar bijstelling nodig is. Als we dat denk ik twee keer per jaar aan de noordkant doen en twee keer per jaar aan de zuidkant, en ik u daarvan op de hoogte houd bij de voortgangsrapportage, dan kunt u zelf als raad ook de vinger aan de pols houden of de doelgroep voldoende betrokken wordt. Ik wil daarbij wel aangeven dat de doelgroep wel een fluïde karakter kent. Een deel van de doelgroep blijft hier voor een langere periode en die kun je zeker ook voor een langere periode betrekken bij het programma. Dat is ook onze wens. Maar een deel van de doelgroep verblijft hier ook maar een korte periode en zal dus niet voor een langere periode zich kunnen binden aan zo'n klankbord of zo'n inspraakproces. Maar ik neem aan dat u daar wel alle begrip voor heeft. Op die manier zou ik motie 4 kunnen omarmen.

Dan motie 7 van de heer Yigit. Om in gesprek te gaan met uitzendbureaus om te kijken, als zij geen gebruik meer maken van EU-arbeidsmigranten, hoe zij dan ook behulpzaam kunnen zijn om hen te helpen terug te gaan naar het land van herkomst. Ik ben het helemaal eens met wat de heer Yigit hier betoogt. De meeste EU-arbeidsmigranten worden hier ook naartoe gehaald. Slechts een beperkt deel komt hier op de bonnefooi zelf naartoe. Ze worden meestal in het land van herkomst door een uitzendbureau geworven en er wordt van reis en verblijf in ieder geval beloofd dat het al geregeld is, maar de reis terug vaak niet. De heer Yigit ziet daarin ook een verantwoordelijkheid voor uitzendbureaus en dat gesprek wil ik ook zeker aangaan. Overigens niet alleen met de uitzendbureaus maar ook met de werkgevers die gebruikmaken van deze arbeidskrachten en waar zij zijn tewerkgesteld. Ook hen zou ik willen aanspreken op hun verantwoordelijkheid als onderdeel van die keten. Dus op die manier zou ik deze motie kunnen omarmen als ik dat iets breder mag trekken. Dus niet alleen uitzendbureaus maar ook werkgevers die gebruikmaken van de EU-arbeidsmigranten.

Om in gesprek te gaan om hen te wijzen op hun verantwoordelijkheid om mensen ook te helpen terugkeren.

Voorzitter, dan ga ik naar de moties van mevrouw Yildirim. Ook dank voor haar complimenten. Ik begin met de motie over de SNF, motie 2. Ik heb al eerder een gesprek gehad met het bestuur van SNF. Dat was een gesprek waarin we het op een groot aantal punten nog niet helemaal eens waren met elkaar. De criteria die SNF gebruikt zijn inderdaad niet de criteria die wij als gemeente graag gebruikt zien worden. Hoe kan een huisvesting een SNF-keurmerk hebben terwijl het nog steeds in strijd is met wet- en regelgeving? Ik vind dat een keurmerk dat afgegeven wordt voor huisvesting die in strijd is met wet- en regelgeving, geen goed keurmerk is. Dat hoort niet te kunnen. Regel 1 van elk keurmerk zou moeten zijn dat het aan alle wettelijke wet- en regelgeving voldoet. Dat is nog niet het geval met het SNF-keurmerk. Maar dat gesprek dat ik al heb gehad gaat zeker een vervolg krijgen. Met deze motie ondersteunt u mij daarin om in dat gesprek ook steviger onze wensen neer te leggen, dus deze motie zal ik kunnen omarmen. De motie helpt mij in de gesprekken met SNF. Dan motie 5 over het onderwijs. Dankzij een lobby vanuit Rotterdam heeft de Kamer nu ook meer aandacht. Dat was helaas nog een witte vlek in het rapport Roemer, de positie van kinderen van EU-arbeidsmigranten. Er is ook in de Kamer een motie ingediend die dat beter in beeld brengt en ook ervoor zorgt dat daar op een goede manier iets tegen gedaan gaat worden. In Rotterdam willen we dat natuurlijk ook. U vraagt om hier ook spoed en vaart achter te zetten. Dat ben ik op zich met u eens. Ik moet u wel zeggen dat we hierbij natuurlijk wel afhankelijk zijn van de onderwijspartijen. Mijn collega-wethouder Kasmi zal dan natuurlijk vooral die gesprekken met het onderwijsveld voeren. Ik mag het zeggen als wethouder niet zijnde van onderwijs, maar het onderwijs gaat meestal wel in de zomervakantie voor een bepaalde periode dicht. Dan is het wel heel moeilijk om nog tempo te houden in de gesprekken. Ik hoop dus dat we het tempo vasthouden, maar in ieder geval zie ik deze motie als een aansporing om er alles aan te doen om dit voor het einde van het jaar in kaart te hebben en ook te kunnen starten. Dus wat dat betreft, wel met die kanttekening dat we dus afhankelijk zijn van het onderwijs, kan ik deze motie omarmen.

Voorzitter, dan heb ik alle moties gehad. Dan nog een laatste opmerking van mevrouw Roest over de excessen in de huisvesting. Ik ben het helemaal eens dat wij als lokale overheid veel meer instrumenten zouden moeten hebben om daar goed tegen op te treden. We gaan natuurlijk wel in Rotterdam de verhuurdersvergunning binnenkort ook echt opleggen. Daarmee zoeken we echt de randen van de wet op en gaan we er zelfs iets overheen. De verwachting is dat we toch wel binnen enkele maanden de eerste vergunningsplicht kunnen opleggen. Dan hopen we in ieder geval daarmee lokaal een instrument te hebben waarmee we ook die excessen in de huisvesting beter kunnen aanpakken. Maar het zou natuurlijk nog meer helpen, zoals de heer Van Assendelft ook zei, als er gewoon een certificeringsplicht komt waarin er ook echt een scheiding is tussen een looncontract en een huurcontract bij een uitzendkracht, een EU-arbeidsmigrant. Dat zou natuurlijk veel beter zijn. Maar in de tussentijd doen wij wat we kunnen doen met de middelen die we hebben en die we soms zelf bedenken om er toch voor te zorgen dat die EU-migranten die in onze stad wonen, niet langer het slachtoffer zijn van dit soort uitbuiting. Dank voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Ik check nog heel even of er nog iemand een vraag heeft. Dat is niet het geval. Wethouder hartelijk dank. U kunt weer gaan rusten. Hartelijk dank.

De heer **MOTI** (pvda) (wethouder). Ik ga mijn bed weer in, voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ja, doe dat maar. Hartelijk dank en we zien u graag weer een keer fysiek verschijnen.

D. VERZOEKEN VAN RAADSLEDEN

*16.1 Debat over "De grootste partij wordt monddood gemaakt via achterkamertjes",
aangevraagd door het lid Simons*

De **VOORZITTER**. Ik ga met u naar de D-onderwerpen. Het eerste onderwerp, 16.1, is het debat over 'De grootste partij wordt monddood gemaakt via achterkamertjes', aangevraagd door de heer Simons. Mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Dank u voorzitter. Ik begin mijn bijdrage met een citaat van een tweet van vandaag van geacht collega-raadslid Verkoelen: "Echter, in the end zijn alle 45 raadszetels natuurlijk gelijk."

De **VOORZITTER**. Mijnheer Simons, ik ga u onderbreken, want de heer Van der Velden heeft een punt van orde.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u wel voorzitter. Ik heb gewoon een vraag en die stel ik dan maar aan u als voorzitter. Dat betreft dit agendapunt. We gaan nu spreken over een agendapunt en de raad wordt ook gevraagd om te stemmen over een motie van Leefbaar Rotterdam, terwijl bij het merendeel van de raadsleden het voorstel waarover gesproken wordt helemaal niet bekend is. Want immers, alleen de leden van het presidium kennen dit voorstel. Het voorstel is ook niet voorgelegd aan de gemeenteraad. Dus nu worden eigenlijk heel veel gemeenteraadsleden gedwongen te stemmen over een motie waarvan ze het voorstel ook helemaal niet kennen. Ik heb dus eigenlijk een vraag aan u. Komt dat voorstel van het presidium nog naar de gemeenteraad? Want de gemeenteraad moet wel iets vinden van de spreektijden. Wat is de procedure hierbij?

De **VOORZITTER**. Ten eerste is het een debat tussen de fractievoorzitters. Ten tweede mag een raadslid een uitspraak vragen aan de raad zonder dat daaraan een stuk ten grondslag ligt. Het is een motie waarin de fractie van Leefbaar Rotterdam een uitspraak van de raad vraagt. Als de raad het besproken voorstel in het presidium op enig moment bij de uitwerking van die motie, stel dat die motie wordt aangenomen, bespreekbaar wil maken, dan kan dat worden voorgelegd en ook openbaar worden gemaakt. Ik heb daar zelf geen enkel bezwaar tegen. Overigens kunnen we alsnog, als u dat zou willen, versneld zo dadelijk het voorstel ook via het RIS openbaar maken. Ik heb daar verder geen enkel bezwaar tegen. Maar het is een voorstel tussen de fractievoorzitters en de raad kan ook een motie indienen zonder dat daar een stuk aan ten grondslag ligt. Ik ga ervan uit dat de heer Simons ook gaat vertellen waar hij tegen ageert op dit moment.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ik snap wat u zegt. Maar voor mij is een fractievoorzitter niet meer dan een ander raadslid. Verder wordt altijd gezegd dat zaken uit het presidium niet gedeeld mogen worden. Er mag niet over gesproken worden wat daar besproken is. Ik vind het nu heel ingewikkeld dat ik straks moet stemmen over iets wat ik niet weet. In de constatering staat bijvoorbeeld dat er tijdens het laatste presidium besloten is om de huidige opzet van de spreektijden in de commissies drastisch te veranderen. Dus mijn vraag is: geldt dat dan ook voor de raadsvergadering? Ik vind het heel ingewikkeld hoe we dit nu doen.

De **VOORZITTER**. De beraadslagingen in het presidium hebben doorgaans een vertrouwelijk karakter. Soms kan het zijn dat de raad vindt dat het besprokene in het presidium voorgelegd kan worden aan de raad. Zo doen we dat bijvoorbeeld met de rapporten van de Rekenkamer. Die worden daar ook aan de orde gesteld en vervolgens besluiten wij om dat door te geleiden naar de raad. Dan heeft het presidium besloten om een document dat daar is voorgelegd openbaar te maken. Dat kan. Dus als u wenst dat dit document openbaar wordt gemaakt, zodat iedereen er het zijne van kan vinden, dan kan dat.

Er is overigens in het presidium nog niet een besluit genomen. Er is aan de griffier gevraagd om een inventarisatie te maken. Maar nogmaals, als de raad er behoefte aan heeft, wil ik met alle plezier het stuk dat in het presidium aan de orde is geweest, zo meteen delen. Is dat uw wens mijnheer Van der Velden?

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, want ik heb namelijk dat voorstel uit het presidium niet gezien, ook niet gekregen. Het is ook niet ontsloten. Dus ik weet dan straks ook gewoon niet waar ik over moet stemmen en ik wil het eigenlijk wel gewoon eerlijk kunnen beoordelen.

De **VOORZITTER**. Ik leg het voor aan de raad. Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Ja voorzitter, het lijkt me het best om die notitie die we in het presidium hebben besproken gewoon openbaar te maken. Daar staat volgens mij ook niet heel veel geheims in. Volgens mij hebben we ook in het presidium destijds toen we het de eerste keer besproken hebben, afgesproken dat we de notitie met onze fracties mogen bespreken en hebben we die ook per mail toegezonden gekregen. Ik heb dat inmiddels in ieder geval wel met mijn fractie besproken. Ik kan me voorstellen dat collega's dat ook gedaan hebben, dus ik ga er eigenlijk van uit dat de meeste raadsleden gewoon op de hoogte zijn van wat erin staat. Maar aangezien de heer Van der Velden niet deelneemt aan het presidium, kan ik me voorstellen dat het hem ontgaan is en lijkt het me goed die notitie überhaupt openbaar te maken, als niemand daar bezwaar tegen heeft.

De heer **SIMONS** (lr). Even een punt van orde voorzitter. Ik kan u niet horen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Er werd net gesteld dat er vorige week geen besluit is genomen maar dat bestrijd ik. Er is vorige week gestemd en er is een besluit genomen. Collega Karremans heeft nog gevraagd om het besluit uit te stellen, maar daar was het merendeel van het presidium het niet mee eens, dus er is vorige week gewoon besloten model 3 te gaan invoeren als pilot voor de commissies. Laat dat even duidelijk zijn. Dat is een besluit dat is genomen. Als nu wordt gezegd dat er geen besluit is genomen, wordt er gewoon gelogen.

De **VOORZITTER**. Sorry, dat was mijn mededeling. Tegen mij zeggen dat er gelogen is, dat is nogal wat. Ik was er namelijk niet bij, dus ik vertel u alleen maar wat mij is medegedeeld als voorzitter van het presidium. Maar de voorzitter van de vergadering was mevrouw Eskes. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja voorzitter, ik zou eigenlijk een ordevoorstel willen doen. Ik heb geen bezwaar tegen het delen van die notitie. Het lijkt mij alleen maar goed dat iedereen weet waar we het over hebben. Maar dan is het misschien ook handig om dit onderwerp te ruilen met het volgende onderwerp, zodat de heer Van der Velden en eventuele anderen die zich daar nog even over willen buigen, de inhoud tot zich kunnen nemen. Laten we dan eerst agendapunt 16.2 behandelen en vervolgens terugkeren naar dit onderwerp. Dan bespoedigt dat mogelijk de discussie.

De **VOORZITTER**. Zullen we gewoon het document vrijgeven als er verder geen bezwaar tegen bestaat? Anders gaat iedereen er nu het zijne aan toevoegen. Zal ik het document nu gewoon laten verspreiden? U kunt ook gewoon met uw hoofd knikken. Dan doen we dat. Ik zie in de chat dat er ook verder geen bezwaren tegen zijn. We gaan het doen.

De heer **SIMONS** (lr). Maar burgemeester, ik heb nog wel een ander punt van orde, want net was mevrouw Eskes in beeld. Zij was vorige week voorzitter van het presidium. Ik wil toch even iets aan haar vragen. Volgens mij is er vorige week door het presidium een besluit genomen om een pilot te starten à la model 3. Dat wil ik wel graag even van mevrouw Eskes horen, want anders ontstaat er ruis.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja, wat wij vorige week besloten hebben is dat er op dat moment niet het besluit genomen is, maar dat de griffie na het presidium bij alle fractievoorzitters nog zou sonderen voor welk model de keuze gemaakt zou worden en dat de meerderheid – dat ging over het aantal stemmen in het presidium - uiteindelijk dat besluit zou gelden. In eerste instantie was er een besluit genomen. Vervolgens is naar aanleiding van een aantal inbrengen besloten iedereen, ook degenen die niet aanwezig waren binnen het presidium, in de gelegenheid te stellen hier een uitspraak over te doen en daarbij de vraag voor te leggen: bent u voor het doen van een pilot en indien de meerderheid besluit tot het doen van een pilot, voor welk model kiest u dan? Dat is de vraag die de griffie vervolgens voorgelegd heeft aan alle fracties. Als het goed is, is daar wel een uitkomst van, maar dat is mij eerlijk gezegd een beetje ontgaan. Het besluit was dat we de meerderheid zouden volgen.

De **VOORZITTER**. Ik ga u helpen mevrouw Eskes. Mevrouw Eskes vertelt wat mij is medegedeeld. Dat heb ik net ook daarom zo stellig gemeld. De griffier heeft de inventarisatie zoals in het presidium blijkbaar is besproken via de app aan de raad voorgelegd en daar is nul reactie op gekomen in de afgelopen dagen. Die taak is uitgevoerd, maar er zijn geen reacties van de zijde van de fractievoorzitters. Mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Mag ik nu doorgaan met mijn termijn of wat gaan we doen? Het klopt gewoon niet. Er is gewoon een besluit over genomen, maar ik ga er nu verder niet over discussiëren in mijn kostbare tijd.

De **VOORZITTER**. Dat is nu voor dit ordedebatje niet zo erg relevant, want u wilt gewoon gaan spreken. Dat gaan we zo ook mogelijk maken. Het stuk wordt vrijgegeven. Dat is ook helemaal niet zo ingewikkeld. Er staan drie modelletjes onderaan pagina 2. Die kan iedereen heel snel tot zich nemen. Hij wordt nu geplaatst op het RIS. De heer Jonker heeft een vraag. De heer **JONKER** (SP). Ja voorzitter, ik vind het uiteraard prima dat er stukken uit het presidium tot ons komen, maar ik weet niet beter dan dat wat in het presidium wordt, altijd geheim is. Nu merk ik dat u er geen moeite mee hebt, dat dat ook niet het geval is bij mevrouw Eskes en mevrouw Roest, dus bij fractievoorzitters die deelnemen aan dat presidiumoverleg. Mijn vraag is nu: moet er niet formeel een besluit worden genomen door het presidium om dit stuk vrij te geven?

De **VOORZITTER**. Nee, het feit dat wat besproken wordt in het presidium niet zomaar naar de buitenwereld gaat, is meer een mores. Daar is geen enkel document, ook geen enkel besluit van het presidium, dat wat besproken is in het presidium niet openbaar kan worden gemaakt. Bovendien raakt dit stuk de werkwijze van de raad zelf, dus als je die op die manier nu aan de orde wilt stellen vandaag, lijkt het me niet zo erg ingewikkeld. Wat ik vervelend zou vinden, is dat persoonlijke opvattingen die in het presidium worden uitgewisseld aan de openbaarheid worden prijsgegeven. Want het moet toch een beetje gezien worden als een veilige plek waar je ook dingen met elkaar kunt uitwisselen. Ik ben hier heel zachtmoedig over dit document, omdat het hier de werkwijze van de raad betreft en daar kan de raad gewoon in de openbaarheid over spreken. Dat is iets anders dan wanneer de persoonlijke

opvattingen van mensen in het presidium zonder overleg aan de openbaarheid worden prijsgegeven. Dat lijkt mij niet gepast. Mijnheer Jonker, is dat genoeg zo.

De heer **JONKER** (sp). Dus het formele besluit van het presidium was in dit geval niet nodig?

De **VOORZITTER**. Nee, wat mij betreft niet, want anders had ik een formeel besluit gevraagd. Er is ook formeel geen geheimhouding gelegd op dit stuk in het presidium.

De heer **JONKER** (sp). Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Meeuwissen, u heeft nog een ordevraag.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, ik heb er ook schriftelijke vragen over gesteld. In Dagblad010 stond mijn standpunt vermeld, of stond een standpunt van mij vermeld. Ik ga niet zeggen of dat wel of niet mijn standpunt is, maar ik kan het ook niet aanvechten, want ik beschouw het presidium nog steeds als betrouwbaar. Gaan we nu ook bekendmaken wat werkelijk de standpunten van de mensen waren? Want ik ben heel ongelukkig zoals het nu in Dagblad010 opgetekend staat. De heer Simons vond het helemaal niet erg en Dagblad010 wilde het ook niet rectificeren of weghalen. Hoe gaan we daarmee om? Gaan we alles op straat gooien wat er vorige week in het presidium gezegd is?

De **VOORZITTER**. Ik heb net aangegeven waar een beetje de grens ligt, maar dit openbare debat geeft u de mogelijkheid om zelf aan te geven wat u wenst. Dan zal denk ik vanzelf in de buitenwereld helderheid wordt geschapen waar u als PVV staat. Dus dit debat geeft u daarvoor de mogelijkheid.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Dan mag ik dus uit de school klappen over wat mijn standpunt is...

De **VOORZITTER**. Nee, liever niet. We hebben net ook bij de raad gecheckt of dit document vrijgegeven kan worden. De belangrijkste uitzondering die ik vandaag ook wenselijk vind voor vandaag is omdat het echt gaat over de werkwijze van de raad.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja maar voorzitter, er is nu een standpunt de wereld in geholpen dat gezegd is in de vertrouwelijke omgeving van het presidium en ik wil dat dat standpunt, of het nu waar is of niet waar is, niet zo opgeschreven staat. Ik vind dus dat dat gewoon niet kan.

De heer **SIMONS** (lr). Voorzitter, misschien ook een punt van orde van mijn kant.

De **VOORZITTER**. Nog heel even mijnheer Simons. U kunt aan mij heel veel vragen mijnheer Meeuwissen, maar ik ga gelukkig niet over wat de pers schrijft. Dat kan ik dus niet ongedaan maken. Maar als u zich vandaag uitspreekt over waar u staat, wordt vanzelf bekend wat uw echte standpunt is.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter, mag ik nu dan uit de school klappen door bekend te maken wat mijn standpunt vorige week was of moet ik dan een akkoord hebben van de meerderheid van het presidium om mijn ingenomen standpunt wereldkundig te maken.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Meeuwissen, als wij nu gaan debatteren zoals mijnheer Simons wil, heeft u vanzelf de mogelijkheid om te zeggen waar u staat.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Oké, dat volgt zo. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ja, dat volgt zo. Mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ook even van de orde als reactie op de heer Meeuwissen. Kijk, mijnheer Meeuwissen suggereert dat ik iets tegen Dagblad010 heb gezegd over wat iemand heeft gestemd. Ik heb dat met niemand gedeeld, behalve wat er in de debataanvraag staat. Dus die suggestie van mijnheer Meeuwissen werp ik ver van mij. Er staat ook geen citaat van mij bij, dus dat is compleet ontsproten uit het brein van de heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ik heb contact met u gehad. U vond het wel best dat het er zo stond.

De heer **SIMONS** (lr). Dat is wat anders. Ik ga niet over wat de journalisten schrijven. Gelukkig leven we nog in een vrij land. Journalisten schrijven wat ze willen, daar kan ik ook niks aan doen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Nee, dat vindt u wel best. Ik vind het een grote schande mijnheer Simons.

De **VOORZITTER**. Ik ga naar mevrouw Zeegers. Mevrouw Zeegers, u bent slecht hoorbaar.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ik wilde even kijken of we een einde konden maken aan dit debatje. Spreektijd is gewoon het recht van de raad om daar een uitspraak over te doen. Heel normaal dat we dit nu agenderen. Ik denk dat de heer Van der Velden in deze tijd ook dat stuk wel heeft kunnen lezen. Daar ga ik even van uit, dus kunnen we dan nu gewoon verder? Dan hoeven we helemaal niets te zeggen over wat er in het presidium is gewisseld. Ieder kan nu gewoon zijn standpunt neerzetten.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers, dank voor uw hulp, want dat zou ook mijn conclusie zijn geweest van dit ordedebatje. Dan gaan we naar de heer Simons voor zijn eerste termijn.

De heer **SIMONS** (lr). Dank u wel voorzitter. Ik wil mijn bijdrage beginnen met een citaat uit een tweet van mevrouw Verkoelen van het begin van deze middag. Het gaat over dit debat. Daar schrijft zij: "Echter, in the end zijn alle 45 raadszetels natuurlijk gewoon gelijk en elke zetel is even belangrijk." Daar ben ik het echt 100% mee eens. Als we dat toepassen op de spreektijd, zou Leefbaar Rotterdam tien keer meer spreektijd moeten hebben dan 50PLUS, want u heeft één zetel en wij hebben er elf. De praktijk is dat wij slechts twee keer zoveel spreektijd hebben in de commissies, waar het nu over gaat. Aangezien dat blijkbaar nog niet scheef genoeg is volgens u, wilt u het eigenlijk bijna een-op-een maken. Wij krijgen dan dertien minuten bij twee uur, en u negen minuten. Een ander voorbeeld waarom dit voorstel compleet absurd is. Wij hebben in de fractie van Leefbaar Rotterdam besproken dat als dit doorgaat, er een mogelijkheid is dat wij ons opsplitsen in elf fracties. Dan hebben wij met elf fracties recht op 99 minuten spreektijd in plaats van de 13 minuten die volgens dit model aan ons toebedeeld worden. Wij vinden dit besluit onrechtvaardig, ondemocratisch en een democratisch gekozen gemeenteraad onwaardig. Het is een achterbakse manier om in de achterkamertjes de Rotterdammers die op Leefbaar Rotterdam hebben gestemd, de mond te snoeren. Dat was mijn bijdrage.

De **VOORZITTER**. De heer Simons heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Spreek je uit!

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 27 mei 2021 ter bespreking van Grootste partij wordt monddood gemaakt via achterkamertjes;

constaterende dat:

- er tijdens het laatste presidium is besloten om de huidige opzet van de spreektijden in de commissies drastisch te veranderen;
- gekozen is voor een pilot met 'Model 3', wat inhoudt dat Leefbaar Rotterdam als grootste partij van de stad bijna de helft van haar spreektijd verliest;

overwegende dat:

- dit ongehoord, antidemocratisch en een regelrechte klap in het gezicht van de Rotterdamse kiezer is;
- Leefbaar Rotterdam de afgelopen gemeenteraadsverkiezing een stevig mandaat van de Rotterdammers heeft gekregen;
- Leefbaar Rotterdam dit mandaat zeer serieus neemt en mede via haar spreektijd het geluid van haar stemmers in de Rotterdamse politieke arena naar voren brengt;
- in het voorgelegden voorstel 'Model 3' zeven partijen die gezamenlijk goed zijn voor 10 zetels 63 minuten spreektijd krijgen, waar Leefbaar Rotterdam met 11 zetels 13 minuten spreektijd krijgt;

verzoekt de gemeenteraad:

- tegen het besluit van het presidium te stemmen om de pilot spreektijden te starten conform 'Model 3';

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.A.C.J. Simons

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. De heer Meeuwissen wil u een vraag stellen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter, Dagblad010 schrijft vorige week op 21 mei in het artikel 'Leefbaar voelt zich zwaar belazerd door de kleine partijen' in de eerste alinea van dat artikel: "Dat de euforie voor Feyenoordfans van korte duur kan zijn, Leefbaar Rotterdam voelt zich namelijk beentje gelicht door met name de zes kleinste partijen binnen de gemeenteraad." Hiermee koppelt collega Simons volgens Dagblad010 deze spreektijdendiscussie aan het standpunt van Leefbaar Rotterdam over Feyenoord City. Mijn vraag via u voorzitter, in de richting van de heer Simons is: is dat zo? Zo niet, waarom heeft collega Simons ook hiervoor geen rectificatie gevraagd bij Dagblad010?

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, ik word daar niet in geciteerd. Het is de vrije interpretatie van de journalist. Dus ja, het zij zo. Als hij die interpretatie heeft in dit geval, kan ik daar verder ook niets aan doen. Volgens mij word ik in het artikel alleen geciteerd dat ik zeg dat ik het een absurd belachelijk voorstel vind, en dat is helemaal juist. Dat vind ik nog steeds.

De **VOORZITTER**. De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). In Dagblad010 staat gewoon letterlijk dat de euforie voor Feyenoordfans van korte duur kan zijn, Leefbaar Rotterdam voelt zich namelijk beentje

gelicht door met name de zes kleinste partijen. Ik snap niet dat de heer Simons hier geen actie tegen onderneemt. De PVV zou zeggen: waar rook is, is vuur. Ik zou de heer Simons willen vragen wat andere dossiers zijn waarop hij de Rotterdammer ineens laat stikken door wijziging van Leefbaarstandpunten naar aanleiding van al dit spreekijdengeneuzel.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Mooi dat u het spreekijdengeneuzel vindt. Dat vind ik ook en daar heb ik net mijn bijdrage aan gewijd. Verder leven we in een vrij land waar de journalisten mogen schrijven wat ze willen. Daar hoeft u geen verantwoording voor af te leggen. Dan moet u een rectificatie vragen bij Dagblad010 als u dat graag wilt. Verder heb ik hier niets op te zeggen.

De **VOORZITTER**. De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter, ik vind nu dus gewoon het standpunt van Leefbaar Rotterdam, dat Leefbaar Rotterdam overweegt om de Feyenoordfans te laten stikken met de Kuip als ze hun zin niet krijgen in de spreekijdendiscussie, dus bij dezen mag dit worden genotuleerd. Tot zover voorzitter.

De heer **SIMONS** (lr). Dan toch nog even één reactie hierop. Dit is totaal ontsproten aan het brein van de heer Meeuwissen. We weten inmiddels allemaal hoe dat brein vaak niet functioneert, dus daar wil ik het ook bij dezen bij laten.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ja.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Dit komt niet uit mijn brein. Dit is ontsproten uit Dagblad010, een zeer gerespecteerd medium, dus ik vind dit heel erg raar. Maar misschien moet de heer Simons nog een beetje ingewerkt worden. Hij is natuurlijk net begonnen, maar goed. Hier wil ik het bij laten voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik doe het verzoek om verder geen kwalificerende opmerkingen te maken over het functioneren van hersens van een collega.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Dan moet hij het ook niet over mijn brein hebben voorzitter.

De **VOORZITTER**. Nee, ik refereer aan de opmerking van de heer Simons.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ik denk dat het niet goed is om op dat niveau de debatten te voeren. Laten we gewoon weer teruggaan naar het debat over de redelijkheid van de spreekijdverdeling. Heeft mijnheer Van Zevenbergen een vraag?

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Ja, nou, voorzitter, u was me voor. Gelukkig corrigeert u een opmerking over een brein dat niet functioneert. Dat kan echt niet. Maar u hebt het gecorrigeerd, dus ik ben tevreden. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ik ga nu naar de sprekersvolgorde die op mijn lijstje staat. De eerstvolgende op mijn lijstje is de heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Dank voorzitter. In het presidium hebben we als fractievoorzitters aan de griffie gevraagd een voorstel te ontwikkelen. In eerste instantie ging dat voorstel over interrupties en daar is het issue van de spreektijden aan toegevoegd. Het oorspronkelijke verzoek in het presidium en om dat ook in het presidium te doen, kwam van Leefbaar Rotterdam. De griffie heeft vervolgens een voorstel gemaakt, zoals altijd evenwichtig en deugdelijk onderbouwd. Met voorbeelden hoe elders in het land spreektijden zijn geregeld om een beetje een gezamenlijk vertrekpunt te hebben in plaats van alleen maar het kille eigenbelang. We zijn de griffie zeer erkentelijk voor het werk dat gedaan is. Het voorstel gaat over de spreektijd in de commissie, de plek waar partijen de beeldvorming door middel van verduidelijkingsvragen aan het college en de oordeelsvorming door verdiepende vragen en het debat met het college, maar ook het debat met elkaar plaatsvindt. Nu snap ik dat het voorstel niet in de smaak valt bij Leefbaar Rotterdam. Hoewel Leefbaar Rotterdam altijd zegt een partij te zijn van geen woorden, maar daden, hebben ze kennelijk wel heel veel woorden en dus ook spreektijd nodig. Maar als zij vinden dat zij met dit voorstel monddood worden gemaakt, wat zegt dat dan over de huidige positie van de zeven partijen met één of twee zetels? Voorzitter, iedere partij heeft het recht om zijn beeldvorming en oordeelsvorming te doen in de commissie. Ook de kleine groepen in de stad hebben het recht om zich vertegenwoordigd te weten. Dat doe je door als grotere partijen ruimte te geven aan die kleinere, tenminste in een democratie als de onze. Het is een redelijk voorstel dat de griffie heeft neergelegd, gebaseerd op een bredere praktijk in de Nederlandse democratie. Ik pleit er dan ook voor om dit voorstel voor een pilotfase aan te nemen. Maar als er een ander model uitkomt waarin kleinere partijen wel meer ruimte krijgen, ga ik er niet van uit mijn stekker. Want om nu zo te gaan stampvoeten als je je zin niet krijgt, voorzitter, zo klein ben ik nu ook weer niet. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mijnheer Meeuwissen in de eerste termijn.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Dank u wel voorzitter. De spreektijdendiscussie. Naar aanleiding van de spreektijdendiscussie in het presidium van 20 mei 2021 zijn er achtereenvolgens artikelen in het AD en in Dagblad010 verschenen. Het laatste artikel, het artikel in Dagblad010 wekt de indruk dat er is gelekt uit dat laatste presidium. Daarnaast suggereert datzelfde artikel als zou de PVV voor minder spreektijd voor Leefbaar Rotterdam pleiten. Om zelf niet uit het presidium te lekken, kan ik niet zeggen wat mijn standpunt in dat laatste presidium hierover was. Wel wil ik hier benadrukken dat de PVV het spreektijdensysteem ongewijzigd wil laten. Ik vind het belangrijk dat dit wordt genotuleerd en ik betreur het zeer dat collega Simons van Leefbaar Rotterdam het wel best vindt wat er over het standpunt van de PVV in dat bewuste artikel staat. Tot op heden vond dus geen enkele vorm van rectificatie plaats. We hebben net gehoord dat hij het ook prima vindt dat er andere klaarblijkelijke onwaarheden over het koppelen van het standpunt ten aanzien van de Kuip door Leefbaar nu aan de spreektijden wordt gekoppeld. De PVV kijkt ook uit naar de beantwoording van de schriftelijke vragen aan de burgemeester vanuit diens rol als voorzitter van de raad over het mogelijk lekken uit het presidium. Voorzitter, daar laat ik het bij. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Dank u wel voorzitter. Ik denk dat het heel goed is dat we dit soort dingen gewoon in de openbaarheid in de raad bespreken. Het is iets wat ons allen aangaat, dus in die zin zijn presidiumvoorstellen lijkt mij dan ook meer een soort voorstellen van: zullen we dit eens aan de raad gaan voorleggen? Maar goed, dat doen we dus nu op deze manier. Wat D66 betreft heeft Leefbaar Rotterdam hier echt een punt. In principe is ieder raadslid gelijk. Zo staat het ook in de Gemeentewet. Er zijn in wezen geen fracties,

formeel gezien. Je zou dus kunnen zeggen dat ieder raadslid evenveel spreektijd zou moeten hebben. Zo hebben we dat natuurlijk niet helemaal georganiseerd en ook daar heeft D66 begrip voor. Maar het is niet terecht dat zo'n grote partij zo eigenlijk minder spreektijd krijgt. Dus wat D66 betreft hoeft de spreektijd niet aangepast te worden. In de commissies hebben we toch het gebruik dat als mensen echt meer willen weten en klem zitten in de tijd, dat we daar coulance mee hebben. Dat is ook zeker belangrijk, zo moeten we met elkaar omgaan. Die coulance moet ook geboden worden, maar wat ons betreft houden we het gewoon op het systeem zoals het nu is. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Helder. Mijnheer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja voorzitter, een bijzondere discussie over de spreektijden. Die voeren we meestal aan het begin van een commissie of aan een raad, en dan met name om kleine partijen tegemoet te komen, waar wij overigens ook bij horen. Democratie betekent niet per definitie dat de grootste partij ook altijd het grootste stuk van de koek moet krijgen. Democratie is ook rekening houden met kleine partijen. Ik moet zeggen dat ik echt de teleurstelling bij Leefbaar Rotterdam wel begrijp. Die voel ik ook. Ik moet in alle eerlijkheid bekennen, als ik van de twintig minuten er zeven moet inleveren, dan voelt het alsof je monddood wordt gemaakt. Wij leveren als partij ook wel een minuut in. Dus juist om ook die kleine partijen iets meer tegemoet te komen en een soort van evenredige verdeling in de tijd te hebben, wat hopelijk ook ten goede komt aan de discussie. Eén argument dat wij daarbij hebben is dat bij het bespreken van een onderwerp het niet uitmaakt hoe groot een fractie is, want het is niet zo dat er ineens zes woordvoerders zijn op een agendapunt. Er is vaak één woordvoerder. Dat maakt dat een evenredige verdeling van de tijd misschien ook ten goede kan komen aan de discussie. In alle eerlijkheid, we zijn er nog niet helemaal over uit. Ook D66 geeft aan om het liever te houden op deze manier. Het is denk ik niet de bedoeling geweest om dit soort situaties te creëren waarin partijen erg ontevreden worden. Het was eerder een gedachte hoe wij ervoor kunnen zorgen dat er een evenredige vertegenwoordiging in tijd ontstaat, die ten goede komt aan de discussie, de debatten en eventueel ook de besluiten die worden genomen. Dus zo staan wij erin voorzitter.

De **VOORZITTER**. Helder. Dank u zeer. Dan gaan wij naar mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Dank u voorzitter. Ik ben blij dat er nu met mij gesproken wordt en niet over mij gesproken wordt, want ik hoor heel veel 50PLUS Rotterdam deze week en ik snap het niet helemaal. Want voorzitter, laten we duidelijk zijn, 50PLUS vindt dat het raadswerk kwaliteit en inhoud moet hebben. Dat is het belang. Om dat te kunnen doen, moeten we de discussie kunnen voeren, want dat komt het inhoudelijke raadswerk ten goede. De heer Vonk zei het al, dus wil 50PLUS Rotterdam graag vrije tijd krijgen voor interrupties. Geen verschil daarin tussen grote en kleine partijen, want het gaat over de kwaliteit van de woordvoering. Het gaat daarbij niet over de grootte van de partij. Verder vindt 50PLUS dat de tijd die kleine partijen krijgen echt te weinig is. 50PLUS wil daarom niet zomaar tornen aan de tijd van de grote partijen. De heer Simons is heel erg boos op me geweest, maar dat zei ik ook in het presidium. Ik wil niet tornen aan zijn tijd, ik vind alleen dat kleine partijen te weinig tijd hebben. Om van zes naar acht minuten te gaan en daardoor Leefbaar zeven minuten minder te laten krijgen, vindt ook 50PLUS Rotterdam echt te gortig. Dat heb ik ook gezegd. Ik zoek dus naar een middenweg. Dat is geen extra betoogtijd erbij, maar wel extra interrupties zonder tijdwaarneming voor het debat. Tenslotte ben ik van de nogal rechte lijn, zoals iedereen ook in de 50PLUS-campagne van mij als nummer drie heeft gemerkt. Dus was ik het ook in het presidium met de heer Karremans eens. Ook al hebben we nu eindelijk eens 23-22 aan de kant van voor mij de oppositie, beschouw ik ook dat als een patstelling. Ik vind dat als je ongeveer half-half zit, je in een patstelling zit. Of het nu 23

aan onze kant is of 22, beide geldt. Ik heb dus ook gezegd: ik vind eigenlijk dat we het daarom misschien wel terug zouden moeten voeren naar het presidium. Wat er gebeurde in de presidiumvergadering toen we dit onderwerp behandelden, was namelijk gewoon ronduit chaotisch. Maar ik moet ook echt wel even kwijt, en dat merk ik ook vandaag weer, ook de reactie van de heer Simons wekt mijn ergernis. Dreigen vind ik altijd fout. Als ik dus zou moeten kiezen, dat was wat vorige week gezegd werd, dan zou ik model 4 kiezen. Want als ik het goed begrijp, maar leg me uit als het niet zo is, dan blijft dat voor alle fracties dezelfde tijd. Dus ook voor Leefbaar, de grootste, behalve voor de één- en tweezetelfracties, want die gaan wat meer krijgen. Ik laat het even aan anderen hoe het debat gevoerd moet worden, maar waar het mij om ging, was eigenlijk uiteindelijk om de interrupties wat vrijer te maken. Want ik kan nooit een vraag stellen want het kost me te veel tijd, maar ik kan ook nooit een antwoord geven want het kost me te veel tijd. Daar ging het van oorsprong om en voor de kwaliteit van ons werk, voor het inhoudelijke raadswork dat van belang is, zou het heel goed zijn als we dat wel konden doen. Dan mag u ook nog verschil maken tussen commissies en de raad, want daar zit het ook nog in. Vakinhoudelijke commissies, daar moet je toch goed met elkaar kunnen debatteren. En om dan gepind te worden aan vijf minuten spreektijd in een hele vergadering, dan kun je niemand iets duidelijk maken. Dat was het punt voorzitter. Dus tot zover.

De **VOORZITTER**. Helder. Inmiddels bent u wel door uw spreektijd heen, mevrouw Verkoelen. Een spreekwoordelijke actie van de voorzitter. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja dank u wel voorzitter. We spreken vandaag over de spreektijden. Ik denk dat het eigenlijk heel eenvoudig is. Wat we vaak zien in de commissie, maar ook in de raad, is dat de grotere partijen tijd over houden en dat de kleinere partijen in tijdnood komen of over bepaalde onderwerpen het woord niet voeren omdat daar de tijd niet voor is. Wat mij betreft is er dus zeker wel reden om daar iets in aan te passen. Het is wat mij betreft ook geen halszaak. Wat mij betreft heeft model 3 de voorkeur. Ik kan ook prima leven met model 4. Ik snap dat het voor Leefbaar Rotterdam voelt als inleveren. Tegelijkertijd zien we denk ik vaak dat de spreektijd niet volledig gebruikt wordt. Dan snap ik ook niet zo goed de enorme grote woorden die daarvoor gebruikt worden. Wat mij betreft kijken we gewoon hoe de stemming uitpakt en was het dat wat mij betreft. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Goed. Dan ga ik naar mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Dank voorzitter. Ik sluit me aan bij de wijze woorden van mevrouw Eskes en ook de woorden die eerder door collega's Vonk en Achbar zijn uitgesproken. Ook wij zien hier geen halszaak in. Bovendien vind ik de grote woorden van de heer Simons ook nogal overtrokken als je in ogenschouw neemt dat dit gaat om een pilot en alleen een aanpassing van de spreektijden in de commissies. Dus in de raad blijft alles hetzelfde. Wij stemmen hier in die zin ook tegen ons eigenbelang. Wij hebben in het presidium voor model 3 gestemd. Dat zullen we straks ook doen, dus tegen de motie van Leefbaar Rotterdam om daarvan af te zien, omdat wij denken dat het heel goed is om in de commissies wat meer te nivelleren qua spreektijd, zodat kleine partijen daar wat meer ruimte hebben. Dan kunnen we het debat onderling goed voeren en kunnen alle Rotterdammers ook kennisnemen van de standpunten van alle partijen en in de raad laten we het gewoon bij hetzelfde. Want de heer Simons heeft wel een punt dat grote partijen daar ook best wat meer ruimte mogen nemen en dat de verdeling daarin ook niet te scheef moet lopen. Volgens mij hebben we met dit voorstel een soort best of both worlds-voorstel. Ik zie daar geen problemen in. Ik zou iedereen willen adviseren daarmee in te stemmen.

De **VOORZITTER**. Helder. Dan gaan we naar de heer Jonker.

De heer **JONKER** (sp). Voorzitter, dank u wel. Als razende reporter kan ik u wederom nog wat nieuws melden, namelijk dat Dagblad010 niet gaat rectificeren. Dat hoorde ik zojuist. Als tijdelijk raadslid kan ik nog het volgende meegeven. Ik heb met belangstelling kennisgenomen van het verhaal van de heer Simons. Negen minuten spreektijd is inderdaad zeer aantrekkelijk. Maar ik heb ook zojuist met mijn fractievoorzitter afgesproken dat de SP zich niet opsplijt. Met andere woorden, de fractie Aart en Keesie blijft intact en wij maken van dit onderwerp verder ook geen halszaak. Dank u voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer mijnheer Jonker. De heer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd). Voorzitter, het is goed dat we met onszelf bezig zijn. Dat is belangrijk en daarom goed dat we dat nu ook doen. Even één opmerking. Complimenten aan GroenLinks. Ze zijn zelfs als het gaat om spreekijdverdeling voor nivelleren. Je kan er alles van vinden, maar ze zijn wel consequent. Wij ook. Wij zijn tegen nivellering, dus wij zijn ook tegen een voorstel daartoe. Ik wil ook gelijk een voorstel doen om dit gewoon weer even te agenderen bij de volgende presidiumvergadering. Om het even uit die hectiek te halen die er nu over ontstaat, om het er gewoon rustig voorbereid bij de volgende presidiumvergadering over te hebben. Dan heeft iedereen ook kennis kunnen nemen van alle voorstellen en alle meningen. Dan weten we ook precies waar we staan en kunnen we in alle rust een besluit nemen en nu door. Dat zou mijn voorstel zijn voorzitter.

De **VOORZITTER**. Helder. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Dank u wel voorzitter. Goed voorstel, terug naar het presidium. Een klein ding erover. Wij missen wel eens de inbreng van de kleinere partijen in de commissie omdat ze door hun spreektijd heen zijn. Wij houden nog wel eens wat over. Maar om er nu een handel in te gaan drijven, lijkt me ook niet het beste voorstel. Het is natuurlijk allemaal ontstaan doordat we met spreektijden werken, maar we hebben alle vertrouwen dat we daar in het presidium gewoon goed uit gaan komen met elkaar.

De **VOORZITTER**. Voor ik terugga naar de heer Simons, had ik nog de heer Van der Velden op het lijstje staan. Ik hoop dat u het stuk heeft kunnen lezen.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dank u wel voorzitter en dank u wel voor het ontsluiten van het stuk via het RIS. Ik heb het nu kunnen zien. Ik begrijp dat het betrekking heeft op de commissies. De commissies staan bekend dat daar het inhoudelijke debat wordt gevoerd. Het prettige aan commissies vind ik altijd dat het ook over de inhoud gaat. Het prettige aan politiek is ook dat je je mening kan vormen ook door te luisteren naar anderen. Ik heb vaak genoeg in de commissie dat ik bij een andere partij denk: o ja, daar had ik nog niet aan gedacht; o ja, dat is goed. En het is fijn als er gewoon iets meer ruimte is voor het inhoudelijke debat, ook voor de wat kleinere partijen. Als ik uit ervaring spreek, het is ook weleens fijn om inhoudelijk te kunnen reageren op een interruptie in plaats dat je dan altijd moet zeggen: ik kan niet reageren want ik heb nog zoveel tijd. Dus ik vind dit voorstel eigenlijk heel redelijk en ik vond dat de heer Simons wel heel grote woorden sprak. Ik wil mijnheer Simons er ook op attenderen dat er ook gemeenten zijn in Nederland, en ook grote gemeenten, die in de commissie geen spreektijd hanteren en dat is prima. Om tot een goede besluitvorming te komen, denk ik dat we deze pilot best aankunnen, want het is nota bene alleen nog maar een pilot. Ik denk dat het de besluitvorming van de Rotterdamse gemeenteraad alleen maar heel erg ten goede gaat komen. Ik vind voorstel 3 dus prima. Ik dank u.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Simons, andere raadsleden, ik ben uw voorzitter. Mij past hier niet zozeer een mening over wat u als politieke partijen onderling wilt. Maar het lijkt mij wel stug dat u samen met mij er in het presidium niet zult uitkomen. Ik denk dat het een goed voorstel is om het vandaag niet verder op de spits te drijven, het stuk weer terug te nemen, de motie gewoon ook in te trekken en de volgende keer in het presidium hierover te spreken. Ik voel in de lucht dat er wel degelijk een goed compromis mogelijk is om de beide werelden tegemoet te komen. Mijn advies aan u als raad is dus om vandaag het gesprek hier verder te laten en het gesprek verder in het presidium voort te zetten. Ik koppel dat weer terug. Mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ja voorzitter. Vorige week is een besluit genomen in het presidium. Daarom praten wij hier nu over. Als dat besluit bij dezen wordt ingetrokken, dan hoeven wij onze motie ook niet meer in te dienen, maar dat is wel een voorwaarde voor mij, want anders laten we onze motie gewoon staan. Want nogmaals, vorige week is het in het presidium besloten en daarom hebben wij deze motie ingediend. Dus ik hoor graag wie daar iets zinnigs over kan zeggen.

De **VOORZITTER**. Nogmaals mijnheer Simons, ik luister ook naar het oordeel van de dienstdoende voorzitter die echt aangaf dat er niet echt expliciet een besluit is gevallen. Maar het spreekt voor zich dat u, als u daarover met elkaar gaat spreken, indien en zo ja er een besluit zou zijn gevallen, stel dat dat in uw wereld zo is, dan wordt dat gewoon bespreekbaar gemaakt in een volgend presidium. Dan laat ik maar verder in het midden wie van beiden gelijk heeft. De beleving is verschillend.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, even in ordetijd, want anders gebruik ik hiervoor al mijn tijd. We hebben vorige week gewoon gestemd in het presidium.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

De heer **SIMONS** (lr). Volgens mij was ik nu toch?

De **VOORZITTER**. Zeker, ja.

De heer **SIMONS** (lr). Vorige week hebben we in het presidium gestemd over dit voorstel. Dat is gewoon echt gebeurd. Er is dus gestemd en er is gestemd voor een pilot. Iedereen doet een pilot, maar het is gewoon een pilot voor een halfjaar, dus dat is bijna tot aan de volgende verkiezingen. Dus zolang dat voorstel van vorige week niet van tafel is, houden wij onze motie gewoon aan.

De **VOORZITTER**. Maar als ik u vraag om weer het gesprek met elkaar aan te gaan, dan ligt er niet een voorstel waarover wij met elkaar gaan stemmen. Dat is mijn voorstel als uw voorzitter. We gaan terug naar het presidium en we gaan er daar weer opnieuw met elkaar over spreken. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja, ik wil heel even naar de heer Simons. U was vorige week echt heel boos en daardoor hoorde u echt niet alles. Echt serieus, we hebben er nog grapjes over gemaakt. Ik was het voor de eerste keer volledig eens met de heer Karremans, want ik heb precies net zoals de heer Karremans zei, vorige week gezegd: jongens, het is een fiftyfiftyzaak, een patstelling. Laten we het even terugnemen en laten we het daar in het presidium nog eens een keer opnieuw met elkaar over hebben. Er werd alleen maar

geïnterviewd. Er is niet besloten wat het werd. Er werd alleen geïnterviewd en door die inventarisatie kwam er wel uit dat er gezegd werd: we moeten er nog wel iets mee. Dus wat mij betreft mijnheer Simons, geen twijfel over mogelijk, we gaan terug naar het presidium, we pakken het met elkaar weer op en we gaan het gewoon bekijken. Ik wil u alleen wel meegeven: probeer dan ook even gewoon echt mee te denken en niet zoals u vorige week, heel boos, direct dreigend, precies hetzelfde deed als vandaag. Dat werkt natuurlijk gewoonweg niet. We moeten tot een oplossing zien te komen en daar ging het om.

De **VOORZITTER**. Helder mevrouw Verkoelen. Ik las van mijnheer Achbar dat hij het een goed voorstel vond van de voorzitter. Mijnheer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja voorzitter, mijn rechtvaardigheidsgevoel dwingt mij om toch even te reageren. Ik vind het een goed voorstel dat u heeft gedaan om het terug te brengen naar het presidium. Laat ik even in het midden laten hoe de anderen het hebben ervaren, maar ik moet eerlijk bekennen dat ik het zodanig heb ervaren dat er een besluit is genomen bij afwezigheid van een aantal fractievoorzitters. Dat er toen is besloten dat de afwezige fractievoorzitters nog even geappt zouden worden om te inventariseren wat hun standpunt was. Zo heb ik het ervaren. De discussie ging ook nog, die wil ik toch nog even gemaakt hebben, of er gestemd wordt op basis van aantal presidiumleden of op basis van het aantal fractievoorzitters met hun aantal zetels in de raad. Zo is het naar mijn beleving gegaan. Ik vind het oneerlijk om nu aan te horen dat het lijkt alsof – nu wil ik het niet opnemen voor mijnheer Simons, begrijp me niet verkeerd – maar mijn rechtvaardigheidsgevoel dwingt mij nu om dit toch even gezegd te hebben.

De **VOORZITTER**. Ik stel vast dat er verschillende belevingen zijn. Laten we het maar verder in het midden houden, dat lijkt me altijd goed. Daarom stel ik het op prijs als voorzitter van het presidium dat we nooit stemmen, maar dat we daar met elkaar gewoon een goed gesprek voeren over wat wij gezamenlijk aan de raad voorleggen. Ten slotte heeft de raad altijd de mogelijkheid om in ordetijd een besluit of een voorstel van het presidium te wijzigen dan wel anders in te vullen.

De heer **ACHBAR** (denk). Helder.

De **VOORZITTER**. Ik ga met u het gesprek verder voortzetten in het presidium. Er is vandaag geen besluit mijnheer Simons. We vergaderen voort zoals we altijd vergaderd hebben, tot wij met elkaar iets anders besloten hebben. Wat mij betreft aan u het verzoek om de motie verder in te trekken.

De heer **SIMONS** (lr). Twee dingen daarover. Wat de heer Achbar zegt is de juiste versie. De heer Karremans heeft namelijk vorige week gewoon gevraagd om uitstel. Dat is toen niet toegestaan door de voorzitter. Dat wil ik dus toch wel even heel duidelijk gezegd hebben, want ik wil hier niet weggezet worden als leugenaar. Wat het tweede betreft, ik ga uw voorstel voorleggen aan mijn fractie om te horen hoe zij ertegenaan kijkt, want het leeft bij ons. Dank u.

De **VOORZITTER**. Goed. Nogmaals, u heeft tot vanavond de tijd als er gestemd gaat worden over de moties, om te besluiten wat u wilt. Maar mijn advies aan u is helder. Ik zie dat dit door een grote meerderheid van de raad wordt gesteund. Mevrouw Verkoelen, u heeft inderdaad geen spreektijd meer, maar ik vind dit wel belangrijk genoeg om u nog even een paar zinnestjes te laten uitspreken.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Ingeval de heer Simons het onderwerp laat staan, heb ik een motie. Die heb ik niet als we het nu gewoon allemaal terugnemen.

De **VOORZITTER**. Goed dat u dat aankondigt. Wellicht is het toch ook zinvol dat u buiten de vergadering nog even met elkaar contact hebt.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Ik heb hem ook helemaal niet aangekondigd, omdat ik dacht dat we het terugnemen. Maar als mijnheer Simons zegt: ik ga mijn motie laten staan, dan kom ik straks ook met een motie.

De **VOORZITTER**. Dat is helder. Het is goed dat we dat weten.

De heer **SIMONS** (lr). Maar mevrouw Verkoelen, moet ik dit zien als een bedreiging? Zo komt het op mij over.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Nee, nee, nee, ik wil u ook direct vertellen waar de motie over gaat. Ik wil dan gewoon een motie indienen over interrupties, de vrije tijd voor interrupties. Het heeft dus verder niets met u te maken, maar ik laat het liggen wanneer we het terugbrengen naar het presidium.

De **VOORZITTER**. Helder.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Dus nee, dat is echt geen dreiging. Ik zal nooit dreigen mijnheer Simons. Ik kan wel scherp zijn, maar niet dreigen. Dat doe ik niet.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen maakt gewoon goed gebruik van haar recht om eventueel een motie in te dienen. Dat kan alsnog. Dan sluit ik de beraadslaging op dit onderwerp.

16.2 Debat over 'Misbruik gehandicaptenparkeerplaatsen', aangevraagd door de leden Van Groningen en Van Drunen

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar 16.2, debat over misbruik gehandicaptenparkeerplaatsen. Mevrouw Van Groningen als eerste.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Dank u wel voorzitter. Ik moest even het gordijn dichtdoen, want zoals u weet, het zonnetje schijnt nu echt. Ik denk dat de heer De Roon dat ook heeft. Ik ga aanvangen. Voorzitter, het kan niet zo zijn dat je in Rotterdam-West of -Zuid rondjes moet rijden op zoek naar een parkeerplek of geen vergunning meer kunt krijgen omdat jouw straat helemaal vol staat met invalidenparkeerplaatsen. Niet één of twee, nee, veertien gehandicaptenparkeerplaatsen op een rij. Dat is onacceptabel. En het gaat vooral ten koste van de buurt, erger nog, van gehandicapte Rotterdammers die deze plek hard nodig hebben. Sinds corona is het aantal gehandicaptenplekken in de Buitenhofstraat bijna verviervoudigd. Dit probleem is er ook in de Kiefhoekbuurt op Rotterdam-Zuid, in de Fuchsiastraat, in de Dahliastraat en ga zo maar door. Klopt het dat in de bovengenoemde straten de parkeerplekken inmiddels zo schaars zijn dat er geen bewonersvergunningen meer worden verstrekt? Ziet de wethouder een tendens dat bewoners die eerst op de wachtlijst komen te staan voor een parkeervergunning vervolgens een invalidenparkeerplaats aanvragen? Voorzitter, de wethouder had drie maanden de tijd om dit allemaal op een rijtje te zetten en dat is niet gelukt. Eind juni komt er pas een tussenresultaat en de vraag is: zorgvuldigheid kan toch ook binnen drie maanden? Waarom heeft dit nu zo lang moeten duren? Kan de wethouder aangeven welke informatie nu al bij haar bekend is

en kan ze de resultaten tot dusver al met ons delen? We willen openheid en transparantie. In onze eigen beleidsregels staat dat het college kan afwijken indien toepassing van dit besluit leidt tot onbillijkheid van overwegende aard, artikel 5.4. Oftewel, indien er echt sprake is van een onredelijk gevolg van de beleidsregel, dan mag het college afwijken. Veertien plekken op een rij in één straat. Dat is toch onbillijk. Dat is uitholling van een systeem. Daarom willen we de wethouder vragen of zij bereid is per direct te stoppen met verdere inkrimping van de parkeercapaciteit. Wil zij artikel 5 in haar eigen beleid hiervoor aanwenden tot de afronding van het onderzoek? We moeten deze pijnlijke maatregel nemen om parkeerplaatsen voor buurtbewoners en gehandicapte Rotterdammers te beschermen. De wet stelt dat als iemand een handicap heeft en niet zelf kan rijden, diegene een passagierskaart kan aanvragen. Deze kaarten worden niet op kenteken uitgegeven. Dat is uitgesloten. Als we dan kijken naar de vereisten waarmee je in Rotterdam een gehandicaptenparkeerplaats op kenteken kunt krijgen, zeggen die, 1, je moet er wonen; 2, je moet een geldige gehandicaptenparkeerkaart hebben met bijbehorend medisch advies dat minimaal zes maanden geldig is; en 3, je moet eigenaar zijn van de auto of kentekenhouder. Als u dit nu weet, hoe kan het dat er dan een gehandicaptenparkeervergunning wordt aangevraagd op naam van iemand die daar niet meer woont? We willen dus dat de wethouder gaat handhaven, en vaart maakt met het onderzoek. En handhaven enkel in straten waar de concentratie van gehandicaptenplaatsen het hoogst is. Het is belangrijk om een norm te stellen voor alle Rotterdammers die hierdoor gedupeerd worden. Ik hoop dat deze gemeenteraad samen met mij wil strijden om dit probleem aan te pakken. We moeten Rotterdam laten zien dat we dit probleem serieus nemen en oppakken. Daarom dienen we samen met Leefbaar Rotterdam en de PVV een motie in, 'Niet toekijken, maar ingrijpen', om dit voor elkaar te krijgen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Niet toekijken, maar ingrijpen

"De gemeenteraad van Rotterdam op 27 mei 2021 in vergadering bijeen ter bespreking van misbruik gehandicaptenparkeerplaatsen;

constaterende dat:

- sinds de start van de coronapandemie in verschillende Rotterdamse straten een wildgroei aan invalidenparkeerplaatsen is ontstaan;
- er in heel Nederland 5,7% gehandicapten zijn, dat zijn circa 980.400 Nederlanders;
- er begin februari een intern onderzoek van drie maanden is gestart;
- inmiddels bekend is geworden dat de wethouder tot eind juni nodig zal hebben voor een eerste tussenresultaat;

overwegende dat:

- sinds de aanvang van het onderzoek de uitgifte van vergunningen voor gehandicaptenparkeerplaatsen doodleuk is doorgegaan in deze straten;
- het feitelijk niet mogelijk kan zijn dat er in één straat 14 gehandicaptenparkeerplaatsen staan die hier allemaal recht op hebben;
- het niet zo kan zijn dat in een wijk waar de parkeerdruk hoog is, een invalidenparkeerplaats de garantie biedt voor een plekje voor de deur;
- normale hardwerkende Rotterdammers de dupe zijn van het misbruik van hun buurtgenoten en geen plek meer kunnen vinden voor hun auto of sterker nog geen parkeervergunning meer kunnen krijgen vanwege de beperkte capaciteit;
- fraudeurs momenteel alleen op heterdaad gepakt kunnen worden;

draagt het college op:

- per direct te starten met actief handhaven op de gebruikers van de gehandicaptenparkeerplaatsen in stad en bovenal in de straten
 - die momenteel onderzocht worden;
 - waarbij de concentratie van gehandicaptenparkeerplaatsen groot is;
- de resultaten hiervan eind juni gelijktijdig met het onderzoek te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D.A. van Groningen

Motie 2. Goeden mogen niet onder kwaden lijden

'De gemeenteraad van Rotterdam op 27 mei 2021 in vergadering bijeen ter bespreking van misbruik gehandicaptenparkeerplaatsen;

constaterende dat:

- er in Rotterdam Zuid en West sinds de coronapandemie in verschillende straten grote hoeveelheden invalidenparkeerplaatsen zijn aangelegd;

overwegende dat:

- sinds het bekend worden van deze wildgroei en een intern onderzoek is gestart naar de oorzaak;
- in de tussentijd nog steeds vergunning voor invalideparkeerplaatsen worden verstrekt in straten waar er al vele staan;
- buurtbewoners inmiddels nauwelijks meer parkeerplaats kunnen vinden;
- het een hard gelag is voor diegene die een invalideparkeerplaats hard nodig heeft, steeds meer gehandicapten aan huis gekluisterd zijn omdat ze nergens in de stad een vrije gehandicaptenparkeerplaats kunnen vinden;
- er op dit moment alleen uitzicht is op een tussenresultaat eind juni, waardoor de wildgroei van gehandicaptenparkeerplaatsen toe blijft nemen;
- het tijdelijk stopzetten van uitgifte van vergunningen de wildgroei een halt kan toeroepen;

draagt het college op:

- In afwachting van de definitieve onderzoeksresultaten per direct te stoppen met de uitgifte van vergunningen voor gehandicaptenparkeerplaatsen in alleen die straten die onderdeel zijn van het onderzoek;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D.A. van Groningen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. De heer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Ja, dank u wel voorzitter. In februari heeft de wethouder met veel enthousiasme aangekondigd om nog in mei met een rapport te komen. Inmiddels is het bijna juni en we hebben te horen gekregen dat we nog minimaal een maand moeten wachten. Voorzitter, wat is hier aan de hand? Heeft de wethouder ons begin dit jaar maar wat op de mouw gespeld en ons met een kluitje het riet in gestuurd? Of is er een onverwachte hobbel op haar pad gekomen? Zo ja, dan ben ik heel benieuwd wat voor hobbel dat dan is. Voorzitter, ik mag aannemen dat de wethouder snapt dat dit issue onder

een vergrootglas ligt. Ondertussen neemt het aantal gereserveerde parkeerplaatsen in zogenaamde verdachte straten toe. Zijn deze aanvragen via de gebruikelijke route gewoon goedgekeurd of heeft de wethouder er bij haar ambtenaren erop aangedrongen om hier extra zorgvuldig mee om te gaan en kan zij nu dus ook garanderen dat alles hier in de haak is? De motie van de VVD om alle aanvragen maar stop te zetten in deze straten vind ik geen goed idee. De gedachtegang die erachter zit, snap ik, maar op deze manier gaan juist de goeden onder de kwaden lijden. Kijk, daar waar voorzieningen zijn is er een risico dat er op de verkeerde wijze van geprofiteerd wordt. Om dit minder aantrekkelijk te maken, dien ik de motie in 'Ban de profiteurs', die vraagt om te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om fraudeurs, al dan niet tijdelijk, de toegang te kunnen ontfeggen tot andere parkeerproducten zoals een bewonersvergunning. Simpel gezegd, als jij je bureu naait, dan ga je maar een tijdje op een P&R parkeren in plaats van in je eigen straat. Tot zover.

De **VOORZITTER**. De heer Van Drunen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Ban de profiteurs

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 27 mei 2021 ter bespreking van Tweeminutendebat Misbruik gehandicaptenparkeerplaatsen;

constaterende dat:

- er aanwijzingen zijn van misstanden bij het aanvragen van een parkeervergunning voor invaliden;
- de wethouder Mobiliteit tijdens de actualiteitenraad van 4 februari 2021 heeft toegezegd te onderzoeken hoe het mogelijk is dat in diverse straten een opmerkelijk hoog aantal parkeervergunning voor gehandicapten is uitgegeven, of dit binnen de huidige regelgeving en systematiek is gebeurd én of het nodig is de regelgeving aan te passen;

overwegende dat:

- menige bewoners lijden onder de enorme toename van het aantal vergunde parkeerplaatsen;
- we nu bijna vier maanden wachten op een rapport en bewoners nog steeds geen zicht op een oplossing voor deze problematiek zien;
- eventueel frauduleus handelen niet zonder consequenties mag geschieden;

verzoekt het college:

- te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om misbruikers van een parkeeronthefing voor mindervaliden, al dan niet tijdelijk, de toegang te kunnen ontfeggen tot andere parkeerproducten, bijvoorbeeld een bewonersparkeervergunning;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. B. van Drunen en D.A. van Groningen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Het is natuurlijk een raar gezicht, straten vol met bordjes voor gehandicaptenplaatsen, en zeker als dat alsmaar toeneemt, roept dat heel veel vragen op. D66 vindt het onderzoek ook wel lang duren en is wel benieuwd of er inmiddels al misstanden zijn geconstateerd. Is er al iets gemerkt van bijvoorbeeld een frauderende

verzekeringsarts of noem maar op. D66 vindt ook wel dat de regels wel redelijk soepel zijn hoe je dit kunt krijgen en wellicht zullen we dat moeten aanpassen, maar dan moeten we daar een andere route voor volgen. Het kan natuurlijk ook dat het toevallig is dat er in een straat waar gewoon heel veel mensen wonen, heel veel rechthebbenden zijn. Dan zou het ook wel heel wrang zijn dat we in deze raad mindervalide mensen massaal wegzetten als fraudeurs en aso's. Ik wil het toch wel eerst goed hebben uitgezocht voordat ik me hierbij aansluit en misschien per ongeluk mensen in een hoek druk waar ze niet thuishoren. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen wil een vraag stellen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja, ik wilde zeker een vraag stellen voorzitter, want ik mag toch hopen dat mevrouw Van Wifferen niet bedoelt dat wij mensen wegzetten als fraudeurs? Want dat is ook geenszins wat wij doen. Wij constateren gewoon zaken en wij willen dat we dat tot op de bodem uitzoeken. We vinden het gewoon jammer dat we Rotterdammers geen duidelijkheid kunnen bieden en dat moet open en transparant, zo snel mogelijk.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Misschien niet direct. Sorry voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ja, gaat uw gang hoor.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Misschien niet direct, maar ik hoor dus hier wel heel vaak het woord fraudeurs en aso's en zelfs je burens naaien en zo. Dat moet dan wel bewezen zijn. Want het kan ook zo zijn dat het toeval is. Ik vind het ook wel heel toevallig, dus ik ben blij dat hier onderzoek naar wordt gedaan. Maar ik wil toch wel de resultaten afwachten om hier echt een mening over te vormen. Tot die tijd wil ik zelf in ieder geval deze woorden niet in de mond nemen.

De **VOORZITTER**. Helder, toch?

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Voorzitter, volgens mij is degene die dat woord in de mond heeft genomen mevrouw Van Wifferen zelf, want ik heb geen enkele keer dat woord genoemd in mijn spreektekst. Dat zou ik ook niet doen, want ik kan niemand aanwijzen. U weet heel goed dat het onderzoek er gewoon had moeten zijn, want dan hadden we ook ergens over kunnen spreken wat dat aangaat. Maar als u het zo belangrijk vindt, neem ik aan dat u ons steunt om ook de handhaving te doen, zodat we daarmee het onderzoek kunnen aanvullen, zodat we ook weten wie er in de auto's rijden en wanneer.

De **VOORZITTER**. Helder. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ja voorzitter, dan moet ik toch echt eerst van de wethouder horen, maar dat heb ik ook net gevraagd, of er al misstanden zijn geconstateerd die gehandhaafd kunnen worden. Dat wil ik eerst weten. En ik had het ook niet over u, mevrouw Van Groningen. U staat bekend om uw nette taalgebruik en goede articulatie. Maar ik had het over de heer Van Drunen die wel met deze woorden schermt. Dan denk ik: daar moet je toch een beetje mee oppassen en zelf doe ik dat zeker.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Dank u wel voorzitter. Heel goed dat dit tot de bodem wordt uitgezocht. Ook mijn fractie was benieuwd naar de uitkomsten van het onderzoek. Maar tegelijkertijd

snappen we ook dat de situatie best wel complex is. Want als je eenmaal recht hebt op een gehandicaptenparkeerplaats en dat is niet zo simpel want je krijgt zo'n ding niet een-twee-drie, dan is het volgens mij best wel ingewikkeld als gemeente om aan te tonen dat iemand daar geen recht op zou hebben. Ik sluit me dus wel graag aan bij de woorden van mevrouw Van Wifferen dat we heel voorzichtig moeten zijn in het gelijk kwalificeren van mensen in bepaalde straten, puur en alleen op de beelden. De beelden vind ik zelf ook overtuigend en die lijken daadwerkelijk te duiden op een statistische anomalie in deze straten. Maar het moet wel goed uitgezocht worden. Ik zou graag van de wethouder willen weten of het niet gewoon zo is dat de reden dat het langer duurt, is omdat het misschien wel heel complex is. Want ik kan me zomaar voorstellen dat we in Nederland de regels rondom gehandicaptenparkeerplaatsen zodanig hebben geregeld dat het niet zo gemakkelijk is om er een te krijgen. Maar als je er eenmaal een hebt, is het best wel ingewikkeld om aan te tonen dat iemand daar geen recht op zou hebben. Daar zou ik van de wethouder dus graag wat meer duiding bij krijgen, dus welke regels we precies hebben in deze stad en op welke manier je op dit moment zo'n parkeerplaats zou kunnen krijgen. En klopt het beeld dat mevrouw Van Groningen schetst dat het op dit moment eigenlijk gaat om een beperkt aantal straten in de stad? Wat zijn ook de ervaringen die u heeft gekregen van uw collega's, want ik zag een item voorbijkomen op televisie met onder andere mevrouw Van Groningen en de heer Van Drunen, en daar werd ook Den Haag bij gehaald. Ik ben dus ook wel benieuwd of u inmiddels contact heeft gehad met uw collega's in andere steden en wat het beeld is dat daaruit naar voren komt.

De **VOORZITTER**. Dank. Mijnheer Achbar.

De heer **YIGIT** (denk). Voorzitter, ik neem het over van mijn collega Achbar. Er zijn net terechte vragen gesteld en zorgen geuit door mijn collega's waar ik mij voor een groot deel ook bij aansluit. Maar zoals ook eerder gezegd door andere collega's, we moeten wel echt oppassen dat we niet iedereen over één kam scheren. Als je kijkt naar de tweede motie van de VVD naar de titel, dan zie ik staan 'Goeden mogen niet onder kwaden lijden'. Daar zijn wij het volkomen mee eens. Maar ik zie wel dat er verzocht wordt dat tot het onderzoek is afgerond, de uitgifte van vergunningen in die straten voor iedereen eigenlijk niet meer mogelijk moet zijn. Dat is natuurlijk wel tegenstrijdig met de titel van de motie, dus laten we mensen niet allemaal over één kam scheren. Wij vinden ook dat het onderzoek te lang duurt, maar dat mag niet ten koste gaan van mensen die terecht zo'n vergunning nodig hebben. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dank u voorzitter. Met alle respect voor de indieners, ik ken mevrouw Van Groningen als een integer en oprecht iemand, maar wij gaan toch tegen deze motie stemmen. De wijze woorden van mevrouw Van Wifferen onderschrijf ik volledig. Gezien de spreektijd blijf ik bij deze bijdrage.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Andere sprekers bij dit agendapunt? Niet? Wethouder Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Goedemiddag voorzitter en raadsleden. Het is niet de eerste keer dat we over dit onderwerp spreken. Vorige week heb ik al kort in de commissievergadering toegelicht waarom het onderzoek een maandje langer duurt dan wij van tevoren hadden voorzien. Dat heeft met name te maken met de zorgvuldigheid en ook met de grootheid in die zin van het onderzoek, omdat je veel bestanden moet raadplegen. We doen dossieronderzoek, we hebben medische verklaringen nogmaals gecheckt. Maar we

zijn ook, en dat heb ik u ook vorige week toegelicht, in deze periode gaan schouwen. We hebben ook in deze periode niet stilgezeten. Mocht ook maar iemand denken dat dat gebeurd zou zijn, dan wil dat graag alvast weerleggen. Want gaandeweg een onderzoek, gaandeweg een schouw doe je bevindingen en op het moment dat dat kan of nodig is, dan acteer je daar op. Daar zal ik zo nog iets over zeggen. Ik zal eerst op een aantal vragen ingaan. Want wat wij hebben afgesproken over het onderzoek op 4 februari: de wethouder onderzoekt hoe het mogelijk is dat in diverse straten een opmerkelijk hoog aantal parkeervergunningen voor gehandicapten is uitgegeven en of dit binnen de huidige regelgeving en systematiek is gebeurd en komt terug op de vraag of het nodig is de regelgeving aanpassen. Dat is dus nogal veelomvattend en dat betekent dat ik ook echt zorgvuldig wil zijn voordat we conclusies verbinden, voordat we ook op zaken vooruit kunnen lopen welke maatregelen dat zullen zijn. Dat betekent ook dat ik het eens ben met iedereen die aangeeft dat je zorgvuldig moet zijn met spreken over misbruik of fraude voordat aantoonbaar zaken onjuist zijn bevonden, daar wil ik echt voor waken. En ook met voorbarige conclusies of algemene regels, nieuwe regels instellen. Wat betreft ons beleid, we weten dat er steeds meer ouderen in de stad zijn, dat mensen langer thuis blijven wonen en we willen graag dat iedereen mee kan doen in deze stad. Ons beleid is geënt op het hebben van een Europese invalidenparkeerkaart. Dat is onafhankelijk en dat gaat volgens Europese regelgeving. Dat gaat volgens onafhankelijk arts onderzoek. Zonder die kaart kom je niet in aanmerking voor een specifieke parkeervergunning voor de deur. Ook daar zijn regels aan verbonden. Die kun je voor jezelf aanvragen of voor een huisgenoot, bijvoorbeeld voor je partner die invalide is, of voor je kind. Dan moet je daar ook geregistreerd staan. Dat moet zo goed opgenomen zijn in het Basisregister. Dat gaat allemaal niet zo makkelijk, maar als je daar volgens onze criteria recht op hebt, en daar zijn wij ruimhartig in, dan krijg je die ook toegewezen. Dat is altijd een individuele afweging. Wij vinden ook dat het in die zin laagdrempelig moet zijn en ondanks dat wij deze regeling zo hebben gedaan, zien wij dat wij ongeveer, waar in andere steden, mevrouw Van Groningen refereert daaraan in haar aanvraag, wij hebben een aanzienlijk lager aantal vergunningen dat wij verstrekken voor specifieke invalidenparkeerplaatsen. Dat gemiddelde ligt ruim lager dan in de rest van Nederland. Dus dat is denk ik wel goed om nogmaals ook eventjes in de oren te knopen. Mevrouw Van Groningen had de vraag of als er veel invalidenparkeervergunningen rechtmatig zijn verstrekt in een straat, dat tot gevolg heeft dat andere mensen in die straat geen parkeervergunning kunnen krijgen. De parkeervergunningen worden niet per straat wel of niet toegekend. Op het moment dat er een wachtlijst is, op het moment dat er een parkeerplafond in een wijk bereikt is, en dat gaat dus niet per straat maar per hele wijk, dan wordt er een wachtlijst aangelegd en is het in volgorde van binnenkomst en afhankelijk of er een eerste of tweede aanvraag is, of die wel of niet vergund wordt. Maar die hangt dus niet samen met het aantal parkeerplaatsen in één specifieke straat. Want parkeren wordt over de hele wijk beoordeeld. Ik heb u aangegeven dat het onderzoek een maand langer duurt, en dat komt omdat zorgvuldigheid vooropstaat. En ja, daar zullen we natuurlijk open en transparant in zijn, omdat wij graag voor u alles in kaart brengen, zodat u ook een goede inhoudelijke discussie hierover kunt voeren, en met name omdat u dan hierin ook mee kunt beoordelen of de voorgestelde maatregelen die uit het onderzoek blijken, de maatregelen die ik wil voorstellen voor eventuele aanscherping van ons eigen beleid, of u zich daarin kunt vinden of dat u die niet ver genoeg vindt gaan. Daar kunnen we dus op dat moment dan ook gewoon open en eerlijk over spreken, zonder speculaties.

Artikel 5, de hardheidsclausule. Een hardheidsclausule kun je altijd toepassen en in haar motie vraagt mevrouw Van Groningen eigenlijk deze toe te passen, om dan maar even geen invalidenparkeerplaatsen meer op bepaalde locaties te verstrekken. De hardheidsclausule kan ook de andere kant op gaan. Op het moment dat er reden is tot een uitzonderingsgrond, dat je in die zin de hardheidsclausule toepast en juist een uitzondering maakt vanuit de

menselijke maat. Een hardheidsclausule kan altijd worden toegepast. Daar is een artikel 5 voor, maar in deze zin wil ik wel aangeven dat ik vooralsnog niet voornemens ben om nu een stop te zetten op het verstrekken van nieuwe invalidenparkeervergunningen die gelokaliseerd zijn bij een huis, dus in een straat, omdat wij het belangrijk vinden dat ieder individu eigenstandig wordt beoordeeld. Dat gebeurt door de keuringsarts, maar dat gebeurt ook in die situatie. Op het moment dat je aan de regels voldoet, vind ik het onterecht als er uitzonderingen worden gemaakt. Ik vind dat iedere Rotterdammer gelijk behandeld moet worden, wat niet wegneemt dat wij na het onderzoek mogelijk tot aanscherping komen. Dan gelden de nieuwe regels voor eenieder.

Mevrouw Van Groningen had het over de Buitenhofstraat. Daar zijn inmiddels niet meer parkeervergunningen specifiek voor invaliden ingericht maar minder. Daar waren er twaalf en het zijn er nu elf.

Even kijken. Ik kan de laatste vraag niet meer zo goed lezen, want mevrouw Van Groningen stelt haar vragen altijd heel snel.

De **VOORZITTER**. Dan vragen we toch de hulp van mevrouw Van Groningen. Helpt u even, wat was ook alweer die vraag? Welk antwoord mist u nog?

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ik mis er nog een aantal. U refereert naar de vraag dat ik zei dat er een aantal vereisten is waaraan we moeten voldoen. Nu u dit weet, hoe kan het dan dat er gehandicaptenverkeervergunning is aangevraagd op naam van iemand die er niet meer woont? Dat was de concrete vraag. Wilt u ook dat ik de andere vragen herhaal?

De **VOORZITTER**. Doe dat maar, dat is wel handig. Dan kan de wethouder die nog even checken.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ik had gevraagd of de wethouder een tendens ziet bij bewoners die in een gebied op een wachtlijst staan voor een parkeervergunning en vervolgens een invalidenparkeerplaats aanvragen. Dat zou ik ook nog graag van u willen weten. Dank u wel.

Wethouder **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Ik had inderdaad het woordje naam niet kunnen lezen. Als u een specifieke aanwijzing heeft dat er een parkeervergunning aan iemand is verstrekt die er niet meer woont, verzoek ik u dat specifieke geval graag aan ons door te geven. Dan controleren wij dat. Wij hebben wel in onze controle gemerkt dat er een aantal parkeerplaatsen zijn die niet meer in gebruik waren. Die zijn niet opnieuw aangevraagd, maar daarvan is uit de schouw gebleken dat vanuit de overgang van gebiedscommissies naar de centrale administratie, niet alle parkeerplaatsen daarvan goed en correct in onze basisadministratie zijn overgedragen en dat daar dus parkeerplaatsen waren voor mensen die daar niet meer woonden. Daar hebben wij meteen op geacteerd. Dat is denk ik ook een goed bruggetje om aan te geven dat wij zeker niet hebben stilgezeten in die periode. Op het moment dat wij bij de schouw zaken tegenkwamen, hebben wij daarop geacteerd en dat soort plaatsen zijn ook weggehaald. We zijn die schouw heel nauwkeurig begonnen. Niet alleen in de door u genoemde straten, ook in bepaalde wijken hebben wij verder gekeken waar meer meldingen uit kwamen. Een van de zaken betreft de basisregistraties. Dat is iets wat aan de gemeente is, dat kun je niet iemand anders verwijten. Daar is niet goed overgedragen tussen deelgemeenten en de nieuwe organisatie naar de clusters toe. Dat hebben wij aangepast, dus met die inventarisatie gaan we ook gewoon door, ook voor de andere wijken die nog niet aan de beurt zijn geweest. Dat is alvast even vooruitlopend op het onderzoek, want dat is natuurlijk onwenselijk. We hebben dus al tijdens dit onderzoek aan procesverbetering gedaan, dat wij alle plaatsen die we tegenkomen waar we zien dat die niet zo goed zijn opgenomen in de basisregistratie, dat we dat alsnog doen. We schonen die

bestanden ook op en proberen te achterhalen waar nog plaatsen zijn die niet meer in gebruik zijn. Het andere wat wij proberen, is nieuwe combinaties te maken door systemen te koppelen. Dat was nog niet mogelijk. De parkeerkaartadministratie was nog niet gekoppeld aan de kentekens en de rijbewijzen van de bestuurders, de inschrijving op het adres en of het kenteken op naam van de aanvrager of een huisgenoot staat. Daar willen we dus een heleboel bestanden aan elkaar koppelen. Dat was tot nu toe nog niet mogelijk, maar het lijkt ons wel verstandig om zulke grote dossiercontroles, die nu allemaal handmatig zijn gedaan, voortaan te kunnen automatiseren. Dat is een van de redenen waarom we dus wat langer bezig zijn geweest, omdat het dus niet zo makkelijk uit onze systemen te trekken was. Ik hoop dus nogmaals dat u daar begrip voor heeft, want ik wil dat toch echt wel zorgvuldig doen. Verder kwamen we erachter dat er gebiedsopdrachten worden verstrekt op het moment dat er bijvoorbeeld een mutatie is, een verhuizing, een gehandicaptenkaart die verloopt of omdat iemand genezen is of het niet meer nodig heeft of niet meer opnieuw aanvraagt. Dat wordt meestal in gebiedsplanningen meegenomen. Wij vinden dat die tijd daartussen te lang kan zijn in de uitvoering en het weer weghalen van parkeerplaatsen en we zijn begonnen met het stroomlijnen van het proces om dat te kunnen versnellen. Dus wat dat betreft, niet toekijken maar ingrijpen en gewoon uitvoeren, daar zijn wij flink mee bezig, maar in een andere zin dan uw motie oproept. Maar nogmaals, we hebben geen tijd verloren met dit soort zaken. Maar de punten waarvan wij zeggen dat we daar zorgvuldig moeten kijken naar wat de huidige regelgeving uit 2016 beslaat, ik verwacht wel dat daar actualisatie voor nodig is en daar willen we ook een aanzet toe doen bij het opdienen van het onderzoek, maar dan ook graag goed en gedegen met u bespreken. Ik denk dat ik net al de grootste hobbel op het pad heb benoemd, dat die bestanden dus niet automatisch te koppelen zijn, op de vraag van Leefbaar Rotterdam.

De **VOORZITTER**. Voordat u verdergaat, heeft mevrouw Van Groningen nog een vraag.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Dank voorzitter. Als ik dit allemaal hoor, ben ik in ieder geval blij dat we de wethouder erop geattendeerd hebben, want eigenlijk zegt u dat het achter de schermen – laat ik het voorzichtig uitdrukken – een beetje een puinhoop was en dat u daarin nu in ieder geval slagen maakt. De grote vraag is dan natuurlijk of er daardoor een kans is dat mensen uiteindelijk toch onterecht die vergunning gekregen hebben. Hoe groot acht u die kans?

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Dit is een andere vraag. Wij zijn in ieder geval vooralsnog geen gevallen tegengekomen van grootschalige fraude of hele systeemfraudes. Op het moment dat dat wel zo zal zijn, zal ik dat ook melden in het onderzoek, maar vooralsnog hebben wij geen grootschalige fraudes aangetroffen. Nogmaals specifiek, en dat is ook in aansluiting op de volgende vraag van Leefbaar Rotterdam. Naar de genoemde vragen vanuit de vorige actualiteitenraad en de genoemde straten en die ook in de media naar voren zijn gekomen, bijvoorbeeld de eerder door u genoemde Buitenhofstraat, daarvan kan ik melden dat uit de dossiercontrole blijkt dat daar binnen de huidige regels alle vergunningen voor de parkeerplaatsen rechtmatig zijn verstrekt. Dus dat als aanvulling. U vroeg ook nogmaals of wij een tendens zagen in aanvragen. Of er meer invalidenparkeervergunningen op huisadressen worden aangevraagd omdat er in bepaalde wijken wachtlijsten zijn? Wij zien al vanaf 2016 meer aanvragen, maar dat gaat ook gelijk op met de verhoging van de parkeerdruk. Wij zien namelijk ook in een aantal wijken de parkeerdruk oplopen. U kunt zich voorstellen dat juist iemand die gehandicapt is, als die afstand naar het huis verder is omdat hij verder weg moet parkeren, de noodzaak om een invalidenparkeervergunning aan te vragen groter is. Dus in buurten waar wachtlijsten zijn is het logisch, vanuit de redenatie dat mensen slecht ter been zijn, dat ze dan toch proberen om dicht bij huis te parkeren, want dat is dus niet mogelijk in gebieden waar een hoge

parkeerdruk is. Wij zien niet dat er specifiek mensen op de wachtlijst staan die dan even snel een invalidenparkeervergunning aanvragen, want mensen kunnen natuurlijk ook daarvoor al een reguliere vergunning hebben en die jaren gehad hebben, maar omdat de parkeerdruk hoger wordt en zij bijvoorbeeld slechter ter been zijn, zij dat wel aanvragen. Wij verwachten ook dat bijvoorbeeld de uitbreiding van betaald parkeren in al die gebieden ook bijdraagt aan een verschuiving van parkeerdruk, opschuivend, het waterbedeffect zal ik maar zeggen, dat dat ook bijdraagt aan het aanvragen van meer parkeervergunningen. Bovendien hebben we demografische factoren die daarin een rol spelen, namelijk dat Rotterdammers gemiddeld ouder worden en langer thuis blijven wonen. Daarvan zijn natuurlijk ook een aantal mensen die dat alleen maar kunnen op het moment dat zij of hun partner dan ook vervoerd kunnen worden en daarvoor in aanmerking komen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter, dan heb ik toch nog twee vragen. Zegt u nu eigenlijk dat op het moment dat die parkeerdruk er niet was geweest, dat waarschijnlijk die aanvraag er niet was geweest, dus dat ze ook eigenlijk daardoor dit gaan doen? En het andere is: wat gaan we dan doen om het op te lossen? Want er is een correlatie, als ik u goed begrijp.

De **VOORZITTER**. De wethouder.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Mevrouw Van Groningen, we gaan dadelijk een heel erg uitgebreid onderzoek opleveren. Ik snap dat u het onderwerp ontzettend belangrijk vindt, maar om iedere keer te gaan speculeren. Als het een waar is, is niet per definitie het omgekeerde niet waar. Dat door invoering van betaald parkeren er per definitie meer aanvragen zijn. Het is mogelijk dat er een verband is, maar daarmee kun je niet zeggen dat bijvoorbeeld het invoeren van betaald parkeren een onverstandig besluit was. Dus volgens mij moet u niet proberen steeds vooruitlopend al uw gedachten te laten gaan, van: zou het misschien niet zo kunnen zijn dat? Laten we dat onderzoek nu eerst eens even afwachten voordat we conclusies trekken. Wij hebben wel altijd gemeend dat op het moment dat er een hoge parkeerdruk in een wijk is, het dan ook niet onlogisch is en vandaar ook de mogelijkheid om dan een parkeervergunning aan te vragen. Op het moment dat u dat in de toekomst anders wilt, dan met onderzoek in de hand, zou dat eventueel een conclusie kunnen zijn. Maar ik vind het voorlopig echt veel te voorbarig om zaken te concluderen en daarop vooruit te lopen.

De **VOORZITTER**. Helder. Mevrouw Van Groningen, zijn uw vragen zo voldoende beantwoord?

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Dank u.

De **VOORZITTER**. Ik geef u graag over in handen van de vicevoorzitter voor een korte sanitaire stop van mijn kant. Mijnheer Verheij.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Ik was even in verwarring. Ik dacht even, krijg ik nu niet alleen een interruptie van mevrouw Van Groningen maar ook van de heer Verheij, maar dat is als vicevoorzitter. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Precies. Wethouder, gaat u verder.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Ja, ik was bij de vragen van Leefbaar Rotterdam aangekomen en die heb ik beantwoord, maar daarvan wil ik nog één zaak benadrukken, namelijk dat we de genoemde straten extra zorgvuldig hebben bekeken. Daar mag u ook op vertrouwen, ook in de verdere uitwerking van het onderzoek. U maakte een zeer terechte opmerking dat de goeden niet onder de kwaden mogen lijden. Dat ook refererend aan motie 2 van de VVD, dat u het onverstandig vindt om te stoppen met uitgifte van vergunningen. Dat heb ik ook DENK horen zeggen. Dat ben ik van harte met u eens, want we zouden zomaar mensen die deze vergunning heel erg hard nodig hebben, een individuele aanvraag hebben gedaan, duperen en dat willen we zeker voorkomen. Want in die zin willen wij ook niet dat de goeden onder de kwaden lijden. Die opmerking van u kan ik dus ondersteunen.

Mevrouw Van Wifferen geeft het belang aan van goed en gedegen onderzoek. Dat kan ik alleen maar met haar eens zijn. En ja, toeval, we willen het uitsluiten, maar op sommige plaatsen bestaat het echt nadrukkelijk. We zien bijvoorbeeld in Ommoord in bepaalde wijken ook veel invalidenparkeerplaatsen. Daar is de gemiddelde leeftijd behoorlijk hoog, daar is dus ook echt een oververtegenwoordiging. Soms zijn er best wel logische verklaringen waarom er bijvoorbeeld in bepaalde straten meer invalidenparkeervergunningen zijn uitgegeven dan in andere. Dat kan bijvoorbeeld ook de nabijheid van een verzorgingsflat of een bejaardenhuis zijn. Dus nogmaals, we brengen dat heel goed en zorgvuldig in kaart. Dat is waar ook de Partij van de Arbeid om vraagt en volgens mij hebben we daar ook al grotendeels antwoord op gegeven. Ja, dit is complexe materie. Complexer, omdat niet alle bestanden die wij hiervoor nodig hebben makkelijk te koppelen zijn, maar wij daar wel hard aan werken om dat in de toekomst ook voor onszelf eenvoudiger te maken om snel dossiers te checken. Maar bij afgifte is dat altijd aan de voorkant gecontroleerd of er op dat moment correcte factoren zijn die tot die beoordeling leiden. Dat doen we dus wel, maar als je achteraf wilt gaan controleren, dan is het handig als dat allemaal wel gekoppeld is.

Even kijken, DENK vraagt ook nadrukkelijk om niet iedereen over één kam te scheren. Als ik nog een beetje de toelagenaffaire in gedachten heb, denk ik: we moeten ook echt zorgen dat je niet zomaar beleid aanpast omdat je een aantal constatering doet. Daar moeten we hartstikke zorgvuldig in zijn. En we moeten ook zeker zorgen dat we door ineens integraal beleid te veranderen, daar niet andere mensen mee duperen. Wat dat betreft ben ik dat dus met u eens. U doet een heel belangrijke waarschuwing en in dat licht heb ik ook naar de moties gekeken die ingediend zijn. Nogmaals, motie 1 van de VVD, 'Niet toekijken maar ingrijpen'. Ik heb u aangegeven dat wij op meerdere vlakken zeker tijdens het onderzoek ook niet zijn blijven stilzitten. Maar deze motie vraagt eigenlijk iets anders. Die vraagt om direct te starten met actief handhaven van gebruikers. Zoals u weet wordt een invalidenparkeervergunning verstrekt nadat de Europese gehandicaptenkaart is afgegeven, onafhankelijk, nadat er gekeken is of de auto op het woonadres geregistreerd staat, of de mensen voor wie die gehandicaptenparkeerkaart is aangevraagd ook op dat woonadres woonachtig zijn. Maar er zijn ook meer huisgenoten. Het kan zijn dat er iemand wordt vervoerd die zelf geen rijbewijs heeft omdat de volwassen huisgenoot een rijbewijs heeft en er op dat adres dus een auto is geregistreerd van iemand die zelf valide is, maar die mindervaliden vervoert. Dus degene die instapt, hoeft niet altijd zelf slecht ter been te zijn. En sterker nog, de auto mag ook gebruikt worden door anderen. Dat is rechtmatig binnen onze huidige regels. Je kunt dus niet zomaar gaan handhaven of posten om te kijken wie er op een bepaald moment in een auto stapt. Want op het moment dat die registraties geldig zijn, is die vergunning ook rechtmatig verstrekt en kunnen we daar geen handhavers op inzetten. Die motie moet ik dus ontraden en zal ik op deze manier ook niet meenemen in het onderzoek. In het onderzoek zullen we nogmaals heel nadrukkelijk uitleggen wat binnen de huidige regelgeving allemaal rechtmatig is, zodat mevrouw Van Groningen dan ook goed kan nalezen waarom ik ook deze motie ontraad. Motie 1 wordt dus ontraden.

Motie 2 ook, 'De goeden mogen niet onder de kwaden lijden'. Ik vind dus ook dat we niet de vergunningen kunnen stopzetten, want daarmee zouden we mensen die individueel recht

hebben op zo'n parkeerplaats echt kunnen duperen en dat vind ik echt onverstandig. Dus motie 2 wordt ook ontraden.

Dan motie 3, 'Ban de profiteurs'. Ook deze motie loopt vooruit op conclusies. Dat wil ik niet doen, ook niet om te kijken of wij een gebrek hebben aan middelen. Deze motie ontraad ik dus, gewoon omdat die op de zaken vooruitloopt. Wat ik wel zal doen, is binnen de huidige regels in het onderzoek meenemen en voor u in kaart brengen over welke huidige sancties wij beschikken op het moment dat er sprake is van fraude. We zullen dus de huidige sancties in kaart brengen en bij de bespreking van het onderzoek kunt u dan moties indienen op het moment dat u dat onvoldoende vindt. Ik moet dus eigenlijk alle drie de moties ontraden. Ik kijk in die zin wel graag uit om met u verder te bespreken hoe wij het parkeervergunningenbeleid voor gehandicapten in juni of zo snel mogelijk na juni op het moment dat het geagendeerd worden in de commissie, verder actualiseren. Daarbij wil ik ook aangeven dat ik niet alleen met u dat zal bespreken, maar bijvoorbeeld ook met de Vereniging voor Gehandicapten Rotterdam (VGR) en de brede raad, want het zijn niet alleen de raadsleden die dit belangrijk vinden, maar ik wil ook graag met de vertegenwoordigers van de gebruikers van de gehandicaptenkaarten spreken, ook om de effecten van ons beleid goed en zorgvuldig af te wegen, zodat we hierin ook een volgende stap kunnen maken. Voorzitter, misschien ben ik uitgebreid geweest, maar ik denk ook hierin zorgvuldig. Voorzitter, ik versta u niet.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Het indrukken van de goede knop helpt. Mogelijk ben ik nu wel verstaanbaar. Ik kijk naar de raad of er behoefte is aan een tweede termijn. Maar voordat ik dat doe een punt van orde van mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter, ik wil toch nog even in ordetijd. Ik heb de wethouder uitgelegd dat iemand die dus niet zelfstandig kan rijden, die passagierskaart kan aanvragen. Dat kan niet op kenteken. Dat is uitgesloten. Dat is wel zo als ze in de Buitenhofstraat zijn en ik heb toen gevraagd hoe het dan kan dat die vergunning wordt aangevraagd op naam van iemand die daar niet meer woont. Ik kan het niet met elkaar matchen, dus ik zou echt wel graag willen dat u daar nog even antwoord op geeft, want die registratie moet gewoon gecontroleerd worden. Gebeurt dat dan nu ook?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Helder, ik ga ervan uit dat dat een herhaling van een reeds gestelde vraag is.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Op naam wel.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Ik vind het bijna vervelend om op straatniveau antwoord te moeten geven, maar u heeft mij horen zeggen dat in de Buitenhofstraat alle parkeervergunningen voor invalidenplaatsen rechtmatig zijn verstrekt. Bij een parkeervergunning, ook als iemand een passagier is, kan ook het kenteken van de auto op een huisgenoot staan, een partner. Want je hoeft niet zelf te kunnen rijden om in aanmerking te komen voor een invalidenparkeervergunning, want dat kan dus ook voor een huisgenoot zijn. Dat heb je bijvoorbeeld ook voor ouders die een gehandicapt kind moeten vervoeren. Het kind kan natuurlijk ook niet zelf rijden. Dan is het kind passagier en dan kunnen de ouders daarvoor een gehandicaptenplaats aanvragen. Als u een heel specifieke aanwijzing heeft, en dat heeft u mij ook horen zeggen, dan moet u die kenbaar maken, namen en rugnummers, en dan zullen wij dat nogmaals controleren.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dat lijkt me een heldere oproep.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Dank. Ik heb dan toch nog een aanvullende vraag, als ik zo vrij mag zijn. Hoe kan het dan dat er staat dat kaarten voor passagiers niet op kenteken worden uitgegeven? Ik begrijp dat dan niet.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Volgens mij haalt u een paar zaken door elkaar. Je hebt namelijk de Europese gehandicaptenkaart. Die kun je ook als passagier krijgen. U weet, met de Europese gehandicaptenkaart kun je overal gratis parkeren. Dat is een soort stadsbrede parkeervergunning. Die is persoonsgebonden. En op het moment dat iemand zo'n vergunning heeft en ik vervoer de gehandicapte, dan geeft die kaart het recht om op dat moment op een algemene gehandicaptenparkeerplaats te staan. Die zijn er ook. U vraagt nu: heb je daarmee recht op een gehandicaptenvergunning voor de deur? Nee, dat is een aparte aanvraag. Maar als je een Europese gehandicaptenkaart bij je hebt, kun je op dat moment vrij parkeren door heel Rotterdam. Die kaart is dus niet op kenteken want die is aan de persoon gekoppeld.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dat lijkt me helder. De heer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Dank voorzitter. Een korte vraag aan de wethouder. Die Europese kaart waar u het over heeft, is dus in heel Europa geldig. Betekent dat dan dat als je hem bijvoorbeeld in Marseille aanvraagt, dat die ook in Rotterdam geldt? Of wordt die alleen in Nederland uitgegeven en is die dan vervolgens in andere landen geldig?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Wethouder.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Wij geven hem af voor Rotterdam. Wij hebben daar de regels voor gesteld dat je daarmee gratis mag parkeren. Sommige gemeenten zullen dat misschien anders doen, want dat is namelijk deels gemeentelijk beleid. Hoe dat precies zit, zal ik ook nog even voor u opnemen in het onderzoek. Want ik merk ook wel echt dat er onduidelijkheid is over die twee kaarten. Ik heb in het eerste debat u dat ook allemaal precies uitgelegd en voor u op een rijtje gezet, ook toen aangegeven: dat zullen we ook netjes even in een hoofdstuk verwerken hoe die twee kaarten zich tot elkaar verhouden. Maar u gaat nu vragen hoe de hele Europese regelgeving daarin zit. Dat wordt lastig, maar volgens mij is de Europese gehandicaptenkaart ook gewoon inderdaad in heel Europa geldig, in alle landen van Europa, en dan alleen op algemene invalidenplekken.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Ook dat lijkt me een helder antwoord. Volgens mij was u verder klaar met de beantwoording.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Jazeker.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dan kom ik bij mijn punt dat ik naar de raad kijk of er behoefte is aan een tweede termijn. Die is er bij mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Voorzitter, gewoon een laatste vraag. Wanneer hebben we het complete onderzoek plus de maatregelen in handen? Ik hoor heel graag een deadline.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Wethouder?

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Mevrouw Van Groningen, daar heb ik een brief over gestuurd en in die brief staat eind juni. En daar staat in dat het dan het onderzoek is en daar heb ik ook over gesproken. Er is dan een aanzet met aanbevelingen voor aanvullende

regelgeving. Over de aanvullende regelgeving zal een apart besluit moeten worden genomen, maar dat bespreek ik graag eerst met u.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Eind juni dus.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Dank voorzitter. Als ik zo vrij mag zijn,

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Ja, het zijn toch twee verschillende zaken voorzitter. Want een aanzet tot zaken die uitgebreid moeten om regelgeving aan te scherpen, dat kost misschien wel wat meer tijd dan alleen het onderzoek opleveren. En over die aanscherpingen en de wenselijkheid ervan wil ik de commissie raadplegen. Dus het onderzoek, de conclusies en aanbevelingen, dat wordt eind juni. Dan de bespreking in de commissie, en dan gaan we verder met de aanscherping van de beleidsregels zoals die in 2016 zijn vastgesteld. Maar daar hoort ook gewoon daarna weer een collegebesluit bij en ordentelijke besluitvorming.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dat klinkt als een heldere volgorde.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Helder. Ik ben er blij mee, want er stond namelijk in de brief dat het eventueel ook een tussenevaluatie kon betreffen. Ik hoor dus nu: het complete onderzoek eind juni. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Ik denk dat we daarmee aan het einde van dit agendapunt zijn gekomen. Ik zie geen verdere sprekers vanuit de raad. Dan geef ik u weer terug aan de voorzitter voor het volgende agendapunt.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Verheij, hartelijk dank voor de hulp in dezen. Wethouder, ook hartelijk dank voor het beantwoorden van de vragen van de raadsleden.

*17.1 Tweeminutendebat over 'Afspraken inzake Toeslagaffaire niet uitgevoerd',
aangevraagd door het lid Büyükcıfci.*

De **VOORZITTER**. Dan gaan we nu naar agendapunt 17.1, tweeminutendebat over 'Afspraken inzake Toeslagenaffaire niet uitgevoerd'. Mijnheer Büyükcıfci.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Ja voorzitter, dank. Een belangrijk onderwerp, het toeslagenschandaal. Als gemeente springen we er weliswaar in positieve zin uit, dat is althans in ieder geval het beeld dat is ontstaan. Zo besloot Rotterdam bijvoorbeeld de schulden van gedupeerden die in een schuldentractaat zijn beland over te nemen en niet te zullen wachten op het rijk. Dus dat is in ieder geval mooi hè, iets waar we gewoon blij mee kunnen zijn als Rotterdam. We hadden wel graag gezien dat het echt alle gedupeerden betrof. Toch loopt ook in Rotterdam niet alles goed. NIDA heeft de afgelopen periode gefungeerd als vraagbaak voor gedupeerden uit Rotterdam. Hierdoor is voor ons duidelijk geworden dat nog in te veel gevallen gedupeerden niet de juiste hulp krijgen van de gemeente. Om die reden dit tweeminutendebat en om die reden ook zes moties, om onder meer middels een expertmeeting raad, college en betrokken partijen van de toeslagenaffaire met elkaar in contact te brengen, om ambtenaren nog beter te informeren en te ondersteunen in bijvoorbeeld de geldende afspraken met VNG, om er zorg voor te dragen dat gedupeerden echt met een schone lei kunnen beginnen en ondersteuning krijgen ten behoeve van hun mentale en fysieke gesteldheid, door ze onder meer ook te helpen bij hun wensen op het gebied van wonen, en om het leed bij gedupeerden enigszins te verzachten door ontspanning te creëren middels het toekennen van een vrijetijdsbudget. Voorzitter, ik

ben benieuwd naar de reactie van de wethouder en ik hoop ook op steun van collega-raadsleden, want dit toch echt partij-overstijgend. Zo zie ik het even, in het belang van alle gedupeerde ouders van het toeslagenschandaal. Dank voorzitter.

De **VOORZITTER**. De heer Büyükçifci heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Tegengaan van negligentie op dossiers van gedupeerden

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 27 mei 2021;

constaterende dat:

- signalen van gedupeerden uitwijzen dat gemeentelijke ambtenaren onjuist geïnformeerd zijn over hun werkelijke taakuitvoering volgens de VNG-samenwerkingsafspraken;
- gedupeerden steeds minder vertrouwen beginnen te krijgen in de gemeentelijke aanpak van de toeslagenaffaire en deze zo snel mogelijk hersteld dient te worden;
- er signalen zijn van gedupeerden die door ambtenaren worden verteld dat zij bezig zijn met een tijdelijke opdracht;

van mening dat:

- de passieve houding van de gemeente zo snel mogelijk moet stoppen tegenover de gedupeerde ouders en moet starten met constructieve dialoog en aanpak op menselijke maat;
- ambtenaren beter geïnformeerd dienen te worden over hun taakverdeling en uitvoering;
- dit geen herstelplan maar een revalidatietraject is voor de gedupeerden en deze een weg van lange adem zal zijn;
- het college een duidelijk signaal moet afgeven om negligentie tegen te gaan en de klachten van de gedupeerden serieus moet nemen en moet oplossen;

roept het college op:

- om alle ambtenaren juist te informeren over de gemaakte uitvoeringsafspraken volgens de VNG-richtlijnen en hen hierbij ook instructies mee te geven dat hun wijze van communiceren met de gedupeerden een rol speelt in het vertrouwen van gedupeerden richting de uitvoering van de gemeente;
- om toe te zien dat deze uitvoeringen correct verlopen;
- de raad hierover te informeren.

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E. Büyükçifci

Motie 2. Zorgherstel voor gedupeerde ouders

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 27 mei 2021;

constaterende dat:

- veel gedupeerden kampen met psychologische en fysieke klachten;
- er met de VNG is afgesproken dat alle begeleidings- en dienstverleningskosten van de gemeente op de vijf leefgebieden worden vergoed;
- de zorg één van de vijf leefgebieden is en dat psychologische en fysieke zorg hier ook toe behoort;
- er vanuit de (gemeentelijke) overheid nog geen correcte aanpak is voor de psychologische en fysieke noden van gedupeerden;

- door uitstel van de uitvoering voor gedupeerde ouders de psychologische en fysieke klachten met de tijd vaak verergeren;

van mening dat:

- er een grote noodzaak is bij gedupeerden voor de juiste zorgaanpak;
- psychologische en fysieke hulp en behandeling zo snel mogelijk gearrangeerd moet worden door de zorgaanbieder en de (gemeentelijke) overheid;
- de gemeente de gepaarde kosten (CAK-kosten) op zich moet nemen en deze later te verhalen bij het rijk;
- er door het nalaten van de juiste zorgaanbieding een ongezonde samenleving gecreëerd wordt;

roept het college op:

- alle schulden van gedupeerden bij de CAK te betalen;
- er op toe te zien dat alle gedupeerde ouders voorzien zijn van een basis en aanvullende verzekering zodat zij z.s.m. kunnen starten met hun mentale en fysieke behandelplannen;
- om druk te leggen op de zorgaanbieders om een coulante houding richting gedupeerde ouders zwaarder te laten wegen dan hun commerciële belangen;
- om samen hard te werken voor een gezonde samenleving in Rotterdam;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E. Büyükçifci

Motie 3. Bemiddelingsaanbod voor urgentieverklaring

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 27 mei 2021;

constaterende dat:

- gedupeerden moeilijkheden ervaren met de voorwaarden van urgentieverklaring;
- de voorwaarden van toepassing kunnen zijn voor veel Rotterdammers terwijl gedupeerden in een bijzondere situatie zijn belandt door toedoen van de overheid en de toeslagenschandaal;
- burgemeester en wethouders op advies van de toetsingscommissie kunnen besluiten om een urgentieverklaring toe te wijzen voor een éénmalig bemiddelingsaanbod;
- er geen termijn is verbonden aan deze bemiddelingsaanbod en dat deze ook langer dan 3 maanden kan duren;

van mening, dat:

- de geldigheid van 3 maanden voor urgentieverklaringen veel te kort is voor gedupeerden om een beschikbaar huis te vinden;
- dit een enorme psychologische last is voor de gedupeerden terwijl ze al jaren kampen met multi-problematiek;
- de gemeente, coulant dient om te gaan met gemeentelijke diensten voor de gedupeerden die aanspraak willen doen op bijvoorbeeld een urgentieverklaring;

verzoekt het college:

- een bemiddelingsaanbod te doen voor een urgentieverklaring aan gedupeerden die daarvoor in aanmerking komen;
- de raad hierover op een korte termijn te informeren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E. Büyükçifci

Motie 4. Expertmeeting met alle betrokkenen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 27 mei 2021

constaterende dat:

- er geen expertmeeting is georganiseerd door de gemeente met de betrokken partijen van de toeslagenaffaire;
- er een wens is van betrokken partijen om in gesprek te gaan met wethouders, raadsleden en ambtenaren om hun ervaringen en mogelijke oplossingen te delen;
- de betrokken partijen graag mee willen denken over de gang van zaken met betrekking tot de toeslagenaffaire;

van mening dat:

- een expertmeeting een handige tool kan zijn voor ondersteuning van iedereen die zich bezig houdt met het onderwerp;
- het delen van ervaringen en oplossingen wederzijds begrip kan versterken;

verzoekt het college:

- een (digitaal) expertmeeting te organiseren met gedupeerden, wethouders, raadsleden, ambtenaren en contactpersonen van gedupeerden om ervaringen en oplossingen te delen;
- de raad hierover te informeren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E. Büyükçifci

Motie 5. Herstel van vertrouwen van gedupeerde inwoners van Rotterdam

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 27 mei 2021;

constaterende dat:

- veel gedupeerden toe zijn aan vrijetijdsbesteding met de kinderen;
- steeds meer coronamaatregelen versoepeld worden;
- door de jarenlange onjuiste stigmatisering als fraudeur gedupeerde inwoners van Rotterdam door een dal van armoede zijn heengegaan;
- de verhoudingen binnen de gezinssituaties kapot zijn gemaakt door het toedoen van de overheid;

van mening dat:

- om het vertrouwen te herstellen tussen de gedupeerden en de gemeente geïnvesteerd moet worden naar menselijke maat;
- een budget van vrijetijdsbesteding van minimaal € 500,- een eerste opstap is om te vertrouwensband te herstellen;
- de kinderen die slachtoffer zijn geworden van de toeslagenaffaire de liefde en vertrouwen dienen te krijgen door ze de komende maanden de kansen te bieden om als vrije en gelukkige burgers van Rotterdam iets aan vrijetijdsbesteding te doen met hun gezin;
- Dierenpark Blijdorp, Rotterdamse zwembaden en meer door de corona getroffen ondernemers op deze manier ook kunnen profiteren van het budget van vrijetijdsbesteding;

verzoekt het college:

- op zeer korte termijn in overleg te gaan met het rijk voor het vrijmaken van vrijetijdsbudget van minimaal € 500,- voor gedupeerde gezinnen van de toeslagenaffaire;
- overige vouchers en gezinsvoordelen met gratis activiteiten voor te leggen aan gedupeerde gezinnen;
- om deze gezinnen een terecht, correct en liefdevol kaartje te versturen voor het herstel van vertrouwen;
- de raad hierover te informeren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E. Büyükcıfci

Motie 6. Onmiddellijke correcte uitvoering volgens de VNG afspraken die gemaakt zijn met de staatssecretaris op alle 5 leefgebieden voor de gedupeerden.

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 27 mei 2021;

constaterende dat:

- de uitvoeringswerking op gemeentelijk niveau niet correct verloopt;
- casusbehandelaars onjuist geïnformeerd zijn over de gemaakte afspraken met het VNG en de staatssecretaris;
- de uitvoeringsopdracht nog heden via de reguliere regeling wordt voortgezet;
- het vertrouwen tussen de gemeentes en de gedupeerden zowel mentaal als fysiek meer schade brokkend bij gedupeerden door het falen van de uitvoering op gemeentelijk niveau;

van mening dat:

- alle gemeentelijke medewerkers duidelijk geïnformeerd dienen te worden van de gemaakte afspraken door het VNG en de staatssecretaris van de vijf fasetrajecten;
- Alle gedupeerden met uitzondering op de regel op alle vijf leefgebieden schuldhelpverlening, zorg, wonen, werk, gezin z.s.m. met alle gemeentelijke middelen geholpen dienen worden;
- in samenwerking met PTSS Nederland de mentale zorg vrijblijvend aangeboden dient te worden door de casusbehandelaars van de gemeente;
- de multi-problematiek van gedupeerden allen tegelijkertijd opgestart en aangepakt dient te worden;

verzoekt het college:

- een strenge controle te bieden op de uitvoerende taken;
- klachten van gedupeerden en de misstappen binnen dit traject serieus te nemen;
- dit traject voor gedupeerden op de vijf leefgebieden z.s.m. in werking te laten treden en hierbij de relevante partners voor in te schakelen;
- de raad hierover te informeren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E. Büyükcıfci

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mevrouw Arsieni. Mevrouw Arsieni reageert niet. Dan gaan we naar de heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr). Ik had alleen een heel korte vraag met betrekking tot de urgentieverklaring over de huizen. Zijn er gevallen bekend van mensen waarbij dit dan nodig zou zijn? Dat was mijn vraag aan de heer Büyü – sorry, ik heb uw naam nu niet op een rijtje. De volgende keer komt het goed. Dat was mijn vraag mijnheer de voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dat was een vraag aan mijnheer Büyükcı. Dan moet u het even opschrijven. Dan weet u dat voor de volgende keer.

De heer **ROSKAM** (lr). Voor de volgende keer.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Büyükcı, wilt u daar iets op zeggen?

De heer **BÜYÜKÇİCİ** (nida). Ja natuurlijk, heel kort, in een van de gesprekken die zijn geweest vanuit NIDA blijkt dat sommigen echt heel vervelende herinneringen hebben aan hun woning. Sommigen zitten in situaties waar ze in ieder geval de deurbel niet meer laten functioneren of gordijnen dicht hebben, dus de vele stress die dat oproept. Het idee van een schone lei is ook echt dat je ook qua wonen maar ook qua financiën mensen de mogelijkheid geeft om een nieuwe start te maken. Dat is natuurlijk ook het idee vanuit het rijk, alleen nu moeten we het nog in de praktijk zien te bewijzen.

De heer **ROSKAM** (lr). Een helder antwoord, bedankt.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Dan ga ik naar de heer Achbar. Mijnheer Achbar, u bent aan zet.

De heer **ACHBAR** (denk). O, dat is al sneller dan ik had verwacht, want ik was net weer aan het refreshen voorzitter. Fijn, dank u wel voorzitter. De toeslagenaffaire, onze collega, de heer Azarkan is hier al lange tijd mee bezig op landelijk niveau, vandaag is nog zelfs in een commissie aandacht gevraagd voor slachtoffers. We weten dat ook de gemeenten hun rol en taak hebben gekregen om de gedupeerden oftewel de slachtoffers van de toeslagenaffaire op gemeentelijk niveau te ondersteunen. Er bereiken ons een aantal signalen op gemeentelijk niveau. De belangrijkste vraag is: hoe kunnen we de slachtoffers meer duidelijkheid geven? Een ander belangrijk signaal, voorzitter, is dat ambtenaren nogal wat informatie missen. Met name wanneer het gaat om uitvoeringsafspraken. Ik vraag me af of de wethouder daar iets in kan betekenen. Hoe zorg je ervoor dat die eerder gemaakte afspraken of informatie die gemist wordt toch op een snellere manier boven tafel komt zodat die slachtoffers daar maximaal in geholpen worden? Dit is tevens ook een vraag aan de wethouder in hoeverre de wethouder bekend is met deze signalen dat de afspraken die zijn vastgesteld met de VNG niet worden nagekomen? Dat is een ander signaal. En als de wethouder wel bekend is met de signalen die zijn afgegeven ten aanzien van de afspraken die zijn gemaakt, ben ik heel erg benieuwd hoe die worden opgepakt. Voorzitter, de gedupeerden hebben tevens geklaagd over de communicatiewijze van ambtenaren jegens hen. We hebben in de commissie een enorme discussie gehad, of laat ik zeggen: een goed gesprek, over de menselijke maat. Ik denk dat het juist in deze situatie toegepast moet worden om de mensen het gevoel te geven dat we er maximaal voor ze zijn. Door het ontbreken van informatie hebben gedupeerden het gevoel dat ze benadeeld worden met betrekking tot hun situatie. Is het mogelijk dat de wethouder daar een rol in kan spelen hoe we ervoor zorgen dat die informatie die op dit moment gemist wordt in die verschillende

dossiers door de ambtenaren zo snel mogelijk beschikbaar wordt gesteld? Dit is mijn bijdrage in dit tweeminutendebat voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Dan ga ik naar mevrouw Yildirim.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Dank voorzitter. Even een paar dingen. Het is natuurlijk een enorm belangrijk onderwerp, een belangrijk debat. Zojuist is ook gezegd dat het een partij-overstijgend debat is, dus heel erg eens met NIDA. Wij vinden natuurlijk ook dat de ouders van de toeslagenaffaire ongekend onrecht is aangedaan. Wij vinden natuurlijk ook dat we op lokaal niveau alles uit de kast moeten halen om deze ouders te helpen. Volgens mij hebben we dat ook laten zien met het overnemen van de private schulden van schuldeisers. Daar waren we ook echt een soort toonbeeld voor de rest van het land. We hebben er kritiek op gekregen, maar we hebben het toch gedaan. Dus nogmaals die complimenten aan het college. Wat we wel ook hebben in Rotterdam is dat meldpunt, goed om te noemen, Hulpteam Toeslagen 010. Ik mis alleen een beetje in de aanvraag van dit debat wat nu precies die signalen waren om in ieder geval mee te kunnen met de intenties van de indienende partij. Maar ik zie ook dat NIDA heel weinig tijd heeft, dus daar zal het wel aan liggen. Dus dezelfde vraag dan wel aan de wethouder of er signalen zijn in de uitvoering die de wethouder zelf ontvangt. Als ik dan even kijk naar de VNG-afspraken die zijn gemaakt, dan zijn dat afspraken op een vijftal leefgebieden. Huisvesting, schulden, inkomen, zorg, opvoeding van kinderen. Dan denk ik, en dat is ook meteen mijn tweede vraag, hoe train je dan al die ambtenaren die elke dag weer op dagelijkse basis bezig zijn met het doen van hun werk, en die in aanraking komen met mensen die inderdaad gedupeerd zijn. Hoe krijg je dat dan voor elkaar? Want uiteindelijk is dat denk ik de intentie, of moet dat de intentie zijn, dat we ons met zijn allen goed realiseren wat de insteek is geweest van de afspraken. Tot slot heb ik ook nog wel de vraag aan de wethouder – ik kan me voorstellen dat er heel veel verschillende hulpvragen binnenkomen op dat nummer. Mijn vraag aan de wethouder is ook met welk van de vijf leefgebieden de wethouder zelf moeite heeft of constateert de wethouder dat vooral het wringt ergens op die vijf leefgebieden met het oog op het ondernemen van verdere acties naar aanleiding van dit debat?

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. De heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dank voorzitter. Dank ook aan de heer Büyükcıfci voor de aanvraag van dit debat. De toeslagenaffaire is weliswaar een landelijk schandaal, maar vanuit onze gemeente kunnen we grote stappen maken en hebben we die reeds gemaakt voor deze ouders. Rotterdam is koploper in de kwijtschelding van de schulden van gedupeerden en in het gemeentelijk schuldtraject. Afgelopen week hebben we te horen gekregen dat het ministerie van Financiën deze zomer met een regeling komt om de publieke en private schulden kwijt te schelden. Goed nieuws. Toch brengt het onder de ouders ook verwarring. Immers, de plannen zijn nog niet uitgewerkt en de ouders zitten met vele vragen. De SP wil dat de ouders in hun hersteltraject rust ervaren, inzage hebben en de regie kunnen nemen. Daarom vragen wij u te gaan lobbyen bij het rijk om de beoordelingscriteria van de lichte toets openbaar te maken, zodat de ouders weten waarom zij worden afgewezen. En dat ze op basis daarvan weloverwogen stappen kunnen nemen. Wij spreken ook ouders die deels of geheel in de bijstand zijn geraakt. Deze ouders liepen tegen veel obstakels aan. Stroef klantcontact en onbegrip voor hun benarde situatie. De SP vraagt zich af in hoeverre dit komt door de bestempeling van ouders tot fraudeurs. Daarom willen wij dat de wethouder onderzoekt of en hoeveel gedupeerde ouders in hun bijstandstraject zijn benadeeld of juist omgekeerd, in de problemen zijn vervallen doordat de gemeente haar administratie niet op orde heeft. Tot zover mijn bijdrage voorzitter.

De **VOORZITTER**. De heer Van Zevenbergen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 7. Rotterdam lobby om beoordelingscriteria lichte toets openbaar te maken

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen in vergadering op donderdag 27 mei 2021, ter bespreking van het agendapunt 17.1, 'Tweeminutendebat Afspraken inzake Toeslagaffaire niet uitgevoerd';

constaterende dat:

- vele ouders aangeven dat zij bij de lichte toets zijn afgewezen, maar in het later traject weer te horen krijgen dat ze wel gedupeerde zijn of vice versa bij de lichte toets erkend worden en vervolgens melding ontvangen dat ze geen gedupeerde zijn;
- het niet gewoon is dat ouders schriftelijke op de hoogte worden gesteld van het besluit dat zij al dan niet erkend worden;
- ouders geen zicht hebben op de redenen waarom zij afgewezen worden;

verzoekt het college

- bij de Belastingdienst, VNG en ministerie van Financiën te lobbyen dat de beoordelingscriteria van de lichte toets aan de ouders bekend wordt gemaakt;
- tevens op te roepen dat de ouders naast telefonisch ook schriftelijk op de hoogte worden gesteld van het besluit dat voorkomt uit de lichte toets;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde de dag."

w.g. A. van Zevenbergen

Motie 8. Gedupeerde ouders dubbel geraakt

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen in vergadering op donderdag 27 mei 2021, ter bespreking van het agendapunt 17.1, 'Tweeminutendebat Afspraken inzake Toeslagaffaire niet uitgevoerd'.

constaterende dat

- een aantal ouders door het toeslagenschandaal uit onmacht in de Ziektewet zijn belandt, of uit onmacht vanuit de WW (deels) de bijstand zijn ingestroomd, of uit onmacht volledig in de bijstand zijn geraakt;
- ouders aangeven dat zij in hun traject in de bijstand vele obstakels hebben ondervonden, zoals een afwijzing om vanuit de bijstand gedeeltelijk aangevuld te worden;
- ouders hierdoor jaren ruim onder de armoedegrens hebben moeten leven;

mede overwegende dat

- het de vraag is of opname in het systeem Fraude Signalering Voorziening is gedeeld met andere overheidsinstanties;
- het hierdoor niet duidelijk is of gedupeerde ouders in hun bijstandstraject zijn benadeeld door opname in het systeem FSV;

verzoekt het college

- te onderzoeken of en hoeveel gedupeerde ouders in een bijstandstraject zijn benadeeld doordat zij zijn aangemerkt als (potentiële) fraudeur in het toeslagenschandaal;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. van Zevenbergen

Motie 9. Van de regen in de drup

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen in vergadering op donderdag 27 mei 2021, ter bespreking van het agendapunt 17.1, 'Tweeminutendebat Afspraken inzake Toeslagaffaire niet uitgevoerd';

constaterende dat

- er een aantal ouders zijn die voor hun bijstandsuitkering een (vrijwilligers)werktraject hebben moeten accepteren;
- deze ouders hierdoor hun kind(eren) naar de kinderopvang hebben moeten brengen;
- ouders aangeven dat de eigen bijdrage door de gemeente (afdeling W&I) niet of slechts deels is betaald;
- deze ouders gedupeerde zijn geworden, omdat zij niet hun eigen bijdrage zouden hebben betaald;

verzoekt het college

- te onderzoeken hoeveel ouders via hun re-integratietraject in de problemen zijn gekomen met de Kinderopvangtoeslag;
- te onderzoeken waar en hoe de gemeente steken heeft laten vallen wat betreft de betaling van de eigen bijdrage van deze ouders;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. van Zevenbergen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. De heer Segers-Hoogendoorn in een termijntje.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Veel dank voorzitter. Inderdaad heel kort, want ik wil wel aangeven dat ik de heer Büyükcıfci en NIDA wil danken voor het agenderen van dit onderwerp, want al zou de reactie van de wethouder zijn en kan hij feitelijk weerleggen dat er geen reden is om ons zorgen te maken voor die uitvoering, dan nog is ieder moment dat er is om eventueel dingen die in de uitvoering nu niet goed gaan aan de kaak te stellen, een moment dat we moeten pakken. Dus dank daarvoor aan NIDA. Ik ben heel benieuwd naar de beantwoording van de wethouder op de gestelde vragen. Tot nu toe is mijn beleving dat we, zoals de heer Van Zevenbergen net eigenlijk ook al zei, hier in Rotterdam ook in samenwerking tussen raad en wethouder tot een heel goede uitvoering van deze verschrikkelijke geschiedenis komen. Dus ik heb er eigenlijk ook alle vertrouwen in dat de wethouder ons dadelijk zal vertellen dat dingen goed lopen en dat hij mogelijk juist deze debataanvraag en de vragen die gesteld zijn, weer ziet als een mogelijkheid om de uitvoering nog verder te verbeteren. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Dank voorzitter. Het is belangrijk dat we het er vandaag over hebben, want wat in deze fase van de afhandeling van de toeslagenaffaire van cruciaal

belang is, is dat het vertrouwen hersteld wordt. Het vertrouwen tussen overheid en burger. Dat we niet tegenover elkaar staan, vanuit wantrouwen naar elkaar kijken, maar dat we elkaar vertrouwen en daaruit samen de samenleving beter maken. We zijn blij en trots dat Rotterdam de steun aan gedupeerden daadkrachtig heeft opgepakt. Complimenten daarvoor aan het college. Die voortvarendheid werd landelijk nieuws en veel gemeenten volgen inmiddels ons voorbeeld. We lopen op de troepen vooruit. Voor op de Belastingdienst, voor op de VNG. Nu liggen er een aantal moties van NIDA. Ik ben benieuwd welke problemen er daadwerkelijk in Rotterdam spelen die daarmee worden opgelost of dat we de zaken al uitvoeren. Ik hoop dat de wethouder dat ook duidelijk kan aangeven. Wat ons betreft kijken we dan wel iets verder dan alleen de constatering dat een individuele ambtenaar niet altijd op de hoogte is van de laatste informatie, want dat geldt voor elk onderwerp op ieder moment. Aan de hand van deze criteria beoordelen we de moties. Maar daarbij, de motie over die expertmeeting waarin we verschillende partijen bij elkaar brengen, dat vind ik sowieso een heel interessante. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer mijnheer Vonk. Dan gaan we naar mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Voorzitter, dank, van weer een andere plaats in huis, namelijk nu de dinertafel. Ook dank aan de collega's voor het agenderen van dit onderwerp. Er zijn al veel goede vragen gesteld, dus die ga ik niet allemaal herhalen. Er is nog wel één punt waar ik een beetje mee zit, en de heer Vonk en ook de heer Segers-Hoogendoorn refereerden daar ook al min of meer aan. Dat is eigenlijk het punt dat steeds als wij hierover praten, en ik vind dat het goed is dat wij hier als gemeenteraad over praten, maar dat het is steeds is naar aanleiding van vragen of incidenten. Ik zou eigenlijk de wethouder willen uitdagen om met een voorstel te komen hoe wij ook het bespreken van de hulp die wij als Rotterdam bieden aan de slachtoffers van deze toeslagenaffaire in kunnen bedden in onze reguliere besprekingen in de commissies, omdat we ook gewoon op regelmatige basis een moment hebben waarop we erover bijpraten en dat we niet steeds op basis van incidenten hoeven aan te vragen in de raad. Daarbij wil ik ook alvast zeggen dat wij de motie over de expertmeeting met de gemeenteraad en alle partijen uit het veld die ermee te maken hebben, van harte zullen steunen. Ik denk dat die een heel goede bijdrage kan leveren aan het maken van de afspraken daarover.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer mevrouw Roest. Ik kan het gevoel niet onderdrukken om te vragen wat de pot vanavond schaft maar dat zou een impertinente vraag zijn. De heer Versnel.

De heer **VERSNEL** (vvd). Bij mij is het linzensoep. Dat wil ik wel vast zeggen voorzitter. Ik wil eigenlijk korthedshalve me volledig aansluiten bij de bijdrage van collega Segers. Wat ik nog wel zelf gezegd wil hebben, is ook vanuit de VVD, namelijk dat wij de zeer vooruitstrevende manier waarop we vanuit Rotterdam de slachtoffers van deze verschrikkelijke toestand ondersteunen, ondersteunen. Dus ga daar vooral mee verder.

De **VOORZITTER**. Dank, eet smakelijk. Mevrouw Arsieni.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Voorzitter dank u wel, en excuus dat ik u net ben misgelopen. Maar dan bij dezen de herkansing. De toeslagenaffaire heeft natuurlijk een enorme crisis blootgelegd. Een crisis voor ontzettend veel Rotterdammers, heel veel mensen in onze stad dus, maar ook een vertrouwenscrisis als het gaat om de overheid en het vertrouwen in de burgers. Dat vertrouwen is niet zomaar te repareren. Daar zijn we volop mee bezig en daar worden natuurlijk de hele tijd al uitspraken over gedaan in het kader van wat nu de volgende stap is. Ik moet daar de wethouder ook wel mee complimenteren, dat hij Rotterdam daarin

voorop laat lopen. Dus het overnemen van schulden is denk ik een heel goede inzet vanuit Rotterdam, om in die discussie echt een voortrekkersrol te nemen en om dat zo snel mogelijk te repareren voor mensen. Maar aan de andere kant weten we inderdaad heel weinig van de aanpak. Ik ben het ook helemaal eens met mijn collega van GroenLinks, mevrouw Roest, dat we hier eigenlijk wat meer over zouden moeten spreken met elkaar. Hoe zit die dienstverlening precies in elkaar, wat doen we daar nu eigenlijk in? En ik was wel getriggerd door deze aanvraag, want wat zijn dan de afspraken die in het kader met de VNG zijn gemaakt en hoe kijken we daar dan in Rotterdam van af? Ik kan me voorstellen dat we juist nog veel voortvarender willen zijn dan, pak 'm beet, alle andere gemeenten in Nederland, als we die voortrekkersrol vervullen. Ik zou dus graag van de wethouder horen hoe wij daar dan in Rotterdam mee omgaan. Zijn die afspraken voldoende onder de aandacht van iedereen die in contact staat met de gedupeerden? En misschien nog even ingaand op hoe die dienstverlening er momenteel uit ziet, met dat hulpteam 010 en of wij op dit moment ook alle gedupeerden in beeld hebben en hun specifieke situaties? Om ook schrijnende situaties daarin te voorkomen. Want laat ik duidelijk zijn, vanuit D66 vinden we dat we daar maximaal toeschietelijk in moeten zijn. Ik denk dat wij daar zeker niet de enige partij in zijn, maar dat we daar raadsbreed wel op die manier in staan. Het is dus een heel mooie kans voor de wethouder, denk ik, om uit te leggen wat wij als Rotterdam daar op dit moment allemaal aan doen.

De **VOORZITTER**. Helder. Volgens mij heb ik nu zo ongeveer alle fracties gehad. Klopt dat, mis ik nog iemand? Helder. Dan gaan we naar wethouder Grauss.

De heer **GRAUSS** (cu-sgp) (wethouder). Goedenavond vanuit het stadhuis. Dank voorzitter. Het is altijd weer een heftig onderwerp, goed om het zo te bespreken. Ik zou het graag ook met de commissie WIISA bespreken. Dan is dat maar gelijk duidelijk, want we moeten het ook gewoon goed onderbouwd doen en dat u uw controlerende, kaderstellende en volksvertegenwoordigende rol goed kunt gebruiken. Allereerst ook dank voor de complimenten. Want ja, als Rotterdam lopen we voorop en ja, als Rotterdam lopen we risico. Maar toen wij in het college een hele ochtend over de menselijke maat in gesprek waren, en ik vertelde over wat we doen rond de gedupeerden van de toeslagen bij het hulpteam, toen kwam ook wel de gewetensvraag naar voren. Zijn er niet Rotterdammers die we in één keer vanuit de ellende weg kunnen halen? Toen hebben we heel goed gekeken en toen zei ik: ja, ik weet er zo uit mijn hoofd 116, die bij de Gemeentelijke Kredietbank, ons Powerhouse, met een saneringskrediet bezig zijn. Dat zijn gedupeerden. Ze hebben van de landelijke Belastingdienst € 30.000,00 gekregen maar ze kunnen er niets mee want ze zitten nog in een schuldregeling. Een saneringskrediet betekent dat alle schuldeisers zijn afgekocht en dat je nog maar één schuldeiser hebt, namelijk de gemeente Rotterdam, de Gemeentelijke Kredietbank. Als college zeiden wij: kunnen wij die mensen in de ogen kijken door te wachten tot de landelijke afspraken gemaakt zijn? En ik heb heel veel waardering voor iedereen die in dit heel ingewikkelde vraagstuk bezig is, dus ik zal nooit negatief zeggen dat dingen niet snel genoeg gaan et cetera. Maar de voorzet hoe dat landelijk geregeld wordt met private schulden, de voorzet is nu gedaan en dat vraagt wel instemming in de Tweede en Eerste Kamer en dat verwacht men na de zomervakantie. Maar wij zeiden: er zijn een aantal mensen, er zijn een paar honderd Rotterdammers, aan wie ongekend onrecht is aangedaan en die leven op het bestaansminimum. U en ik weten, wij hebben één weekje, of sommigen meerdere weken die #50eurochallenge gedaan. Wij weten een klein beetje wat het is om op het bestaansminimum te moeten leven en hoe ingewikkeld dat is. Kunnen wij die mensen in de ogen kijken? Kan ik iemand in de ogen kijken en weten dat wij in één keer die schulden weg kunnen doen, omdat het een lopend schuldtraject is. Toen hebben we gezegd: we gaan niet wachten. We gaan gewoon niet wachten. Dit kunnen we niet maken. En daar lopen we wel risico mee, want we wisten toen nog niet precies hoe het landelijk

voorstel uitgewerkt zou worden. De hoofdlijnen zijn nu bekend. Dat is denk ik wel het mooie hoe wij als stad die het zwaarst geraakt is door deze ramp, de ramp in de levens van duizenden mensen, een stap naar voren hebben gezet, risico hebben genomen, en de eerste 67 mensen daarvan lopen nu met een brede grijns rond in de stad. Die kunnen nu met hun € 30.000,00 compensatie aan de slag. We hebben niet gewacht en daar ben ik dolblij mee. Ik proef ook uw steun erin om – als ik het vriendelijk formuleer – niet altijd te wachten op de VNG of het rijk. Wij zijn landelijk gezien de meest loyale partner, zullen we maar zeggen. En operationeel, tactisch, strategisch, intergalactisch, op elk niveau zit Rotterdam aan tafel. Op het hoogste niveau ambtelijk zit een stuurgroep. Daar zit de directeur Armoede aan tafel, naast de directeur van de VNG, van het sociaal domein. Onze mensen van de Kredietbank zitten mee te denken op de schulden en die zitten naast de mensen van de NVVK van Marco Florijn. Dus op allerlei manieren denken we mee, helpen we mee, de voorstellen die gefabriceerd worden, daar zit onze hand in. En dan soms zeggen we: ja, en dan nog een stapje beter. Als dat niet landelijk kan, dan doen we het wel in Rotterdam. En ik proef uw verbetenheid, die ik zelf ook voel, om elke keer die Rotterdammer centraal te stellen en in de ogen te kijken en te zeggen: en wat kunnen we dan? Dus in die lijn zitten we. Dus als er nu gevraagd wordt, conformeert u zich aan de samenwerking met de VNG? We werken nauw samen, zij aan zij. Onze capaciteit wordt zeer gewaardeerd. Op al die leefgebieden doen we dat en zijn we ermee bezig en zo nu en dan een stapje verder. En dan houden we ons niet aan die afspraken en dan zeggen we heel bewust: we doen toch een stapje meer, want dat gunnen we die Rotterdammer. En we zijn ook een voortrekker. We zijn de stad die het zwaarst geraakt is, verreweg het zwaarst geraakt. En dan willen we het ook goed aanpakken.

En ja, het is een groot vraagstuk. De laatste cijfers, ruim 5000 zelfmelders, dus dat zijn mensen die tegen de landelijke Belastingdienst hebben gezegd: ik ben geraakt door de toeslagenaffaire en die op een lijst staan. Ruim 5000, echt bizar hoog. De verwachting is dat het er in heel Nederland zo'n 40.000 zijn. En veel van die mensen, naar verwachting 20-30%, heeft problematische schulden. Maar veel mensen, ik spreek ook mensen die zeggen: joh, er is me echt onrecht aangedaan maar ik heb het gewoon zelf opgelost. Dus geef mij die compensatie, zeg sorry, en ik wil verder niets meer met jullie te maken hebben. Zij hebben hun leven helemaal op orde. Het is dus een divers vraagstuk. Daarom, dat was toen die geweldige motie van de heer Van Zevenbergen en de heer Segers-Hoogendoorn, SP-CDA, die combinatie komen we op dit dossier vaker tegen, die zei: ga nu zo snel mogelijk aan de gang om het vertrouwen van de stad terug te winnen en zoek naar een onafhankelijk steunpunt. Dat hebben we gevonden in de gemeentelijke ombudsman, die zo fijn is om te zeggen: ik wil die stap ook zetten. Ik wil een veilige haven zijn voor die Rotterdammers en ik ga jullie kritisch volgen, zoals een ombudsman dat kan en dat ook betaamt. In die rol zitten we. Dat is het Hulpteam Toeslagen 010. Dat is de ingang. We schalen op, want de aantallen stijgen. Ik las dat er nu ruimte is voor vijftien intakes per week. Er worden gewoon 8 fte daarbij gezet, 8 fte daarbij, bij het EFT, expertiseteam financiën, bij de wijkteams, op allerlei manieren zijn we aan het opschalen om het zo goed mogelijk te doen, om echt op al die leefgebieden door te vragen. Ik heb een interruptie voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ja, een vraag van mevrouw Yildirim.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Dank voorzitter. Ook een beetje redenerend vanuit het verhaal dat we dat natuurlijk heel moeilijk kunnen volgen omdat het niet ingebed is in enig traject. Ik vroeg me af, 5000 in Rotterdam is schrikbarend veel. Dat is verschrikkelijk. Dat betekent dat er heel veel toeslagenouders in Rotterdam wonen. Heeft de wethouder er zicht op of dat meldpunt dat wij hebben, voornamelijk als een soort loket functioneert, om mensen bijvoorbeeld in die schulddienstverlening te krijgen, of volgt men vervolgens ook de ouders?

Dus met andere woorden, is het bekend, om het af te maken, dat het toeslagenouders zijn, om het zo te noemen? Als ze vervolgens al in die trajecten zitten?

De heer **GRAUSS** (cu-sgp) (wethouder). Voorzitter, we hebben zo'n 900 van die 5000 in beeld. Daar zijn we als gemeente op enigerlei wijze mee bezig, lopende trajecten, nieuwe trajecten. En het Hulpteam Toeslagen 010 is echt uniek en anders. Zij nemen de tijd voor mensen, ze kijken naar alle leefgebieden, zoveel als mensen willen. Veel mensen zeggen: ik word helemaal gallisch van weer een brief van de landelijke Belastingdienst. Dan gaan we samen bellen met die zaakbehandelaar: wat is er nu aan de hand. Er is heel veel angst, heel veel wantrouwen. Klopt het echt dat... dit en dit. Op heel veel manieren wordt geholpen. Gisteren heb ik nog met wat medewerkers van dat hulpteam gesproken. Toevallig was Van Huffelen ook op bezoek. Die doet overigens heel veel gesprekken met gedupeerden door heel het land, maar vooral in Rotterdam, want wij hebben er verreweg de meeste. En door hen ook gewoon in de ogen te kijken: wat is er aan de hand? En we komen heel schrijnende situaties tegen. Soms is het à la minute een huisuitzetting voorkomen, soms heeft het te maken met heel veel schulden, en soms is het maar iets kleins. Ik kan er heel veel over zeggen voorzitter. In ieder geval wat ik zo over de motie over de expertmeeting wil zeggen, ik wil er gewoon met u over in gesprek. Ik wil zorgen dat u er stukken over krijgt. Daar kom ik zo bij die motie op terug.

De **VOORZITTER**. Wethouder, ik zou graag willen bevorderen dat we inderdaad enig tempo maken. Dat komt ook omdat ik technisch graag de agenda voor de dinerpauze zou willen afronden, zodat na de dinerpauze alleen nog de stemmingen zijn. Ik was van plan om zo rond 19.00 uur, 19.15 uur de agenda af te ronden, dus helpt u een beetje mee.

De heer **GRAUSS** (cu-sgp) (wethouder). Ja, u weet hoe gezagsgetrouw ik ben, dus ik ga er doorheen. Dan nog één opmerking: het is wel sturen in de mist. Ja, we hebben ruim 5000 zelfmelders, maar wat er precies bij de mensen aan de hand is? De Autoriteit Persoonsgegevens en de VNG zijn met elkaar in gesprek om die informatiedeling te doen, zodat we het veel beter met onze systemen kunnen matchen en mensen daadwerkelijk beter kunnen helpen. Zo zijn er nog heel veel dingen die nog veel beter moeten. Gezien uw wens tot snelheid ga ik over naar de moties voorzitter. Ik wil beginnen met motie 6, die het college verzoekt een strenge controle te bieden op de uitvoerende taken, klachten van gedupeerden en de misstappen binnen het traject serieus te nemen en dit traject voor gedupeerden op de vijf leefgebieden zo snel mogelijk in werking te laten treden en hierbij de relevante partners in te schakelen. Voorzitter, dat is echt overbodig. Ik zeg nooit dat de dingen niet misgaan, maar echt, hier wordt gloeiend hard gewerkt en die ombudsman zit niet voor niets aan tafel voor alle klachten en het kritisch vermogen. We werken samen met de VNG en we gaan een stapje verder. Ik heb al iets over het hulpteam gezegd. Dus wij voldoen als gemeente aan de voorwaarden en lopen voorop. En klachten, op allerlei manieren op onze lijnen en de gemeentelijke ombudsman, maar aan u, mijnheer Büyükcifci, en aan u allemaal, als u casuïstiek hebt, als u mails hebt van mensen die bij ons in de knel komen en bij onze burgemeester en bij mij komen die ook binnen, geef ze alstublieft door. Maar daarom ga ik motie 6 wel ontraden.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Yildirim, kort.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Ja, kort voorzitter, die motie van de SP over die beoordelingscriteria is wat mij betreft een heel belangrijke motie. U zegt: we doen het al, maar is het dan überhaupt zo, mag ik constateren dat überhaupt de criteria niet duidelijk zijn? Dat die niet schriftelijk worden gecommuniceerd aan toeslagenouders? Dat is wel echt heel vreemd.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **GRAUSS** (cu-sgp) (wethouder). Ik heb even niet alle moties voor me, maar dit is de motie die zegt: onmiddellijk correcte uitvoering volgens de VNG-afspraken, motie 6 van NIDA. Ik heb een iets andere volgorde, dus excuus daarvoor. Van deze motie zeg ik echt: die is overbodig. Niet dat er nooit iets mis kan gaan in het leven, maar we zitten er vol stoom bovenop. En als u gekke dingen tegenkomt, geef het alstublieft door. Dan ga ik door naar motie 1, tenzij u wilt interrumpen.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Ja kort, voorzitter, ik zou dan wel heel graag de inspanningen op deze motie willen hebben. Want om het af te maken, deze toeslagenouders weten niet waarom ze op al die lijstjes stonden en nu zouden ze dan ook niet weten waarom ze wel of niet afgewezen worden. Dat is een heel rare werkelijkheid, dus als we dit zouden kunnen meekrijgen van de wethouder, hoe dit nu precies zit. Als het klopt, is het heel gek.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **GRAUSS** (cu-sgp) (wethouder). Ja voorzitter, ik ga elke keer terug naar de bron en dat is zorgen dat je goed met mensen in gesprek gaat bij het hulpteam. Door echt door te vragen wat er aan de hand is en ze te helpen bij alle stappen die nodig zijn. Of het nu gaat om koppelen aan advocatuur of wat dan ook. Dat even over motie 6.

De **VOORZITTER**. De heer Büyükçifci.

De heer **BÜYÜKÇIFCI** (NIDA). Ja voorzitter, de wethouder zegt in reactie op de moties: geef het in ieder geval door als er misstanden zijn. Dat doen we in feite, dat is ook de aanleiding geweest voor de debataanvraag. Dat is natuurlijk ook de aanleiding geweest voor het opstellen van deze moties. Het zijn heel schrijnende gevallen die we zijn tegengekomen. Ouders die mentaal kapot zijn. Mensen van wie onterecht de bijstand is stopgezet. Anderen hebben moeten bijspringen om te zorgen voor een voedselpakket zodat mensen niet met honger thuiszitten. Mentaal ziek, noem maar op. Ik kan nu wel alles gaan opsommen, maar dit is de reden voor de debataanvraag en ook voor het indienen van de moties. De wethouder geeft zelf ook aan dat het sturen is in de mist. Begrijpelijk, want dit is natuurlijk een gigantische crisis waarin we ons bevinden. Maar ik hoop in ieder geval dat de wethouder wel inziet dat we vanuit NIDA echt moeite erin hebben gestoken om in gesprek te treden met al die mensen maar ook om dit debat aan te vragen en die moties in te dienen. Ik hoop dus niet dat ik bij de behandeling van alle moties dan nu te horen krijg: als er schrijnende gevallen zijn geef ze vooral door. Dit is eigenlijk de manier hoe we dit nu ook behandelen hè, dat we het nu onder de aandacht brengen.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **GRAUSS** (cu-sgp) (wethouder). Ja voorzitter, ik zal zeker niet alles ontraden, want u weet dat ik zelf aardig wat raadsjaren achter de rug heb en ik vind het belangrijk om raadsleden zo goed mogelijk te verstaan en te helpen. Maar dit is voor mij geen casus. U geeft signalen, maar mijn verzoek aan u zou zijn, als zo'n Rotterdamse gedupeerde het vertrouwen in u heeft, dan is dat echt goud waard. Dat is waardevol. Koppel ze dan aan het hulpteam, koppel ze dan aan de gemeentelijke ombudsman, zodat we samen op een veilige en respectvolle manier kunnen kijken wat er aan de hand is. Dat bedoel ik. De opmerking die u maakt met de Voedselbank en voedselpakketten, herkenbaar. Die geluiden ken ik ook. Ik spreek ook mensen die acuut in problemen zijn. Ik weet van een fiets die we acuut geregeld hebben, een laptop et cetera. Maar de burgemeester wordt denk ik straks boos als ik veel

voorbeelden noem. Mijn verzoek is, als u het vertrouwen van mensen hebt gewonnen, om een koppeling te maken met het Hulpteam Toeslagen 010, zodat we echt zij aan zij kunnen strijden voor die mensen. Dat is mijn verzoek. Ik ga alle moties nu gewoon af.

Motie 6, omdat die zo stevig was, we doen het conform de VNG-richtlijnen, sterker nog, we doen het beter, zeg ik zonder enige bescheidenheid – en ik schijn best weleens bescheiden te zijn.

Motie 1, u roept het college op om alle ambtenaren juist te informeren over de gemaakte uitvoeringsafspraken van de VNG-richtlijnen, instructies te geven, te werken aan het vertrouwen en om erop toe te zien dat het correct verloopt. Voorzitter, ik ben het helemaal met de heer Büyükcıfci eens hoe belangrijk dit is. We hebben natuurlijk een heel grote organisatie en mensen kunnen op heel veel verschillende manieren binnenkomen. Daarom is het cruciaal om te informeren, om te communiceren, om handvaten te geven. Daarom schalen we ook op met menskracht, dat hebben we al gedaan en dat doen we nog steeds. Als u vandaag het intranet van Rotterdam opgaat, RIO, dan ziet u daar een van die stukken staan over die gedupeerden. Als u Stadswerker leest, het interne blad van de gemeente Rotterdam voor de ambtenaren, dan staan er twee pagina's informatie en een beeld van binnenuit over de toeslagengedupeerden. Ik wil deze motie dus omarmen, omdat ik het ook zie als een extra stimulans om gewoon door te blijven gaan, te communiceren en alle mensen te informeren. Maar ik wil wel altijd zorgen dat mensen zo snel mogelijk bij de goede specialist komen. Dus voorzitter, motie 1 omarmen we.

Motie 2, 'Zorgherstel voor gedupeerde ouders'. Die motie zegt alle schulden van de gedupeerden bij het CAK te betalen, erop toe te zien wat betreft aanvullende verzekeringen, druk te leggen op de zorgaanbieders voor een coulante houding. Voorzitter, wij zitten aan al die tafels en dit is nu juist een vraagstuk dat landelijk opgepakt wordt. Het CAK is een van de grote publieke schuldeisers die de schulden van de gedupeerden gaat kwijtschelden. Dat is afgesproken. Het rijk is aan zet om die afspraken te maken. Wij zitten gewoon als een van de specialisten aan tafel. Dat ligt dus bij het rijk. Dat moeten wij niet naar ons toetrekken. Dat maakt het alleen maar chaotischer en dat is ook voor de mensen zelf niet goed. Maar mijnheer Büyükcıfci heeft helemaal gelijk, ik ben geen systeemdenker. Ik wijs niet alleen naar Den Haag. Als iemand nu acuut in de problemen zit, gaan we helpen. Een van de voorbeelden is acute medische hulp. Als iemand niet verzekerd is of niet afdoende verzekerd is, gaan we het gewoon regelen. En dan hebben wij ook gewoon maatwerkbudget, zoals we dat noemen. We schrijven het op een lijstje en dat declareren we later weer in Den Haag. Zo zijn we dan ook wel. We zijn geen gekke henkie. Maar in het hier-en-nu helpen we de Rotterdammer. En de systeemafspraken, daarbij helpen we landelijk mee, maar dat gaan we niet naar ons toetrekken, want dan maken we het eigenlijk chaotischer. Dus daarom moet ik deze motie ontraden, maar we laten Rotterdammers echt niet in de kou staan.

Dan motie 3 over een bemiddelingsaanbod voor een urgentieverklaring. Het verzoek is een bemiddelingsaanbod te doen voor een urgentieverklaring voor gedupeerden die daarvoor in aanmerking komen. Voorzitter, huisvesting, ik zal dat echt niet ontkennen en u heeft er pas nog uren over gedebatteerd hier in de raad, dat is echt een probleem. Een probleem bij een deel van de gedupeerden. Maar toch ga ik deze motie ontraden. We zijn namelijk in gesprek om maatwerk binnen de geldende voorwaarden te kunnen bieden. Het woonprobleem van veel gedupeerden is door mij ook onder de aandacht gebracht bij de staatssecretaris. Acute woonproblemen pakken we op, daar knallen we in en die kunnen we vaak voorkomen met het Hulpteam Toeslagen 010, dus daarom moet ik hem ontraden. Dan komt u weer in het betere nieuws, denk ik, motie 4, een expertmeeting met alle betrokkenen omarmen we. Het verzoek aan het college is een (digitale) expertmeeting te organiseren met gedupeerden, wethouders, raadsleden, ambtenaren, contactpersonen van gedupeerden om ervaringen en oplossingen te delen. Voorzitter, mevrouw Roest had daar gewoon gelijk in. Zij zei dat ze veel meer op regelmatige basis geïnformeerd zou willen worden. Laten we daar een afspraak over maken. Ik doe dat graag. Ik kom graag bij u langs in de commissie WIISA en

daar kunnen we afspraken maken hoe we het organiseren. Mevrouw Arsieni zei dat ook terecht: wat doen we dan allemaal? Er gebeurt zoveel. We gaan u daarvoor faciliteren. Overigens worden er heel veel informatiemomenten georganiseerd door de landelijke UHT en de VNG. Als raadslid kunt u daaraan deelnemen. Ik ben eerlijk, ik ben altijd terughoudend in het vragen van gedupeerden om in grote bijeenkomsten hun ervaringen te delen, om ook gewoon goed met mensen om te gaan. In een kleine setting is heel veel mogelijk. Maar ik heb ook een gedupeerde die zegt: ik wil best voor jullie het verhaal vertellen, of dat het een filmpje is, maar ook in zo'n setting. We gaan dus gewoon mensen vragen, maar altijd met respect voor de betrokkene zelf. Dan zou bijvoorbeeld een suggestie een technische sessie kunnen zijn. Uw commissie is dan aan zet en wij faciliteren wat maar nodig is. Maar ik zou het altijd samen met de gemeentelijke ombudsman doen. Dat is uw ombudsman en die zit er zo ontzettend goed in. Zij zit ook in de landelijke klankbordgroep van dit hele stelsel. Ze weet er dus heel veel van, maar ook vanuit de Rotterdamse praktijk. Met deze interpretatie wil ik hem dolgraag omarmen. Dan zorgen we voor contact met gedupeerde ouders, met ervaringsdeskundigen en weet dan ook dat we heel veel van die contactmomenten zelf organiseren. En wat ik ook al zei: de staatssecretaris lift daar ook regelmatig op mee, om zich ook te laven aan wat er gebeurt. Het zijn geen gemakkelijke gesprekken, maar de waarheid moet je onder ogen zien.

Voorzitter, dan ga ik naar motie 5, 'Herstel van vertrouwen van gedupeerde inwoners', om op zeer korte termijn in overleg te treden met het rijk voor het vrijmaken van een vrijetijdsbudget voor minimaal € 500,00 voor gedupeerde gezinnen, overige vouchers en gezinsvoordeel met gratis activiteiten met gezinsvoordeel voor te leggen aan gedupeerde gezinnen, en om deze gezinnen een terecht, correct en liefdevol kaartje te versturen voor het herstel van vertrouwen. Voorzitter, deze ga ik ontraden. Want het Kindpanel heeft onder leiding van mevrouw Lea Bouwmeester een grote opdracht gekregen. Die komt in juni, dus komende maand, met hoe zij dat wil doen voor de kinderen van al die gedupeerde ouders. Zij heeft een landelijke opdracht en een budget van € 200 miljoen. Ik heb gisteren nog even aan de staatssecretaris over deze motie verteld. Ik vroeg haar: als ik dit noem, wat zeg je dan? Toen zei zij: mevrouw Bouwmeester komt, dus wacht alsjeblieft en maak daar ook gebruik van. En in de tussentijd wachten we ook weer niet, want zo zijn we ook weer. We zijn ook gewoon heel veel bezig met gezinnen en kinderen. Dat doen we met dat hulpteam. Dat Kindpanel van mevrouw Bouwmeester is ook bij ons langs geweest om te kijken wat we allemaal doen, ook bijvoorbeeld met traumaverwerking. Een van de medewerkers is ook bezig om er een boekje over te maken. U noemt het sturen van een kaartje. Dat klinkt heel sympathiek. Maar onze ervaring is, dat ook communicatie-uitingen die heel positief bedoeld zijn toch stress opleveren bij de gedupeerden. Alle communicatie-uitingen leveren stress bij hen op, zelfs positieve boodschappen. Dus alles wat we doen pre-testen we bij ervaringsdeskundigen. Weet dan ook dat we alle initiatieven in de stad hebben, die bijvoorbeeld uitjes organiseren voor gezinnen die het niet breed hebben, en daar kunnen we mensen ook aan koppelen. Dus we doen het in het kleine, maar ik kan deze motie niet omarmen.

Motie 6 had ik als eerste al gepakt. Dan gaan we naar motie 7, 8 en 9. En voorzitter, daarmee maakten ze het me wel moeilijk. Want volgens mij wist ik een uur geleden nog niet dat deze moties bestonden. Ineens popten ze op in NotuBox, of hoe het systeem hier ook heet. We hebben er een snelle blik op geworpen, maar ik vind dat ik mijnheer Van Zevenbergen geen recht doe, want anders ga ik zeggen dat ik ze moet ontraden. Ik zal een korte toelichting geven, maar ik wil wel zeggen dat ik in de technische sessie of hoe we het ook organiseren, deze onderwerpen wel wil meenemen. Want ik begrijp de vragen die u stelt en u bent goed op de hoogte. Maar ja, als het op zo'n laat moment komt en ik weet van niks, dan krijg ik hier gewoon geen degelijk advies op en dan is het voor mij ook heel lastig om er positief naar te kijken.

De **VOORZITTER**. Wethouder, u krijgt een vraag van mevrouw Yildirim.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Excuus voorzitter, ik was net even te vroeg met mijn verhaal, maar ik heb een vraag aan de wethouder over motie 7 van de SP over de beoordelingscriteria. Want ik geloof heel graag dat de wethouder van alles aan het doen is, maar ik moet als raadslid van een grote stad in dit land ook van alles in de krant tot me nemen. Ik ben dus heel erg benieuwd of het inderdaad klopt, laat ik het heel duidelijk zeggen, dat ouders inderdaad telefonisch worden geïnformeerd, en niet zwart-op-wit, waarom ze dan afgewezen worden voor de compensatie, neem ik even aan. Mijn vraag is dus eigenlijk: kunnen we op dit punt zo snel mogelijk geïnformeerd worden, want de wethouder is er waarschijnlijk mee bezig. Dit vind ik een nogal belangrijk iets. Dat dus even nog ter toelichting.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **GRAUSS** (cu-sgp) (wethouder). Ja voorzitter, hij is ontzettend heftig. Want toen die brieven bij mensen binnenkwamen met daarin het bericht: volgens ons bent u geen gedupeerde, waren er echt mensen die het idee hadden om zelfmoord te plegen. Weet u, en dan hoop je maar dat er iemand in hun omgeving is die ze vertrouwen, en dat kan ons Hulpteam zijn of iemand anders. Dan zeg ik: ho, wacht, we gaan er achteraan. We zoeken het nog uit. Dus ja, dit hebben we besproken. De hele criteriaset rondom wat een lichte toets is en wat niet, dat is natuurlijk echt landelijk. Dit is een SP-motie, maar mevrouw Leijten en uw kompanen in Den Haag zijn mans en vrouws genoeg om het helemaal boven tafel te krijgen. Als ik het hoor – ik heb ook gewoon gevraagd hoe dat dan zit – we hebben in alle systemen gekeken en we konden niets zien. En dan is er nog een onafhankelijke in de Belastingdienst die er ook nog eens naar kijkt. Dan bellen ze ook nog eens op. Ze sturen een brief, maar bellen daarna ook nog eens op. Ze vragen bij mensen ook door: heeft u daar gegevens over? Dat is wat ik hoor hoe het gaat. En wij horen het graag als mensen in de knel zitten. Want wij zijn wel een beetje specialisten, dus weten ook hoe het werkt en waarop je moet doorvragen en over welke stukken en dergelijke het gaat.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van Zevenbergen heeft een vraag.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Sorry voorzitter, ik weet het, ik ben door mijn tijd heen dus het moet technisch zijn. Ik weet even niet hoe ik hiermee om moet gaan. We waren laat maar nog wel binnen de termijn, want je kunt volgens mij op elk moment een motie indienen. We zitten gewoon krap, we zijn een kleine partij en we zijn er heel erg bij betrokken. Wat stelt de wethouder nu voor? Dat hij dit meeneemt in die expertmeeting? Dan weet ik niet of er voldoende recht gedaan wordt aan de drie moties. Of zijn er misschien andere mogelijkheden?

De **VOORZITTER**. Ik had nog een suggestie willen doen dat de wethouder de dinerpauze vraagt om nog even met zijn specialisten te kunnen overleggen, zodat hij straks voor de stemmingen nog tijd kan gebruiken om met nader advies over die moties te komen. Maar ik weet niet of dat de wethouder helpt qua tijd. Dat zou betekenen dat er zo rond 19.30 uur, 20.00 uur dan wel iets van een inhoudelijk advies zou kunnen liggen. Wethouder, helpt u dat?

De heer **GRAUSS** (cu-sgp) (wethouder). Ik wil deze dingen echt zorgvuldig doen, en eigenlijk helpt het me gewoon niet genoeg. Ik weet ook hoe goed mijnheer Van Zevenbergen in het dossier zit. Ik krijg dan heel snel een negatief advies. Dat is ook wel logisch, want dit en dit doen we al et cetera. En wat ik heel veel met moties met u en anderen ook doe, is dat mijn politiek assistent dan gaat bellen: waar gaat het om en hoe zit dat? Dan komen we er altijd wel uit. Dus even één of twee uur extra tijd gaat dat niet opleveren, maar alle signalen

die gegeven worden nemen we serieus. Mag ik even reageren op motie 7? Dus die lobby voor de beoordelingscriteria. Die is sympathiek, maar het vraagstuk is natuurlijk een landelijke kwestie. Wij zitten overal aan tafel, op alle landelijke stoelen. En UHT is dan aan zet. Die vragen stellen wij daar ook. Dus daarmee is het overbodig om te vragen om een lobby. Als een gedupeerde bij ons in begeleiding is bij het hulpteam en hij krijgt een voor hem onduidelijke brief of een telefoontje, dan nemen wij direct contact op met de zaakbehandelaar van het UHT en dan vragen we het na en zorgen we voor opheldering. Dat is dus even over motie 7.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Yildirim.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Voorzitter, het is een prima verhaal van de wethouder, maar het is niet mijn verhaal. Ik ben raadslid in Rotterdam, een G4-stad, een grote stad in dit land. We hebben een hulpteam ingesteld omdat we op de een of andere manier aangehaakt zijn bij de afhandeling van de toeslagenaffaire. Ik zou eigenlijk heel graag het derde dictum uit de motie uitgevoerd zien worden. Dat is: neem de raad ook mee. We hebben het er vandaag ook weer over. Ik zou dan ook in die rapportage willen lezen, zwart-op-wit, dat hoeft niet vandaag in dit debat, maar of het inderdaad klopt dat ouders alleen enkel telefonisch worden geïnformeerd, want dat is een vreemd verhaal. U weet, ik ben ook jurist. Dat is een heel vreemd verhaal. En ik ken de krantenkoppen, ik lees de kranten, maar nogmaals, ik ben ook raadslid. Dat is mijn betoog eigenlijk.

De heer **GRAUSS** (cu-sgp) (wethouder). Mijn voorstel is op basis van motie 4 een technische sessie in commissie WIISA te organiseren en u dan informatie vooraf te geven, zwart-op-wit en deze drie moties, waarvan ik gewoon vind dat ik ze geen recht doe in de korte termijn, daar schriftelijk op te reageren. Ik probeer u echt maximaal te helpen om recht te doen aan de inhoud, maar ik ga niet blind tekenen bij het kruisje.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Ja, dat is goed.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Oké, ik heb het nooit eerder meegemaakt, ik weet het gewoon niet. Ik twijfel niet aan uw intenties wethouder, laat ik dat even vooropstellen, dat is geen probleem.

De **VOORZITTER**. Wethouder, wat is uw finale oordeel over die drie moties?

De heer **GRAUSS** (cu-sgp) (wethouder). Op dit moment kan ik de gevolgen niet voldoende overzien. Ik krijg een negatief advies, ambtelijk heel snel opgesteld. Dus alle drie de moties moet ik nu ontraden. Ik vind dat niet recht doen aan het goede werk dat erachter zit, dat weet ik. Ik stelde de indiener voor om deze motie als het ware aan te houden en niet in te dienen en dat ik daar schriftelijk een reactie op geef, zwart-op-wit, zodat we daar bij de technische sessie in de commissie WIISA op terugkomen.

De **VOORZITTER**. Die procedure kennen wij niet. Dus als u negatief adviseert, is het aan de indiener van de motie om te bepalen of die motie vanavond nog ter stemming wordt aangeboden of niet. Als de indiener de motie niet handhaaft, kan hij hem ook niet aanhouden, maar dan moet hij hem intrekken. Volgens onze procedures moet de inhoud van die motie dan ingezet worden als schriftelijke vragen in uw richting. Meer smaken zijn er niet.

De heer **GRAUSS** (cu-sgp) (wethouder). Ik pak ze gewoon op met een brief naar de commissie. Dat beloof ik u sowieso.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van Zevenbergen, het is aan u om te bepalen wat u met uw eigen moties doet. Ze blijven staan en dan wordt erover gestemd, of u trekt ze in en dan kunt u ze eventueel omzetten in schriftelijke vragen en kan de wethouder daar schriftelijk op reageren.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Ik ga me beraden.

De **VOORZITTER**. Goed zo. Dan is dat helder. Wethouder, dat was het volgens mij? Oké. Dan wil ik graag met u door met uw welnemen, als u daar geen bezwaar tegen heeft. Ik schat dat we een halfuurtje nodig hebben voor de twee resterende onderwerpen, namelijk het tweeminutendebat 'Aanpak straatintimidatie' en de motie vreemd aan de orde van de dag. Dan hebben we de inhoud van deze raadsvergadering dan ook gedaan en kunnen we na de dinerpauze overgaan tot de stemmingen. Als u daar niet tegen protesteert, zou ik dat willen doen. Ik zie wel een opmerking van de heer Van Elck, die ik niet zo goed snap: 'Best lastig'. O, dat was alweer een tijdje geleden.

Dan gaan we naar agendapunt 17.2, tweeminutendebat. Toch een punt van orde, mijnheer Van Elck.

De heer **VAN ELCK** (lr). Ja voorzitter, het is inderdaad al even geleden dat ik dat neerzette. Het was meer cynisch bedoeld, maar er zat wel een achtergrond achter. Want het kan toch niet zo zijn dat mijnheer Grauss bij elke motie die ingediend wordt twee uur moet nadenken? Ik mag toch van een wethouder verwachten dat hij zijn dossier kent en advies geeft en misschien nog twee minuten ruggespraak met iemand wil houden? Maar als wij op deze manier als raadslid moties moeten behandelen, volgens mij staan er vijftig op, dan kunnen we een schorsing van honderd uur aanvragen. Ik stoor me er al wat langer aan. U kunt daar als voorzitter niets aan doen, maar misschien is dit een punt om een keer te bespreken in het college van B&W, dat als je een motie indient, en zo gaat het jaar en dag, dat daar gewoon op geadviseerd wordt en dat een wethouder zijn dossier gewoon goed kent. Dat wilde ik nog even meedelen.

De **VOORZITTER**. Dank voor de opmerking. Aan de andere kant hebben we ook tegen elkaar gezegd dat als een wethouder ernstig twijfelt, hij die twijfel dan best in de richting van de raad duidelijk mag maken. Dat heeft hij vandaag ook gedaan. En uw opmerking nemen we weer mee terug naar het college als een verzoek om daarover te spreken.

17.2 Tweeminutendebat over 'Aanpak seksuele straatintimidatie', aangevraagd door het lid Karremans

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar agendapunt 17.2. Mijnheer Versnel, u als eerste.

De heer **VERSNEL** (vvd). Voorzitter, een op de twee Rotterdamse vrouwen heeft te maken met seksuele straatintimidatie en dat is absoluut niet normaal. We moeten dit gedrag bij de wortel aanpakken. Daarom moeten we preventief jongerenwerk sterker betrekken bij de aanpak van die straatintimidatie. Zij kunnen hopelijk tot die jongens laten doordringen dat we het in deze stad niet normaal vinden hoe zij met vrouwen omgaan. De wethouder heeft in de commissie toegezegd dit ook te zullen gaan doen. Maar preventie alleen is niet genoeg. We moeten een duidelijke norm stellen, laten zien dat we het als stad niet pikken dat vrouwen op straat lastig gevallen worden en dat je daar niet dus zomaar mee wekomt. Daarom gaan we in afwachting van strafbaarstelling van straatintimidatie door de Tweede Kamer en de Eerste Kamer niet op onze handen zitten. We dienen een motie in, samen met de vrienden van Leefbaar Rotterdam en het CDA, om notoire daders van seksuele straatintimidatie aan te pakken en gebiedsverboden voor uitgaansgebieden aan ze op te leggen. Ook dienen we,

samen met het CDA, een motie in om samen met de RET stappen te gaan zetten naar een ov-verbod voor veelplegers van seksuele straatintimidatie. Door de veelplegers te weren, maken we van het openbaar vervoer en de uitgaansgebieden een veiliger plek voor vrouwen. Want we moeten alles blijven doen om seksuele straatintimidatie in Rotterdam de kop in te drukken. Voorzitter, tot slot één vraag. In hoeverre worden ouders nu op dit moment al betrokken in het geval hun minderjarige zoons seksuele straatintimidatie plegen? En als dit nog niet of niet voldoende gebeurt, is het college het dan met ons eens dat hier winst te behalen valt? De beste preventie van seksuele straatintimidatie is namelijk een goede opvoeding waarin een normaal vrouwbeeld wordt bijgebracht en waarin je ook thuis op je flikker krijgt als je verkeerd met vrouwen omgaat. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Versnel heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. OV-verbod daders straatintimidatie

"De gemeenteraad van Rotterdam op 27 mei 2021 in vergadering bijeen ter bespreking van straatintimidatie;

constaterende dat:

- straatintimidatie een hardnekkig en landelijk probleem is dat de afgelopen jaren in Rotterdam er niet minder op is geworden;
- Rotterdam in 2018 een verbod op seksuele straatintimidatie opnam in de APV, maar die regeling een jaar later geschrapt werd door de rechter;
- hoewel Rotterdam in vergelijking met andere gemeenten echt voorop loopt in de strijd tegen straatintimidatie, uit onderzoek blijkt dat bijna de helft van de Rotterdamse vrouwen nog steeds te maken heeft met seksuele straatintimidatie;

overwegende dat:

- vrouwen niet alleen te maken te hebben met intimidatie op straat, maar ook vooral in (of in de buurt van) het OV;

van mening dat:

- blijvend alles in het werk gesteld moet worden om straatintimidatie en het gedrag van, of deze overlastgevers zelf, uit gebieden van onze stad te bannen;

roept het college op:

- in gesprek te gaan met de RET om te kijken naar de mogelijkheden om een OV-verbod in te voeren voor notoire overlastgevers die zich schuldig maken aan seksuele straatintimidatie;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. V.P.G. Karremans en E.C. Eskes

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Erg bedankt. Mijnheer Lammering.

De heer **LAMMERING** (pvda). Dank u wel voorzitter. Hoort u mij?

De **VOORZITTER**. Jazeker.

De heer **LAMMERING**. (pvda). Het is bijzonder frustrerend dat er in Rotterdam door straatintimidatie nog zoveel vrouwen en lhbt'ers zijn die zich niet veilig voelen op onze straten. Het heeft veel impact op het dagelijks leven van deze Rotterdammers en de frustratie binnen onze fractie is groot. Wie zich schuldig maakt aan straatintimidatie moet ter verantwoording worden geroepen. Linksom of rechtsom. Wat ons betreft moeten we de pijlen vooral richten op mannen die niet snappen wat voor impact ze maken door hun respectloze en onfatsoenlijk gedrag. Confronteer mensen zo vroeg mogelijk met de gevolgen van dit soort ongewenst gedrag. We vinden inzet op gedragsverandering eigenlijk het allerbelangrijkste, maar we vinden ook dat verkeerd gedrag consequenties moet hebben. Vandaar dat wij de moties met betrekking tot het ov-verbod zullen steunen. De motie met betrekking tot het gebiedsverbod van de VVD, Leefbaar Rotterdam en het CDA zullen we ook steunen. Voor de motie met betrekking tot de film 'Femme de la rue' wacht ik even, ik denk de volgende spreker af, omdat ik denk dat het wel een goede motie is om zo vroeg mogelijk in de klaslokalen duidelijk te maken dat dit soort gedrag niet kan, maar ik ben benieuwd naar de toelichting. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Voorzitter, het is niet voor niets gebleken dat we in 2014 als Leefbaar Rotterdam de aanpak van seksuele straatintimidatie hoog op de politieke agenda hebben gezet. Waar het normaal gevonden wordt om iemand die een stuk kauwgum op straat gooit een boete te geven, was het lang onbespreekbaar om het intimideren, uitschelden en hinderlijk volgen van vrouwen een label te geven. Laat staan het aan te pakken. Fluiten door een bouwvakker was een complimentje en stoer, blijkbaar. Culturele verrijking of zo iets. Gelukkig en helaas zijn we inmiddels een aantal jaren onderzoek, ontwikkelingen maar ook bewustwording verder. Gelukkig, omdat het probleem op de kaart staat en serieus wordt genomen. Helaas, omdat we in een echt effectieve aanpak nog niet geslaagd zijn. Maar zoals ik in de commissie ook al zei, als Rotterdammers worden we sterker door strijd. En deze strijd hebben we dan misschien nog niet gewonnen, we strijden dapper door tot het einde. In de commissie hebben we toezeggingen gekregen over onder andere het koppelen van een mogelijk straftraject aan Bureau Halt, effectievere plegerpreventie door onderzoek naar onder andere de motieven van daders. Over het direct opnieuw starten van de effectief gebleken inzet van ons team handhavers. Knallen, nu er bovenop en door. De volgende stap, het effectief toe gaan passen van een gebiedsverbod voor plegers van seksuele intimidatie en seksueel geweld in het uitgaansleven. Niet de slachtoffers lijden onder seksuele intimidatie, slecht gedrag of zelfs crimineel gedrag, maar juist de hyena's die maar blijven denken dat vrouwen loslopend wild zijn. Een lang gekoesterde wens van Leefbaar Rotterdam, die nu met de steun van het CDA en de VVD definitief handen en voeten gaat krijgen. Om te beseffen wat je fout doet, is een spiegel soms handig. Dus voor mijnheer Lammering ook. Wie zoekt op 'Femme de la rue' ziet realistische filmpjes van wat vrouwen en meisjes overkomt op een gemiddelde wandeling door de stad. Ik kan je vast verklappen: da's niet best. Ga aan de hand van deze niets onthullende beelden het gesprek aan in de klas met jongens en meiden. Zorg dat ze beseffen wat de impact van het gedrag is en een spiegel krijgen met wat ze zelf soms doen. Zien is effect. Dat hopen wij in ieder geval. Een eerlijk gesprek in de klas helpt ook. Wederzijds begrip, welverdiend respect. Dat is waar het om gaat. Onze moties zijn aan de agenda toegevoegd en we hopen ook echt op voldoende steun om al die vrouwen en ook anderen die zich in Rotterdam nu nog onveilig voelen, de bescherming te gunnen die ze wat ons betreft verdienen. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Hoogwerf heeft de volgende moties ingediend.

Motie 2. Wettelijk kan het! Dus leg gebiedsverboden op aan veelplegers van seksuele intimidatie

'De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 27 mei 2021 ter bespreking van het agendapunt 'Aanpak seksuele straatintimidatie';

constaterende dat:

- uit onderzoek blijkt dat in 2020 ten opzichte van 2016 een even groot deel (47 procent) van de vrouwen aangeeft incidenten te hebben meegemaakt die voldoen aan de definitie *'Seksuele uitlatingen of gedragingen van mannen of jongens op straat waarmee zij u irriteren, tot last zijn, kwetsen, beledigen, bedreigen, of beperken in uw gevoel van persoonlijke vrijheid'*.
- in 2020 ten opzichte van 2016 een even groot deel (84 procent) van de vrouwen te maken heeft gehad met seksueel getint gedrag;
- op 1 oktober 2019 (na verzoek van Leefbaar Rotterdam) door het college onder andere is toegezegd dat: *'Op grond van de Gemeentewet heeft de burgemeester van Rotterdam bevoegdheden voor het herstellen van de openbare orde in relatie tot overlastgevende personen. Bij ernstige en herhaaldelijke verstoring van de openbare orde kan de burgemeester een gebiedsverbod opleggen.'* Dit geldt ook voor plegers van straatintimidatie;

overwegende dat:

- vrouwen en LHBTI'ers horen niet van tevoren na te denken over waar en wanneer ze ergens over straat gaan lopen en hoe zij zich hierop moeten voorbereiden om straatintimidatie te voorkomen. Iedereen hoort vrij te zijn in Rotterdam!;
- de handhavers die opgeleid zijn om seksuele straatintimidatie te herkennen en te bestrijden, binnenkort (na de corona) weer vaker de straat opgaan;
- wij in Rotterdam gebiedsverboden voor de veelplegers van seksuele intimidatie goed uit kunnen rollen en kunnen handhaven, door een sterke samenwerking tussen boa's, politie, handhavers, KHN, horeca-handhavers enzovoorts;

roept op:

- aan de burgemeester om zijn bevoegdheid (zoals gesteld in Gemeentewet) in te zetten om notoire overlastgevers die zich schuldig maken aan seksuele straatintimidatie een gebiedsverbod op te leggen, zeker in uitgaansgebieden;
- ook met betrekking tot seksuele intimidatie in de horeca de Boa's, politie, horecahandhavers etc. voor te bereiden op het handhaven van gebiedsverboden;

en gaat over tot de orde van de dag.'

w.g. T.C. Hoogwerf, V.P.G. Karremans en E.C. Eskes

Motie 3. Laat 'Femme de la rue' zien op scholen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 27 mei 2021 ter bespreking van het agendapunt 'Aanpak seksuele straatintimidatie';

constaterende dat:

- seksuele straatintimidatie een zeer hardnekkig probleem is, dat in onze stad in de afgelopen vier jaar (volgens uitgebreid onderzoek) niet is verminderd;
- in 2012 een documentaire verscheen die met een verborgen camera liet zien hoe vrouwen te maken kunnen krijgen met seksuele intimidatie op straat. In de documentaire

was te zien hoe een jonge vrouw lopend door Brussel voortdurend werd lastiggevallen door mannen die haar nariepen, beledigden en zich aan haar opdrongen;

overwegende dat:

- deze documentaire, en soortgelijke films, goed laten zien hoe seksuele straatintimatie voor kan komen en welke vreselijke momenten vrouwen soms jammer genoeg moeten doorstaan op straat;
- het waardevol kan zijn om 'Femme de la rue' of soortgelijke films te laten zien aan leerlingen op scholen, waardoor zij erover kunnen discussiëren en er bewustwording kan ontstaan;
- vrouwen en LHBTI'ers horen niet na te denken over waar en wanneer ze ergens over straat gaan lopen en hoe zij zich hierop moeten voorbereiden om straatintimidatie te voorkomen. Iedereen hoort vrij te zijn in Rotterdam!;

verzoekt het college:

- met scholen in gesprek te gaan om 'femme de la rue', en/of soortgelijke films, te laten zien aan de leerlingen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.C. Hoogwerf

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u. Daarmee is de spreektijd van Leefbaar Rotterdam in het oude model op. Mijnheer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Dank u wel voorzitter. Het aanpakken van seksuele straatintimidatie is van uitermate groot belang voor ons als DENK. Het blijft dan ook een aanhoudend probleem binnen onze mooie gemeente. Het aandeel vrouwen dat te maken heeft gehad met seksuele intimidatie is in 2020 vrijwel even groot als in 2016 voorzitter. Er is dus weinig merkbare vooruitgang. Wij zijn dan ook van mening dat wij hier als gemeente scherp op moeten blijven letten en op dit onderwerp blijven zitten. Voorzitter, hierbij achten wij het erg belangrijk dat de focus niet wordt verplaatst naar de etniciteit van een pleger, maar dat we echt kijken naar wat we kunnen doen voor de slachtoffers van seksuele straatintimidatie enerzijds, maar zeker ook hoe we de daders daarin kunnen aanpakken. De strafbaarstelling komt vanuit het rijk, maar wij staan dan ook pal voor eventuele maatregelen die de slachtoffers zullen bijstaan en zullen helpen. In aanloop naar de moties waarover we straks zullen gaan stemmen voorzitter, zijn wij geen groot voorstander van verboden op te leggen, zoals bijvoorbeeld een gebiedsverbod of een ov-verbod, omdat wij onvoldoende overtuigd zijn of dat nu echt maatregelen zijn die een dader af laten zien van zijn gedrag. Ik denk eerder dat dat een verplaatsing zal zijn van seksuele straatintimidatie dan dat opgelost wordt.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Dank u wel voorzitter. Dit onderwerp hebben we al vele malen besproken en eigenlijk is het gewoon heel teleurstellend dat er in Den Haag blijkbaar niet dezelfde daadkracht getoond wordt zoals wij die hier in Rotterdam gewend zijn. Een initiatiefwet in 2018 van Lodewijk Asscher en Madeleine van Toorenburg is nog steeds niet tot behandeling en in stemming gebracht. Teleurstellend en dat zorgt er ook voor dat het sluitstuk van de aanpak eigenlijk niet goed te realiseren is. Wat ons betreft doen we er alles

aan, en dat heb ik in de commissie ook gezegd, om de randen op te zoeken om deze aanpak tot een succes te maken, van preventie tot aan handhaving met de middelen die daarbij horen. Daarom steunen wij ook de moties van mevrouw Hoogwerf en de heer Karremans om hier een schepje bovenop te doen en om daarin vooral te kijken wat we kunnen doen om de aanpak te verstevigen. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik dank u. Mevrouw Arsieni.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Ja voorzitter, eindelijk de evaluatie van de aanpak seksuele straatintimidatie waar D66 al sinds de start om heeft gevraagd. Maar voorzitter, die resultaten zijn natuurlijk teleurstellend en evenveel vrouwen, namelijk zelfs 84%, ervaren straatintimidatie. Dus wat gaan we nu concreet anders doen in de nieuwe aanpak? Het is heel goed om het onderzoek daar dan even bij te pakken en de campagne lijkt wel een gunstig effect te hebben gehad op de bewustwording bij vrouwen, maar daar blijft het dan ook bij. Geen effect op mannen en het lost ook niets op, want die vrouwen vermijden nog meer dan vier jaar geleden dat ze in bepaalde situaties terechtkomen. Denk aan 's avonds niet laat over straat gaan, uitkijken in het ov, geen oogcontact maken. Voorzitter, door schade en schande leer je die situaties voorkomen, ik ook. En toch kun je die situaties niet voorkomen, ik ook niet. De overlast is na vier jaar inzet niets afgenomen. Je wordt dus alerter, maar niet veiliger. Voorzitter, dat kan niet de bedoeling zijn. Maar wat moeten we dan gaan doen? En laten we ons dan vooral op de daders richten voorzitter. Dat gedrag moet veranderen en niet het gedrag van de vrouwen. Een hoofdpunt uit het onderzoek is dat langdurige gedragsverandering een preventieve aanpak vereist. Dus aandacht voor het thema in de opvoeding thuis en op scholen. Ik wil van de wethouder weten hoe we jongerenwerkers en handhavers kunnen gaan inzetten in preventieve gesprekken. Ook is het de moeite waard te onderzoeken in hoeverre dat mee kan lopen in bijvoorbeeld het burgerschapsonderwijs en de seksuele voorlichtingen die op scholen worden gegeven. Voor zover dat niet al gebeurt, want het lijkt me toch heel goed aansluiten bij het bespreken van omgangsvormen en wederzijds respect. Ik zou graag willen weten hoe de wethouder hier werk van gaat maken. En ook jongerenwerkers geven het belang van dat opvoedkundige deel juist aan. Het heeft veel meer effect als jongeren zich bewust worden hoe de vrouwen het beleven en niet door de dreiging van straf. De pakkans is namelijk te verwaarlozen. En voorzitter, dat maakt ook dat de strafbaarstelling weinig effect heeft gehad, terwijl dat wel een centraal element is geweest tot nu toe. Een verbod heeft geen urgentie als de pakkans nihil is, dat blijkt nu ook weer. En dat dit lastig is, is natuurlijk ook helemaal niet raar, want dan moet je dus op heterdaad betrappen wil je een sanctie kunnen opleggen. En voor dat doel achter elke struik een agent zetten, gaan we denk ik niet doen. Dus alle voorstellen die weer een schepje boven op die repressie doen, stellen ook nauwelijks iets voor als we niet tegelijkertijd die pakkans vergroten. Het voorstel voor een ov-verbod aan mannen die vrouwen lastigvallen in het ov is prima, mooi als daar lik-op-stuk kan worden gegeven. Hetzelfde geldt voor het uitgaansverbod. In andere fasen van mijn leven heb ik meerdere keren mannen uit discotheken laten gooien omdat ze mij en mijn vriendinnen lastigvielen. Hun dan tijdelijk een verbod geven om überhaupt daar nog hun intrede te doen, lijkt mij eigenlijk een prima maatregel, maar mijn vraag aan de wethouder is dan wel hoe die handhaafbaarheid dan daadwerkelijk wordt vergroot. Want sancties stellen eigenlijk in de praktijk weinig voor als je ze niet gaat opleggen. Dus, laten we een beetje loskomen van de symboliek en laten we echt werk maken van die preventieve kant die zo essentieel is om straatintimidatie in de toekomst te verminderen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Arsieni, u heeft uw hele betoog gehouden in blessuretijd, want uw tijd was eigenlijk op. Het is goed dat u dat weet. Ik ga naar de heer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Voorzitter dank. Je moet altijd jezelf kunnen zijn op straat. Dat is een uitgangspunt dat voor GroenLinks ontzettend belangrijk is, maar wat helaas geen realiteit is in Rotterdam, zeker niet voor heel veel vrouwen die op dagelijkse wijze te maken krijgen met straatintimidatie. Voorzitter, als man schaam ik me daar ontzettend voor. Dat is wat mij betreft ook een persoonlijke motivatie om me heel erg boos te maken over dit item en om te willen streven naar oplossingen, net zoals volgens mij al mijn collega-raadsleden. Want ik heb het nog niet meegemaakt dat we hier eigenlijk echt van mening over verschillen in de raad. Als het dan gaat om de moties die nu voorliggen, heb ik daar wel wat dubbele gevoelens bij. Ten eerste omdat de wethouder heeft toegezegd dat hij komt met een nieuw voorstel, met een nieuw plan van aanpak en dat hij dat op korte termijn doet. Wat mij betreft is het wellicht wat vroeg om met deze moties te komen omdat we niet precies weten wat de wethouder nu in de pijp lijn heeft. Aan de andere kant snap ik ook wel dat iedereen hier heel ongeduldig over is. Dan heb ik nog wat twijfel en die twijfel is eigenlijk gelijk aan de twijfel die mevrouw Arsieni net uitsprak. Want als het gaat over die handhavingsvraagstukken, hoe effectief is het, hoe handhaafbaar is het en hoe houdbaar is het? Want we zijn natuurlijk al een keer eerder teruggefloten door de rechter. Ik zou het echt heel erg zonde vinden als we als stad nu heel veel tijd en moeite gaan steken in het opstellen van deze nieuwe regels, om dan vervolgens onmiddellijk weer teruggefloten te worden door de rechter als we die tijd en energie ook hadden kunnen besteden aan andere middelen die wellicht effectiever zijn om dit probleem tegen te gaan. Mijn andere issue zit in wat mevrouw Arsieni al zei. Die pakkans lijkt mij vrij klein te zijn. Het lijkt mij ook heel erg ingewikkeld om een gebiedsverbod op basis hiervan op te leggen en om dat vervolgens ook te handhaven. Want dan moet iedereen die bij die uitgaansgebieden in de buurt is ook weten dat zo iemand een gebiedsverbod heeft. Ik zou ook graag van de burgemeester willen horen hoe hij de uitvoerbaarheid van deze moties beschouwt. En of hij ook graag even wil ingaan op deze onderdelen van die uitvoerbaarheid. Want laat ik vooropstellen, ik vind het idee wel heel goed. Ik heb als ouder geleerd dat een straf altijd passend moet zijn bij de overtreding en in dit geval vind ik de straf heel passend bij de overtreding. Want je hebt je misdragen op een plek, dus ben je daar ook even niet meer welkom. Dat lijkt mij eigenlijk een heel terechte straf. Maar waar ik dus voor wil waken, is dat we een papieren tijger optuigen die vervolgens niet kan bijten, om maar even de metafoor af te maken. Zo'n zelfde soort twijfel heb ik ook een beetje bij de motie over 'Femme de la rue'. Niet omdat het middel me niet aanspreekt, maar omdat ik grote terughoudendheid voel om een school exact voor te schrijven welk middel ze moeten gebruiken om een bepaald doel te bereiken. Ik zou me heel goed kunnen aansluiten bij een oproep aan scholen om hier veel meer aandacht aan te besteden, maar om precies voor te schrijven op welke manier ze dat dan moeten doen, dat vind ik wat ingewikkeld. Dus ik zou het ook fijn vinden als de wethouder Onderwijs daar iets over zou kunnen zeggen. Het neemt niet weg dat ik grote waardering heb voor iedereen in deze raad die dit onderwerp serieus neemt en met voorstellen komt.

De **VOORZITTER**. Helder. Volgens mij heb ik nu de lijst doorgewerkt van de mensen die op dit punt wilden spreken. Tegen de raad zeg ik dat wethouder Wijbenga het woord voert op dit onderwerp namens het hele college, ook mede namens mij. Daartoe heeft hij ook de ruimte. De antwoorden zijn afgestemd. Wethouder Wijbenga.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Ik denk voorzitter, dat ik wel kort kan zijn, want de raad is het enorm eens met de boodschap naar vrouwen en naar andere personen die in onze mooie stad geïntimideerd worden, seksueel getint. De bijdragen zijn ook echt in lijn van de commissiebehandeling en de boodschap is: seksuele straatintimidatie is onacceptabel. We zijn blij dat het in een aantal opzichten duidelijk is geworden voor slachtoffers en potentiële slachtoffers dat we dat zo zien. We zijn niet blij met de voortgang in de incidentie, met hoe vaak het gebeurt. Daarom is er ongeduld en is er ook

stevigheid in de raad, en zowel preventief als repressief is er werk aan de winkel. Ik kan zeggen voorzitter dat het inzetten van het jongerenwerk, dat heel preventief goed dicht op jongelui dat kan doen, door mij als toezegging is opgenomen. Ik weet ook dat het college u gaat voorstellen om jongerenwerk uit te breiden en daar gaat de burgemeester ook een stevig bedrag voor beschikbaar krijgen. Dat zullen we zien als aanleiding om te praten om dit punt ook bij jongerenwerk te brengen. De ouders is een heel goed punt. Er wordt veel aan opvoedondersteuning gewerkt. Ik zal dat in het plan van aanpak waar de heer Leewis over sprak, een heel duidelijke plek gaan geven, want dat komt in Q3. In Q3 komt het plan van aanpak dat sterk geïnspireerd zal zijn op de ervaringen van vrouwen zoals uit het onderzoek blijkt en uit de inbreng van de raad. De ingediende moties kan het college omarmen. Zowel op het onderwijs, is dat beeldend, filmisch laten zien denk ik een goede suggestie. Bij de RET kunnen we praten over wat zij als huisbaas van het openbaar vervoer kunnen doen op daders die betrappt worden. En de burgemeester heeft op basis van de Gemeentewet 172 een dergelijke ruimte ook als het gaat om gebieden of specifiek om het uitgaan. Ik moet daar meteen bij zeggen, een enkeling refereerde daar ook aan, de repressie is gehandicapt omdat het landelijk nog niet tot een parlementaire strafbaarstelling is gekomen. Dus ik roep ook echt de raadsleden op, mevrouw Eskes zei het heel mooi, die teleurstelling deel ik. Maar we hebben allemaal linken naar Den Haag, en er zit weer een nieuw parlement. Dat moet echt gebeuren. Het parlement moet het strafbaar stellen, maar ondertussen gaan we in Rotterdam preventief en repressief gewoon door. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Bij de uitwerking van de motie die op mijn richting betrekking heeft, zal ik ook de driehoek betrekken, de politie en het openbaar ministerie. Dan weet u dat dat onze aandacht heeft. U hoort van ons.

18.1 Motie vreemd aan de orde van de dag over 'Eurovisie Songfestival Swing Along Afterparty', aangevraagd door de leden Van Groningen, Koster en Walgenbach

De **VOORZITTER**. Ik ga naar agendapunt 18.1, motie vreemd aan de orde van de dag, 'Eurovisie Songfestival Swing Along Afterparty'. Ik ben benieuwd naar de swingende teksten van de indieners van deze motie, om te beginnen met mevrouw Van Groningen.

16.2 Vervolg debat over 'Misbruik gehandicaptenparkeerplaatsen', aangevraagd door de leden Van Groningen en Van Drunen

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Voorzitter, voor wij zover zijn, zou ik nog even een kort punt van orde mogen maken, omdat ik graag een herziene motie zou willen indienen, dus als dat mag heel graag nu.

De **VOORZITTER**. Ik heb begrepen dat u bij agendapunt 16.2 een derde termijn aanvraagt hè?

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Nou, eigenlijk geen derde termijn, het gaat om een motie die we intrekken en een motie die we opnieuw indienen. Ik begreep dat we dat alsnog kunnen doen.

De **VOORZITTER**. Dat kan altijd wel maar dat kan ertoe leiden dat er een debat over ontstaat, dus we openen bij dat agendapunt de derde termijn. Ik zal wel zien of de raad nog interesse heeft om de inhoud van uw motie nog verder te bespreken. Heeft u die motie rondgestuurd?

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). De motie is inmiddels naar de griffie gestuurd.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1A. Niet toekijken, maar ingrijpen

"De gemeenteraad van Rotterdam op 27 mei 2021 in vergadering bijeen ter bespreking van misbruik gehandicaptenparkeerplaatsen;

constaterende dat:

- sinds de start van de coronapandemie in verschillende Rotterdamse straten een wildgroei aan invalidenparkeerplaatsen is ontstaan;
- er in heel Nederland 5,7% gehandicapten zijn, dat zijn circa 980.400 Nederlanders;
- er begin februari een intern onderzoek van drie maanden is gestart;

overwegende dat:

- bekend is geworden dat maatregelen om het vergunningensysteem aan te passen nog maanden op zich laten wachten;
- de gemeente momenteel alleen schouwt maar niet handhaaft op locatie om oneigenlijk gebruik van de gehandicaptenvergunning op heterdaad te vast te stellen;
- het feitelijk niet mogelijk kan zijn dat er in één straat meer dan tien gehandicaptenparkeerplaatsen staan die hier allemaal recht op hebben;
- het niet zo kan zijn dat in een wijk waar de parkeerdruk hoog is, een invalidenparkeerplaats de garantie biedt voor een plekje voor de deur;
- normale hardwerkende Rotterdammers de dupe en geen plek meer kunnen vinden voor hun auto of sterker nog geen parkeervergunning meer kunnen krijgen vanwege de beperkte capaciteit;

draagt het college op:

- in aanvulling op de schouwen per direct te starten met handhaven op:
 - het correcte gebruik van de vergunning voor de gehandicaptenparkeerplaatsen;
 - in gebieden waar de concentratie hoog is;
- de resultaten te rapporteren aan de raad gelijktijdig met het onderzoek eind juni;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D.A. van Groningen, B. van Drunen en M.J.P. Meeuwissen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Ik ga de raad vragen kennis te nemen van de rondgestuurde motie. Mag ik u dan verzoeken om bij het bespreken van de motie ook de verschillen aan te geven ten opzichte van de vorige motie?

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Wat wij hebben gedaan voorzitter, is om de motie aan te scherpen naar aanleiding van de reactie van de wethouder, en te vragen om in aanvulling op de schouwen te starten met het handhaven op het correcte gebruik van de vergunningen voor de gehandicaptenparkeerplaatsen en dat uiteraard te doen in de gebieden waar de concentratie hoog is. Dat hadden wij voorheen anders geformuleerd, want wij wilden per direct starten met handhaven, maar wij willen dat dus aanvullend doen op, en dan met name op dat correcte gebruik, en dus niet op de persoon.

De **VOORZITTER**. Helder. Heeft de wethouder meegeluisterd?

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ik hoop het.

DE **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove? De wethouder is niet ingelogd. Mijnheer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Dank u wel voorzitter. Als korte aanvulling op de bijdrage van mevrouw Van Groningen kan ik melden dat 16.2 motie 3, van de profiteurs, daar stond alleen mijn handtekening onder, maar daar komt ook de handtekening van mevrouw Van Groningen onder te staan. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Een technische wijziging?

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja. En dan wil ik ook nog zeggen dat de andere motie bij dit agendapunt wordt ingetrokken. Ik ben even aan het zoeken hoe die heet. Motie 2 bij 16.2, 'De goeden mogen niet onder de kwaden lijden'. Ik heb de wethouder goed aangehoord, ik wilde ook met name bij haar toetsen hoe ze daarnaar keek. Ik begrijp dat dit wellicht eerder de verkeerde kant op werkt dan de goede kant. En wat we wilden is het beschermen en dat doen we dus op deze manier niet, heb ik begrepen.

De **VOORZITTER**. Is er nog iemand anders die over dit onderwerp iets wil zeggen? Niet. Dan check ik nog een keer of de wethouder ingelogd is. Dat is niet het geval. Dan stel ik u voor dat de advisering van de wethouder zal zijn aan het begin van de stemmingen vanavond. We gaan haar melden dat deze motie op deze wijze gewijzigd is ingediend en dat motie 2 is ingetrokken en dat de motie van Leefbaar Rotterdam inmiddels ook de handtekening draagt van de VVD. Dat is de techniek.

18.1 Motie vreemd aan de orde van de dag over 'Eurovisie Songfestival Swing Along Afterparty', aangevraagd door de leden Van Groningen, Koster en Walgenbach

De **VOORZITTER**. Dan gaan we uiteindelijk toe naar de motie vreemd aan de orde van de dag.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Last but not least. Good evening Europe. Afgelopen week werd onze prachtige stad wereldwijd op de kaart gezet. Bij ruim 180 miljoen mensen kwam het beeld van de Erasmusbrug binnen in de huiskamer. De Rotterdamse VVD is hartstikke trots. Alleen hadden we nog trotser kunnen zijn, want het was de bedoeling dat het Eurovisie Songfestival voor alle Rotterdammers en haar ondernemers zou zijn. Door de hele stad stonden diverse side-events op de planning, zoals de Eurovision Village op de Binnenrotte. Een feest voor jong en oud, dik en dun, iedereen welkom. Helaas mocht dat niet zo zijn. Een feestje ook voor al onze ondernemers, die van alle bezoekers maximaal zouden gaan profiteren. Nogmaals, helaas mocht dat niet zo zijn. De pandemie heeft hier een stokje voor gestoken. Daarom wil de Rotterdamse VVD deze kans alsnog geven aan onze Rotterdammers op diverse plekken in de stad, om met elkaar een mooi festival te beleven in de waanzinnige Eurovision Songfestival Afterparty. Daarom willen wij met de motie, vreemd aan de orde van de dag, vragen om te inventariseren of er van het gereserveerde budget voor de side-events nog iets over is, en te onderzoeken of het alsnog mogelijk is om een waanzinnige afterparty op basis van de bestaande draaiboeken en binnen het overgebleven budget te organiseren. Voorzitter, geef het feest terug aan Rotterdam en swing along, met alle Rotterdammers.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen heeft de volgende motie ingediend.

Motie Eurovisie Songfestival Swing Along Afterparty

"De gemeenteraad, in vergadering bijeen op donderdag 27 mei 2021, ter bespreking van 'motie vreemd aan de orde van de dag';

constaterende dat:

- het Eurovisie Songfestival voor alle Rotterdammers en ondernemers was;
- het originele programma door de coronamaatregelen niet volledig uitgevoerd kon worden;

overwegende dat:

- het de planning was om Rotterdamse ondernemers op diverse plekken in de stad door side events ook economisch van het ESF te laten profiteren;
- hiervoor draaiboeken klaar lagen en budget voor is gereserveerd;
- deze side events vanwege de coronamaatregelen niet door zijn gegaan;
- de economische spin off van het ESF echter vanwege de coronacrisis marginaal is geweest;
- door Fieldlab het wel mogelijk was dat er publiek aanwezig kon zijn bij de negen shows in Ahoy Rotterdam;
- vanwege de regels van Fieldlab 70+-ers echter niet aanwezig mochten zijn bij deze shows;

verzoekt het college om:

- in kaart te brengen hoeveel geld van het gereserveerde budget voor de side events nog steeds beschikbaar is;
- nadat de realisatiecijfers van het ESF 2021 bekend zijn, te onderzoeken wat de mogelijkheden voor een waanzinnige ESF afterparty zijn op basis van de bestaande draaiboeken, binnen het overgebleven budget én zodra de corona maatregelen het toestaan;
- te inventariseren in hoeverre de gebieden bij willen dragen aan deze afterparty;
- dit alles bij de evaluatie van het ESF terug te koppelen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D.A. van Groningen, G.F.E. Koster en E.S. Walgenbach

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u. De heer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). De grootste partij van Rotterdam heeft geen spreektijd meer. Ik hoop dat de nestor van onze raad in het presidium een pilot kan voorstellen voor spreektijd naar rato van het aantal raadsleden. Dat gezegd hebbende wil ik de complimenten geven aan de organisatie van het Eurovisie Songfestival en ook aan de betrokken ambtenaren. Het was echt, echt een prachtig feest. De economische spin-off, dat ben ik helemaal met mevrouw Van Groningen eens, was beperkt en die kan verder worden uitgewerkt. Als er dan nog budget beschikbaar is, lijkt het me heel goed dat we aan die economische spin-off alsnog een zwieper geven. Als dat ook nog betekent dat we dan nog een extra feestje in deze mooie stad hebben, dan zijn we daar als Leefbaar Rotterdam helemaal voor. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mevrouw Walgenbach. Mevrouw Walgenbach, bent u daar? Niet? Wil iemand anders zich mengen in dit debat? Mijnheer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Een heel sympathieke motie voorzitter, zo op het eerste oog, en zeker met de toelichting die wordt gegeven. We hebben inderdaad een fantastisch feest gehad in Rotterdam, dat het echt waard is om complimenten voor te maken. Ik vind deze motie ergens ook wel ingewikkeld voorzitter, omdat wij midden in een pandemie zitten. Wij weten dat wij na corona echt met een goed herstelplan moeten komen, zeker ook richting de ondernemers. Daarom is het ook een sympathieke motie, omdat die dus ook wel gericht is op ondernemers, dat ze daar ergens ook wel profijt van hebben. Maar ik vraag me oprecht ook af of dan voor de ondernemers waar toch het water aan de lippen staat, dit de juiste manier is om ze daarin te ondersteunen. Ik zou dus bijna willen zeggen: is er een manier om in het verlengde van deze motie te onderzoeken: wat is het budget en is dit wel de beste manier om het geld dan verder in te zetten voor de ondernemers? Is er geen andere manier om die ondernemers een impuls te geven om na corona weer een doorstart te maken om minder water aan de lippen te hebben?

De **VOORZITTER**. Helder. Ik ga naar wethouder Kasmi. Wethouder Wijbenga.

De heer **WIJBENGA** (vvd) (wethouder). Voorzitter, ik mag hier het woord voeren namens collega Kasmi. Mooi om de waarderende woorden te horen voorzitter over het Eurovisie Songfestival. De regel moeten we hier weer even hardop uitspreken dat, hoe sympathiek deze motie is om swing along, sing along te doen in de stad, de spelregel die de wethouder Financiën ons allemaal voorhoudt, is: als er onderuitputting, vrijval is in een project, in een activiteit, dan valt die vrijval terug naar de algemene middelen en maken we een integrale afweging. Dat is wel het bruggetje naar de heer Achbar die zegt: klopt het dan allemaal wel in verhouding? Nou, in zijn lijn past die regel en die moeten we nu hier ook toepassen. Ik wil dus eigenlijk namens het college voorstellen aan de initiatiefnemers Koster, Walgenbach en Van Groningen, dat zij een voorstel doen bij de begrotingsbehandeling om dit goede idee om te zetten naar een idee met een financiële paragraaf die integraal kloppend is. En ik weet zeker dat het college daar met heel veel sympathie en meedenken naar zal kijken voorzitter. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Helder. De motie wordt straks ter stemming aangeboden. Dan zijn wij toch iets later dan ik had gedacht en gehoopt klaar met het afhandelen van de inhoudelijke kant van de agenda. We gaan straks stemmen over de raadsvoorstellen en over de moties. Er zijn veel moties. Daarbij maak ik de aantekening dat wethouder Bokhove nog zal worden gevraagd te adviseren over de gewijzigde motie onder 16.2 en om dat aan het begin van de stemming straks te doen. En bij de heer Van Zevenbergen is nog nader beraad over wat hij doet met drie moties, motie 7, 8 en 9. Dat is het dan. Dan schors ik de vergadering voor een dinerpauze en zodat ook de voorbereiding kan worden getroffen voor de stemmingen. Ik wil u graag verzoeken om uw systeem ook echt uit te loggen en om 20.30 uur weer opnieuw helemaal vers in te loggen, om een blokkade van het systeem te voorkomen. Voor zover u nog niet gegeten heeft tussendoor wens ik u eet smakelijk, en de stemmingen zult u straks doen met de vicevoorzitter. Een fijne avond.

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 27 mei 2021

Notulen van de raadsvergadering van 27 mei 2021 (avondzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 7.

Voorzitter: de heer J.W. Verheij

Voor de presentielijst wordt verwezen naar de ochtendzitting van deze vergadering.

Namens het college zijn tegenwoordig mevrouw J. Bokhove, de heer A. Bonte, de heer A.H.P. van Gils, de heer M.K.A. Grauss, de heer S. Kasmi, de heer S.A. Kurvers, de heer S. de Langen, de heer R. Moti, mevrouw R.A. Vermeij en de heer B. Wijbenga-van Nieuwenhuizen.

Afwezig met bericht: S.R.T. van Baarle, V.P.G. Karremans

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders

Heropening

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Collega's, leden van de raad, ik heropen de vergadering. Ik kijk even naar de techniek of ik hoorbaar ben. Dat is het geval. Ik heropen de vergadering. Wij gaan bijna beginnen met de stemmingen, maar voordat we dat doen, ga ik eerst nog naar twee wethouders. Wethouder Grauss zou nog op drie moties adviseren en wethouder Bokhove zou nog op een nieuw ingediende van mevrouw Van Groningen adviseren. Wethouder Grauss is nog niet ingelogd, dus we beginnen met wethouder Bokhove.

Mevrouw **Bokhove** (gl) (wethouder). Ja, en die is hoorbaar denk ik? Oké mooi. Ik heb begrepen dat er een gewijzigde motie van mevrouw Van Groningen is ingediend. Ik heb die snel nog gelezen. Er is een kleine verandering in het dictum. Dat is op zich geen wezenlijke verandering. Het juiste kenteken op de juiste plaats, dus het kenteken dat gekoppeld is aan de woning waar de gehandicapte woont, de juiste toebedeelde plaats dus een plaats op kenteken, is het rechtmatige gebruik. En dan ongeacht wie er in rijdt, dus het juiste gebruik is ook hierin vastgelegd in onze regels zoals we die hebben. Daar kunnen we ook niet extra op handhaven, want we zouden niet weten op wie. Dus ondanks dat de motie is aangepast, blijf ik bij mijn eerdere negatieve advies en moet ik deze motie ontraden. We zullen wel, en dat heb ik al eerder toegezegd en ook eerder toegelicht in een eerdere vergadering, heel erg goed en uitgebreid in het rapport beschrijven hoe die regelgeving nu precies in elkaar zit, want ik merk wel dat er gewoon ook onduidelijkheid is over de producten en de regelgeving. Ik hoop dat u dat ook veel meer duidelijkheid zal verschaffen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel, wethouder Bokhove. Dat lijkt me een heldere toelichting. Ik kijk even of wethouder Grauss is inmiddels is ingelogd. Dat is nog niet het geval. Er wordt contact opgenomen. Ondertussen zou ik alle raadsleden willen verzoeken om ook in te loggen in het stelsysteem, zodat we zo meteen alle deelnemers beschikbaar hebben. Dus wie nog niet is ingelogd, verzoek ik in te loggen. Verder kan ik u

melden dat bij de stemmingen zo dadelijk de heer Van Baarle en de heer Karremans afwezig zijn en dat zij dus gepaard zijn. Verder is de procedure van het stemmen u genoegzaam bekend. Druk op 'voor' of 'tegen' en niet op de knop 'onthouden', want die kennen we niet in Rotterdam.

De heer Grauss meldt via de griffie dat de adviezen op de drie betreffende moties hetzelfde blijven en dat deze moties ontraden worden. Ik ga ervan uit dat het dan duidelijk is.

We gaan zo meteen stemmen over de agendapunten 10.1 en verder. Over de niet genoemde agendapunten heeft u al een besluit genomen. Dat geldt overigens niet voor de agendapunten 6 en 7, want die komen wel degelijk zo dadelijk in het stemvenster aan bod. Na 6 en 7 gaan we inderdaad verder vanaf agendapunt 10.1.

Terwijl iedereen aan het inloggen is in het stelsysteem, ga ik beginnen met de stemverklaringen. Wie mag ik als eerste het woord geven? De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja, dank u voorzitter. Heel kort een stemverklaring op de motie vreemd aan de orde. Wij waren in eerste instantie genegen daarvoor te gaan stemmen omdat we het een heel sympathieke motie vinden en het ook goed vinden om het Eurovisie Songfestival nog een beetje te rekken ten bate van de stad. Tegelijkertijd laten we het uiteindelijk toch doorwegen naar tegen, vanwege de financiële prudentie en ook de principes die we met elkaar hebben afgesproken om onderbesteding terug te laten vloeien naar de algemene middelen. Dus daarom stemmen wij tegen. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Dank voorzitter. Ik heb een stemverklaring over de manier waarop GroenLinks zal gaan stemmen bij alle moties inzake de toeslagenaffaire. Er zijn heel veel moties op ingediend. Inhoudelijk kunnen wij ons in bijna alle moties vinden, maar we hebben er ook een heel groot vertrouwen in dat wethouder Grauss hier met de grootst mogelijke zorgvuldigheid en urgentie mee aan de slag is, dus daarom zullen wij tegen moties stemmen die iets van hem vragen waar hij al mee bezig is. Wij stemmen wel voor motie 1, de expertmeeting en voor motie 7. Dat is eigenlijk ook een overbodige motie omdat de wethouder daar al mee bezig is, maar die zien wij vooral als een belangrijk signaal richting de landelijke overheid. Daarom zullen wij voor stemmen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Mijnheer Versnel.

De heer **VERSNEL** (vvd). Dank u wel voorzitter. Wij zullen stemmen tegen motie 13.12 van Leefbaar Rotterdam, om te lobbyen voor een andere verdeelsleutel voor statushouders. Dat is niet omdat de huidige toedeling ons bevalt, maar omdat we al die tande- en nutteloze lobby moties niet meer kunnen aanzien. Je kon er al de Maas mee dempen en inmiddels kom je bij de Nieuwe Waterweg ook een heel eind. Het haalt niets uit. Het enige wat het oplevert is administratie. Bovendien zijn niet alleen in Rotterdam de huizen op, maar in heel het land en dus moet niet alleen de toedeling van statushouders aan Rotterdam omlaag, maar eveneens in heel het land. Mijn partij zet daarop in bij de coalitieonderhandelingen. Daar zal het moeten gebeuren. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Ik meld u voor de volledigheid nog even dat tussen de Nieuwe Maas en de Nieuwe Waterweg nog een heel stuk zit, dat Het Scheur heet. Vergeet dat vooral niet. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Daarom bent u toch ook wel een van onze grote gewetens van de raad voorzitter. Fijn met dit soort feitjes. Ik wil allereerst even een motie

terugtrekken. Ik denk dat dat belangrijk is. De heer Segers-Hoogendoorn heeft net een stemverklaring gegeven over 18.1, de Eurovisie Songfestival Swing Along Afterparty. Wij hebben de beraadslagingen gehad en ook de wethouder aangehoord. Uiteraard is onze allergrootste wens dit terug te geven aan Rotterdam, aan onze Rotterdammers die hier recht op hebben. Tegelijkertijd hebben we met elkaar als raad spelregels afgesproken en het is ook belangrijk dat we dat doen, want wij zouden de VVD niet zijn als we niet ook zouden pleiten voor financiële deugdelijkheid. Ik heb de oproep gehoord en die zit ook in mijn hart. Ik zou dus bijna zeggen: l'll be back tijdens de voorjaarsnota, want dan gaan we dit gewoon alsnog swing along regelen voor Rotterdam.

Dan kom ik graag bij mijn stemverklaring over motie 11.6, prioriteit RES, die vraagt om een extra afwegingskader toe te voegen, namelijk ook die participatie, die ongelofelijk belangrijk is bij de windmolens. Ik zeg uit de grond van mijn hart dat onze fractie enorm groot voorstander is van het goed regelen van de windenergie met participatie. Participatie überhaupt over dit soort trajecten. De enige lastigheid is dat we dit niet meer via een gewone motie kunnen regelen, maar dat we echt een zienswijze hadden moeten indienen. Dat in ogenschouw nemend kunnen wij niet anders dan tegen stemmen, omdat het gewoon niet mogelijk is het zo te regelen. Maar als er ergens een momentje zou kunnen zijn, en dat zeg ik dan ook tegen Leefbaar Rotterdam, dan vindt u ons aan uw zijde, want ik denk dat het goed is om dat te regelen, maar helaas niet via deze weg. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mevrouw Van Groningen. Daarmee is dus motie 1 bij agendapunt 18.1 ingetrokken en daarmee is agendapunt 18.1 tevens vervallen. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Voorzitter, ik heb één stemverklaring bij 11.16 van de Partij voor de Dieren. In de commissie heb ik me zelf sterk gemaakt voor de drinkpoel waar ook de trekvogels gebruik van maken en een mooie toezegging gekregen van de wethouder dat hij hier rekening mee zou houden voor de bijzondere en minder bijzondere trekvogels. Nu heeft de Partij voor de Dieren hier nog een aangescherpte motie van gemaakt. Maar aangezien ik gewoon tevreden ben met de mooie toezegging, zal ik hier tegen stemmen, want ik heb er vertrouwen in dat deze drinkpoel voor de vogels op een goede plek bewaard blijft. Tot zover.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mevrouw Van Wifferen. Dan gaan we naar de heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja voorzitter, ik dacht, moet ik me nu uit beeld klikken, want ik had me voorgenomen om heel beperkt stemadviezen te doen, sterker nog, één stemadvies te doen. Het ging om de motie over het Europees Songfestival, en die is ingetrokken, eigenlijk om de reden waarom ik ook tegen zou gaan stemmen. Dat wil ik nog even gezegd hebben, maar daarmee mijn stemverklaring, dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. De heer Smet.

De heer **SMET** (gl). Dank u wel voorzitter. Dat geldt ook voor mij. Ik wilde mijn minute of fame toch gebruiken. Niet alleen om die reden, maar er waren nog drie andere redenen waarom mijn fractie tegen zou stemmen. Maar hij is al ingetrokken, waarvoor dank, mevrouw Van Groningen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Ik stel voor dat dat de laatste stemverklaring was op een motie die niet meer aan de orde is. De heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr). Nou, nee, dit gaat over motie 17.15 van NIDA van de heer Büyükcıfci, 'Herstel vertrouwen gedupeerde inwoners'. Ik was eigenlijk voornemens om voor te stemmen, maar met de uitleg van de wethouder ga ik toch ook mee. Dus voor nu stem ik dan inderdaad tegen deze motie. Dat was het.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Mijnheer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Dank voorzitter. Een stemverklaring wat betreft motie 17 bij agendapunt 11, de RES, over de restproducten van de palmolie-industrie. Die motie is vanochtend ter sprake gekomen. Ik heb ondertussen het rapport van Milieudefensie gelezen en ik ben het met de Partij voor de Dieren eens dat dit een ernstig probleem is, maar ik weet niet zo goed wat de effecten van het aannemen van deze motie zijn. Daarom gaan wij nu tegen stemmen, maar ik ben wel heel benieuwd naar wat er uit de conferentie gaat komen die de wethouder op dit punt gaat organiseren, onder andere met Milieudefensie. Ik vermoed dus dat wij snel weer op dit punt komen, want de Partij voor de Dieren heeft wel een zeer terecht punt dat ze dit agenderen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja, en excuus voor de verlichting, maar ik heb nog een heerlijk zonnetje in mijn kamer, dus dat zorgt voor een enigszins donkere achtergrond. Ik zou een stemverklaring willen geven op agendapunt 14, motie 9 en motie 12. Motie 9, daar hebben wij eerder voor gestemd. Dat gaat over de voorrangspositie van statushouders op de sociale woningmarkt. Wat ons betreft is iedereen die is aangewezen op een sociale huurwoning daarin gelijk en zou daar geen voorrang moeten worden verleend. Dat hebben we eerder ook altijd op dezelfde manier gestemd. En motie 12, de verdeelsleutel. In tegenstelling tot wat de heer Versnel zei, als wij voor iets zijn, dan stemmen wij ook voor. En dan gaan wij niet zeggen dat wij tegen gaan stemmen omdat het een lobbymotie is. Dus wij zullen voor de motie over lobby over de verdeelsleutel stemmen. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mevrouw Eskes. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). We hebben heel erg zitten worstelen voorzitter. Ik zit te worstelen met de eerste motie bij de ijkpunten. De motie van het CDA, 'Tempo bouwen middensegment'. We zijn voor meer midden en we zijn voor een sterke positie van de corporaties. Waarom hebben we getwijfeld en stemmen we toch tegen? Omdat het hier over de doorstroom gaat en ik niet overtuigd ben dat door de corporaties koop en midden in de totale categorie, aan doorstroming gaat bijdragen. Hij gaat het toch halen, dus ik ben ook wel weer nieuwsgierig hoe het uitpakt.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mijnheer Engberts. Dan is de volgende mevrouw Arsieni.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Ja voorzitter, er zat zo'n klepje voor, bedacht ik ineens. Ja voorzitter, ik heb ook een aantal stemverklaringen. Ze gaan allemaal over hetzelfde agendapunt, namelijk 17.1. Daar waren drie moties van de SP waarvan ik eigenlijk vond dat dat heel goede moties zijn. Maar ze zijn ook tegelijkertijd wel heel inhoudelijk en voor mij op dit moment nog vrij lastig in te schatten. Ik hoop dus dat we met die moties een goede voorzet doen voor het debat in de commissie en dat we elkaar daar nog goed over zullen spreken, maar op dit moment gaan wij tegen stemmen omdat wij dat niet goed kunnen overzien. Dan de motie 17.1.4, de expertmeeting met alle betrokkenen. Een sympathiek idee, alleen vindt mijn fractie eigenlijk wel dat op het moment dat je een expertmeeting wilt,

dat gewoon kan met een voorstel in de commissie. Om dat nu met een motie te doen, is eigenlijk niet echt nodig. Wij zullen daar dus tegen stemmen, maar een hartstikke leuk idee. Dan wilde ik nog in het kader van agendapunt 13 bij de motie 9 tot en met 12 aangeven dat ik daar niet zal meestemmen. Dat was het voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dat is duidelijk. Dank u wel. Ik zie geen handjes meer in de lucht gaan. Toch wel. De heer Van Noppen.

De heer **VAN NOPPEN** (NIDA). Excuus, ik had het wel aangegeven maar ik had mijn handje niet opgestoken. Even kijken. Ik wil even aangeven dat wij op punt 16, motie 3, Ban de profiteurs, tegen zullen stemmen. Niet dat wij tegen het idee zijn, maar wij willen eigenlijk niet dat het ene product met het andere product bestraft wordt. En op punt 17, de moties over het ov-verbod en het straatverbod, zullen wij ook tegen stemmen. Wij snappen het wel, maar wij zijn toch meer van de lijn dat je toch vooral preventief moet inzetten en ook dat je daarmee die bewegingsvrijheid te veel inperkt. En over die ingetrokken motie hebben we het gehad. Waar we ook voor zullen stemmen en wat misschien niet verwacht zou zijn, is motie 3 op punt 17. Het hangt er wel een beetje van af waar die documentaire wordt vertoond. Als het op de peuterspeelzaal is, is het misschien net iets te vroeg, maar voor de rest denken we dat het een heel goed idee is om die documentaire op scholen te laten zien. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mijnheer Van Noppen. Dan eenmaal, andermaal, heb ik alle stemverklaringen gehad. Dat is het geval. Dan kunnen wij overgaan tot de stemmingen. Iedereen is ingelogd, dus dat is mooi.

Agendapunt 6: Het voorstel tot het verlenen van ontheffing van het vereiste van ingezetenschap aan wethouder M.K.A. Grauss

De stemming wordt geopend. U kunt stemmen.

De **GRIFFIER**. Ik wacht nog op de stem van de heer Van Zevenbergen. Mijnheer Van Zevenbergen? De heer Van Zevenbergen logt even opnieuw in, hoor ik net, dus nog één moment geduld. Ja, mijnheer van Zevenbergen is ingelogd.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Het raadsvoorstel is met 30 stemmen voor en 13 tegen aangenomen.

De **GRIFFIER**. Ik doe het verkeerd. Excuus. Excuus, we moeten opnieuw stemmen want ik heb het verkeerd aangeklikt in het systeem. Excuus.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). We gaan opnieuw stemmen over agendapunt 6, het voorstel tot het verlenen van ontheffing van het vereiste van ingezetenschap aan wethouder M.K.A. Grauss. Excuus voor de verwarring, we doen het opnieuw.

De **GRIFFIER**. De heer Van Noppen moet zijn stem nog uitbrengen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Het raadsvoorstel is met 30 stemmen voor en 13 tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, PvdD en PVV.

Agendapunt 7: Het voorstel met betrekking tot het vaststellen van de zienswijze naar aanleiding van de ontwerpbegroting 2022, het ontwerp van de beleidsnota reserves, voorzieningen en fondsen van de gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH)

Motie 1, 'Rekenkamerrapport MRDH'. De motie is met 41 stemmen voor en 2 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van de PvdD en PVV.

Voorstel met betrekking tot het vaststellen van de zienswijze naar aanleiding van de ontwerpbegroting 2022, het ontwerp van de beleidsnota reserves, voorzieningen en fondsen van de gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH). Het voorstel is met 41 stemmen voor en 2 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van de PvdD en PVV.

Agendapunt 10.1: Het voorstel tot vaststelling van de Hemelwaterverordening Rotterdam

Voorstel tot vaststelling van de Hemelwaterverordening Rotterdam.

De **GRIFFIER**. Mevrouw Van Groningen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Het voorstel is met 28 stemmen voor en 15 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, DENK en PVV.

Agendapunt 10.2 Het voorstel tot wijziging van de Verordening Beheer Ondergrond Rotterdam

Voorstel tot wijziging van de Verordening Beheer Ondergrond Rotterdam.

De **GRIFFIER**. Mevrouw Verkoelen moet haar stem nog uitbrengen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Het voorstel is met 42 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Agendapunt 11: Het voorstel tot vaststelling van de Regionale Energiestrategie RES 1.0 Rotterdam Den Haag

Motie 1, 'Financiële toetsing van de gehele RES'. De motie is met 28 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, Denk en 50PLUS.

Motie 2, 'Geen draagvlak, geen windturbines'.

De **GRIFFIER**. De heer Van Zevenbergen en de heer Van Assendelft moeten hun stem nog uitbrengen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De motie is met 24 stemmen tegen en 19 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, DENK, NIDA, SP en 50PLUS.

Motie 3, 'Geen vergunningen voor windturbines in de nabije leefomgeving'.

De **GRIFFIER**. De heer Leewis moet zijn stem nog uitbrengen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De motie is met 24 stemmen tegen en 19 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, DENK, NIDA, SP en 50PLUS.

Motie 4, 'Macht bij het college – Tegenmacht door de Rotterdammer!' De motie is met 24 stemmen tegen en 19 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, DENK, NIDA, SP en 50PLUS.

Motie 5, 'Duidelijke kaders voor het participatietraject'. De motie is met 24 stemmen tegen en 19 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, DENK, NIDA, SP en 50PLUS.

Motie 6, 'Leefbare woonomgeving prioriteit van de RES'. De motie is met 26 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, DENK, NIDA en 50PLUS.

Motie 7, 'Geen Groningse taferelen bij de Rotterdamse RES'. De motie is met 28 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, DENK en 50PLUS.

Motie 8, 'Voorkom dwangarbeid bij productie zonnepanelen'. De motie is met 42 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Motie 9, 'Walstroom gewoon betaalbaar'. De motie is met 43 stemmen voor en 0 stemmen tegen aangenomen.

Motie 10, 'Maak werk van duurzame zee- en binnenvaart'. De motie is met 42 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Motie 11, 'Echte tegenmacht'. De motie is met 23 stemmen tegen en 20 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, SP en PvdD.

Motie 12, 'Zon op de juiste plek'. De motie is met 31 stemmen voor en 12 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam en PVV.

Motie 13, 'Behoed de Landtong voor nog meer windmolens'. De motie is met 23 stemmen tegen en 20 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, SP en lid Van Groningen van de VVD.

Motie 14, 'Let the sun shine'.

De **GRIFFIER**. De heer Van Schaik.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De motie is met 42 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Motie 15, 'Zonder draagvlak draaien de windmolens niet'. De motie is met 25 stemmen voor en 18 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van 50PLUS, Leefbaar Rotterdam, PvdA en PVV.

Motie 16, 'Compensatie verlies natuurwaarden door energietransitie'. De motie is met 23 stemmen tegen en 20 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, SP en PvdD.

Motie 17, 'PFAD geen onschuldig restproduct'. De motie is met 23 stemmen tegen en 20 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, SP en PvdD.

Voorstel tot vaststelling van de Regionale Energiestrategie RES 1.0 Rotterdam Den Haag. Het voorstel wordt met 32 stemmen voor en 11 stemmen tegen aangenomen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, CDA, ChristenUnie-SGP, D66, DENK, GroenLinks, NIDA, PvdA, VVD, SP, PvdD en lid Duijm-Wickerhoff van Leefbaar Rotterdam.

Agendapunt 12: Het voorstel met betrekking tot een kapitaalstorting in Stedin Holding N.V., alsmede tot vaststelling van het Publiek Kader voor de deelneming Stedin

Motie 1, 'De sterkste schouders moeten de zwaarste lasten dragen'.

De **GRIFFIER**. De heer Büyükcifci.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De motie is met 25 stemmen en 18 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van GroenLinks, PvdA, VVD, SP, PvdD en PVV.

Motie 2, 'Betrek nieuwe investeerders bij Stedin'. De motie is met 26 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam en SP.

Amendement A, 'Freeridgedrag is niet de bedoeling!' Het amendement is met 31 stemmen tegen en 12 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS en Leefbaar Rotterdam.

Voorstel met betrekking tot een kapitaalstorting in Stedin Holding N.V., alsmede tot vaststelling van het Publiek Kader voor de deelneming Stedin. Het voorstel is met 42 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Agendapunt 13: Beschikbaarheidscijfers en ijkpunten sociale woningvoorraad

De **VOORZITTER** (de heer Verheij): Bij dit agendapunt was geen raadsvoorstel, maar wel een twaalfstal moties. Mevrouw Arsieni stemt niet mee bij de moties 9, 10, 11 en 12. Ik heb ineens mevrouw Van Groningen in beeld. Gaat uw gang.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter, we missen u zo. Nee hoor, ik heb bij het vorige agendapunt waarover we hebben gestemd, de Regionale Energiestrategie, bij motie 13, Behoed de Landtong voor nog meer windmolens, per abuis iets anders gestemd. Ik had moeten tegen stemmen, dit voor de notulen. Het verandert niets aan de uitslag, maar dan staat het goed in de boeken.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). We verwerken het in de notulen, en het verandert inderdaad niets aan de stemmingsuitslag.

Let u even op. Bij dit agendapunt, de beschikbaarheidscijfers en ijkpunten sociale woningvoorraad, brengen we eerst motie 3 in stemming, omdat die verstrekkend is. Vervolgens doen we de moties 1 tot en met 9. Dan doen we motie 11, omdat die weer verstrekkender is dan motie 10. En na motie 11 doen we motie 10 en dan motie 12. Dus let u goed op over welke motie we stemmen.

Motie 3, 'Woonvisie Door De Shredder'. De motie is met 34 stemmen tegen en 9 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, NIDA, SP en PvdD.

De Woonvisie blijft nog even. Mevrouw Duijm-Wickerhoff, u vraagt het woord.

Mevrouw **DUIJM-WICKERHOFF** (lr). Goedenavond, ik heb net fout gestemd bij het raadsvoorstel van de RES. Ik maak een vergissing bij raadsvoorstel 11. Ik wil graag genotuleerd hebben dat ik daar hoor tegen te stemmen. Excuses.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). We noteren het.

Motie 1, 'Tempo bouwen middensegment'. De motie is met 23 stemmen voor en 20 stemmen tegen aangenomen. Voor stemden de fracties van het CDA, ChristenUnie-SGP, D66, Leefbaar Rotterdam en VVD.

Motie 2, 'Haal druk van de ketel en versnel tijdelijke woningbouw'.

De **GRIFFIER**. Mijnheer Van Assendelft.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De motie is met 31 stemmen voor en 12 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam en PVV.

Motie 4, 'Tijdelijk Wonen Duurzaam Verlengd'. De motie is met 42 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Motie 5, 'Meer vaart achter BOK-locaties'.

De **GRIFFIER**. De heer Yigit.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De motie is met 41 stemmen voor en 2 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van de PvdD en PVV.

Motie 6, 'Een beperkte bijdrage is ook een bijdrage'. De motie is met 39 stemmen voor en 4 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van de SP, PVV en 50PLUS.

Motie 7, 'Tijdelijke woningen geen onderdeel van de twintig procent sociaal'.

De **GRIFFIER**. De heer Van Assendelft.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De motie is met 33 stemmen tegen en 10 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, NIDA, PvdD, SP en PVV.

Motie 8, 'Samen bouwen'.

De **GRIFFIER**. Mevrouw Van Groningen. Mevrouw Van Groningen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mevrouw Van Groningen geeft aan dat ze uit het stelsysteem ligt. Ze probeert opnieuw in te loggen zodat we de stemming af kunnen maken.

De motie is met 33 stemmen voor en 10 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van GroenLinks, PvdD, PVV en de leden Arsieni, Walgenbach en Van Wifferen van D66.

Motie 9, 'Stop voorrang statushouders op sociale woningmarkt'.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Zoals gezegd stemt mevrouw Arsieni niet mee.

De motie is met 24 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van het CDA, Leefbaar Rotterdam, VVD en PVV.

Motie 11, 'Geen statushouders in voormalig Havenziekenhuis'.

De **GRIFFIER**. Mevrouw Walgenbach moet haar stem nog uitbrengen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De motie is met 30 stemmen tegen en 12 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam en PVV.

Motie 10, 'Geen nieuwe statushouders in Rotterdam'.

De **GRIFFIER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein moet haar stem nog uitbrengen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De motie is met 41 stemmen tegen en 1 stem voor verworpen. Voor stemde de fractie van de PVV.

Motie 12, 'Verdeelsleutel statushouders: niet naar inwonersaantal, maar naar draagkracht'.

De motie is met 28 stemmen tegen en 14 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van het CDA, Leefbaar Rotterdam en lid Van Noppen van NIDA.

Agendapunt 14: Jeugdfonds Sport en Cultuur: problemen met aanbieders en oneerlijke regelgeving

Motie 1, 'Betere communicatie en meer transparantie om dwarsligging te voorkomen'. De motie is met 31 stemmen voor en 12 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam en PVV.

Motie 2, 'Sport en cultuur altijd toegankelijk voor kwetsbare kinderen!'

De **GRIFFIER**. Mevrouw Arsieni moet haar stem nog uitbrengen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De motie is met 31 stemmen voor en 12 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam en PVV.

Motie 3, 'Kaders voor Jeugdfonds, transparantie van aanbieders'. De motie is met 42 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Agendapunt 15: Werken aan een Menswaardig bestaan, actieprogramma EU-arbeidsmigranten 2021-2025

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Ook hier geen raadsvoorstel, wel een zestal moties. Motie 6 is ingetrokken.

Motie 1, 'Laagdrempelige voorlichting voor EU-arbeidsmigranten'. De motie is met 42 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Motie 2, 'SNF-keurmerk'.

De **GRIFFIER**. We wachten nog op drie stemmen. De heer De Roon, mevrouw Van Wifferen en mevrouw Zeegers.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De motie is met 42 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Motie 3, 'Het recht op onderdak'.

De **GRIFFIER**. De heer Leewis.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De motie is met 22 stemmen tegen en 21 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, ChristenUnie-SGP, DENK, GroenLinks, NIDA, PvdD, PvdA, SP en lid Zeegers van D66.

Ik zie mevrouw Zeegers een handje opsteken.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, ik had tegen moeten stemmen. Maar de motie heeft het niet gehaald, heb ik begrepen, dus het is niet heel erg. Ik heb per ongeluk voor gestemd.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dat ging over deze motie?

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, dat ging over 'Het recht op onderdak'. Daar had ik tegen moeten stemmen, maar ik heb per ongeluk voor gestemd.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Het maakt voor de uitslag niet uit, want de motie is sowieso verworpen. Anders had ik u nog de kans kunnen geven om een herstemming te doen, omdat ik nog niet afgeconcludeerd had. De motie is verworpen en met daarbij uw opmerking voor de notulen.

Motie 4, 'Niet óver, maar mét'. De motie is met 38 stemmen voor en 5 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van de VVD en PVV.

Motie 5, 'Laat kinderen niet wachten'.

De **GRIFFIER**. Mevrouw Arsieni.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De motie is met 42 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Motie 7, 'Help dakloze EU-arbeidsmigranten'.

De **GRIFFIER**. Mevrouw Van Groningen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De motie is met 31 stemmen voor en 12 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam en PVV.

Agendapunt 16.1: Debat over 'Grootste partij wordt monddood gemaakt via achterkamertjes', aangevraagd door het lid Simons.

Motie 1, 'Spreek je uit'. De motie is met 25 stemmen voor en 18 stemmen tegen aangenomen. Voor stemden de fracties van D66, Leefbaar Rotterdam, PvdA en VVD.

Agendapunt 16.2: Debat over 'Misbruik gehandicaptenparkeerplaatsen', aangevraagd door de leden Van Groningen en Van Drunen

Motie 1A, 'Niet toekijken, maar ingrijpen'.

De **GRIFFIER**. De heer Büyükçifci moet zijn stem nog uitbrengen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De motie is met 25 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, VVD, NIDA en PVV.

Motie 2 is ingetrokken.

Motie 3, 'Ban de profiteurs'. De motie is met 27 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, VVD en PVV.

Agendapunt 17.1: Tweeminutendebat over 'Afspraken inzake Toeslagaffaire niet uitgevoerd', aangevraagd door het lid Büyükçifci

Motie 1, 'Tegengaan van negligentie op dossiers van gedupeerden'.

De **GRIFFIER**. De heer Van Assendelft.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De motie is met 43 stemmen voor en 0 stemmen tegen aangenomen.

Motie 2, 'Zorgherstel voor gedupeerde ouders'. De motie is met 33 stemmen tegen en 10 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, NIDA, SP, PvdD en PVV.

Motie 3, 'Bemiddelingsaanbod voor urgentieverklaring'. De motie is met 22 stemmen tegen en 21 stemmen voor verworpen. Tegen stemden de fracties van het CDA, ChristenUnie-SGP, D66, GroenLinks, PvdA en VVD.

Motie 4, 'Expertmeeting met alle betrokkenen'. De motie is met 34 stemmen voor en 9 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van D66 en VVD.

Motie 5, 'Herstel van vertrouwen van gedupeerde inwoners van Rotterdam'. De motie is met 34 stemmen tegen en 9 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, NIDA, SP en PvdD.

Motie 6, 'Onmiddellijke correctie uitvoering volgens de VNG-afspraken die gemaakt zijn met de staatssecretaris op alle vijf leefgebieden voor de gedupeerden'. De motie is met 23 stemmen tegen en 20 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, SP en PvdD.

Motie 7, 'Rotterdam lobby om beoordelingscriteria lichte toets openbaar te maken'.

De **GRIFFIER**. Mevrouw Arsieni.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De motie is met 31 stemmen voor en 12 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van het CDA, ChristenUnie-SGP, D66 en VVD.

Motie 8, 'Gedupeerde ouders dubbel geraakt'.

De **GRIFFIER**. De heer Van Putten moet zijn stem nog uitbrengen. De heer Van Assendelft en de heer Leewis.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De motie is met 22 stemmen tegen en 21 stemmen voor verworpen. Tegen stemden de fracties van het CDA, ChristenUnie-SGP, D66, GroenLinks, PvdA en VVD.

Motie 9, 'Van de regen in de drup'. De motie is met 23 stemmen tegen en 20 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PvdD en SP.

Agendapunt 17.2: Tweeminutendebat over 'Aanpak seksuele straatintimidatie', aangevraagd door het lid Karremans

Motie 1, 'OV-verbod daders straatintimidatie'.

De **GRIFFIER**. De heer Van der Velden moet zijn stem nog uitbrengen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De motie is met 35 stemmen voor en 8 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van DENK, NIDA, SP en PVV.

Motie 2, 'Wettelijk kan het! Dus leg gebiedsverboden op aan veelplegers van seksuele intimidatie'.

De **GRIFFIER**. De heer Postma moet zijn stem nog uitbrengen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De motie is met 36 stemmen voor en 7 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van DENK, NIDA, PvdD en PVV.

Motie 3, 'Laat Femme de la rue zien op scholen'. De motie is met 39 stemmen voor en 4 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van DENK en PVV.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dat was de laatste stemming van vandaag. Tegen de tijd dat we weer live gaan vergaderen in deze vergaderzaal, hebben we het echt onder de knie. We hebben zojuist in minder dan een uur 63 stemmingen gedaan. Dank voor uw medewerking daaraan.

We zijn aan het einde gekomen van deze vergadering. Ik wens u allen een fijne avond. Dank u voor uw inbreng van vandaag. Ik sluit de vergadering.

Inhoudsopgave

Onderwerp	Pagina
Opening	999
In memoriam oud-raadslid en oud-wethouder J.M. (Joop) Linthorst	1003
Mededelingen	1005
Vaststelling van de agenda van de raadsvergadering van 27 mei 2021	1005
Vaststelling van de notulen van de raadsvergadering van: 8 april 2021 29 april 2021	1015
Mededeling van ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2021 weken 17 tot en met 20	1015
Bekrachtiging van de geheimhouding overeenkomstig artikel 25 van de Gemeentewet:	1015
Het geheime deel van het Rapport toetsing voorwaarden Position Paper van het project Feyenoord City	1015
De collegeverklaring Gemeente Rotterdam ENSIA 2020 met bijlagen als onderdeel van het landelijke project Eénduidige Normatiek Single Information Audit	1015
Brief inzake risicoanalyse BOOR met bijlagen scoringsleidraad risico-inschatting en factsheet risicoanalyse.	1016
Het voorstel om geen zienswijze in te dienen naar aanleiding van de ontwerpbegroting 2022 van de gemeenschappelijke regeling Nieuw Reijerwaard.	1016
Het voorstel tot toepassing van de coördinatieregeling als bedoeld in de Wet ruimtelijke ordening ten behoeve van de realisering van een woontoren aan de Hoofdweg 480-490.	1016
Het voorstel tot het vaststellen van de zienswijze naar aanleiding van de ontwerpbegroting 2022, het ontwerp van de beleidsnota reserves, voorzieningen en fondsen van de gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH).	1017
Het voorstel tot vaststelling van de Hemelwaterverordening Rotterdam	1018
Het voorstel tot wijziging van de Verordening Beheer Ondergrond Rotterdam	1020
Het voorstel tot vaststelling van de Regionale Energiestrategie RES 1.0 Rotterdam Den Haag	1021
Het voorstel met betrekking tot een kapitaalstorting in Stedin Holding N.V., alsmede tot vaststelling van het Publiek Kader voor de deelneming Stedin	1053

Onderwerp	Pagina
Beschikbaarheidscijfers en ijkpunten sociale woningvoorraad	1063
Jeugdfonds Sport en Cultuur: problemen met aanbieders en oneerlijke regelgeving	1092
Werken aan een Menswaardig bestaan, actieprogramma EU-arbeidsmigranten 2021-2025	1099
Debat over 'De grootste partij wordt monddood gemaakt via achterkamertjes', aangevraagd door het lid Simons	1113
Debat over 'Misbruik gehandicaptenparkeerplaatsen', aangevraagd door de leden Van Groningen en Van Drunen	1126
Tweeminutendebat over 'Afspraken inzake Toeslagaffaire niet uitgevoerd', aangevraagd door het lid Büyükçifci	1139
Tweeminutendebat over 'Aanpak seksuele straatintimidatie', aangevraagd door het lid Karremans	1157
Motie vreemd aan de orde van de dag over 'Eurovisie Songfestival Swing Along Afterparty', aangevraagd door de leden Van Groningen, Koster en Walgenbach	1166
Inventarisatie stemverklaringen	1170
Stemmingen	1173

Aldus ongewijzigd vastgesteld in de openbare vergadering op 6 juli 2021.

De griffier,

De voorzitter,

